

ČASOPIS MAĆICY SERBSKEJE

1909.

Redaktor:

prof. dr. Ernst Muko,

komtur rjadow Danila a sw. Sawy atd.

Lětnik LXII.

Zešiwk I.

(Cyłego rjada číslo 120.)

Budyšin.

Z nakładem Maćicy Serbskeje.

ČASOPIS MAĆICY SERBSKEJE

1909.

Redaktor:

prof. dr. Ernst Muka,

komtur rjadow Danila a sw. Sawy atd.

Lětník LXII.

Budyšin.

Z naklădom Maćicy Serbskeje.

Serbske rostlinske mijena

w dwěmaj dželomaj a sedmjoch stawach

po abejcejskim rjedźe.

Čestny pomnik

za serbskeho přírodospytnika

njeboh MICHAŁA ROSTOKA,

zestajał

njeboh Jan Radyserb-Wjela,

zrjadował a za čišć přihotował

Matej Urban, farań em., w Budyšinje.

Připis redaktorej Časopisa.

Lubši přečelo!

Jezoli Serbja so njechamy mijez sobu česćić, druhli lud nas njezmje zańić. Tuž sym Rostoķej k česći tu před Wami ležaeu zběrku rostlinskich mjenow do rjada znosył.

To běše wjele — njech tež mi lubeje — prócy žadace džélo. Čežka pak tola ta práca mi staremu zelerjeru njebě, dokelž sym z małych lět z rostlinu znaty, znajmeńsza w fanerogamiskej stwórbje. Hlej, moja njeboh mačeř bě wustojna zelowa žona. Z njej sym, hdyž běch hišće drobny klópe, do zelow khodžil a je za małe kroški haptikarjej nosyl. Pozdžišo sym z přečelom Rostokom wjele po rostlinach slědžil. Husto smój swarjenaj bylaj, zo teptamoj trawu. Haj něhdy chyčhu naju pola Luboza při rčey tohodla čazač. —

Při zaměrje, našeho zasluzbneho krajana česćić, chycyh wšak tež wjetšeje kedžby na rostlinu zbudžić. Na šulach so za tu wče tola tak njehodnje mało stawa. A tójšto zelow a zelkow so z pólnej kulturu počina minyć, dokelž keřcina w holi a na polach hľubšo so wora, dyžli hdy předy. —

Ja njewěm, što zechceće z mojim nastawkom činić. Myslił sym sebi, zo Wam z nim za Wašu starosé wo přinoški małkeho polôžka dam. Bych-li to džélo za Němcow wudžělać měl, bych sebi khětre pjenjezy žadał. Wam pak a Maćicy cheu jo rad bjez kroška darić.

Cińće z tym spisom, štož so Wam přihódne zda. Budže-li čišéany, dha jenož naležnje prošu, zo so to po móžnosći bjez zmylkow stanje. Tohodla sobu sym — druheje přičiny zabywši — jasnie kalligrafisey pisał.

Bóh daj Wam strow!

Z tym wospjetowanym postrowom sym a wostanu

Waš swěrny

Radyserb.

K wopomnjeću Michała Rostoka.

Mjez mjenami serbskich přirodospytników njesaha žane tak wysoko přez druhe, kaž Michała Rostoka česćene mjeno.

Jedyn bibliski stawiznař khwali wo Salomonowych přirodowědach a pisa, zo je kral Salomon rěčał wo rostlinach wulkich a małych, wo cedrach, kiž Libanon pyša, kaž tež wo isopje, kotryž na sēčenje rosće.

Što by tón spisaćel wo našim Rostoku pisał, by-li džensa tu był a Rostoka znał?

Naš krajan a přećel znaješe zrosty znajmeńša našeho kraja wot najwjetsich štomow hač k najmeńšim rostlinкам, widomym jeno přez mikroskopiske škleńcy.

Wony stawiznař praji wo Salomonowym přirodoznaću, zo je tón wustojny kral tež rěčał wo zwěrinskej stwórbje, wo rybach a ptakach a wakaech.

A njeje naš Rostok to wšitko tež znał a bóle drobniwych malinkow z pomocu drobnohladłow swědomy był?

Wjèle stow muchow a muškow, mjetlow a khodojtow, brukow a brućkow a waćkow bě jemu znatych, wo kotrež so samo wukrajni wučbnicy z nim do pisanja listow dachu.

Tola na tele strony za nim so zwěrić, to spisarjej tutoho spisa přez moy dže.

Hdy příndże tón do dosće wustojny muž, kotryž nam přesceru jeho hłubokich wědow wo přirodze khmanje před woči staji?

Strojicel tutoho pomnika k česi našeho krajana chee jenož pokazmo dać, što wšitko je tón naš přećel we rostlinstwie znał a rostlinskich mjenow za słownik skięł.

Do cyła wšitko, štož je hač do jeho časa zelinskich mjen hdzežkuli we serbskim a druhim pismowstwie pisane było, to je wón swěru do rjada zebrał.

Ale to jemu žana dosaha njebě.

Při swojich wuslědach rostlin w horach a holach, na łukach a polach a hórkach, we łužkach a bahnach je nje-mało narostow naměł, kotrež su małohdy mjez ludom po mjenje znate.

Tuž je wjele lět doľho khodžo so prašał zelowe žony a baby, zelerjow, hajnikow, wowčerjow, jako tež druhich na zrosty wustojnych ludži, za mjenami slědžo, zo by je poslezy sławny słownikař Pful za słownik dóstal.

Ale tež tajkich wosebje drobnišich stwórbkow je zeznał, za kotrež žanoho serbskeho mjena namakać njebeše móžno. Tu je wón mudrje po předkhodže cuzych botanikow z wulkim wustojom nowotne mjena zwutorjeć wědžał. A tak mamy přez jeho prócu a mudrosé nahladny přirost k dotalnym mjenam.

Potajkim widžimy husto we słowniku znamješko R. a tež Rstk., to praji: to mjeno je Rostok do pisma stajił. Tola so zamjelčeć nima, zo tež to znamjo Kíl. tu a tam steji, štož rěka: to słowo je njeboh duchowny Kilian podał.

Z cyła pak wostanje na tom, zo žadyn Serb njeje, kotrehož mohli w tym dźele Rostokej runać. Wón ma tu najwjetsu zaslužbu wo serbske rostlinow mjena.* Ale jemu so njestaji na wšem, štož so tu w našíj krajinje na płonom nańdze.

Z woprědka bě drje so najbóle wo mjena starał za zrosty, kiž wonkach bjez člowjeskeje ruki same wot sebje rostu. Pozdžišo pak tež kedžbliwej woči na žadniše wupyšne narosty zloži.

Wón praješe: „Něhdźežkuli widža wšak ludžo euzotne štomy, keŕki a kwěty, abo we knježich zahrodach, hajach a hajkach, abo na pohrebnych městnach, abo před woknami w róžowych sudobjach stejo. Te so jim lubja a bychu je wšitke rad z mjenami znali.“

Tuž pytaše za tom, hdže snadź by wustojny knježi zahrodnik był, wot kotrehož žadnišich mjenow by na-

* Prěnja jeho zběrka, kotař so w rukopisu (małki čeńki zešiwk w 8⁰) w Maćicnej knihowni (čo. 96) khowa a hišće z jeho seminarskeho časa pokhadža, m i napismo: Zelina Łužiska t. j. wosebny zběrk wšelakich krasnych zastarskich wubjernych a žadnych mjenow Łužiskich zelow. Wot starych a zelowych žonow naprašane a z wulkej prócu hromadže sptytane a tež z němskim a laćonskim přełożenjom wuhowane, tež ze wšelakim wužitkem tého abo tamelno zela nastajane wot Michała Rostoka. Tu abo tam tež běše J. Wjela sobu pomocny. — Sym tutu zajimawu zběrku swěru přehladał a z rostlinskimi mjenami w Pfulowym słowniku a we Rostokowych a Wjelowych zběrkach w Časopisu wotciščanymi přirunoval a při tom wuslědžił, zo jenož tele pjeć ani pola Pfula ani w Časopisu zapisane njejsu: 1. čo. 3. Rozroz & rozraš (skeps.= rozraz), Ehrenpreis. Veronica. — 2. čo. 36. Džiwje całtki, Žweiblatt. Convallaria bifolia. — 3. čo. 141. Lanje, wilde Røšmarin. Andromeda polyfolia. — 4. čo. 349. Ričák (= muž), Stachelfgraš. Echinnochloa. — 5. čo. 450. Dristawa (= džiwja duška, šleprowaca trawa), Buchwinde. Polygonum convolvulus.

wědžíl. Tu staj jom wosebje Njeswalski Wóršlink a Krakečan Banda ze žórłom byłoj.

Wón ménješe dale: „Nimo tych dekorativnych rostlinow z cuzby je hišće mnogota druhich, wot kotrychž wšelakich nałožkow mamy. Te so tež mjenować maju a słušeju z mjenom do słownika sobu.

Tež na to wón pinaše prócu. Haj wulka a swěrna próca to běše, wutrajna próca přez mnogotu lět.

Tohodla prajimy wospjet: „Wón ma džé najwjetšu zaslužbu wo serbske rostlinow mjena.“

Našemu Michałej Rostokej za to džakowna sława!

Předslowčko, kotrež was wo kedžbu prosy.

Stajičel tutoho pomnika, njeboh Rostokej k česci, je wšitke rostlinske mjena ze słownika z předka a z přidawka wubrał a je tež ze swojich słowniskich zebžerkow přidał, štož je jich měl, a wšitko do abejcejewo porjada spisał.

Přičinow na to je nimo teje najwjetšeje zaměry wšelakich pobočnych měl. Wón je to rostlinowědze runje kaž rěčespytnistwu poslužić chyet.

Ze škodu, zo so runjewon we botanickich přinoškach z mnogimi znylkami w słowniku mjerwi. Njech tež w tych serbskich wusłowach kepsanki njejsu, maće jich tola we němickih hižo wjele. Tak tam na příklad *Günzel*, *Winzelfraut*, *Schüßelflechte*, *Wässerlinje* a druhe do *Gänself*, *Wiegelraut*, *Schüßelflechte*, *Wässertje* a druhich skepsane steja. A nje-mało hóřje so z czzymi mjenami ma, kotrež sebi wědowske rostlinopisárstwo žada.

To widziče město přimjenkow dioica, glabra, cathartica a wšelakich druhich te zmylenku divica, grabra, catharriticus a pódla podobnych přeměnkow te wopačne słowa **Aromodon**, **Cavaria**, **Clinopodium**, **Cucuballis**, **Frilla**, Dips. **Fulonum**, **Galeobdodon** a **Galeoptolon**, **Gallium**, **Gnapholium** a **Gnaphium**, **Gersicaria**, **Lentunculus**, **Lythospermum**, **Leucantheum**, **Macrobiump**, **Naphellus**, **Sintellaria**, **Stratiotis**, **Symphytrum**, **Tanocetum**, **Urticularia** a **Uticularia**, **Cea** atd. To dyrbjałe być **Anomodon**, **Clavaria**, **Clinopodium**, **Scilla**, Dips. **Fulonum**, **Galeobdolon**, **Galium**, **Gnaphalium**, **Persicaria**, **Centunculus**, **Lithospermum**, **Leucanthemum**, **Marrubium**, **Napellus**, **Scutellaria**, **Stratiotes**, **Symphytum**, **Tanacetum**, **Utricularia**, **Zea** atd.

Njech njeměni nichtó, zo je drje Rostok na tajkim kaženju z winu, dokelž wón njeakademiski pisař njeje to lěpje rozumiř abo tež połneje akribije měl njeje.

Njebě wón při druhich wobšérnych wědach tež we cuzych rěčach spodžiwnje wěsty?

Nic jenož klassiskej rěci, hrjekska a ťačanska, běstej jemu znatej, ale tej nowej, francoska a jendželska tež. Njeje wón z někotrymžkuli přirodospytnikom, njech bě z Francoskeje abo njech z Jendželskeje, listować wědzał wosebje insektologiskich jednanjow dla, a to we toho narodnej rěci? A je to hakle trjeba připódla naspomnić, zo bě wón, horliwy Słowjan, tež pôlskeje runje kaž českeje rěče dosć mocny? Tuž wěri so lóžko: wón njeje na tym kaženju słowow z winu.

We nastupje wuzwólby mnohich prawje pisanych slowow, němskich a druhich, hišće to přispomnič chcemy:

Wjèle rostlinow je, kiž maju w Němcach njemało mjenow. Na příklad wuzběnímy te, kotrež za naše hribiki »kurjatka« steja. Te rěkaju tu a tam po němsku takle: Chantarelle, Eierchwämmchen, Galluskeł, Gänse, gelber Champignon, Geelichen, Gelbchen, Gelbhuhnel, Gelbhähnchen, Gelbmännel, Galbhrchen, Gelbhrchen, Geelichen, Hühnel, Hühnelpilz, Hühnenschwämchen, Dotterchwämmchen, Pfefferling, Pfiffertling, Rehgris, Rübling, Rödlin a štò wě, kak hišće dale.

Kotre z telkole mjenow ma so to jako přełožk za naše kurjatka wzać? Tola jenož te, kotrež so pola nas z němskeho erta najhusčišo slyši.

Ale tež we wědowskim rostlinomjenowstwie mamy přehusto za jedyn zröst někotre mjená. Wzmimy k příkladej znatu tak rěkanu »wóskowu róžu«. Tale w botaniskich knihach »Hoya carnosa«, »Asclepias carnosa« a tež »Schollia crassifolia« rěka. A za naše w kerķach stejace džiwje całtki čitamy w pismach: »Majanthemum bifolium« a tež »Convallaria bifolia«. Runjeća tómu namakamy porno »Anthriscus vulgaris« tež hišće »Scandix Anthriscus«. Kotre слова woznijemy radšo do swojego spisa? Tola najradšo te, kotrež Linné, tón kral botaniskich terminologow, je stajíl.

Nimo toho spomímy tež na to, štož ma so za prawopis napomini w binarnej nomenklaturje.

Někotry wučeny rostlinai tón abo tamny adjektiv w předku z wulkim písmikom piše, a druzy maju pak mały. Po kim mamy so zložić?

Tež we tom smy pisali, jakož Linné to pisane měwa. —

Hač při svojim wobšernym džěle snadž žanoho zelička přepasli njejsmy? Možno, zo smy we kryptogamiskich drobnostkach wšelako misli. Hdžež je so stało, prosomy z ponižnej myslu: Njesudzče z hněwom, a wodajće nam!

A z kónca přejemy hišće: Njechi tutole z luboséu k Serbam džělane spismo tež sobu k česćenju serbskeho naroda služi!

Přispomjenje přihotowarja.

Bu mi přez knjeza prof. dr. E. Muku 14 wšelakich zešiwkow — z džela z napisom, z džela bjez napsima — přepodatych z tymle nadawkom:

„1. Cyły nastawk ma so do něhdže dweju abo třoch dželow dželić;

2. w kóždym dželu maju so mjena alfabetiscy zrjadować;

3. žane słwo so wosjetować nima, ale ma jeničey w jenym dželu raz stać, je-li logika wuwzaća nježada;

4. přirunać mataj so hižo wozjewjenaj nastawkaj w Čas. M. S. 1896 str. 133 sl. a 1906 str. 3 sl. a wot tam sem přenjesć, štož snano tu njeje zapisane, zo by tón wudawk był dospołny,

a 5. připołożena Rostokowa zběrka ma so z Pfuhowym słownikom přirunać a štož w Pfuhu njestejí, ma so tu do Wjeloweje zběrki přijeć, ale pod čaru — do přispomnjenow.“ — Zbytne — nimo přenjeju dweju — 12 zešiwkow rjadujće (praji mi další rozkaz) do jenoho abo dweju dželow alfabetiscy, kaž to za najlepše změjeće.

Po tymle rozprajenju sym wšitke 14 abo 15 zešiwkow do drobna přehladał, zo maćiznu samu a jeje wobsah dospołnje zeznach a bych po tym wšo dalše dželo disponować mohł. Dželo same so wobšérne, drobnuške a sprócnive pokaza. Přede wšem — skónčne wunamakana — kolija so hnydom njepokazowaše, dokelž měješe so wša maćizna zwučerpać a nałožić, zo z wonych zešiwkow so njeby ničo zhubiło. Haj, tež wosebity 3. nastawk, w Čas. M. S. z lěta 1906 str. 127—136 podaty, sym z dobom do drobna přehladawši z njeho to a tamne do cyłego džela zarjadował.

Tuž sym tak wšo do 7 stawow předzělał a te do dweju dželow rozpołožił, kaž napismo a přehlad widzeć dataj. Jeno takle skónčenje takrjec wšo na jenu wotežku dostach, zo nadžijomnje próca podarmo a džělo bjez wužitka nałożenej njebudžetej.

To dał Bóh! —

W Budyšinje, 25. VII. 1908.

M. Urban, farař em.

Přehlad.

I. džěl:

Rostliny z jich mjenami, mjenujcy

1. staw: z **jednorym** mjenom,
2. „ z **přimjenom**, husto: „zelo“,
3. „ z **wjacorymi**, poč. wšelakimi mjenami,
4. „ z **podžiwnymi** mjenami

a

II. džěl:

Mjena rostlinow — po jich

5. staw: **płodach a płodžikach**,
6. „ stawach a stawěkach, masočiznje a wšelakich druhich wěcach
- a 7. „ w dwěmaj družinomaj w Serbach.

Prěni džél.

1. staw.

Rostliny z jednorym mjenom.

Akacija, weiße Afazije. Robinia, Pseudacacia.	Balzame, Balsameranium.
Alowej, Aloë (Brandaloe). Aloe barbadensis.	Pelargonium balsameum.
Aniz = kopr, bjenchl.	Balzamina, Balsamine. Impatiens.
Babinka, Dreifüß. Streptopus.	Bambusnica, Bambusrohr.
Babkadžedk, Kreuzwurz. Senecio vulgaris.	Bambusa arundinacea.
Babkahłód, Hungerblümchen. Draba.	Bančiki (pl. t.), 1) Bandras. Phalaris. 2) Spanisches Gras. Phalaris picta.
Babunka, Salvinie. Salvinia.	Banička, Schälchenchwamm.
Babyduška, Feldkümmel. Thymus Serpyllum.	Excipula.
Baćonica, Storchchnabel. Geranium.	Banja, Banjowe, Kürbispflanze.
Bahniško, Sumpfporst. Ledum.	Cucurbita pepo. nia.
Bahnjene, wilder Rosmarin. Ledum palustre.	Bantowka, Bäuflechte. Ever-Barbička, Safran. Crocus vernus.
Bahnjowka, Torfmooß. Sphagnum.	Barbjeňk, Sinngrün. Vinca minor.
Bahno, bahmo, Borst. Ledum.	Barbokulka, die Alge. Chroococcus.
Bahorka, Blumenrohr. Canna.	Barbuměňka, Hortensie. Hydrangea.
Baldrijan, Baldrian. Valeriana officia.	Barica, Bärenflau. Acanthus mollis.
Bałmica, Sahabweide. Salix Caprea.	Barička, Dreizack. Triglochin.
Bala balica, Beifuß. Artemisia.	Barmowka, Barbenfrau. Barberaea.
Balka (zwjetša pl. balki), Gänseblümchen. Bellis perennis.	Barnica, Bärenflau. Acanthus.
Baluška, Vogelmilch. Ornithogalum.	Baršč, Heilfrau. Heracleum sphondylium.
	Bawlutowe, Baumwollpflanze. Gossypium.

- Bazilija, Bazlik, Bazilienfraft. *Ocymum Basilicum.*
 Bažeńka, Kienporjt. *Andromeda.*
 Běhawnik, Ruhrfraft (*Wiesenwolle*). *Erosphorum polystachyum.*
 Běloštom, Silberpappel. *Populus alba.* |don.
 Bělozubka, Weißzahn. *Leucobél, Bélia, Beifuß.* *Artemisia.*
 Bělan, Brustwurz. *Angelica sylvestris.*
 Běleník, Hornfraft. *Cerastium.*
 Bělich, Champignon. *Agaricus campestris.*
 Bělka (často pl. bělki), Věnčeblümchen. *Bellis.* |prea.
 Belma, Sahlweide. *Salix Ca-*
Bělman, Bilzenfraft. Hyosey-
amus.
 Bělmuška, Weißmoos. *Leucobryum.*
 Bělš, Hornfraft. *Cerastium.*
 Ber, Moorhirse. *Setaria italica.*
 Běrna, Kartoffel. *Běrnovec,*
Kartoffelstaude. *Solanum tuberosum.*
 Bětunija, Betonic. *Petunia.*
 Bibor, Hagebutte u. Hagebuttenstrauß. *Rosa canina.*
 Bidlica, Beifuß. *Artemisia.*
 Bimbawka, Pulsatille. *Anemone Pulsatilla.*
 Bjadło, Bjedło, Bodło,
 Schwamn. *Spongia.*
 Bjedrina, Silge. *Selinum.*
 Bjenchl, Fenchel. *Foeniculum.*
 Bjezlopjenc, Fichtenspargel.
 Monatropa.
 Bjezzubka, das Moos Anodon.
 Anodon.
 Błahoč, Araukarie. *Araucaria.*
 Błkhownik, Flöhfraft. *Pulicaria.*
- Błótnička, Sumpfsbinje.
 Scheuchzeria.
 Błótowka, Sumpfglöckchen. *Limosella.*
 Błótuch, Dotterblume. *Caltha.*
 Błysk, Gauchheil. *Anagallis.*
 Błysknica, Błysnica, Glanzgraß. *Phalaris.*
 Błyśc, Epheu. *Hedera Helix.*
 Błyśćawka, Błyśćowka, Glanz-
 vře. *Sturmia.*
 Blědnikwa = běle zwónčki.
 Blek, Blik, Blin, Bilzenfraft.
 Hyoseyamus.
 Blujawka, Knautgras. *Dactylis.*
 Bluše, Epheu. *Hedera.*
 Bluwanki (pl. t.), Haſenflee.
 Trifolium arvense. |olus.
 Bob, Bobhroch, Bohne. *Phase-*
Bobkowe, Vorbeerbaum. *Laurus nobilis.* |narus.
 Bobkowjene, Baumbohne. Con-
 Bobla, Boblka, Kartoffelfraut-
 knöllchen. Tuber.
 Boblja, Knolle. Tuber.
 Boblik, Erdapfel. *Helianthus tuberosus.*
 Boblik, Bublinka, Wasser-
 schlauch. *Utricularia.*
 Boblink, Pfundroje. *Paeonia.*
 Bobowka, Pfesserfraft. *Saturreja.*
 Bobownik, Bobrownik, Drei-
 blatt. *Veronica Beccabunga.*
 Bobrik, Saubohne. *Faba.*
 Bobulak, Bläschentang. *Macrocytis pyrifera.*
 Bolma, Bolmina, Bolmoň, Bo-
 moňca, Psalmweide. *Salix Caprea.*
 Ból, Bólica, Beifuß. *Artemisia.*
 Bólówka, Ballenporling. *Bullaria.* |um.
 Bombawka, Knotenmoos. *Bry-*
Bónčawa, Seerose. *Nymphaea.*

Bor, Kölbenhirše.	Panicum italicum.	Buchanc, Semmelpilz.	Boletus confluens.
Borojea, borowica,	Riefer.	Buk, Buche.	Fagus.
Pinus sylvestris.		Bukowe, Buks,	Buksowe,
Borowka, Heidelbeere.	Vaccinium.	Bukownja, Buchbaum.	Buxus sempervirens.
Bóz, Flíeder.	1. Syringa; 2. Sambucus.	Bul, Bulica,	Beifuß. Artemisia.
Bozowe, Höllunderstrauch.	Syringa, Sambucus.	Bulbomjetka,	Warzenschwamm.
Bréčina, Bréka,	Brékowe,	Thelebolus.	
Mehlbeerbaum.	Sorbus terminalis.	Buna, Bohne.	Phaseolus.
Bréškowe,	Pfirsichbaum.	Burak, Mangold.	Beta.
Amygdalus persica.		Butřeň,	Laserfraut.
Brěza, Birke.	Betula.	Scutellaria,	Laserpitium.
Brěznak,	Birkepilz.	Butřinka,	Hahnenfuß.
Birkepilz.	Boletus scaber.	Ranun-	Ranunculus.
Brězyca,	cinzeli stehende Samen-	Bykowina	= komone.
birke.	birke.	Cachor,	Zypergras.
Brodač,	traubiger Neulenpilz.	Calki,	Cyperus.
Clavaria Botrytis.		pl. t.,	Maiglöckchen.
Brjodawnica,	Warzenflechte.	Convallaria	majalis.
Verrucaria.		Cankonitka,	Frauenalge.
Brjohowka, Brjohula,	Stränd-	Cankory	= ealtki.
ling.	ling.	Carjownica,	Kaiserkrone.
Brodawa,	Bartgras.	Frittillaria.	Libani.
Andropo-		Cedra,	Zederbaum.
gon.		Cedrus	
Brodawnik,	Warzenfraut.	Citronik,	Wunschkraut.
Brodonitka,	Bartsfaden.	Lippia	
Conopea.		citriodora.	trus.
Broduša,	Hegenbart.	Citronowe,	Zitronenbaum.
Bróstwon,	Bróstwone,	Cikorica,	Zuckerrübe.
Bróstwon,	Kalmus.	Cokornica,	Zuckerrädenbirne
Acorus		(Zuckerroderbirne),	Zuckerbirne.
calamus.	[nella.]	Cybla,	Zwiebel.
Brunawka,	Braunelle.	Allium Cepa.	
Brunka,	Ruchgras.	Cyblenk,	Knoblauchspilz.
Anthoxanthum.		Agaricus	secorodonius.
Bruslica,	Brusnica,	Cyblinka,	Schnittlauch.
Preižel-	Preižel-	Allium	Schoenoprasum.
beere u.	beere u.	Cyblonitka,	Knollenborste.
Preiželberfraut.	Vaccinium,	Bul-	bochaete.
Vitis idaea.		Cycawka,	Taubnessel.
Bublinka,	Wasserfeschlauch.	Lamium.	
Utricularia.		Cycki (pl. t.),	Täschelfraut.
Budžernak,	Ruhweizen.	Thlaspi.	trema.
Melam-		Cycotka,	Hohlflechte.
pyrum.		Thelocarpus.	
		Cymtowe,	Zimmtbaum.
		Cynamonum	Cynamum.
		Cynka,	Zinnie.
		Zinnia elegans.	
		Cyrkawe,	Springfraut.
		Impatiens.	

- Čachrica, Süßdolde. *Myrrhis odorata.*
- Čapiey, pl., Fingerhut. *Digitalis.*
- Čapnička, Glöckenhut. *Enchanted.*
- Čapulka, Müllchenpilz. *Mitrula.*
- Čarowka, Schriftflechte. *Grapheis.*
- Čarownik, Hexenkraut. *Ciraea.*
- Čatniea, Stuzflech. *Plagiochila.*
- Čemjerica, Nieswierz. *Helleborus.*
- Čepe, Čepčik, Spitzflette. *Xanthium.*
- Čeratka, Becherstäubling. *Caterium.*
- Čerćica, Wasserschierling. *Cicuta virosa.*
- Čerwjeńca, Purpurweide. *Salix purpurea.*
- Čerwjenka, Farberrote. *Rubia tinctorum.*
- Čerwjowe, Knaułgras. *Selranthus.*
- Čerwjovička, Ringelflöcke. *Helminthosporium.*
- Česačk, Ramnigras. *Cynosurus.*
- Česnak, česnačk, Lauchfresse. *Alliaria.*
- Česnička, Meerzwiebel. *Scilla.*
- Češenka, Kelchflechte. *Calyxium.*
- Čisé, gelbe Kratzdistel. *Cirsium oleraceum.*
- Čisíca, Wirbelborste. *Clinopodium.*
- Čisćik, Čist, Biestrose. *Stachys.*
- Čmačkowe, Zwetschenbaum. *Prunus domestica.*
- Čmjelnica, Klapperkraut. *Rhinanthus.*
- Čołmička, Schiffchenalge. *Navicula.*
- Čopica, Zapfenbirnbaum. *Zapfenbirnbaum.*
- Čopička, Spundstäubling. *Tulostoma.*
- Čorlach, Blumenrohr. *Canna coccinea.*
- Čornica, Christophäfraut. *Aetaea.*
- Čornokorjeń, Haferwurzel. *Scorzonerá.*
- Čornokwětk, Hexenkraut. *Ciraea.*
- Čornowc, Čoržik, Kuhweißen. *Melampyrum sylvaticum et nemorosum.*
- Čornucha, Schwarzkümmel. *Nigella.*
- Čornušk, schwarzer Nachtschatten. *Solanum nigrum.*
- Črijenk, Frauenstuh. *Cypripedium.*
- Črijički, Črijki, pl. t. Eisenhütchen. *Aconitum.*
- Čujawka, Schampflanze. *Mimosa pudica.*
- Čworkowe, Schleimstäubling. *Aethaelium.*
- Čahačk, Cahawka, Alderehrenpreis. *Veronica agrestis.*
- Čećorička, Kronenwicke. *Coronilla.*
- Čēlc, ēče, ēlette. *Arctium Lappa.*
- Čeńkokóžnik, Knotenfaſer. *Allogonium.*
- Čeńkonitka, Dünnsäden. *Leptomitius.*
- Čeńkozubka, Baſenmütze. *Racomitrium.*
- Černik, Dornstraud. *Frutex spinosus.*
- Černina, Černjowc, Brombeerstrauch. *Rubus fruticosus.*
- Černjowka, Brombeere.
- Čerpjeńka, Passionsblume. *Passiflora.*

Ćestowka, Schleimſchwamm.	Dripatka, Dröttelblume. Sol-
Bostrichia.	danella.
Ćičorica, Krönenweide. Coronilla.	Dripownička, Spaltdeckelchen.
Ćis, eisowe, Eibenbaum. Taxus.	Schistotega.
Datlowe, Datłownik, Dattel-	Drjewjanka, Rotwurz. Tor-
baum. Phoenix Dactylifera.	mentilla.
Dejica, Alplattich. Mulgedium	Drjewjaz, Holzzunge. Xylo-
alpinum.	glossum. [mium.
Dejmanćik, demjanćik, demitko, Thymian. Thymus.	Drjewlinka, Horntang. Cera-
Dobrica = měrk.	Drjewjanka, Drjewjenka, 1.
Dobrjenk, Haarstrang. Peucedanum.	Rotwurz. Tormentilla. 2.
Dobrotnik, Schöllkraut. Chelidonium.	Holzbirne.
Dobrowón, Bisamreiherschnabel.	Drobčík, Frustulie. Frustulia.
Erodium moschatum.	Drobjaznička, Atomarie. Ato-
Dołowe, Grubenkopf. Bothrioccephalus.	maria.
Dornica, Schwingel. Festuca.	Drobnonitka, Seidenfaden.
Dorničel, Dorničel, Schleedorf.	Microcoleus.
Prunus spinosa.	Drobnoprućik, Dünncriss. Mi-
Dornyk, Dorničink, Schwarzdorn. Schleedorf.	crothamnion. [culus.
Dójnica, Wolfsmilch. Euphorbia.	Drobušk, Steinling. Centun-
[Pellia.	Drohotka, Hungerblümchen.
Dóńekowka, das Lebermoos.	Draba. [partita.
Dórant, Dórančik, Dorant, Achillea Ptarmica. Auch	Dróst, Zweizahn. Bidens tri-
Tórant, tórančik.	Dróstnica, Samfraut. Potamogeton.
Drapale, Mariendistel. Carduus	Droždžowka, Schleimflügelchen.
marianus.	Cryptococcus.
Drapalea, Klebfraut. Galium	Dub, Eiche. Quercus.
Aparine.	Dubak, Dubowka, Eichen-
Drapałka, Tuchlarde. Dypsa-	ſchwamm. Polyporus umbellatus.
eus fullonum.	Dubčica, Gamander. Teu-
Drapišeo, Krälflechte. Lepra.	erium scorodonia.
Drén, Kornelbaum. Cornus	Dubowe, Eichenſtraud.
masecula.	Dubrawnik, Gartenmelisse.
Drénka, Hartriegel. Cornus.	Melissa officinalis.
Drést, Laichfraut. Potamogeton.	Dubrowka, Darrgras. Hie-
Dréwčko, Gartheil. Artemisia	rochloa.
Abrotanum. [albus.	Dundrowka, Wechselſtern. Am-
Dréwda, Diptam. Dictamnus	phiprora.
	Dupka, Becherschorf. Depacea.
	Dušan, Lebensbaum. Thuja.
	Dutohľub, Hohlpilz. Tribli-
	dium. [siphon.
	Dutoška, Zellentöhre. Dictyo-

Dutwička, Säulchenflechte. Cladonia.	[glossum.]	Dženiwka, Taglilie. Hemerocallis.
Dutyčka, Hohlzüngel. Coelosia.		Džérkač, Džérkowe, Löcher-schwamm. Boletus.
Duwan, Tabakspflanze. Nicotiana.		Džérkawka, Spaltzahn. Schistidium.
Duwok, Achterhachtelhelm.	Equisetum arvense.	Džérnowe, Haftdolde. Caucalis.
Dužnička, Fleischflech. Sarcoscyphus.		Džewjar, Pestwurz Petasites.
Dwajzubnik, Gabelfraut.	Bidens.	Džewjaz, 1. Huſlatich. Tussilago. 2. Pestilenzwurz, Neunfrast. Petasites off.
Dwanatnik, Zwölfgötterfrau.*	Dodecatheon.	Džewjećí, Ehrenpreis. Veronica.
Dwójka, Schattenblume. Majanthemum bifolium.		Džiwizna, Königssferze. Verbascum Thapsus.
Dwójliséik, Zweiblatt. Listera.		Džiwnička, Tausendschönchen.
Dwójnica, Zwillingzähn. Didymodon.		1. Amaranthus tricolor; 2. Bellis perennis fl. plena.
Dwojoplěsník, Zwillingsschimmel. Trichothecium.		Džiwokwětk, Wunderblume. Mirabilis Jalapa.
Dychnička, Großnelke. Armeria vulgaris.	[ria.]	Fědračk, Hühnernelke. Dianthus deltoides.
Dymniwka, Erdrauch. Fumaria.		Fifonka, Weilchen. Viola.
Dynjowe, Gurkenpflanze. Cucumis sativus.		Figowe, Feigenbaum. Ficus carica.
Dynjowe, Melonenpflanze. Cucumis Melo.		Fijałka, Fijonka, Weilchen. Viola odorata.
Dypkokóžka, Tüpfelfell. Oncobyrsa.	[stoe.]	Fogliec, Vogelwieke. Vicia Cracea.
Dyrkotawka, Bitteralge. Nostoc.		Fróněk, Fróněkowe, Baumwinde. Convolvulus sepium.
Džeečel, Klee. Trifolium pratense.		Gingawa, gyngawa, Teichrose. Nuphar lutea.
Džeeček, Feigbohne. Lupinus.		Gólenga, Gónonawa, Sparf. Spergula.
Džéd a babka, Kreuzwurz. Senecio vulgaris.		Grys, grysowe, Leindotter. Camelina sativa.
Džehel, Brustwurz. Angelica sylvestris.		Hablowcy, Zapfenträger, Coniferae.
Džení a nőc, Wachtelweißen. Melampyrum.		Habrik, Ruhrfraut. Trifolium arvense.
Dženička, Tagmoos. Ephemerum.		

* Tak we słowniku steji. To pak žana wěsta rostlina njeje. W starsku rěkachu Hrjekojo wšelakim zeličkam tak, wo kotrymiž wěrja-chu, zo člowjekej žiwjenje podlēšuja, n. příkl. Primula officinalis.

Hadojazyčk, Natterzunge.	Hłowjenka, Kopfklugel. Tuberularia.
Ophioglossum.	
Hadowitka, Cylindrotheca.	Hłubica, Strunkchwamm. Sparassis.
Hadžička, Sphagnoecetis.	Hłubik, Röhrchenpilz. Boletus.
Hadžine, Natterwurz. Echium vulgare.	Hłuchawa, Taubnessel. Lamium.
Hałuch a, Walderbje. Orobus.	Hłuchawka, Stengelumfassende Taubnessel. Lamium amplexicaule.
Hańbićiwka, Sinnpflanze. Mimosa pudica.	Hłuška, gelbe Klafferblume. Rhinanthus.
Handruška, Hendersonie. Hendersonia.	Hłuwa, Trüffel. Tuber.
Hanki, hanički, pl., Gänseblümchen. Bellis perennis.	Hnadnička, Gnadenfautor. Gratiola officinalis.
Hatopyška, Teichschmied. Limnochlide.	Hnězdník, Rogwurz. Ophrys.
Hejda, hejduš, hejduška, Heidefern. Polygonum Fagopyrum.	Hnězdowka, Nestwurz. Neottia.
Hejkopróška, Keulensporling. Coryneum.	Hnijka, Dungfuß (Algæ).
Hejkowe, Österlužei. Aristolochia.	Hodlerica, Adlerfarn. Pteris aquilina.
Hejrowka, Stängelschwamm.	Hodownik, Christblume. Helleborus niger.
1. Sparassis crispa. 2. Clavaria flava.	Hodžinka, Hibiskus. Hibiscus.
Hěrkus,hóřkuš, Flöhfraut,scharfer Knöterich. Polygonum Persicaria.	Hojava abo žijawa, Sanikel. Sanicula.
Hermanéik, ächte Kamille. Matricaria chamomilla.	Hojidlo, Spechtwurz. Dictamnus.
Hiacinta, Hyazinthe. Hyacinthus.	Hokowe, Kreuzdorn. Rhamnus.
Hilka, Brustwurz. Angelica.	Holbiki (pl. t.), Eisenhütchen. Aconitum.
Hilžička, Ziströschen. Helianthemum.	Holdrašk, Kleinhölzer. Sambucus Ebulus.
Himbjer, Ingwer. Cingiber officie. Ichlaena.	Homolka, Trüffel. Tuber.
Hladkojea, Glattfelsch. Lio-	Homulak, Spitzmorchel. Morechella conica.
Hlód, hlódnica, hlódnička, Hungerblümchen. Draba.	Honački (pl. t.), (porédko w sing. honačik), Pfaffenhütchen Evonymus.
Hłohone, hłowone, Weißdorn. Crataegus.	Horbačk, Röhrenfähnchen. Alga Encyonema.
Hłowač, Feldsabiōſe. Seabiosa arvensis.	Horbonitka, die Algæ Gon-grosira.
Hłowatka, Saathanf. Cannabis sativa feminina.	Hóřčica, Rüphe. Eruca sativa.
	Hóřčičník, Hederich. Raphanus Raphanistrum.

Hordlica, Taubenkropf. Cucuballis.	Hwězdowka, Sterndölde. Astrantia.
Horiwka, Adonisröschén. Adonis.	Hwězduš, Wasserstern. Callitriché.
Horjanka, Sockenblume. Epimedium.	Hwězdžinka, Meerstern. Maderpora.
Hórkowe, Bitterwurz, Enzian. Gentiana lutea.	Hwěžka, Aster. Aster chinensis.
Hórkowčik, Wurmblume. Gentianella.	Isop a jěsop, Jíop. Hyssopus officinalis.
Hórkowóst, Bitterdistel. Centaurea benedicta.	Jabloní, jabloňca, jabločina, Apfelbaum. Pyrus Malus.
Hórkúš, Rottig. Polygonum Persicaria.	Jabłočník, Andorn. Maribrium.
Hozowe, Besenginſier. Spartium scoparium.	Jahly (pl. t.), Hirše. Panicum miliaceum.
Hrab, Weißbuche. Carpinus Betulus.	Jahlička, Milisgras. Milium.
Hranobančík, Bandalge. Desmidium.	Jahodník, jahodowe, jeder Beerenstrauch.
Hrib, Pilz Boletus. Fungus.	Jachlowe, jachlone, Ginster. Genista.
Hriboplés, Pilzjchimmel. Mycogone. gia.	Jakotawa, Stechapfel. Datura.
Hribica, Baumjchwamm. Spon-	Jałore, jałowe, Wachholder. Juniperus.
Hrimanka, Ratterkopf. Echium.	Jamuška, Blaſie. Blasia.
Hrjebjenačk, Hähnenkamm. Colosia cristata.	Janowki, Johannisbeerstrauch. Ribes.
Hroch, Erbse. Pisum sativum.	Januškowe a janaškowe, Johannisbeerstrauch. Ribes.
Hromadnička, Sternhäufchen. Sorastrum.	Jarmjowka, Kopftölbchen. Cephalanthea.
Hromak, Spargl. Asparagus.	Jarow, Rößfaßtanienbaum. Aesculus.
Hrymzyčnik, Hundszahn. Erythronium.	Jaseń, jaseńk, jasla, jasleńk, jasník, Eiche. Fraxinus.
Hubinka, Sommerwurz. Orobanche.	Jaslonka, Spechtwurz. Dictamnus.
Hunjowka, die Alge Thorea.	Jasmik, Pfaffenstrauch. Philadelphus.
Husčenka, Dichtfaden. Stereonema.	Jatrowka, Fegatelle. Fegatella.
Husowka, Gänselfresse. Arabis.	Játrowník, Leberblümchen. Hepatica.
Husyčka, Seerose. Nymphaea alba.	Jatřobník, Habichtsraut. Hieracium.
Hužinka, Gänseblümchen. Bellis perennis.	Jawor, Spiķahorn. Acer platanoides.]
Hwězdnica, hwězdník, Sternfraut. Stellaria.	

Jawora, Rožkastanic. Aesculus Hippocastanum.	Jětrowka, Thlaspi.	Täschelkraut.
Jawore, jawrone — jałore, Wachholder. Juniperus communis.	Jětrowniško, Blatterflechte.	Variolaria.
Jazorak, Kolbenfchwamm. Geoglossum.	Jězončík, Brunnenschwam.	Prunella vulgaris.
Ječmjeń, Gerste. Hordeum vulgare.	Jěžak, jěžeňk. Stachelpilz.	Hydnum.
Ječmjeňka, Haargras. Elymus.	Jěžeňc, Žgelnüßchen. Echinopsporum.	
Ječmješk, taube Gerste. Hordeum murinum.	Jěžik, Klette. Diaceope.	
Jědeł, jědla, Tanne. Pinus Picea.	Jěžokulká, Žgelfölbchen. Xanthidium.	
Jědowka, Gifteere. Nicandra.	Jěžowe, 1. Žgelfolben. Spar-	
Jechiběrna, jechink, Wachholz-der. Juniperus.	ganum. 2. Řugeldistel.	Dracocephalum.
Jejnik, jejownik, Liebesapfel.	Jiwa, jiwina, Saalweide, tež:	
Solanum Molongena.	Bandweide. Salix viminalis	
Jeleńc, jeleńk, Hirschkopf.	et Caprea.	
Hydnum imbricatum.	Jurina, Georgine. Dahlia.	
Jelenička, Hirschsprung. Corri-	Jutnička, Bockbart. Trago-	
giola.	pogon.	
Jemjel, jemjelina, jemjelnja,	Jutrownička, Märzbecher.	
Mýtel. Viscum.	Narcissus Pseudonarcissus.	
Jenohajodka, Einbeere. Paris quadrifolia.	Kačawka, kačidlo, kačizna,	
Jenodžen, Tigertulpe. Tigridia pavonia.	kačizno, Teichlinje. Lemna.	
Jenokwětk, Einbeere. Paris.	Kačenka, Bastardmorphel.	
Jenolopješko, Barnasie. Par-	Verpa.	
nassia.	Kadžeňk, Staubschwamm. Ly-	
Jenokwětk, einblumiges Perl-	coperdon.	
gras. Melica uniflora.	Kał, Kraut = Kopfohl. Bras-	
Jenolist, Einblatt. Parnassia palustris.	sica oleracea.	
Jenomudka, Zwergorchje. Her-	Kałale, Hedsame. Ulex.	
minium.	Kalena, kalinka, Kalinzenbeer-	
Jérchenica, Nierenflechte. Ne-	strauč. Viburnum.	
phroma.	Kalica, Grünkohl. Brassica.	
Jerica, Sommerrogen. Secale aestivum.	Kamjelica, Kamelie. Camellia.	
Jěrnica Sperrkraut. Pole-	Kamjeňka, Steinsame. Litho-	
monium. llus.	spermum.	
Jěrowc, Kastanienbaum. Aescu-	Kapkowe, Tropfenpilz. Daeryomyces.	
	Kaplank = kozybroda.	
	Kaplanki, kaponki, Pfaffen-	
	hütel. Evonymus.	

- Kapralc, kaprasa, Pfaffen-hütchen. *Evonymus*.
- Kaprad, Wöodzie. *Woodsia*.
- Karančík, Krugflechte. *Urceolaria*.
- Kawon, Wassermelone. *Cucurbita Citrullus*.
- Kazylen, Leindotter. *Camelina*.
- Kehelička, Kegelhaube. *Conomitrium*.
- Keř, kerč, Strauß. *Frutex*.
- Keřc, Liebstoč. *Ligusticum Levisticum*.
- Keřčk, Buchs. *Buxus semper-virens*.
- Kić, kita, Traube. *Uva*.
- Kičička, Träubchen. *Botrydina*.
- Kisale, kisale, Sauerampfer. *Rumex Acetosa*.
- Kisalica, Sauerfrischbaum. *Prunus Cerasus*.
- Kisalinka, Gründbeere.
- Kisalnica, saure Birne.
- Kisalnik, Steinmispel. *Cotoneaster*.
- Kisele, Sauerampfer. *Acetosella*.
- Kisončk, Prunelle. *Prunella*.
- Kisr, Währungsflocke. *Hygrococis*.
- Kisyea, Sauerdorn. *Berberis*.
- Klóéadlo, kócadlo, Sonnen-tau. *Drosera rotundifolia*.
- Klóskač, Rohrfrwingel. *Festuca arundinacea*.
- Klanka, Glöckenblume. *Campanula*.
- Klén (klon), Ahorn. *Acer*.
- Klep, Behrwurz. *Arum*.
- Klepotak, Pimpernuš. *Staphylea*.
- Klijotka, Sačpilz. *Bulgaria*.
- Klinkačk, Glöckenblume. *Aquilegia*.
- Klon (klén), Ahorn. *Acer*.
- Klučik (z wjetša pl. t.), Lungen-fraut. *Pulmonaria*.
- Knjezak, Steinpilz. *Boletus edulis*.
- Knochotka, Ringelblume. *Calendula officinalis*.
- Knykač, Zwetsche (Baum und Frucht). *Prunus insitia*.
- Knykawa, Nachtschatten. *Solanum*.
- Knykawka, Baum der kleinen Kropfbläume, = knykač.
- Kobjalčki pl., Nachtlichtnelke. *Agrostemma Githago*.
- Kobołk, kobłuk, Knoblauch. *Allium sphaerocephalum*.
- Kobolčk, koblušk, Schnittlauch. *Allium Schoenoprasum*.
- Kocorník, Räbenminze (=münze). *Nepeta*.
- Kočenki, Sandruhfrau. *Gnaphalium arenarium*.
- Kočink, Immortelle. *Helichrysum*.
- Kočník, Rührfruit. *Gnaphalium*. (Tež: *Helichrysum*.)
- Kokol, Lotč. *Lolium*.
- Kokorac, -rač, Pfaffenhütchen-strauč *Evonymus*.
- Kokorč, Verchenßporn. *Corydalis*.
- Kokorička, Weißwurz. *Polygonatum*.
- Kokornak, Osterlužei. *Aristolochia*.
- Kokoški, kokuški, fette Heme. *Sedum Telephium*.
- Kokula (z wjetša plur.: kokule), Feldmohn. *Papaver Rhoeas*.
- Kokulinda, weiße Küchensblume. *Orchis bifolia*.
- Kołbasnik, Majoran. *Ori-ganum*.

- Kołbuk, Knoblauch. Allium sativum.
- Kofejowe, Kaffeebaum. Coffea arabica.
- Kołmaz, kołmaza, kołmaznička, Pečnulfe. Lychnis viscaria.
- Kołodzij, kołwrot, kolij, Knöterich. Seleranthus.
- Komone, Steinflee. Melilotus officinalis.
- Konica, Vinje. Scirpus.
- Konjawa, Eberwurz Carlina.
- Konjawka, Hundswelshen. Viola canina.
- Konop, konopej, Hanf. Cannabis.
- Konopka, Perlgras. Melica.
- Kopr = aniz, bjenchl.
- Koprica, koprik, Dill. Anethum.
- Kopriwa, Brenneßel. Urtica dioeca.
- Kopytnik, Huflattich. Tussilago Farfara.
- Korbjeńk, Wartenferbel. Anthriscus.
- Korbjeńk, Süßdolce. Myrrhis.
- Korčawa, Kaženmünze. Nepeta.
- Kórčina, Gurkenpflanze. Cucumis sativus.
- Korkowc, Kornbaum. Quercus Suber.
- Kórwejda, Kummel. Carum Carvi.
- Koséadło, Beinwell, Schwarzwurz. Symphytum off.
- Kosćerwa, Trespe. Bromus.
- Kosmačka, kosmačkowe, Stachelbeere a Stachelbeerstrauß. Ribes grossularia.
- Kosmatka, Rauschbeere. Vaccinium uliginosum.
- Kostřadło = koséadło.
- Kostřane, kostrjane, kostrijank, kostřijane, Kornblume. Centaurea Cyanus.
- Kostrjawa, kostrjawa, kostervja, kostrjow, Trespe. Bro-mus secalinus.
- Kostrjenka, Zwölfe. Brachypodium.
- Kosyčka, Reihersternabel. Erodium.
- Kótwička, Wassernuß. Trapa.
- Kowjel, Pfriemengras. Stipa.
- Kozak, Ziegenpilz. Boletus seaber.
- Kózlica, Faunwurz. Goodyera.
- Kózlik, Zieberflee, Bitterflee. Menyanthes trifoliata.
- Kozybroda, 1. Ziegenbart (Pilz). Clavaria. 2. Rütersporn. Delphinium.
- Kozylist, Jašmin, Gelängerjelieber. Lonicera.
- Kozymór, Kletterföbel. Anthriscus.
- Kozyne, Tragant. Astragalus.
- Kozypysk, Gleize. Aethusa.
- Kozyradka, Kühhornflee. Trigonella.
- Krakonitka, Schleimfaßer. Myxoxonema.
- Krakowka, Schleimbäl. Pal-mella.
- Krapač, Gorchel. Hevella.
- Kraska (zwjetša pl. kraski), Kapuzinerfresse, Tropaeolum.
- Křek, Wasserlinje. Lemna.
- Krčz, Wasserfresse. Nasturtium.
- Křidowka, Siebzähn. Cosciodonon.
- Kripica, Schachtelhalm. Equisetum.
- Křivotrubka, Krummhals. Lycopsis.
- Křiččka, Jungermannie. Jungermannia.

Křižník, Kreuzdorn. Rhamnus cathartica.	Kukel, Kettwicke. Agrostemma Githago.
Křižohvězka, Kreuzstern. Staurastrum.	Kukla = kokula.
Křižomník, Hartheu. Hypericum perforatum.	Kuklik, Nelfenwurz. Geum.
Křižowka, Herzgespann. Leonurus.	Kukurica, Mais. Zea.
Krjepjenak, Parasolpilz. Agaricus procerus.	Kulawa, Kohlrübe. Brassica Napobrassica.
Krjózykał, Welschkohl. Brassica oleracea sabellica.	Kulešica, die Alte Cylindrospermum.
Krokoš, Saflor. Carthamus tinctorius.	Kulirabij, Kohlrabi. Brassica gongylodes.
Kropáčk, kropášk, Priemel. Primula.	Kulirépa, Kohlrübe. Brassica Napobrassica.
Kruéene, Schraubenmoos. Sphaerignum.	Kulkač, Steinbrech. Saxifraga.
Kručinka, Drehtmoos. Funaria.	Kulonitka, Kugelfaden. Sphaerotilus.
Krupnik. Spelt. Triticum Spelta.	Kulorječazk, Kugelfette. Tesseranthera.
Krušeň, krušwina, Birnbaum. Pyrus communis.	Kulowe, Kugeldistel. Echinops.
Krušvička, Wintergrün. Pyrola.	Kulowka, Bartramie. Bartramia. trichia.
Kruwownka, Kuhfraut. Viciaearia.	Kulowlósnička, Dürnwurz. Conyzza.
Kruwymór. Buchs. Buxus.	Kurjene, Wasserportulak. Peplis.
Kružíčka, Kreisflechte. Gyrophora.	Kurymór, Gundheil. Anagallis. caea.
Krwawniea, Weidrich. Lythrum.	Kuzlařnička, Hegenfraut. Cir-
Krwawnik, krwawnikowina, Schöllfraut. Chelidonium.	Kužolník, Quiellenmoos. Fontinalis.
Krwawny korjeń, Pimpernell. Pimpinella.	Kwětla, kwětula, kwětlak, kwić, kwjada, Quiittenbaum. Cydonia.
Krwawokulka, Blütfarn. Haematococcus.	K hamilki (pl. t.), römis̄che Kamille. Anthemis nobilis.
Krympawa, krymstawa, Knorpelfraut. Polyenemum.	Khamp, Königsfalte. Verbas-
Kudžołka, Schachtelhalm. Equisetum.	seum.
Kukawka, Höswurz. Gymnadenia.	Khapica, Hockerie. Hockeria.
	Khapički, pl., Eisenhütchen. Aconitum Napellus.
	Khaponik, khaprakal (kapral), khaprasa (kaprasa), Piefferrösel. Evonymus.

Kharčueh, Artiščočke. Cynara.	Lubina, Wolfsbohne. Lupinus.
Kharpac, Hirščipilž. Hydnnum imbricatum.	Łuknadž, Łukoćina, Dotterblume. Caltha.
Khatržinka, Katharinenoos. Catharinea.	Łušćenc, Kunzelštorf. Rhytisma.
Khers, Liebstoc. Levisticum.	Lyknowe, Kesserhals. Daphne Mezereum.
Khichawka, Niešwurž. Helleborus; Germer. Veratrum.	Lyšćica, Gipsfraut. Gypsophila.
Khimjelea, khimjelica, Kümamel. Carum Carvi.	Lžička, Fieberlee. Menyanthes.
Khlěbčk, khlěbik, Haſenbrot. Luzula.	Lak, Lac (Göldlac). Cheiranthus.
Khmjel, Höpſen. Humulus Lupulus.	Lawica, lawičk, Löwenmaul. Antirrhinum.
Khmjelnik, Flöhfraut. Inula Pulicaria.	Larik (škowronē drjewo), Lärchenbaum. Larix.
Khoja, khójea, khójna, Kiefer. Pinus.	Ledžbjenc, Schotenslee. Lotus.
Khoprnik, Värwurž. Meum athamanticum.	Lekrica, lekwica, Engelsjüß. Polypodium.
Khrast, Steineiche. Quercus sessiliflora.	Len, Lein, Flachs. Linum.
Khrěn, Meerrettig. Cochlearia armoracea.	Leńčk, Frauenflachs. Antirrhinum Linaria vulgaris.
Khrosćica, jedes ſchärfartige Gras.	Lenowe, Leinblatt. Thesium.
Khróst, Geſtrüpp.	Lěp, lěpk, Mjistel. Viscum.
Khudobka, khudžinka, Hungerblümchen. Draba.	Lěpjenk, Leimfraut. Silene.
Khumjelea (kumjelea), Kümamel. Carum Carvi.	Lěšk, lěšk, Haſelnußfrucht. Corylus Avellana.
>Lastojčnik, Schwalbenwurž. Cynanchum.	Lěwandula, Lavendel. Lavandula.
Ławrjene, Lorbeerbaum. Lau-rus nobilis.	Lewkonja (lefkuj), Levkoj. Matthiola.
Łoboda, Melde. Atriplex.	Leželnja, Kalmušgras.
Łoknadž, Łokoćina, Dotterblume. Caltha palustris.	Libota, libotawa, Bitterpappel. Populus tremula.
Lopa, Schlangenwurž. Polygonum Bistorta.	Lilija, Lili. Lilium.
Lopjeninka, die Alge Phyllactidium.	Lilijowe, Tulpenbaum. Liriodendron.
Łubka, Fieberlee. Menyanthes trifoliata.	Lipa, Linde. Tilia.
	Lipnica, Rispengras. Poa.
	Lipštok = lubčik.
	Lišawa, Schuppenwurž abo Mariablic. Lathraea squamaria.

- Lišawka, Flechte. Lichen.
 Liščak, Fuchsſchwanzgras. Alopecurus.
 Lopa, Schlangenwurz. Calla.
 Lubčík, Liebstoč. Ligusticum Levisticum.
 Lubowón, Sonnenwende. Heliotropium.
Macoški (pl. t.), Stiefmütterchen. Viola tricolor.
 Mačk, Klatschrose. Papaver Rhoeas.
 Majron, Majoran. Origanum Majorana.
 Mak, Mohn. Papaver somniferum.
 Malenowc, Himbeerstaude. Rubus Idaeus.
 Mandlowe, Mandelbaum. Amygdalus.
 Mandlowka, Mandelweide. Salix amygdalina.
 Mara, myra, Myrrhe. Balsamodendron Ehrenbergianum.
 Marhlina, Marunkenbaum.
 Marica, Sumpfgras. Cladium Marisca.
 Marušňa, Maulbeerbaum. Morus.
 Maslenka (zwjetša pl. maslenki), gefüllte Butterblume. Ranunculus fl. pleno.
 Mědlina, Honiggras. Holcus.
 Mědnica, Zitronmelisse. Melissa officinalis.
 Měchowka, Judenkirche. Physalis.
 Mejka, Löwenzahn. Leontodon Taraxacum.
 Měrik, Eppich. Apium.
 Měrk, Bielgut. Peucedanum Oreoselinum. [veolens].
 Měrink, Sellerie. Apium graveolens.
 Měrnica, Ballote. Ballota.
- Měsačnica, Mondviole. Lunaria.
 Mica, 1. Fuchsſchwanzgras. Alopecurus. 2. Schmiele, Apera.
 Mičowka, Pillenfraut. Pilularia.
 Mil, Pfeifbraut. Sagittaria.
 Milka, Emilie. Emilia sagittata.
 Miščota, Hungerblümchen. Draba.
 Mjakuš, jähriges Rispengras. Poa annua.
 Mjatej, mjatwica, mjatlička, Münze (Münze). Mentha.
 Mječik, Allermannsharnisch. Gladiolus.
 Mjedawka, Wiesenpierstaude. Spiraea Ulmaria.
 Mjedlina, Honiggras. Holcus lanatus.
 Mjedunka, Melisse. Melissa.
 Mjechčeńca, Weichmeier. Malachium aquaticum.
 Mjetlea, mjetlčka, mjetlica, mjetlička, Krausemünze. Mentha crispa.
 Mlóč, Löwenzahn. Taraxacum off. a wšitke mlóčnate rostliny, wosebje Leontodon.
 Mlóčnak, Pfaffentöhrlein. Leontodon Taraxaeum.
 Mlóčnak, Mıldħdistel. Sonchus.
 Mlokane, Mīchħling. Agaricus lactifluus (Mlóčnak).
 Mnichowka, Mönchin. Monachia.
 Močenka, Harnfraut. Viborgia.
 Módrik, Ziegenbein. Centaurea Cyanus.
 Módrjenk, Kummelhyne. Commelynna colestis.
 Moch, Moos. Sphagnum, Polytrichum et Hypnum.

- Mochawa, Moošroše. Rosa muscosa.
- Módrobóz = turkowski bóz.
- Molemór, Sunypforšt. Ledum palustre.
- Morehej, morehwja, Möhre. Daucus Carota.
- Morchwica, Šeiel. Seseli.
- Morušnja, Maulbeerbaum. Morus.
- Mošenc, mošone, Vogelmeirich. Stellaria media.
- Móšk, Sommerfnauel. Scleranthus annuus.
- Mučkowe, Elſebeerbaum. Sorbus torminalis.
- Mučnik, Gänſefuß. Chenopodium.
- Muchoradło, muchorak, muchoranc, muchoraz, muchorizna, muchoriznak, Fliegenpilz. Agaricus muscarius.
- Muchownik, Beerntipfel. Amerianchier = Aronia.
- Mukački, Weißdorn. Mehlsäckel, Mehlfässel. Crataegus Oxyacantha.
- Mukowe, Mehlbirnbaum. Sorbus Aria.
- Mula, Kuhchwamm, Semmelpilz. Boletus bovinus.
- Munčik, Zahntrost. Odontites.
- Mušota, mušotka, Mušatenfraut. Pelargonium oderatissimum Pelarg. radula roseum.
- Muž, Stachelgraš. Echinochloa.
- Mužik a žónka, Zweiblatt. Convallaria bifolia.
- Mydlica, Seifenfraut. Saponaria. [glossum.]
- Myšimór, Hundszunge. Cynodon.
- Myšnik, Mäusegraš. Vulpia.
- Myšone, Vogelmiere. Alsine media.
- Myšowka, Mäusechwänzel. Myosurus.
- Nadutk, Blasenhaut. Physeomitrium.
- Nahočapka, Nachthaube. Gymnomitrium.
- Nohohlojčnik, Streifensternmoš. Aulaconmion.
- Nahortnik, Nachtmund. Gymnostomum.
- Naklačnik, Drehsticí. Campylostelium.
- Nalik, nalika, Nelfe. Dianthus.
- Namočnik, Krausblatt. Prasiola.
- Naporsty, pl. t., Žingerhut. Digitalis.
- Narda, 1. Borstengraš. Nardus. 2. Citronenbartgraš. Andropogon Nardus.
- Nartuša — žolta lilia.
- Nasněžnička, Schneegewebe. Chionyphe.
- Nasparak, Hufstreuling. Onogena.
- Našišnik, eine Alge Coeconomema.
- Natorhička, Brechzahn. Grimmia.
- Nešpla, nešpula, Mlispel. Mespilus.
- Něžnjenka, Haarmund. Trichostomum.
- Něžnokóžnik, Schleimzahn. Glaeotila.
- Ničo, ničotka, Hungerblümchen. Draba.
- Níčora, Conſerve. Confervaria.
- Nječasnica, Zeitloſe. Colchicum.
- Nječeŕjenka, Springfraut. Impatiens.
- Njedočink, Rebendolde. Oenanthe.

Njedótkliwka, gelbe Valsamine.	Parčoch, Golddistel. <i>Scolymus</i> .
Impatiens nolitangere.	Pasnik, Liechgras. <i>Phleum</i> .
Njedótká, Sumpflanze. Mimosa pudica.	Pastyrnak, Pastinaf, Pastinaca sativa.
Njelisé, Fichtenspargel. Monotropa.	Pawčník, Gemswurz. <i>Doronicum</i> .
Njepuk, Salvinie. <i>Salvinia</i> .	Pawjene, Jasione. <i>Jasione</i> .
Njepukawka, Ohnmund. Phasium.	Pazorak, Bärapp. <i>Lycopodium</i> .
Njesmjertnička, Rätsenpfötchen.	Pěolník, Drachenkopf. <i>Dracocephalum</i> .
Antennaria.	Pětrkluče, Schlüsselblume. <i>Primula off.</i>
Njewjesćinka, Grethe im Buſch.	Pětruška, pětršílka, pěterška, Peteršílie. <i>Apium Petroselinum</i> .
Nigella damascena.	Pihawa, pihawka, pihi, pl., Knabenfraut. <i>Orchis maculata</i> .
Njezabudka, njezapomnička,	Pihawica, Binsenfeder. <i>Virgularia juncea</i> .
Bergäſſmeinhüdt. Myosotis palustris.	Pipowka, Bockedorf. <i>Lycium</i> .
Nóć a džén a džén a nóć.	Piwonja, Gichtrose. <i>Paeonia</i> .
Nóčnička, náctlich blühende	Pižmonka, pižmowka, Moſchusblümchen. <i>Adoxa Moſchatellina</i> .
Zaſerblume. Mesembryanthemum noctiflorum.	Pjanka, Tollforn. <i>Lolium temulentum</i> .
Nohačk, Tuſjame. Podospermum. cebrum.	Pjatlina, Wafferhafer. <i>Zizania</i> .
Nocheowe, Körnigesblume. Ille-	Pjećporstnik, Čingerfraut. <i>Tortilla</i> .
Nopašk, Becherpilz. Periza.	Pjećpružnik, Čünſtrahł. <i>Pentasterias</i> .
Nopaškowka, Kugelstern.	Pjelščíwka, Haumfaser. <i>Chroolepus</i> .
Sphaerastrum.	Pjeńčina, Sumpfheidelbeere. <i>Vaccinium uliginosum</i> .
Nóžnjonitka, Scheidenſäden.	Pjeńčk, Pfennigfraut. <i>Lysimachia Nummularia</i> .
Hyalotheca.	Pjenježki, 1. Kloffer. <i>Rhinanthus crista galli</i> . 2. Aſter-tiſchelfraut. <i>Thlaspi arvense</i> .
Nóžnjorjećazk, Scheidefette,	Pjerjanka, Federneſte. <i>Dianthus plumarius et Dianthus superbus</i> .
Pirosiphon. pilus.	
Nyšpla, nyšpula, Mišpel. Mes-	
Paćeřicea, Schnurſlocke.	
Sphaerozyga.	
Paćeřička, paćeřka, Perlmoos.	
Weisia.	
Paćeřník, Perlgras. Melica.	
Palčica, Wasserpeffer. Polygonum Hydropiper.	
Palička, Breindolde. Cnidium.	
Papjerjanka, Strohblume. Xeranthemum.	
Paproš, papruš, Farnfraut (Färrenfr.). Pteris.	
Paprušica, Schildfarren. Aspidium.	

Pjeršak, Springsame. Im-patiens.	Počepina, <i>Wlfirsche</i> . Prunus Padus.
P्लо́ко, Rothäuptel. Boletus scaber aurantiacus.	Počrětka, <i>Zartried</i> . Isolepis setacea.
Pломјење́ча, Lichtnelce. Lych-nis.	Pоćel, <i>Gichtrübe</i> , <i>Bauntübe</i> . Bryonia alba.
Pломjenjowka, Flammenblume. Phlox paniculata.	Podedrjen, <i>Riſpenfarren</i> . Os-munda.
Pлóне, плóně, plonoch, plonueh, plonyeh, wilder <i>Apfelbaum</i> .	Podlěsk, <i>Waldröſchen</i> . Anemone nemorosa.
Pлónčik, Steinquendel. Cala-mintha Acinos.	Podmalena, <i>ſitziger Brombeer-ſtrauch</i> . Rubus tomentosus.
Pлоник, Widerton. Polytri-chum.	Podróžnik, <i>Knorpelſalat Chon-drilla</i> .
Pлótnik, Bocksdorn. Lyceum barbarum.	Podsadnik, <i>Schirmmoos</i> . Splachnum
Pлюеник, Lungenfraft. Pulmo-naria off.	Poldnik, połodnik, <i>Portulak</i> . Portulaca.
Pлюownička, Lungenflechte.	Pólon, Wermut. Artemisia absynthium.
Plećák, Epheu. Hedera.	Pol, pól, Poteq. Pulegium.
Plećawa, Ackerwinde. Con-volvulus arvensis.	Pokrjepnik, <i>Tüpfelpilz</i> . Stictis.
Plećawka, Alferchrenpreiš. Ve-ronica agrestis.	Polowka, Blasenpalmelle. Mi-crocystis.
Plećeńca, Włosbart. Bryo-pogon.	Pomoenik, Bibernell. Pimpinella saxifraga.
Plesak, Warzenſchwamm. Tele-phorus.	Pomurnik, Baumrebe. wilder Wein. Ampelopsis hedera-cea.
Plěseń, plěsń, plěsnawe, plěsniwe, plěsniwizna, Schimmel.	Pólička, Melde. Chenopodium album.
Plěteń, Beilenflechte.	Popiki, pl., Pfefferröſel. Evo-nymus.
Plěsnica, Ropffaden. Mucor.	Popjelka, popjelnik, popjelička, <i>Ajchenpflanze</i> . Cine-raria.
Plěsnička, Schimmelstrauch. Mycothamnion.	Popjerica, poprica, Pfeffer-fraut. Lepidium.
Plěsniw, plěsnive, plěsni-wina, Knotenschimmel. As-pergillum.	Popjernik, 1. Tännel. Elatine. 2. Sophienfraft. Sisymbrium Sophia.
Plewjel, Spire. Holosteum.	Popla, 1. Althee. Althaea officinalis. 2. Pappel. Po-pulus.
Pócćiw, 1. Stechginster. Ulex; 2. Männſtreu. Genista.	
Pócćiwka, 1. Ochienzunge. Au-chusa officinalis; 2. Scham-pflanze, Mimosa pudica.	

- Popone, Gundermann. Glechoma hederacea.
- Poprica, Gartenfressc. Lepidium sativum.
- Poprik, Dill. Anethum.
- Poré, poréizna, Wasserlüßgras. Glyceria aquatica.
- Porej, Winterlauch. Allium Porrum.
- Porskawa, Germer. Veratrum.
- Porchatko, Häutling. Hymenella.
- Powitka, Alferwinde. Convolvulus arvensis.
- Powodnja, Schwadengras. Glyceria fluitans.
- Pozdnicia, Herbstzeitloje. Colchicum.
- Požetka, Lavendel. Lavandula.
- Pramošk, lirmoos. Archidium.
- Přaska (třaska), Raženzahl. Equisetum arvense.
- Přaskowka, Pferdeföhrenz. Equisetites.
- Prašica, prašiwe, Epheu. Hedera.
- Prawak, Herrenpilz. Boletus edulis.
- Přaslenčki, přasleški, gefüllter Hohenreis. Ranunculus asiaticus.
- Přečiwnik, Afelci. Aquilegia.
- Předolžník, Bruchmoos. Meesia.
- Překhadžawka, Hortensie. Hydrangea.
- Přeměnička, Wandelsflechte. Biatora. [rum.]
- Přerostnik, Haſenohr. Bupleurum.
- Přeslička, Žieſt. Stachys.
- Přetoržnik, -nička, Bruchtraut. Herniaria glabra.
- Připołdnička, Mittagsblümchen. Mesembryanthemum.
- Přewjerčenk, Pferdfesenflechte. Thronibium.
- Prochopłódka, próškula, Coniocarpon.
- Prosčenka, Haarmund. Trichostomum.
- Prosnik, prosownica, Ferkelfraut. Hypochaeris.
- Próšawa, Lappensträuling. Bovista.
- Próšiwka, Kelchbrand. Aecidium.
- Pruć, prućene, Pfriemenfrau. Spartium.
- Pruhoničník, pruhowník, Straßfaser. Inactis.
- Pruhopaprušowka, Toeniopteris.
- Pruslica, prusnica, Preiselbeere. Vaccinium Vitisideae.
- Prutník, Ruteosalat. Phoenix opus.
- Prutowc, Beſenſtrauh. Sartanthmus.
- Pryskawc, Springſame, gelbe Walsamine. Impatiens Noli tangere.
- Pryščenc, Waldrebe. Clematis.
- Pswodžina, pswodžizna, psowojahodžina, -džizna, Jaulbaum. Rhamnus Frangula.
- Pstruhačk, Schattenzaufe. Majanthemum bifolium.
- Psyčník, Straußgras. Agrostis.
- Pšenica, pšeńca, Weizen. Triticum sativum.
- Pšeničko, Hirſegras. Milium.
- Ptačica, Kainweide. Ligustrum.
- Ptačnica, Vogelfirsch. Cerasus avium.
- Ptačowe, ptačkowe, Kanarienvogelstaude. Astragalus galegiformis.
- Pucki, pl., puckawa, Wollgras. Eriophorum.

Pucheraz, Blasenschwamm.	Ranyhojawka, Spißwegerich.
Phoma.	Plantago lanceolata
Pucherjak, Wasserschlauch.	Raniwka, Windstee. Anthyllis.
Utricularia.	Raspulka, Kratzmoos. Radula.
Puk, Schwadengras. Poa distans.	Raz, Eierpilz. Ramanita.
Pukawe, Bläher. Blätterke.	Raža, Blätterpilz. Agaricus.
Puklinka, Moosflechte. Cetraria.	Ražowka, Bauchschwamm. Sphaeria.
Pumpawa, pumpiróža, pumpiróža, Pfundrose. Paeonia.	Rěblik, Wasserseder. Hottonia palustris.
Pumpiwuršla, pumprwuršlka, Tormentille abo Rotwurz.	Rěblowka, Leitermoos. Climaceum.
Tormentilla erecta.	Rěčnička, Najade. Naja.
Pumpotawka, Nabelwurzel. Potentilla reptans.	Rěňca, Sumpfheidelbeere. Vaccinium uliginosum.
Pupawa, Pippau. Crepis.	Rěpa, Rübe. Brassica Rapa.
Pupjenka, Nabelsame. Omphalodes.	Rěpak, rēpik, Raps. Brassica Napus oleifera.
Pupnik, Wassernabel. Hydrocotyle.	Rěpka, Rübs. Brassica Rapa oleifera.
Pupowka, Nabelflechte. Umbellaria.	Rěpuica, Nachtferze. Oenothera.
Purpoćina, počaplina, pōčipina, -zna, Mhlitschke. Prunus Padus.	Rězačk, Samanderehrenpreis. Veronica Chamaedris.
Pušpon, Buchs. Buxus.	Rězan, Wasserscheere. Stratiotes.
Pušćawka, Deckelfrucht. Pyescidium.	Rězanka, Duellentried. Blysmus.
Putnik, Wegebreit. Plantago major.	Rězna, rēzyna, Segge. Carex.
Pyr, Quefe. Agropyrum repens.	Rěznomórka, Spindelforn. Arthriniun.
Pyrica, Haidequefe. Triticum repens.	Rězonćik, jězonćik, Braunelle. Prunella vulgaris.
Pyskawa, pyskawe, pyski, p.t., Storchschnabel. Geranium.	Richelea, Sumpfwieđrich. Naumburgia thyrsiflora.
Pyskownička, Schnabelried. Rhynchospora.	Riska, Wachholderpilz. Laetarius deliciosus.
Pyšenka, Schönstern. Euasterum.	Rjadownička, die Alge Bangia.
Pyšnica, Brachtblume. Chianthus puniceus; Žaťobšlislje, Amaryllis formosissima.	Rjaponka, Feldrapünzchen. Valerianella.
Rakuš, Spierstaude. Spiraea.	Rjapownik, Kammgras. Cynosurus.
	Rjanokhmutka, Schönast. Zoocladium.

- Rjećazk, die Alge Tabellaria.
 Rjećaznička, Žadenfette. Melosira.
 Rjećazniwka, Kettenporling. Torula.
 Rješatkownik, Siebstäubling. Cibraria.
 Rjetkej (rjatkej), Rettig. Raphanus.
 Rjetwička, Radiešchen. Raphanus sativa Radicula.
 Robačnik, Warzentang.
 Rodženica, Klebkraut. Galium Aparine.
 Rohačk, Hornblatt. Ceratophyllum.
 Rohačička, Hornslechte. Cornicularia.
 Rohodž, rohož, 1. Rehkolben. Typha; 2. Schilfgras. Calamagrostis.
 Rohohubka, Pfriemenmund. Ceratostoma.
 Rohokaz, Hufstreuling. Orogena.
 Rohowe, Johannisbrothbaum. Ceratonia siliqua.
 Rohownica, Hornkraut. Cerastium.
 Rohozubka, Hornzahn. Ceratodon.
 Rohuška, Hornschorf. Ceratium.
 Rójnik, Melisse. Melissa.
 Rójnina, ronidlo, ronina, schwärzer Nachtschatten. Solanum nigrum.
 Rojownik, Borjt. Ledum.
 Rokoćina, rokot, Werftweide. Salix aurita et repens.
 Rokotnik, Sanddorn. Hippophaë.
 Rólnik, 1. Akferminze. Mentha arvensis; 2. Wassermünze. Mentha aquatica.
 Ropucha, Wasserfresse. Nasurtium.
 Róslica, Feldbirnbaum. Pyrus communis.
 Rósmarja, Rosmarin. Rosmarinus officinalis.
 Rosnik, Sonnentau. Drosera.
 Rosołka, Bitterpilz. Tremella.
 Rostlina, Pflanze. Planta.
 Rosyčka, Fingergras. Digitaria.
 Rotwiea = žołta wowča rutwica, Schafgarbe.
 Rozdripka, Alsflechte. Ramalina.
 Rozduč, Rainfarren. Tanacetum.
 Rozhwěžka, Sternmoos. Mnium.
 Rozkobnik, rozkolnik, rozhodnik, Hauswurz. Sedum.
 Rozložnik, Schopfalte. Chaetophora.
 Rozpjefšnik, Trugzahn. Anomodon.
 Rozpočnička, Spaltfaden. Schizogonium.
 Rozponka, Kappwurz. Phyteuma.
 Rozprovanka, Schnittalte. Diatoma.
 Rozpuk, Wasserfchierling. Cicuta virosa.
 Rozraz, rozražk, Ehrenpreis. Veronica off.
 Rozščepanka, Spaltzahn. Fissidens.
 Roztorhanka, Fiedlerie. Fiedleria
 Rož, rožka, Roggen. Secale cereale.
 Róža, Rose. Rosa.
 Róžat, Resede. Reseda.

Róžene, Schnurſloče. Sphaer- rozyga.	Sadžica, Wasserdosten. Eupatorium.
Róžica, Sonnenrose. Helian- thus annuus.	Séenowe, Wandkraut. Parie- taria.
Róžotka, die Alte Rhodiola.	Séina, Rohrschilf. Phragmites communis.
Róžowc, Rosentrost.	Sedlač, Ackerwinde. Convol- vulus arvensis.
Róžowka, das Moos Sea- pania.	Sedmačk, Schirmfrant. Trien- talis europaea.
Róžownik, Alpenrose. Rhodo- dendron.	Serlica, Waldmeister. Asperula odorata.
Ručka, Fingerkraut. Potentilla.	Serpik, Spornre. Serrula tinctoria.
Ručník, Raukenchwamm. Me- risma.	Serpina, serpinka, Betonie. Betonica, Veronica Cha- maedrys.
Rulik, Tollkirſche. Atropa Belladonna.	Serpjene, Sicheldolde. Falcaria.
Runawka, Johannisklumbe, Ar- nica, Wehlverleih. Arnica montana.	Serščik, Borstengras. Nardus.
Runkel, runkla, runklica, Runkelrübe. Beta vulgaris.	Skopička, Schafsfresse. Arabi- dopsis.
Rupač, Stabiſe. Seabiosa.	Skoričnik, Zimmetbaum. Cinna- momum.
Rupik, Feigwarzenkraut. Ra- nunculus Ficaria.	Skoromoč, Rößfümmel. Silaus pratensis Bess.
Ruta, rutej, rutwja, Rauta. Ruta graveolens.	Skripjenka, Kurzähn. Bra- chyodus.
Rutowka, Geisraute. Galega.	Skržene, Alplattich. Homo- gyne.
Rutwica, rutvička, rutyča, rutyčka, Schöfgarbe. Achilea millefolium. um.	Slódnicia, Engelsüß. Poly- podium.
Rybork, Fliegenkraut. Museari-	Slódnička, Süßgras. Glyceria.
Rymanki, romanki, rumanki, romijske Kamille. Anthemis nobilis.	Slómjanka, Strohblume. Heli- chrysum, Xeranthemum.
Rys, ryst, Leindotter. My- agrum.	Slóněnica, Sonnenrose. Heli- anthus.
Rytawka, Wiesenchaumfresse. Cardamine pratensis.	Slónka, Grünpilz. Boletus sapidus.
Rzyčka, Schönauge. Cal- liopsis.	Slěborniki, pl., Mondviole. Lunaria.
Rzyzk, Reizker. Agaricus (Lactarius) deliciosus.	Slinotnička, Schleimzafer. Glae- otila.
Sadlička, Steinkraut. Alyssum.	Smalnička = kołmaz.
Sadnik, Neifenzwurz. Geum urbanum.	Smažnička, Ackermohn. Papaver Argemone.

Smjelna, Rohr. Arundo.	Sowodžina, sowodžizna = psowodžina, Hundsbeere. Rhamnus Frangula.
Smjelzyna, Niedgras. Carex;	
Schilf, Phragmites.	
Smjerdžen, Mooschusblümchen.	Sparik, Schlaflaure. Melampyrum nemorosum.
Adoxa moschatellina.	Spodonitka, Haftfaerling. Rhizina.
Smjertnička, Ringelblume.	Sporušk, Mondraute. Osmunda
Calendula officinalis.	Lunaria. Illaria.
Smjetanka, Löwenzahn. Leontodon Taraxaeum.	Spuriš, Wasserschlund. Utriculus.
Smólnik, Haselwurz. Asarum europaeum.	Sróčník, Giersch. Aegopodium Podagraria.
Smuhačk, Hímantidie. Himantidium.	Stan, stanow, Efeu. Hedera Helix.
Smokwa, smokwiea, Feigenbaum. Ficus carica.	Staršík, Kreuzfraut, Senecio.
Snědka, Gilbsterne. Gagea.	Stawač, Waldlabrout. Galium sylvaticum.
Sněduška, Kleinsté Vogelmilch.	Stoklóska, Trespeneschwingel. Schoedonorus.
Gagea minima.	Stokraski, Tausendschönchen. Bellis perennis fl. pl.
Snězyčka, Schneeglöckchen. Galanthus nivalis.	Stopička, stopica, Steinbrech. Saxifraga granulata.
Sněžene, Schneeholder. Symphoricarpos.	Stola, Lavatere. Lavatera.
Sněžinka, Knötenblume. Leucocion vernum.	Stolistník, Tausendblatt. Myriophyllum.
Sněžkula, Schneeball. Viburnum.	Stozorník, Stralfraut. Radiola.
Soblik, sobolk, Alferwinde. Convolvulus arvensis.	Stražník, Bocksdorn. Lycium.
Snjeć, Brand im Getreide. Ustilago.	Strowotník, Sanfel. Sanicula.
Ustilago.	Stróżawka, Flöckenblume. Centaurea.
Snopička, Bündelalge. Sym-	Stuchlonka, Staubschimmel.
Soblik, sobolk, Alferwinde.	Sporotrichum.
Convolvulus arvensis.	Stupnički, pl., Sturmhut. Aconitum Napellus.
Sočk, Wegelewieke. Vicia Cracca.	Stykliwka, styknikwa, Weidenröschen. Epilobium.
Sok, soka, Linse. Ervum Lens.	Suchokwětk, Strohblume.
Sokownik, Linzenpilz. Phaeidium.	Xeranthemum.
Solotej, solotwja, Staudensalat.	Sukač, Knaułgras. Dactylis.
Lactuca sativa.	Sumak, Sumach. Rhus.
Somotka, somotnica, Sammet-	Swěčník, Glanzchare. Nitella.
blume. Tagetes.	Swětlik, Hirnkraut. Euphrasia.
Somotka, Grünpilz. Boletus sapidus.	Swinina, Lämmersalat. Arnoseris.
Sornička, Rehpilz. Hypochnus.	

- Swinjawa, Krötenſimſe, Juncus bufonius.
- Swjatkownica, Pfundroſe. Paeonia.
- Swjatočnička, Cypressenfraut. Sanctolina.
- Syéawka, Teichlinſe. Lemna minor.
- Syé, sytka, syćizna, syćel, Binſe. Juncus conglomeratus et J. offusus.
- Syćinka, Tofjeldie. Tofieldia.
- Syćowe, Wasserlieſch. Butomus.
- Sydomlistnik. Blutauge. Comarum.
- Sydomporstnik, Siebenfingerfraut. Comarum.
- Sydrik, sydrišćica, Labfraut. Galium.
- Sydrječki, sydrješki, sydruški, Räsepappel. Malva rotundifolia.
- Sylzyca, Gallerflechte. Collema.
- Synowón, Kuchgras. Anthoxanthum odoratum.
- Sypotawka, Jüdenhütlein. Impatiens.
- Syriwka, Staubſchorf. Stilbospora.
- Syrotki, pl. t., Stiefmütterchen. Viola tricolor.
- Sytkopróška, Nežtäubling. Ditygium.
- Sytkowanka, Nežtäubling. Reticularia.
- Sytkowc, Wirrschwamm. Dae-dalea.
- Sywina, Waid. Isatis.
- Sywowka, Milchfraut. Glaux.
- Sachownica, Schachblume. Melagris.
- Salčička, Scheibenflechte. Leceidea.
- Šarbok, Feigwarzenfraut. Ficaria ranunculoides.
- Šarlatka, brennende Liebe. Geranium molle.
- Šasinja, Knopfgras. Schoenus.
- Šeanica, ščenica, 1. englisches Rangras. Lolium perenne; 2. Tollkorn. Lolium temulentum.
- Ščanka, Leinloch. Lolium arvense.
- Šcedrjenc, Geißklee. Cytisus.
- Šeheł, ščehelk, der kleine Sauerampfer. Rumex acetosella.
- Ščepjowka, Kettenstaub. Sciridium.
- Ščér, Gingelfraut. Mercurialis.
- Ščerjenc, Amarant. Amaranthus.
- Ščerkawa, Klaffer. Rhinanthus.
- Ščerkawki, pl. t., (tež: šeer-kawka), Bitterglöckchen. Briza.
- Ščetka, ščotka, 1. Weberfarde. Dipsacus Fullonum; 2. Tauſendgildenfraut. Erythraea centaurium.
- Ščetki, pl. t., Karthäusernelke. Dianthus Carthusianorum.
- Ščipk, ščipak, ščipawka, Schachtelhalm. Equisetum.
- Ščipalica, Wasserlaoc. Stratiotes.
- Ščónica, Wanzen-Knabenfraut. Orchis coriophora.
- Ščónowka, Schleifenblume. Iberis.
- Šedžiwka, Kazenschwanz. Chaiturus.
- Šelnik, Andorn. Marrubium.
- Šěrawka, Kammföhrie. Koeleria.
- Šěrik, Flieder. Syringa.
- Šěserc, Habichtspilz. Sparassis crisper.
- Šešerjak, Scherardie. Sherardia.

Šipjenka, Pfeilftraut. Sagittaria.	Šnórowka, Schmürpilz. Racodium cellare.
Šipkowc, šiplenka, Hagebuttenstrauh. Rosa canina.	Špika, Ackersteinſame. Lithospermum arvense.
Šišak, Helmfraut. Scutellaria galericulata.	Špinak, Spinat. Spinacia.
Šiškula, die Flechte Coniocybe.	Špjeńc, Spelt. Triticum Spelta.
Šišmane, šišmawc, Žiauennmontel. Alchemilla vulgaris.	Šrubica, Spiralfconferve. Spirrogyra.
Škićička, Schiälalge. Coccogenesis.	Štan, štanow. Epheu. Hedera Helix.
Škitowka, Schiälchwamm. Pel-tigera.	Štelka, Stielfern. Pericoria.
Škleńčernja, Wässerschwertlilie. Iris Pseudacorus.	Štom, Baum. Arbor.
Škleńčica, skleńčnica, Glasftraut. Parietaria.	Štworica, Einbeere. Paris.
Škrabalca, Vorſtölde. Torilis.	Štyriłopjenka, štyrilopješko, štyrinka = štworica.
Škipina, Vinſe. Scirpus.	Štyrizubka, Bieržahn. Tetraphis.
Šlebjerdak, šlebjerdawa, Hirſchunge. Scolopendrium.	Štyrjownik, Švargelerbſe. Te-tragonolobus.
Šlejsa, Štejer. Pinus sylvestris.	Šupica, Schuppenwurz. Lathraea squamaria.
Šlezj, šlez, šlēz, slōz, Młatve. Malva vulgaris et silvestris.	Šwjerčowe, Beſenginſter. Spartium.
Šlewjerka, Schleierblase. Tetraspora.	Tajawka, Leerſie. Leersia oryzoides.
Šlewjernica, Flordorn. Hemerobius.	Taksyna, Eibenbaum. Taxus baccata.
Šleznička, Milzfraut. Chrysosplenium alternifolium.	Talerička, Tellerpilz. Gatellaria.
Šleznik, Milzfarren. Asplenium.	Tarčopróška, Scheibenstäubling.
Šlinčina, Schneckenflee. Medicago.	Tarčowka, Schlüsselflechte. Parmelia.
Šmika, Weißwurz. Polygonatum multiflorum; Steinſame. Lithospermum.	Tarnik, ternik, die kleine Moßpfloume und deren Baum.
Šmrék, šmréka, šmrjok, Fichte. Pinus Abies.	Tejowc, Theeſtrauh.
Šmrěžel, Bielgut. Peucedanum Oreoselinum.	Tobak, Tabak. Nicotiana Tabacum.
Šnjelkač, Nachtschatten. Solanum.	Tołęatka, Piftillarie. Pistularia.
	Tonidlička, Sumpftraut. Limosella aquatica.
	Topoł, Pappel. Populus dilatata.

Torhatka, Riccie. Riccia.	Tuchoraz, Stinkpilz. Phallus impudicus.
Torničel, tornyčel, Schlehedorf. Prunus spinosa.	Tulpa, tulpona, Tulpe. Tulipa.
Tosta, 1. Hundswürger, Schwäbemwürz. Cynanchum vice-toricum. 2. Wehlgemut. Origanum vulgare. [stis.]	Tulpowe, Tulpenbaum. Liriodendron Tulipifera.
Trasawka, Straußgras. Agrostis.	Tupowka, Stumpfzahn. Am-plyodon.
Trawa, Gras. Gramen. (Woselje družina Poa.)	Turant, turanéik, Bertram. Achillea ptarmica.
Trawička, Isolepis. Isolepis.	Twjerdzina, Eisenfraut. Ver-bena.
Trepjelčki, pl. t., Bitterglöckel. Briza.	Tykwiec, Spitzgras. Momordica Elaterium.
Trepjetawka, třepotawka, Bitternadel. Apera.	Tyzčička, Scheibenböschen. Cy-clotella.
Třešeně, třešňa, Süßfrüchte. Prunus Cerasus.	Wačoški, pl. t., Hirtenfäsel. Thlaspi; Bursa pastoris.
Třeška (z wjetša pl. t. třeški), Milzfraut. Chrysosplenium.	Wěchćowka, Büschelfäser. Aerotamnium.
Trubatka, Röhrling. Solenia.	Wětrnik, Wannstreut. Eryngium.
Trubkowe, Röhrenpilz. Boletus.	Wěžowka, Turmfraut. Turritis.
Trudowka, Niedtſäfer. Nyctomées.	Widłowka, Gabelzahn. Diera-num.
Trudownik, Braunwurz. Serophularia.	Wino, winowe, winipjeńk, Weinstroß. Vitis vinifera.
Truhačk, pstruhačk, Schatten-zunge. Majanthemum bi-folium.	Wisywjeńba, Trauerweide. Salix pendula.
Trundlka, Hagenie. Hagenia.	Wišeń, wiśnja, Kirschbaum.
Trupiki, pl. t., Maiglöckchen. Convallaria majalis.	Prunus Cerasus.
Truskalea, truskajea, struskalea, Erdbeere. Fragaria vesca.	Wjaesławka, Honigpilz. Agaricus melleus.
Truskawe, Tannenwedel. Hippuris.	Wjaz, Rüster. Ulmus cam-pestris.
Trybula, Kälberkopf. Chaetophyllum.	Wječornička, Nachtviole. Hesperis.
Tryčk, Hauhechel, Weiberfrieg. Ononis spinosa.	Wjechlawa, Windhalm. Agrostis.
Tuhoraz, Hartpilz. Sclerotium.	Wjelčica, Tollfrüchte. Atropa Belladonna.
	Wjelekłósk, Treßpenschwingel. Schoedonorus.
	Wjerabe, Eberejche. Sorbus aucuparia.

Wjeŕba, Weide. Salix.	Wodokokměr, Wasserjenchel.
Wjeŕbica, Kriechweide. Salix repens.	Oenanthe phellandrium.
Wjeŕbinka, Gelbwiederich.	Wodokula, Wasserfugel.
Lysimachia.	Coccochloris.
Wjeŕbjeńka, Wasserpfesser.	Wodoprut, Wasserjenschweif. Hydrurus.
Polygonum hydropiper.	Wodosytnka, Wasserneß. Hydrodictyon.
Wjeŕbka, Weidenröslein. Epilobium angustifolium.	Wodr, Borretsch. Borago.
Wjerjbina, wjerabina. Eberesdje. Sorbus aucuparia.	Wodžanka, Frischbiß. Hydrocharis.
Wjeŕbosmolina, Salirezie.	Woheńčk, Wiesenknöpf. Sanguisorba officinalis.
Saliretia.	Wóhnjowka, wohnjownik, Spierstäude. Spiraea Ulmaria.
Wjeŕbowina, wjeŕbojna. Salizie. Salitia.	Wochlica, Hauhechel. Ononis.
Wjertulka, Drehähre. Spiranthes.	Wójnik, wójnišćo, Heiderich. Erysimum.
Włosanc, Vorstengras. Setaria.	Woka, Wicke. Vicia sativa.
Włosančka, Haargras. Elymus.	Wokač, wokačiea, Rudbeckie. Rudbeckia.
Włosowka, Blätterschwamm.	Wołmica, Wollgras. Eriophorum.
Agaricus.	Wolijanka, Ölmađie. Madia sativa.
Wobkružničk, Birfelstäbchen.	Wolijowe, Ölbaum. Olea sativa.
Meridion.	Wólša, Erle. Alnus.
Wobkrywnik, Hüllenschopf.	Wólšnik, Sumpffilze. Thyselinum palustre.
Choetomium.	Wólžiwa, Brennessel. Urtica urens.
Wobkulička, Kugelflechte.	Woman, Alant. Inula Helenium.
Sphaerophorus.	Wonjawka, Bisamhyazinthie. Muscaria.
Wobléd, Bilzenkraut. Hyoscyamus.	Worješene, Michlauch. Allium ascalonicum.
Wobnožník, Astmoos. Hypnum.	Worješina, 1. Walnußbaum. Juglans regia. 2. Haselstäude. Corylus Avellana.
Wobnoženka, Schweisbrand.	Worješinc, Nelumbo. Nelumbium.
Podisoma.	
Wobroćawka, Wendelähre.	
Spiranthes.	
Wobwutlik, Dünnstorch. Leptostroma.	
Woćica, Rudbeckie. Rudbeckia laciniata.	
Wočka, Vogelwidje. Vicia Cracea.	
Wodnawe, Wasserfnöterich.	
Polygonum Hydropiper.	
Wodoklon, Platane. Acer.	

Wosa, wosyca, Čepe. Populus tremula.	Wupjeńk, Hölzäpfelbaum. Pyrus Malus.
Wóskowka, Wachšblume. Cerrinthe.	Wuhladnička, Steinmoos. Andreeaea.
Wóskownik, Wachšmyrthe. Myrica Gale.	Wuróć = wjeřbinka.
Wóst, Diſtel. Carduus.	Wurotka, Natterwurz. Polygonum Bistorta.
Wosyk, ein Pilz. Boletus rufus.	Wuchač, Strunſchwamm. Sparassis.
Wótropětr, Frauendiſtel. Silybum Marianum.	Wukapańca, Gallerträubling. Botrydium.
Wows, Hafer. Avena sativa.	Wumara, Waldmeiſter. Asperula odorata.
Wowsk, Taubhafer. Avena fatua.	Wuroſnica, Sproßconſerve. Oedogonium.
Wowsnik, Glatthafer. Arrhenatherum.	Wušička, Sprühpilz. Auricularia.
Wowsyna, Wieſenhafer. Avena pratensis.	Wutlik, Weichorche. Malaxis.
Wožahalea, kleine Brennessel. Urtica urens.	Wutrobki, pl. t., Hirtenfäſtel. Thlaspi B. past.
Wregina, Wafferholder. Samucus dulcamare.	Wutrobníčka, Kreuzblümchen. Polygala.
Wrjećeńca, Pfennigfraut. Lysimachia Nummularia.	Wuwróćene, Wundfraut. Anthyllis vulneraria.
Wrjós, Heidefraut. Erica vulgaris.	Wuzkopružník, Schmalstrahl. Stenactis.
Wróćica, Schaſgarbe. Achillea millefolium.	Zabr, Hohlzahn. Galeopsis.
Wrónčnik, wrónica, Krähensüß. Coronopus.	Zabriča, Waldnessel. Galeobdolon.
Wronidło, wronica, wronina = rójnik atd.	Zajećica, Hafensalat. Prenanthes.
Wstawać, Sumpfwurz. Epi-pactis.	Zakrućenka, Vallisnerie. Vallisneria. <small>Inis.</small>
Wucežička, Bachſlocken. Rivularia.	Zanowjež, Weiberrieg. Ono-
Wudrak, wódrak, Borretſch. Borrage.	Zapušćenka, Blasenmoos. Diphyscium.
Wuhančik, ein Lebermoos: Lepidozia.	Zastrjeńka, Doppelschleimling. Ditiola.
Wuhelca, Champignon. Agaricus campestris.	Zatkańca, Haferwurz. Scorzonerá.
Wumjowka, Hohlzüngel. Coeloglossum.	Zawiawka, Spiralfaden. Spirulina.
	Zawjaznik, Tormentille. Tormentilla.

Zawrjenka, Schließmund. Cliostomum.	Změrníwka, Wegwart. Ci- chorium.
Zawrotka, Mondraute. Botrychium Lunaria.	Zmijatanka, ulmenblättr. Spier- staude. Spiraea Ulmaria.
Zažnička, Schneeglöckchen. Galanthus nivalis.	Zmorščenka, Ringmoos. Neckera.
Zažwačk, Alektorie. Alectoria.	Zmorsćička, Kunzelšchorf. Rhytisma.
Zažwanka, Wirschopf. Cephalotrichum.	Znamjenčko, Małflechte. Spi- loma.
Zběhowe, Günsel. Ajuga reptans.	Znjemožiwka, Tollfirſche. Belladonna.
Zdwojenka, die Alge Zygogonium.	Zobačk, Hundszahn. Cyn- odontium.
Zdér. zdžał. Sauerampfer. Rumex acetosa.	Zubica, Zahnwurz. Dentaria.
Zelenáčk, Grünflocke. Chloridium.	Zubik, Zahntrost. Odontites.
Zelenc, Besenstrauch. Sarothamnus. [minor.	Zubornička, Zahnstäbchen. Denticula.
Zelenčko, Sinngrün. Vinca	Zubrownik, Beckmannsgras. Beckmannia.
Zelnica, Kóhlrabi. Brassica gongylodes.	Zwile, Žweizahn. Bidens.
Zemjoplěs, Erdschimmel. Geotrichium.	Zwónček (z wjetša w plur. zwónčki). Glockenblume. Campanula.
Zerlica (žerlica), Waldmeister. Asperula.	Zwonopucher, Schlauchfaden. Ascophora.
Zerwa, Rapunzel. Phyteuma.	Zymnik, Winterling. Eranthis.
Zerzaw, zerzawc, Körnerbrand. Uredo.	Zymozelenka, Linné. Lin- naceae.
Złočeń, Bucherhlume. Chrysanthemum.	Žabišćo, Fröscheleichalge. Batro- chospermum. [triche.
Złoćica, 1. Goldweide. Salix vitellina. 2. Goldrute. Solidago.	Žabjenc, Wasserstern. Calli- Žabjeńk, žabnik, Fröschlößel. Alisma.
Złotnica, Goldhaar. Chrysocoma.	Žahalea (žahajea), Brennessel. Urtica.
Złotohłowka, Nechthaar. Orthotrichum.	Žambow. Sädebaum. Juniperus Sabina.
Złotokwětk, Goldblume. Calendula.	Žandaw, žandow, Säbenbaum.
Złotowjeńba, Dotterweide. Salix vitellina.	Žandawa, Färbeginster. Cenista tinctoria.
Zmahowka, Fähnenstäubchen. Achnanthes.	Žanowe, Blasenstrauch. Cotulex.
	Žebjer 1. Butterpilz. Boletus luteus. 2. unechte Kamille. Anthemis Cotula.

Žebrownica, Ruppenfarren. Blechnum.	Žiwicowc, Harzbaum. Conifera.
Želbija, Salbei. Salvia off.	Životnik, Wiesenraute. Thalidium.
Železnik, Eisenkraut. Verbena officinalis.	Žminda, Erdbeerspinat. Blitum.
Železowka, Eisenblümchen. Verbena Melindres.	Žok (=sok), Linse. Lens esculenta.
Žeraw, Lebensbaum. Thuja.	Žołćinka, Wau. Reseda luteola.
Žerchej, Bornkresse. Nasturtium officinale.	Žołtak, Ringelblume. Calendula.
Žerchwica, Schaumkraut. Cardamine.	Žołtnica, Gelbweiderich. Lysimachia.
Žerich, Gänsefuß. Chenopodium.	Žołtnik, Fünffingerkraut. Potentilla reptans.
Žerjawa, žerjawina, Mrošbeere. Vaccinium Oxycoccus.	Žołtušk, kleinste Vogelmilch. Gagea minima.
Žeruš, Gifthahnenfuß. Ranunculus acer.	Žołtuška, žołtka, gelber Spilting. Prunus catalonica.
Žewrjeňk, Wiesenbocksbart. Tragopogon pratensis.	Žonop, Senf. Sinapis.
Žida, Flachsseite. Cicuta europaea.	Žorawnik, žorawnica, Kranichschnabel. Pelargonium.
Židžanka, Seidenblümchen. Lychnis diurna.	Žórla, Mrošbeere. Oxycoccus palustris.
Židžinka, Seidenpflanze. Asclepias.	Žórleňk, Montic. Montia.
Žilan, Odermennig. Agrimonia.	Žoržik (= čoržik), Waldkuhweizen. Melampyrum sylvaticum.
Žito, Getreide. Frumentum.	Žumpawka, Torfriet. Limnochloa.

Dospołjenki — k 1. stawej:

(Z wjetša po formje.)

Angilka = bělan.	Bělička = bělka.
Arník, arnika = runawka.	Běrnawc = běrnowc.
Asterka = hwěžka.	Bibr = bibor.
Baďduška, babjaduška = babyduška.	Bluš = blyšc.
Bazylia = bazilija.	Blyska, Eisäpfel.
	Blen = blek.

Bob, bobk = bobkowe.	Kaporac, kapranc = kapralc.
Boblenk, boblina, bublina, = boblink.	Kerš, kherš = lubčik.
Brěska, brěška = brěskowe.	Kíčelnica = zubica.
Brězak = brěznak.	Kisalka Šauerflee. Oxalis.
Bublin, buglin = hłowač.	Kisykał = kisalc.
Bukwica = rězačk.	Klukoćina = klepotak.
Bušonk = kołmaz.	Kobjelkač = kobjałki.
Butrowka = butřinka.	Koéadło = rosnik.
Čoržik = budžernak.	Kokla, kokulka, kukla kuklka, = kokula.
Čukle = běrny.	Kokol, kuklica = kukel.
Čělčik, čělčk = čělc.	Kolmus = bróstwon atd.
Deple = běrny.	Korjenawka, korjenowka = bjezlopjenc.
Djas = čertowy hrib.	Kórka, Šurfe. Cucumis.
Dopomnička = njezabudka.	Komonica = komone.
Drěnk = drěn.	Kosmařka, kosmjałka, Beruſ- frau. Erigeron.
Drěwc = drěwda.	Kostonych = jarow.
Dulki = deple (běrny).	Kozyměrik = kozypysk.
Duraněik = turaněik.	Krejnik = krwawnik atd.
Dwěnka, dwulišć, dwułopješko = dwójlisčik.	Krokuš = krokoš.
Dynja, Šurfe. Cuecumis.	Kropač = trybula.
Foglea = foglica.	Krwawina = 1. jabrik; 2. wo- heńk.
Fazole = bob a bobhroch.	Křižownik = křižomník.
Hnójnik = hnójny hrib.	Kukawa = kukawka.
Holinka = bělan.	Kulki = běrny.
Homank, homanki = her- mančik.	Kulkułamina, kulkus = kulkac.
Hrys, hryst = grys.	Kurjatka = hužatka.
Hužko = bělka.	Kurjeńk = kurjenc.
Hužatka, Hühnelpiłże. Can- tharellus cibarius.	Kwétna = kwětla atd.
Jabłokowka, jablonka = kulowka.	Kyrps = banja.
Jablučnik = šelnik.	Khanka = bónčawa.
Jabrik, Becherblume. Potarium.	Khimjelčka = khimjelca.
Jahličko = jahlička.	Khoprole = běrny.
Jarowe = jarow.	Khórwejda = khimjelca atd.
Jaternik, jatronka = jatrow- nik.	Khošć = křipica.
Jefliny, jehliny = hablowey.	Lokaćina = łoknadź.
Jechiběrnovec = jechiběrna.	Lěpinka, lěpjawka = kołmaz.
Jejkač = rupik.	Lěwaněik = lěwandula.
Kadžidlo, Weihrauch.	Libitka = hužatka.
	Linda = běloštom.
	Lipnička = mjakuš.
	Lompuch = kisalc.

- M**acuški, macyški = macoški.
Makojčki = makowe hlojčki.
Margla, marhla, marla, marhlow, marhula = marhlina.
Martrownica = čeřpjenka.
Měsačica, měsačník = měsačnica.
Mjatlica, mjatwej = mjatej.
Mjerchwa, morchel = morchej.
Mjetla = 1. mjetlica; 2. wjechlawia.
Mlóčeń, mlóčenc = dójnice.
Mlóčník = smjetanka.
Mozołnik, mozolnik, Øoren-fleďte. Portusaria.
Módračk = kostřane atd.
Mučkowki = mukački.
Mučnica, mučník, mukačkowe = bréčina atd.
Mučník = 1. husaea stopa; 2. mučkowe, mukački.
Mulak = mula.
Mušcota = hłód atd.
Mužica = 1. čisćik; 2. muž.
Nahlenc = kisaly džećel.
Nahula, nječasnička, pozdnička = pozdnica.
Nahuška = snězyčka.
Neple = běrny.
Njadótk = nječeřpjenka.
Paćeřki = nochcowne.
Palawka = kopřiwa.
Palma, Palme. Crucifera Thebaica.
Paproć = papróš.
Pazornik = Pazorak. [ka.
Pětršélka, pětršlija = pětruš.
Pihajca = pihawa atd.
Pjeńc = pjeńčina.
Planc = kruwjacy hrib.
Počepizna, pórčipina = póčepina.
Počeplina = purpoćina.
Podrjenk = podrjene zelo, pod 2.
- P**odtrawnica = truskalea atd.
Popjenik = popiki.
Popjeranc = popjerica.
Popletka = powitka.
Porchajca, porchawa, próšoneca, puprajca = kadžeňk.
Pórcinka = wóskowka.
Preňička, preňički = kropačk.
Praslenki = prasleńčki.
Pšenička = pšeničko.
Pukowka = puk.
Puspon = buks.
Puzawa = mjetla (mica).
Pyrički = janowki.
Rapnučica, rjaponk, rebinel = rjaponka.
Rěpička = rjetwička.
Rjasa = kačawka atd.
Rjeńca = rěńca.
Rohownik = rohownica.
Romank, rumank, rumanki = hermančík.
Rosowka = rosnik.
Rozkhodžeňk = rozkobnik.
Smokwina = smokwa.
Smolinka = kołmaz atd.
Sněhowka, snězynka = snězyčka.
Sobłusk = sobłuk.
Solotwička = rjaponka.
Somoćanka, somotnička = somotka, somotnica.
Spornik = 1. twjerdžina; 2. zawrótká.
Stanowe = stan.
Swětlica = krokoš.
Sydrica, sydrišeo, sydrjeňk = sydrik.
Sykora = šery topoł.
Séerkawa = šéerkawki.
Sěk = kačawka atd.
Sípk, šiplenk = šipkowc, šiplenka.
Sišaki = hołbiki.

Škleńčak, škleńčanka = bły-skawa.	Wjerabina = wjerabe.
Šlebjerdačk = pjeňčk.	Wjertawka = wobroćawka.
Tonidka, tonidlka = tonidlíčka.	Wobwusk = sobluk.
Trjebula = kozymór.	Wochla = wochlica.
Trubkač = trubkowe.	Wonjenki = łopa atd.
Třaskawa = šćerkawki.	Woruch, wyruch, Weihrauch.
Tuha = sydrik.	Wórant = dórant.
Twarožki = sydrječki atd.	Wožahalea = kopřiwa.
Twjerdka, twjerdzina = twjerdzizna.	Wšowica = čeřwjena hluška.
Tymjeńka = pjeňčina.	Wutrobka, wutrobička = wutrobníčka.
Waja, Leichenpalme. Cycas.	Zadnik = sadník.
Walak = knykawa.	Zelenak, zelenk, zelenka = zelenc.
Wićina, wićrěpa, wićirěpa = počel.	Zemjaki = běrny.
Wicha = wjaz.	Zanowjež = wochlica.
Wijawka, wijica, witka = soblusk. wjechlawia.	Žerowc = žeraw.
Wjechelca, wjechlička =	Žerawnik = žorawnik.
	Židžiěka = židžinka.
	Žoržik = budžernak.

2. staw.

Rostlinske mjena **z přimjenami** husto: „**zelo**“.

Předspomnjenje: Slovo „zelo“ ma dwojaki zrozum: wuzki a šeročki. a) Wuzki: jenož lěkárske abo strowotne rostliny; b) Šeročki: kózdy nizki zrost, njech je strowotny abo jědojty. Z mnohich tych jědojtych so tež hojate lěkárfstwa tworja.

Arnikowe zelo, Wohlfleißh. Arnica montana.
Aronowa broda = klep.
Aronowa lilija, Aronsfstab. Calla aethiopica.

Aptykařski šlez, ſchlížblättrige Mälve. Malva Alcea.
Babina duška, Feldkümmel. Thymus Serpillum.

- Babjace zelo, Mutterkraut.
Matricaria Chamomilla.
- Baćonjace pyski, pl. t., Ruprecht's-Storchschnabel. Geranium Robertianum.
- Bahnjaca syčawka, Entengrün, Teichried. Heleocharis.
- Bahnjace zelenčko = kačawka.
- Bahnjacy dobrjenk, Sumpffitze. Selinum palustre.
- Barbowa kwětka, Sofranblume. Crocus vernus.
- Barjaca stopa = b. paca.
- Barjace pacy, paley abo pa-
zory, pl. t., Bartich, Bären-
flau; Heil-Bartsch Heacleum
Sphondylium.
- Bazlikowe zelo = bazilia.
- Běla cycawka, weiße Taubnessel.
Lamium album.
- Běla gingawa, gyngawa =
bónčawa.
- Běla husyčka, Šeroje.
Nymphaea.
- Běla hužka = bělka.
- Běla hwěžka = baluška.
- Běla janska kwětka = zločeń.
- Běla klanka, Schneeglöckchen.
Galanthus nivalis.
- Běla kopřiwa = b. cycawka.
- Běla kukel (tež: běly kukel),
weiße Lichtnelke. Lychnis sil-
vestris (vespertina).
- Běla lilia, weiße Lilie. Lilium
candidum.
- Běla lipa, großblättrige Linde.
Tilia grandifolia.
- Běla morchej = pastyrnak.
- Běla narcisa, weiße Narzisse.
Narcissus poëticus.
- Běla pihawa, pihawka, woħłe-
tiehende Gymnadenie (Orchis).
Gymnadenia odoratissima
(Orchis palustris).
- Běla popla = bělostom.
- Běla powitka = frónček.
- Běla rěpa, Stoppelrübe. Brassica Rapa.
- Běla (ćernjowa) róža, weiße
Röse. Rosa alba.
- Běla wólša, graue Erle. Alnus
ineana.
- Běla wowča rutwica (rutej),
Schafgarbe. Achillea mille-
folium.
- Běle hołbiki, weißen Sturmhut.
Aconitum.
- Běle hužko = bělka.
- Běle janske kwětki = zločeń.
- Běle kule = sněžkula.
- Běle pucki, Wollgras. Eriophorum.
- Běle stupnički, sibirischer Eijen-
hut. Aconitum Napellus
orientale.
- Běle zelo = bančiki.
- Běle zwónčki, großer Schnee-
glöckchen. Leucoium vernum.
- Běle žito, Glanzgras. Phala-
ris canariensis.
- Běložolte ptački, pl.t., Tragant.
Astragalus.
- Běly dźečel, Weißlee; kriechen-
der Lee. Trifolium album
seu repens.
- Běly dżewjer, weiße Peßtwurz.
Tussilago alba.
- Běly hrib, Milchling; Elfenbein-
pilz. Lactarius deliciosus.
- Běly hwězdzik = baluška.
- Běly klon, weißen Ahorn. Acer.
Pseudoplatanus a Acer
Negundo.
- Běly kołmaz, weiße Lichtnelke.
Lychnis vespertina.
- Běly korjeń, Salomonssiegel.
Polygonatum vulgare.
- Běly myšonec, feinblättrige
Wiere. Alsine tenuifolia.

Běly nahlenc, Křečkalzfraut.	Boža rosa, Sonnenblau. Drosera.
Oxalis Acetosella.	Boža rožka = rož.
Běly naporst (naporstnik), weißer (gelber) Fingerhut.	Bože drěwčko = drěwčko.
Digitalis grandiflora.	Bože zelo = čemjerica.
Běly raža, Birnenmilchling.	Boži kwětk, Žehovahblümchen.
Agaricus volemus.	Saxifraga cuneifolia.
Běly slěz, Althee, Eibisch. Siegmarsfraut. Althaea off.	Boži wóst (hórkowóst) Gar-dobenediktenfraut. Amicus benedictus.
Běly šerik, weižer Flieder.	Božonóene zelo, Christiwurz; Christblume. Helleborus niger.
Syringa vulg. alba.	Brodata hribina, alle Stachel-vilze.
Běly šlez, rundblättrige Malve.	Brodaty hrib, b. ryzyk = hejowka.
Malva rotundifolia.	Bruna tosta, Wohlgemut. Origanum vulg.
Běly štom, b. topoł = běloštom.	Brune wóčko = smjertnička.
Běly wusmuž = złoćení.	Brunojo ty eachor, braunes Zyperngras. Cyperus fuscus.
Bělmanowe zelo = bělman.	Bruny džeéel, foštanienbrauner Tee. Trifolium spadiceum.
Běrnjacee boble, b. boblki = bobla, boblka.	Bruny kelich, Kelchblume. Calycanthus.
Běrnjacee zelo, Kartoffelfräuiig.	Brusnicowe zelo, Preiselbeer-blätter (als Surrogat für chinesischen Thee.)
Błótowa kwětka, Sumpfstraut.	Buksowy keřek = bukowe.
Limosella aquatica.	Butrowe kwětki = butřinka.
Błudna wišen, Tollkirsche.	Butrowy hrib, Schmalzling.
Atropa Belladonna.	Boletus luteus.
Błuke wóčko = smjertnička.	Całtowy hribik, Wiejen-ichwanum. Agaricus pratensis.
Blakata eyeawka, geſledter Bieneñsaug. Lamium maculatum.	Caňkaty nalik (caňkata nalika), Federneife. Dianthus superbus.
Blakaty hóřkuš, Flöhfnöterich.	Citronowy štom = citronowc.
Polygonum Persicaria.	Cokorowa, cokorojta krušwa = cokornieca.
Blečkaty smjerduš, Schierling.	Cokorowa rěpa = cokorica.
Conium	Cyblkata kiélnica, zwiebel-tragende Zehnwurz. Dentaria bulbifera.
Bluwane zelo = bluwanki.	Cyblkata lipnica, zwiebeltra-
Boblijate kosćadło, knolliger Beinwall. Symphytum tuberosum.	
Bortata smorž, Spižmorchel.	
Morchella conica.	
Bozankowy bóz, Hölunder.	
Sambucus nigra.	
Boža martra (matra), Mutterfraut. Matricaria; Chrysanthemum Parthenium.	
Boža rěč, Wiejentante. Thalictrum flavum.	

gendas Rispengras. Poa bulbosa.	Čertowy hrib, Schusterpilz; Satanšpilz. Boletus Satanas.
Cyblowy hribik = cyblenk.	Čertowy kołmaz = drapalea.
Cycate zelo, ſirtentäſchel. Capsella.	Čertowy korjeń = čerćica.
Cyganske jabło (jabłko) = jakotawa.	Čertowy kus, wotkusk, Teufels- abbiß. Succisa pratensis.
Cyganske zelo, Kreuzfraut, tež: Wundfraut. Senecis sara- cenicus.	Čertowy pazor = čertowe pazory, č. porsty.
Cyrkwine, cyrkwinske zelo, Sadebaum. Juniperus Sabina.	Čertowy potač = duwok.
Čakata njewjesta = změr- niwka.	Čertowy prawak = č. hrib.
Čarowe zelo = kuzlańička.	Čertowy příkus = č. kus, č. wotkusk.
Čećaty bóz, schwärzer Holunder. Sambucus.	Čertowy ryzyk, Speiteufel. } Čertowy žebjer, Giftmorchel. }
Čećikaty dub, Steineiche. Quer- cus sessiliflora.	Russula emetica.
Čepite zelo, Labfraut. Galium.	Čerwjena hlojčka = plöćo.
Čertowa jabłoń = čertowe jabļučka.	Čerwjena hluška, Sumpfläuſe- fraut. Pedicularis palustris.
Čertowa jahoda = bļudna wišeń.	Čerwjena kopřiva = cycawka.
Čertowa kołmaza = kołmaz- nička.	Čerwjena krušwa = čer- wjenka.
Čertowa morchej, Wasserschier- ling. Cieuta virosa.	Čerwjena lilija, Ženerlije. Lilium bulbiferum.
Čertowa nitka, Schachtelhalm. Equisetum.	Čerwjena lišča wopuš, Blut- fraut. Lythrum salicaria.
Čertowa wišeń = č. jahoda.	Čerwjena lubka, brennende Liebe. Lychnis chalee- donica.
Čertowe howno, Teufelsdrec- pflanze. Ferula Asafoetida.	Čerwjena pónzička, Herbstzeit- lojc. Colchicum.
Čertowe jabļučka = hlohone; mukački. Crataegus Oxy- cantha.	Čerwjena rěpa, Salatrübe; Radieschen. Beta vulg. rubra.
Čertowe niće, nity, pl. t, 1. Hexenstrang. Clematis Vi- talba; 2. = duwok.	Čerwjena rejnetta, rote Reinette.
Čertowe panohty = čapiey.	Čerwjena ruta, gebräuchl. Erd- rauč. Fumaria off.
Čertowe pazory, porsty = Bärlappe. Lycopodium vulg.	Čerwjena wjerba = čerwjeńca.
Čertowe woči, woka, pl. t., Kupferblume. Rudbeckia.	Čerwjena wopuš, Wiesenfuchs- schwanz. Alopecurus pra- tensis.
Čertowy cwjern = křipica.	Čerwjene kaponki, Pfaffen- hütel. Evonymus europaea.
	Čerwjene kitki, Sauerdorn.
	Čerwjene klučiki, č. Pétri- kluče, Jurifel. Primula Auricula.

- Čeŕwjene mloko = dobrotnik.
 Čeŕwjene prěnički, pl. t., Prímel. Primula elatior.
 Čeŕwjeny buk, Blutbuche. Fagus atropurpurea.
 Čeŕwjeny dub, rote Eiche. Quercus rubra.
 Čeŕwjeny džewjeŕ, gemeine Peſtwurz, Tussilago Petasites = džewjaz, pod 2.
 Čeŕwjeny kał, Rötfraut.
 Čeŕwjeny korješk, č. korušk = špika.
 Čeŕwjeny kozak = plöeo.
 Čeŕwjeny kozymór, Hafidvolden. Caucalis.
 Čeŕwjeny leńčk = styskliwka.
 Čeŕwjeny kurymór = čeŕwjeny mošone, č. myšone.
 Čeŕwjeny mlóčnak, č. mloko, Rötling. Agaricus deliciosus.
 Čeŕwjeny mošone, č. myšone, Gondheil; Brüsigfraut. Anagallis vulgaris.
 Čeŕwjeny naporst = čapiey.
 Čeŕwjeny šerík, persischer Flieder. Syringa persica.
 Čeŕwjeny rzyyk, čeŕwjeny žebjeŕ = certowy r. a č. ž.
 Čeŕwjeny životník, Afeliewientraute. Thalictrum aquilegifolium.
 Čestna njewjesta = běla lilia.
 Čisty hóřkuš, Wosserpfeffer. Polygonum hydropiper.
 Čorna drjewina = hablowey.
 Čorna hablka, Spiżwegerich. Plantago lanceolata.
 Čorna jahoda = černjowka.
 Čorna jahodžina, gem. Heidel oder Blaubeere. Vaccinium Myrtillus.
 Čorna khimjelea, türlische Ni-
- gelle; Braut in Haaren. Nigella damascena.
 Čorna morchej, Schwarzwurzel. Scorzonerá hispanica.
 Čorna štominá = č. drjewina.
 Čorna wólša, gemeine Erle. Alnus glutinosa.
 Čorne drjewo = čorna drjewina.
 Čorne jahodki = čorna jahodzina.
 Čorne lopjena, Perilla.
 Čorný bót = bozankowy bót.
 Čorný dub, Böhnenbaum. Cyttisus nigricans.
 Čorný kamušk, Steinjame. Lythospermum.
 Čorný korjeń = čemjerica.
 Čorný topoł, Schwarzpappel. Populus nigra.
 Čorný žonop, schwarzer Senf. Brassica nigra.
 Čelace zelo, geitreibter Klee. Černjowa jahoda, č. jahodzina, černjowe jahody = černjowka, černina, černjowe.
 Černjowa róža, Bentifolie; Rose. Rosa centifolia.
 Černjowy štom, Schotendorn. Robinia.
 Čělowe abo čěljace(!) zelo, Rosmarin. Rosmarinus.
 Čémne zelo = bělman.
 Deščowa kwětka, regenanziegende Ringelblume. Calendula pluvialis.
 Doňha nóžka, Barašpolíž. Agaricus procerus.
 Doňhošiškaty wjaz, langstiellige Rüster. Ulmus effusa.
 Domjaey hrib, domski hr. = kapkowe.
 Domski bót = čorny b. abo bozankowy b.

Dornikata mjetlica, Schmiele. Aira.	Džiwi bój, türkischer Holunder. Syringa vulg.
Dornjacy nalik = dychnička. Dračowy hrib, Stinfpilz. Phallus impudicus.	Džiwi figowe, Maulbeerbaum. Morus alba.
Drobna hluška, Läusefrau. Rhinanthus minor.	Džiwi khmjel = žička. Džiwi kobołk, Ackerknoblauch.
Drobna snědka, kleinste Vogel- milch. Gagea minima.	Allium vinale, A. oleraceum.
Drobna žahalca, gemeine Brennnessel. Urtica urens.	Džiwimak, Klatjchroje. Papaver Rhoeas.
Dróbny bałdrijan, Sumpf- bałdrian. Valeriana dioeca.	Džiwi nalik (džiwja nalika) = fědračk.
Dróbny bieleńk, gemeinses Horn- frau. Cerastium vulgatum.	Džiwi połon = bal.
Dubowy hrib, Eichsfchwamm. Polyporus ignarius, Pol. marginatus.	Džiwi wjerabe = jaseń.
Dubowy jazyk, Leberpilz. Bo- letus hepaticus.	Džiwi wolijowe, Oleaster. Elaeagnus.
Duchowe zelo, 1. = čemjerica; 2. eine Päoniensart. Paeonia albida.	Džiwja bulica, Feldbeifuß. Artemisia campestris.
Dulkaty korjeń, d. korušk = pihawka.	Džiwja jabłoń = płone.
Dwójne kwětki, Zwitterblume. Flores hermaphrodit.	Džiwja konopej, Verufungsf- raud; canadisches Flöhkraut. Erigeron canadense
Dychowe zelo = dychnička. Dypkata nôžka, beförnter Höhrchenpilz. Boletus granu- latus.	Džiwja krušwina = drjewjan- ka a drjewjenka, pod 2., Holzbirnbaum.
Džasnace zelo, Salbei. Salvia.	Džiwja lilija, Schwertlilie. Iris.
Džerkata hribina, džerkate hriby, džerkaty hrib, Höhr- chenpilze. Boleti.	Džiwja mjatlička, Ackermünze. Mentha arvensis.
Džerkawe łopješko, džerkowe zelo, Hartheu. Hyperium perforatum.	Džiwja morchej, wilde Möhre. Daucus Carota.
Džewjazowe łopjenja = kopyt- nik.	Džiwja pšeńca = budžernak.
Džewjećbosćowe (tež „dže- wjeć bolosćow“) zelo a -iwe, -lozne, -losćeške z. = roz- raz.	Džiwja rosmarja = bahnjene.
Džewjerace zelo = džewjar.	Džiwja ruta = dymniwka.
	Džiwja solotej, Nutenjalat. Phoenixopus.
	Džiwja třešeň, Vogelfrische. Prunus avium.
	Džiwja woka, Vogelwidče. Vieja Cracca.
	Džiwja žerchej = rytawka.
	Džiwje całtki = pstruhačk.
	Džiwje dréwčko = džiwja bulica.
	Džiwje jandželske zelo, Brust- wurz; wilde Engelwurz. An- gelica sylvestris.

- Dziwje powołane zelo, Wolfstrapp. Leonurus Cardiaca.
- Dziwje stróżawki, pl. t., a dż. stróżawe zelo, Schredfräutig; schwarzę Blütenblume. Centaurea Jacobaea; C. nigra.
- Dziwje wino == pomurnik.
- Dziwje wołane zelo, Löwen schwanz. Leonurus Can diaca.
- Figowy štom, Feigenbaum. Ficus carica.
- Fijałci korjeń, Violenwurzel. Iris florentina.
- Frónčkowe kwétki (róže), pl. t.; tež: fr. zelo == frónčk.
- Hablaty khmjel, der weibliche Hopfen. Humulus.
- Hadamowe sidleško, Adamsnadel. Yucca gloriosa.
- Hadrańskie zelo, Bißsenfrau. Hioscyamus.
- Hadzacea hlojčka, gemeine Roterföpf. Echium vulgare.
- Hadzacea mzda, Giftmordhel; Stinfmordhel. Phallus impudicus. [hlojčka].
- Hadzacy jazyčk == hadzacea
- Hadzacy jazyk, Rötterzunge. Ophioglossum vulgatum.
- Hajski čornowe, Wachteleißen. Melanpyrum sylvaticum et nemorosum.
- Hańbićiwa holčka a struchla holčka. Schampflanze; Sinnvflanze(?) = 1. pójciewka, pod 2; 2. hańbićiwka.
- Hatna husyčka a h. lilija == bónčawa.
- Hatna konjac a mjatlíčka, Stachelgraß. Echinochloa.
- Hatna porcizna a hatny porc, hohes Schwadengraß. Festuca fluitans.
- Hidrawowe zelo, Dchjenzunge. Anchusa off.
- Hłowjace zelo, 1. Wolfstrapp. Leonurus Cardiaca; 2. Sternfnopf. Seabiosa arvensis; 3. Braunelle == brunawka.
- Hłucha kalen, Schneeball. Viburnum
- Hłuchi jećmeń, Mausgerste. Hordeum murinum.
- Hłuchi khmjel, der männliche Hopfen. Humulus.
- Hnadne zelo == hnadnička.
- Hnójny hrib, Mistpilz.
- Hodowe zelo a hodowne zelo (tež: hodowna róža) == božonócene zelo.
- Hojace zelo a hojate z., Saniefel. Sanicula europaea.
- Holbjace zelo = pucherjak.
- Holbjacy len, Taubeneimt. Dolichos lablab (2. Reg. 6, 25).
- Holanska jahodzizna, holanske jahody a hórske jahody == čorna jahodzina.
- Holanska khójna (zwjetša jeno: khójna), Riefer. Pinus sylvestris.
- Homankowe hlojčki == khamilki.
- Horea lubka == čerwjena 1. Hórkia jahoda a h. wiśnija, Schlättchen. Physalis.
- Hórki dźeēel, Fieberflee. 1. Erythraea Centaurium.
- Hórki korjeń == hórkowe 2. Menyanthes trifolium.
- Hórki len, Burgierlein. Linum catharticum.
- Hórki wóst, Bitterdītel. Cirsi um.
- Hórska wólša, graue Erle. Alnus incana.

Hórske jahody = holanska jahodzízna.
 Hórski bóz (h. džiwi bóz), Traubenhölunder; Bergholder. Sambucus racemosa.
 Hórski dobrjenk, Vielgut. Peucedanum Oreoselinum.
 Hórski hrib, Semmelpilz. Boletus confluens.
 Hórski leňčk, schmales Weidenröschen. Epilobium angustifolium.
 Hórski pasník, Böhmerjähes Ließgras. Phleum Boehmeri.
 Hribowe zelo, Fichtenspargel. Monotropa Hypopitys.
 Hrimane zelo a hrimanjowe z. = hadžacy jazyčk.
 Hromowy korjeń, Spargel. Asparagus.
 Husaca bělka a h. kwětka = balka.
 Husaca rutwica = h. trawa.
 Husaca stopa = mučník.
 Husaca stopa a h. trawa, Gänsefingerfraut. Potentilla anserina.
 Husace zelo, Erdbeersingerfraut.
 Husacy jabrik, Wässerfeder, Sumpfviole. Hottonia palustris.
 Husacy jazyčk, h. jazyk a h. rěblk = čorna hablka.
 Jachloweowe wuhlo a j. zelo = jachlowe.
 Jandželska róza = běla lilija.
 Jandželske zelo a jandželace z., edje Engelwurz. Archangelica.
 Janowe, Jankowe a janske jahodki. Johannisbeerstrauß. Ribes rubrum.
 Janske (žolte) róze = runawka.
 Jatrowna kwětka=jatrownik.

Jatrowne a jatrowe zelo, Hepathifa; tež: Guter Heinrich. Chenopodium bonus Henricus.
 Jednojahodkate zelo, Einbeere, Paris quadrifolia.
 Jednokwětny pačeńnik, Perlgras. Melica uniflora.
 Jednolopješkate zelo, Par-nassie. Parnassia palustris.
 Jehlinowy štom = hablowe.
 Jechiběrnowy keŕk, Wachholz. Juniperus.
 Jejate zelo, Liebesäpfel. Solanum Melongena.
 Jejkate zelo = rupik.
 Jelenjacy korjeń, Dryade; Hiridhwurz. Dryas.
 Ješcelče zelo, Pfennigfraut.
 Ješcerjowe zelo, Löwenzahn. Leontodon Taraxacum.
 Ješećfska nypka, -e nypki, = hadžacy jazyčk.
 Ješećfski kobołk, Schlangenlauch. Allium Seorodoprasum.
 Jědna loboda, Spinat. Spinacia oleracea.
 Jědojta jahoda, Belladonna. Atropa Belladonna.
 Jědojta khimjelca=jakotawa.
 Jědojta morehej, Wässerschierling. Cicuta virosa.
 Jědojta pětruška, Hundspetersilie. Aethusa Cynapium.
 Jědojta půzdnička a jědojty půzdník, Herbsteitloſe. Colchicum autumnale.
 Jědojta solotej, Gifflattich. Lactuca virosa.
 Jědojta trawa = pjanka.
 Jědojta wišeń a wišnja = j. jahoda.
 Jědojta wuhleca, giftiger Cham-pignon. Anamita Phalloides.

- Jědojta zwóńca a jědojte zwo-ny = carjownica.
- Jědojte maslenki, Gifthahnenfuß. Ranunculus sceleratus.
- Jědojte zelo, 1. Gleiß. Aethusa. 2. — bělman.
- Jědojte zwónčki, pl., gelber Fingehut. Digitalis grandiflora.
- Jědojty mlóč = dójnica.
- Jědojty njedočink, röhrige Nebendöld, Oenanthe fistula.
- Jědojty Pětr = bělman.
- Jědojty ryzyk, Speiteufel (Gift-pilz).
- Jědojty štom, Eßigbaum. Toxicodendron.
- Jěra wišeń = měchowka.
- Jěříki džećel = kózlik.
- Jětrowe zelo = jětrowka.
- Jěžoja hlojčka, jěžojojt (jěžowy) hrib = jěžak.
- Judašowa jahoda (a J. wišeń), J. móšeń = měchowka.
- Jutničkowe zelo, Bockbart. Tragopogon.
- Jutrownie zwónčki, Schneeglöckchen. Galanthus nivalis.
- Kača kwětka, kače kwětki, kače módruski a kači módruski = njezabudka.
- Kači sok = křék.
- Kafrowe jejo, Sonnenzeiger-wolfsmilch. Euphorbia helioscopia.
- Kałata kukel, Bejernelße. Agrostemma coronaria.
- Kałata khimjelca = jakotawa.
- Kałata psowodzizna, purgierender Wegdorn. Rhamnus cathartica.
- Kałaty Pětr, kaławy P., Marienbiegel. Carduus Marianus; C. benedictus.
- Kałaty pócćiw a kaławy p., Stechginster; deutscher Ginster. Ulex europaeus; genista germanica.
- Kampowe zelo = wołmjane łopjeno.
- Kapaty a kapawy hrib = kipjaty hrib.
- Kaponjace drjewo, kaponjacy keŕk, kaprasowe drjewo, kapranowy a kaprasowy keŕk = kaprale.
- Kaponjacy hrjebjeń (rjemjeń) Hohenfarnum. Celosia.
- Kašelowe zelo = kopytnik.
- Kičaty bót, Traubenhölunder. Sambucus racemosa.
- Kipjaty hrib, triefender Schwamn; Hausschwamn. Morulius lacrimans.
- Kisała wišeń, Sauerfirſche; Weichſelfirſche. Prunus Ceravus.
- Kisałe jahodki, k. kitki, pl., Kisały céرن, Sauerdorn Berberitze. Berberis vulgaris.
- Kisały džećel, Sauerflee. Oxalis Acetosella.
- Kisały kał (kisykal) = kisałce.
- Kiukaty dróst, nifender Zweiähn. Bidens cernua.
- Kłóskata zerwa, Waldrapunzel. Phyteuma spicatum.
- Klubkate zelo = blujawka.
- Klepany (wjeřbowy) hrib, Bündnerſchwamm. Boletus fomentarius.
- Knihate zelo = špika.
- Knjejske jabłuko, Sunferapfel.
- Knjejski bót, Hortenſie. Hydrangea.
- Knjejski hrib = prawak.
- Kobielkate zelo, -y kołmaz = běla kukel.
- Kobołči hribik = cyblenk.
- Kobołkowa dubčica, koco-

- rowe zelo, Knoblauch; Gämänder. Teucrium.
 Koča hłowa, Raženkopf (Apfel).
 Koče mydło, 1. Braunwurz. Serophularia nodosa; 2. Seifenfraut. Saponaria off.
 Koče nóžki = kočink.
 Koče tupki, Raženpfötchen. Gnaphalium dioecum.
 Koče zelo = bałdrijan.
 Kochćikate hriby, Stachelpilze. Hydra.
 Kokorači keŕk, Pfaffenhütchenstrauß. Evonymus europaeus.
 Kołbasowe a kołbasne zelo = kołbasnik.
 Kołmazna a kołmazowa kwětka = kołmaz.
 Kołmazne čerwjenki, flébrige Lüdtneße. Lychnis Viscaria.
 Konjaca fifonka a k. fijałka, Hundsvielchen. Viola camina.
 Konjaca krej = křižomník.
 Konjaca kwětka = złoćeń.
 Konjacę bob = bobrik.
 Konjacy wóst, ſicilioſe Ěterwurz. Carlina acaulis.
 Koprieowe zelo, Ženichel. Foeniculum vulgare.
 Kosmikate zelo, Ratterkopf. Echium.
 Korješkaty křék, vielwurzliche Leichtlinie. Lemna polyrrhiza.
 Kosćany Pětr = bělman.
 Kosmate jahodki, Stachelbeere. Ribes Grossularia.
 Kosmaty jatřobník = myšace wuško.
 Kosmikaty zběhowe, haariger Günfel. Ajuga genevensis.
 Kozaca a kozyča broda = hejowka (nic „kozybroda“; t. j. Delphinium).
- Kozacy džećel, Bohnenbaum. Cytisus nigricans.
 Kozacy hrib = kozak.
 Kožane łopjena, kožane zelo = khamp.
 Kožany Pětr = kosćany P. abo bělman.
 Kóněckaty klon, gemeiner Ahorn. Acer platanoides.
 Kórkowe zelo. Borretsch.
 Křiwe symjo = smjertnička.
 Křiwy lik, Wolfsgesicht. Lycopsis arvensis.
 Křižomna a křižowna kopřiva = křižowka.
 Křižomne a křižne drjewo = hokowe.
 Křižowne zelo, 1. Labfraut. Galium Mollugo; 2. = křižomník. |nóžka.
 Krjepjeny hrib = doňha Krokawjace zelo, Kreuzfraut. Senecio vulgaris & Jacobaea.
 Krótkošiškaty wjaz, Feldrüster. Ulmus campestris.
 Krózkaty kał, Welschföhl. Brassica oleracea.
 Krušwowe zelo = krušvička.
 Kruwjaca huba, kruwjaca mula = mula.
 Kruwjaca róža = smjetanka.
 Kruwjaca rutej, Wießenraute. Thalictrum.
 Kruwjaca wopuš, krauser Ampfer. Rumex crispus.
 Kruwjace hłuby, pl. alle Pilzarten, die beim Zerbrechen blau anlaufen, besonders der Schusterpilz und der Speiteufel.
 Kruwjace wumjo, Semmelpilz. Polyporus confluens.
 Kruwjace zelo = 1. kokořička; 2. kruwjacy mlóč.

Kruwjacy hrib, Šuhjšhwamun; Ødjjenröhrling. *Boletus bovinus.*
 Kruwjacy mlóč = smjetanka.
 Krwawe, krawjace, krwawne zelo = dobrotnik.
 Krwawny korjeń = drzewjanka (pod 1).
 Kudžerjata, kudžerjawa mja-tej (mjaťwej), mjetlička, Šroufemünze. *Mentha crispa.*
 Kulata, kulowata kalinka, kaledžina, Schneeballenstrauh. *Viburnum Opulus roseum.*
 Kulkata stopica, kulkate zelo, kulkaty korušk = kulkac; stopička.
 Kulowske zelo, schmalblättriger Thymian; Quendel. *Thymus Serpyllum angustifolium.*
 Kusata wjeřbinka (wjeřbjenka), Šloħħnötterich. *Polygonum Persicaria.*
 Kusate maslenki (tež: přaslenki), pl. t., Għiethahnenfuß. *Ranunculus sceleratus; R. acer.*
 Kuzłane, kuzłańskie zelo, Weinbergslaud. *Allium vineale.*
 Khampowe łopjena, khampowe zelo, khampowy korjeń = khamp.
 Khaponjace abo khapronowe drjewo, hl.: kaponjace abo kapr. drjewo.
 Khaponjacy hrjebjeń, hl.: kap. hr., 1. Hähnenfamm. *Celosia cristata;* 2. Sternmicre. *Stellaria.*
 Khěžorowa króna = carjownica.
 Khodojéi nalik, Verjernelše. *Agrostemma coronaria.*
 Khoščiskowy prué, Beſen-strauch. *Sarothamnus.*

Khoščowe zelo = hosowe.
 Khwatowe zelo = dobrotnik.
 Lastojče zelo, Għoldwarż; Schmalbenfrau. *Chelidonium majus.*
 Lopjenkaty hrib = raža.
 Lučna lilia = džiwa lilia.
 Lučna woka = złote klučiki.
 Lučna wólša, gemeine Erle. *Alnus glutinosa.*
 Lučna želbijja, Wiesenälbei. *Salvia pratensis.*
 Lučne jeja = zmijowe jejo.
 Lučny šišmawę, Frauenmantel. *Alechemilla vulg.*
 Lučny trupkowe = wuhelea.
 Lučowy štom = ślejsa.
 Lawjaca noha abo lawjaca stopa = lučny šišmawę.
 Lawski mlóč = kruwjacy mlóč.
 Lěkańska kosyčka, Rauke. *Sisymbrium officinale.*
 Lěkańska popla = běły šlěz.
 Lěkańska rukej = l. kosyčka.
 Lěkańskie kosćadło, gebrauchtlicher Beinwell. *Symphytum officinale.*
 Lěkański bałdrijan, arzneilicher Baldrian. *Valeriana officinale.*
 Lěkański njedočink, Rößchenkel. *Oenanthe Phellandrium.*
 Lěkański žonop, weißer Senf. *Sinapis alba.*
 Lekricowe (lekwickowe) drjewko = słodnica.
 Lekricowe (lekwickowe) koreješki abo lekricowe koruski, pl. t., = lekrica.
 Lenowa (lanna) žida, Flachsesseide. *Cuscuta.*
 Lěpikowe zelo, Mästel. *Viscum.*
 Lěpite zelo = kołmazne čerwjeńki.
 Lěpjata wólša = lučna wólša.

- Lěpjak abo lěpjowe zelo, Řebnelfe. *Lychnis*.
- Lěsna jahoda = borowka.
- Lěsna kalena, Kalinzenbeere. *Viburnum Opulus*.
- Lěsna kostrjenka, Waldzwenfe. *Brachypodium sylvaticum*.
- Lěsna třešeně = džiwja tř.
- Lěsna a lěsna worješnja abo worješina, Haselnüßtrauch. *Corylus Avellana*.
- Lěsne wino, wilde Rebe; Epheu, Rebling. *Ampelopsis quinquefolia*.
- Lěsny buk, gemeine Buche. *Fagus sylvatica*.
- Lěsny figowe = marušnja.
- Lěsny keřk = lěsna abo lěsnja worješnja.
- Lěsny papruš, Adlerfarn. *Pteris aquilina*.
- Lěsny, lěsny worjech = lěsna worješina.
- Lětna abo lěčna rožka = jerica.
- Lětnje abo lěčne žito, Sommergetreide.
- Ležaca pumprwuršlka, friechende Tormentille. *Tomentilla reptans*.
- Libjaca kwětka, libj. róža = ĥoknadž.
- Lilijowy štom, Tulpenbaum. *Liriodendron Tulipifera*.
- Lišawowe zelo, Schuppenwurz. *Lathraea squamaria*.
- Lišća wopuš, Amarant; Fuchs-schwanzgras. *Amaranthus; Alopecurus*.
- Lubčikowe zelo, Liebstoc̄. *Ligisticum*.
- Lubosćiwe zelo, lubozne zelo = křižomník.
- Ludžaca pólšica (žolta a čerwena), Gartenmelde. *Atriplex hortensis*.
- Maćeŕne cycki = wačoški.
- Maćeŕnieowe zelo = kosyčka.
- Makowe hlojčki = makojčki.
- Mała čerwiona hluška, Waldläusefrau. *Pedicularis sylvatica*.
- Mała čerwiona kopřiva, rote Taubnessel. *Lamium purpureum*.
- Mała hluška, kleine Klaffer. *Rhinanthus minor*.
- Mała snědka, kleinste Vogelmilch. *Gagea minima*.
- Mała žahalea, gemeine Brennessel. *Urtica urens*.
- Małe pjenježki = mała hluška.
- Mały prosnik, glattes Järfelzfraut. *Hypochoëris glabra*.
- Mařeyna nalika, Steinelfe. *Dianthus deltoides*.
- Mařeyne šoreuški, Mařeyne řejiški, pl. t., Žraucumantel. *Alchemilla*.
- Mařeyne zubčki, 1. Tallilie; wohlreichende Wlaiblunue; auch: Maiglöckchen, Conv.majalis. 2. Salomonstiegel. *Polygon.off.*
- Martrowna róža = čerpteňka.
- Martrowne zelo = Boža matra (matra).
- Mejska róža = smjetanka.
- Mejske zwónčki = mejske cálkti.
- Mejski hrib, Maiwitz.
- Měrcowe (měrske) zwónčki, Márzbecher; Österblume. *Leucojum vernum; Narcissus; Pseudo-Narcissus*.
- Měsačna (černjowa) róža, Monatsröſe. *Rosa semperflorens*.
- Michańska lilija, Purpuramayle. *Vallata purpurea*.

- Mištrowy korjeń, Mičterwurz.
Imperatoria ostrorutium.
Mjedoja krušwa = cokornica.
Mjedowa trawa = mědlina.
Mjedowe kapki = wóskowka.
Mjedowe zelo [Gartenmelisse.
Melissa off.] = dubrawnik.
Mjechka mjednica (mědnica),
weidhes Honiggras. Holcus
mollis.
Mjechka trawa, Nišpengras.
Poa annua.
Mjeňša žołta hluška, kleine
Rüppcr. Alectorolophus
minor.
Mlóčny hrib, mlóčny ryzyk
= mlokanc.
Mlóčny wóst, Marienbistel. Car-
duus Marianus.
Mlóčne róže, mlóčowe róže
= smjetanka.
Mlokowe zelo = kóčnik.
Módra družka, Braut in
Haaren. Nigella damascena.
Módra jahodzina = holan-
ske jahody.
Módra knježna = zmérniwka.
Módra lučna lilia, Schmal-
blättrige Schwertlilie. Iris
sibirica.
Módra njewjesta = m. družka.
Módra slónčna róžička = m.
knježna.
Módra woka, Kässubenwicke.
Vicia cassubica.
Módre jahody, Heidelbeeren.
Vaccinium Myrtillus.
Módre klučiki, Lungenfraft.
Pulmonaria off.
Módre ničo, Ratterblümchen.
Polygala off.
Módre slónčne róže = zmér-
niwka.
Módre stupnički, blauer Eisen-
hut. Aconitum Napellus.
- Módrobóz = turkowski bóz.
Módry díceel, Łuzerne. Medi-
cago sativa.
Módry jězončík, Günsel. Ajuga
reptans.
Módry kiéenc, Glycine. Wi-
steria.
Módry kurymór, blauer Gauch-
heil. Anagallis coerulea.
Módry kosmač, Ratterkopf.
Echium.
Módry mlóč = zmérniwka.
Módry mječik = módra luč-
na lilia.
Módry myšowe = módry
kurymór.
Módry Pětrowy kluč, módry
Pětrkluč = přečiwnik.
Mokry kuklik, Bachnelkenwurz.
Geum rivale.
Molowe zelo, 1. Mottenfrait.
Verbascum Blattaria; 2.
Sandruhrfrait. Gnaphalium
arenarium; 3. Siebenstünden-
frait. Helichrysum.
Mordańska wišeń = rulik.
Mordańskie zelo = bělman.
Mórska česnička, Meerzwiebel.
Scilla maritima.
Mrětwowe zelo = brunawka.
Mudre kwětki (zelo), Berg-
wöhrlverleih. Arnica mon-
tana.
Mukojte jablučka, Elsbeerb-
baum. Sorbus torminalis.
Murjaca lyščina, Mauer-Gyp-
sfraut. Gypsophila muralis.
Murjacy leňček, Zymbelkraut.
Linaria Cymbalaria.
Mušotowe zelo, mušotowy
duch, Muškatenfraft. Pelar-
gonium odoratissimum.
Mužaca babyduška = plónček.
Mužaca mjetlička = mědni-
ca; rójnik.

Mužace stróżawki, pl., Nišpenz. Flockenblume. Centaurea paniculata.	Ničate zelo, Flachſſeide. Cuscuta.
Mužacy khmjel, tauber Hopfen. Humulus.	Nizke (tež: kuše) boby, pl. t., Bujdjhöhne. Phaseolus manus.
Mužacy leňk = čisć. Mydlane łopjenka, pl. t., = kokoški.	Nizki žambow, niedriger Sädebaum. Juniperus Sabina tamariscifolia.
Myšaca wopuška, Mäuseſchwänzchen. Myosurus minimus.	Njebjeske całtki, pl. t., = ledžbjenc.
Myšace wuško, Maušohr; gemeines Habsichtsfrant. Hieracium Auricula; Pilosella.	Njebjeske klučiki, pl.t., Gartenprimel. Primula elatior.
Myšace zelo, Hundszunge. Cynoglossum off.	Njebjeske zwónčki, Lungenblume. Gentiana Pneumonanthe.
Myšacy črij = myšone.	Njedočinkowe zelo, Rebedölde. Oenanthe.
Naběl čepčik, gemeine Spißflette. Xanthium strumarium.	Njedótkliwe zelo = nječeříjenka.
Naběl sykora, weiße Poppel. Populus canescens.	Njemdre zelo = Janske (žołte) róże; runawka.
Načeŕwjeń kitki, pl. t., Eisenfraut. Verbena off.	Nóčna krasnica, nóčna kralowa, Königin der Nacht. Cereus grandiflorus; Ceryncicalus.
Naha knježna, n. knježnička, knj. w snězy - sněžyčka.	Nóčne zelo = 1. scěnowe; 2. Leinfraut (nachtblühendes). Silena nocticolor.
Nahe holbiki = holbiki.	Nyksowe zelo; nykusowe zelo, Wasserhahnenfuß; Wasserneßel. Ranunculus aquatilis (aquaticus).
Na hlowje kwětna zminda, ſopſblütige Schminſbeere. Blitum capitatum.	Nyksowy khlěb = wódno-mużowy khlěb.
Nalětnja barbowka, Frühlingssafran. Crocus vernus.	Paćeřkate zelo = nochéowc.
Nalětnje prěnički, pl. t., = kropočk; Pětrkluče.	Paskorne konopje, pl. t., der männliche Hanf. Humulus.
Nalikowy dych, hängende Pelargonie. Pelargonium triste.	Patoržične zelo = božonócne zelo.
Nalikowy kuklik, Nelfenwurz. Geum urbanum.	Pawkowe zelo, 1. Wurmfraut. Tanacetum vulgare erisipum; 2. blauer Wegwart oder wilde Eichorie. Cich. Intybus.
Nazeleń hrib = słonka.	
Nazymska barbowka, Herbstsafran. Crocus.	
Nažoły cachor, gelbliches Blütengras. Cyperus flavesiens.	
Neplata haľucha = haľucha.	

- Pazorkate zelo, *Labkraut.*
Gallum. [dera.]
- Pazuškowe zelo, *Epheu.* He-
Pěołkace zelo = miodowe
zelo.
- Pikočiwa wjeŕba, *Knackweide.*
Salix fragilis.
- Pisana krušwa, *Schweizerhöse.*
(*Birnenart*).
- Pisana Marja, *Gaußlerblume.*
Mimulus.
- Pisane ļopjena, *Waldneßel.*
Galeobdolon.
- Pisany wjeŕšk = budžernak.
- Pjećdypkata róza; pjećdyp-
kate zelo, *Fünfzehnstaubt.*
Pelargonium quinquevul-
nerum.
- Pjećporstate, pjećporstne, tež:
porstne zelo, *Fingerkraut.*
Potentilla.
- Pjećwjeŕskate zelo = dójnica.
- Pjerkata kostrjenka, *geſüderte*
ßwenfe. Brachypodium
pinnatum.
- Pjerkata nalika, *Federnelle.*
Dianthus superbus.
- Pjeršate zelo; pjeršite zelo
= njećeřpjenka.
- Płona jabłoń = płónć.
- Płona krušwina, *Holzbirnbaum.*
Pyrus communis.
- Płona třešeń; płona wišeń,
Bogellirſchbaum. Cerasus
avinus.
- Płone drjewo, *wild wachsender*
Baum.
- Płonowe zelo = módra
knježna.
- Płotny bóz, *Bodsdorn.* Lycium
barbarum.
- Płucowy hórkowc = njebje-
ske zwónčki.
- Płuwaty žabjenc, *schwimmender*
Frößlöffel. Alisma natans.
- Podružny róst, *Schmarotzer-*
gewächs.
- Podzéselne zelo, *Löffelkraut.*
Cochlearia.
- Pohrebny štom = dušan.
- Pochowy wrjós, *Moorhaide.*
Erica Tetralix.
- Poklate zelo = wudrak.
- Połne bělki; połne husace
kwětki = džiwnička, pod 2.
- Połne maslenki, połne přas-
lenki; přaslenčki, přasleški,
gefüllter Hahnenfuß. Ranun-
culus acer fl. pl.
- Połne měsački = měsačica.
- Połodniši kwětk, połonša (po-
łodniša) kwětka, Sonnentau.
- Drosera rotundifolia.
- Póćciwa knježnička = ču-
jawka.
- Póćciwe zelo, *Ochsenzunge.*
Anchusa off.
- Póćciwy pjeńčk, *Myrthe.*
Myrthus.
- Pódrjene zelo, 1. *Wolfstrapp.*
Leonurus Cardiaca; 2. *Be-*
rufungskraut. Erigeron.
- Póhanske zelo, *Heidenwund-*
kraut. Senecio saracenicus.
- Pólna konjacma mjetlička, *Acer-*
minze. Mentha arvensis.
- Pólna mica, *Windhalm.*
Agrostis.
- Pólna powitka, *Ackerwinde.*
Convolvulus arvensis.
- Pólna abo pólska ruta =
dymniwka.
- Pólné blěde módruski, *Nabel-*
farn. Omphalodes Scorpio-
oides.
- Pólné boby, *Saubohnen.*
- Pólné kokle abo kokulki,
Ackermohn. Papaver Rhoeas.
- Pólné njezabudki, *Ackervergíz-*

meinnicht. <i>Myosotis hispida</i> & <i>versicolor</i> .	Prašiwe zelo = blyšć.
Pólne syrotki, <i>Feldstiefmütterchen</i> . <i>Viola tricolor arvensis</i> .	Prawa abo prawočanska rěpa, <i>Hörbstrübe</i> ; <i>Stoppelrübe</i> . <i>Brassica Rapa</i> .
Pólny bělenk, <i>Ackerhornfraut</i> . <i>Cerastium arvense</i> .	Prawy hrib = prawak.
Pólny kocor, <i>Ackerbrombeere</i> . <i>Rubus caesius</i> .	Přećiwne zelo = přećiwnik.
Pólny mačk abo mak = kuka.	Překašelske zelo, <i>Husflattich</i> . <i>Tussilago</i> .
Pólny sporušk, <i>Feldsparf</i> . <i>Sparagula arvensis</i> .	Přezlětny džečel, <i>Lužerne</i> . <i>Medicago sativa</i> .
Pólny worješk, <i>knollige Platterbſe</i> . <i>Lathyrus tuberosus</i> .	Přezymiska rožka, <i>Winterroggen</i> .
Pólska abo pólna ruta = dymniwka.	Přimjetowe zelo, <i>Hundsvieilchen</i> . <i>Rosa canina</i> .
Pomjatkowe zelo = rězačk abo serpina.	Přížiwna rostlina, jede Schma-rožerpflanze.
Pomoene abo pomoeniwe zelo = pomoenik.	Prosty dróst, dreiteiliger Zweizahn. <i>Bidens tripartita</i> .
Pomurny leńčk (murjacy leńčk), <i>Zymbelfraut</i> . <i>Linaria Cymbalaria</i> .	Prosty ščérjene, gemeiner Amaranth. <i>Amaranthus Blitum</i> .
Popjelowe zelo, <i>Aschenpflanze</i> . <i>Cineraria</i> .	Prosty šerik, gemeiner Glieder. <i>Syringa vulgaris</i> .
Popjerjowy keŕk = lyknowe.	Psowa abo psowja jahodzina, 1. <i>Hundsbeerstrauch</i> . <i>Cornus sanguinea</i> ; 2. = psowodzina.
Porčowa trawa, <i>Wasserbüßgras</i> . <i>Glycaria aquatica</i> .	Psowja kwětka, <i>Hundskamille</i> . <i>Anthemis Cotula</i> .
Porskate zelo, <i>Wiesenälant</i> . <i>Inula Britannica</i> .	Psowja łoboda, roter Gänsefuß. <i>Chenopodium rubrum</i> .
Porskawe zelo; porskaty abo porskawy korjeń, <i>Germer</i> . <i>Veratrum album</i> .	Psowja a psyča stopa, <i>Bärlapp</i> . <i>Lycopodium vulgare</i> .
Porstate (porséikate) zelo, <i>Zingerfraut</i> . <i>Potentilla</i> .	Psyče kholowy = běhawnik.
Potajne zelo, <i>Schuppenwurz</i> . <i>Lathraea squamaria</i> .	Psyče stróżawki, <i>Nišpenflockenblume</i> . <i>Centaurea</i> .
Powołane zelo, <i>Verufungsfraut</i> . <i>Erigeron acris</i> .	Psyče zelo = stróżawka.
Pozdny trudownik, <i>knollige Braunwurz</i> . <i>Serophularia nodosa</i> .	Psyči bót, <i>Altich</i> ; <i>Zwerg-holunder</i> . <i>Sambucus Ebulus</i> .
	Pšeňeny hribik, <i>Rainschwämchen</i> . <i>Agaricus oreades</i> .
	Ptača wišeń, <i>Vogelfirschbaum</i> . <i>Prunus avium</i> .
	Ptače zelo, <i>Hartriegel</i> . <i>Ligustrum vulgare</i> .

- Ptačí fikot, ſchwarzter Holunder.
Sambucus nigra.
- Ptačí ſočk a ſok = fogliea.
- Ptačkojte zelo, Kanarienvogelſtaude. Astragalus.
- Pucherjate, pucheřkate a pucherkojte zelo = bublinka.
- Pucherjaty keřk, Blaſenſtrauch. Colutea arboreſcens.
- Pucherjowa jahoda, Šuſtenfirſche. Physalis Alkekengi.
- Putny a puény hrib, Steigſtiger. Boletus luteus.
- Pyskate zelo, Kranichſchnabel. Geranium.
- Pyšna knjeni, Tigerlilie. Lilium tigrinum,
- Pyšna kozybroda, Gartenritterſporn. Delphineum Ajacis.
- Pyšny bóz = ſěrik.
- Pyšny wjeršk, Tag und Nacht. Melampyrum nemorosum.
- Rajske klučiki, Aurikel. Primula Auricula.
- Rakowe zelo, Šperstaude. Spiraea Ulmaria.
- Ranjene zelo = dobrotnik.
- Rěčne koče mydlo, wahres Seifenfraut. Saponaria off.
- Rěčny bóz = wregina.
- Rěčny leňčk = mužacy l.
- Rězna trawa = rězna.
- Rjadkaty ječmjeń, Beilengerſte.
- Rjana družka, Gretel im Busch. Nigella damascena.
- Rjane Hanki, pl. t., = džiwnička.
- Rjepikate a rjepikojte zelo = husaca stopa, h. trawa.
- Rodžeńcowe, rodženicowe, (rodžiwné) a rodžieowa zelo, 1. frauſe Malve. Malva crispa; 2. Sigmarſfraut. Malva
- va Alcea; tež: Klebfraut. Galium Aparine.
- Rokotowy keřk, Werftweide. Salix aurita et repens.
- Rólny wóst, Alferdistel. Cirsium arvenſe Seop.
- Rosane, rosojte a rosowe zelo = Boža rosa.
- Rosany Pětr = bělman.
- Rozdute zelo = rozduč.
- Rozpjærſiwe zelo, Špringſame. Impatiens.
- Różowa popla, Roſenpappelfraut. Alcea rosea.
- Różowe zelo = rjepikate z.
- Różowy dych, Roſenfraut. Pelargonium radula roseum.
- Różowy pjeňk, Roſenſteč.
- Runace a runawę zelo = Janſke (żołte) róże; runawka.
- Rytawowe a rytowawe zelo = rytawka.
- Sadowy ſtom, Obstbaum.
- Sadžany tobak, gebauter Tabak. Nicotiana Tabacum.
- Saronska róza, Saronsblume. Amaryllis lutea.
- Satanska jahoda = bľudna wišeň.
- Sérbowski hrib a sé. smorž = dračowy hrib.
- Sedžata konjawa, ſtelloſe Eberwurž. Carlina acaulis.
- Serpikojta a serpojta trawa, Šicheldalde.
- Skalny rozkobnik, ſprøjſende Haſchwurž. Sempervivum soboliferum.
- Skhileny šćerjenc = prosty šć. Skloda trawa a sl. trawka = brunka.
- Słódka wišeń, Süßfirſche. Prunus Cerasus.
- Słódke drjewo = słodnička.

Slódke łopjena, pl. t., 1. über-
gebeugter Amaranth. *Amaran-*
thus rectoflexus; 2. Pferde-
ampfer. *Rumex Hydrola-*
pathum.

Slódke truki, Blüterschoten.

Slódke zelo, Stein- oder Mauer-
pfiffer. *Sedum acre*.

Slódke zorna, pl. t., Anis. *Pim-*
pinella Anisum.

Slódki korjeń, sl. korušk =
słodnica.

Slóněna rosa = Boža rosa.

Slóněna róža = slóněnica.

Slóněne lubki a sl. róžički, p.
t., Sonnenröschen. *Helian-*
themum vulgare.

Slóněne zelo = módra knježna.

Slóněny kwětk = slóněna rosa.

Slaknjeny had = hadžaca
mzda.

Slěborna popla a slěborny
topoł = běloštom.

Slěborne měsački, pl. t., =
měsačica.

Slowěinowé truki, die „Taſchen“
auf Pfauenbäumen.

Smažny šišmawe, Alferjinau.
Alchemilla arvensis.

Smjerdžacea (abo: -ta) kwětka,
střífende Kamille. *Anthemis*
Cotula.

Smjerdžaca (abo: -ta) pólšica,
Schweinemelde; střífender
Gänsefuß. *Chenopodium*
hibridum.

Smjerdžace (abo: -te) zwony
= carjownica.

Smjerdžacy keřek, smjerdžá-
cy kerješk a smj. kwětk,
Sophientraut. *Sisymbrium*
Sophia.

Smjerdžata baćonica, Rup-
rechtfraut. *Geranium Ro-*
bertianum.

Smjerdžate zelo = smjerdža-
ca kwětka.

Smjerdžaty hrib = hadžaca
mzda.

Smjerdžaty keřk, wiſder Žaſ-
min. *Philadelphus coro-*
narius.

Smjerdžaty (smjerdžacy) štom
= čis, čisowe.

Smjertna kwětka, smj. róža
(z wjetša smjertne róže, pl.)
= smjertnička.

Smjertna wjeŕba, Trauerweide.
Salix pendula.

Smjertne zelo = bukowe.

Smjertny štom, Zyprefje. Cu-
pressus.

Smjetanowa róža = smjetanka.

Smjetanowe łopjena = khamp

Smjetanowe zelo = kuklik.

Smôlna róžička = kołmaz.

Smuhate bančiki = bančiki,
pod 2.

Smužkaty mječik, gemeine
Siegwurz. *Gladiolus comm.*

Sněhowe a sněžne kule =
sněžkula.

Sněhowe kwětki, sn. róžički
a sn. zwónčki = snězyčka.

Sněžna klanka = sněhowe
kwětki atd.

Somoćana kwětka, s. róža abo
róžička = somotka.

Sparna hapla a zasparna h.,
Wollgras. *Eriophorum*.

Srawowe micki, Alferlsee. Tri-
folium arvense.

Srawowe zelo = swětlik.

Sróča nóžka = sróčnik.

Sróča a sróčina stopa, Hund-
veiljen. *Viola arvensis*.

Sróče woko, Hühnerauge.

Stejaca konjawa, høhe Eber-
wurz. *Carlina vulgaris*.

Stejaca pumprwuršlka (ste-

jaca wurška), großer Bibernell. *Pimpinella magna.*
 Stejacy slěz, Augenpoppel.
Malva Alcea.
 Stejacy šlez, wilde Malve.
Malva silvestris.
 Stejacy žabjene, gemeiner Fröschlöffel. *Alisma Plantago.*
 Strowe wutrobne zelo, gemeinses Kreuzblümchen. *Polygonala vulgaris.*
 Strowy ryzyk = mlokanc.
 Stróżawe zelo = stróżawka.
 Styskliwe, styskne a styskniwe zelo = styskliwka.
 Suche wutrobne zelo = strowe wutrobne zelo.
 Suchi kwětk (suchopodny k.) tež: sucha kwětka, Strohblume. *Helichrysum et Xanthemum.*
 Suchi nalik, Grasnelſe. *Armeria.*
 Suchi wóst = stejaca konjawa.
 Sukaty korjeń, intellige Brauntwurz. *Serophularia nodosa.*
 Sukelna, sukelniska drapałka = drapawka.
 Swinjaca pječeń, Schweinbratenpflanze. *Cestrum Parqui.*
 Swinjaca pólšica, Schweinemelde.
 Swinjaca smjetana = jatrowe zelo.
 Swinjaca trawa, Wegetritt. *Polygonum aviculare.*
 Swinjaca wopuška, Blütenſchraube.
 Swinjaca woš, Krötensimſe. *Juncus bufonius.*
 Swinjace boby (tež: swinjacy bob) = bobrik.
 Swinjace borło (h) = rójnina.

Swinjacy žebjeř = smjerdźaca kwětka.
 Swjateho Jana jahodki abo swjatojanske j. = Janowki.
 Swjateho Janowy khlěb = rohowe.
 Swjateho Janowe lopjena, tež: Diacope, Kletten.
 Swjateje Maćyna kopřiva, Kreuztraut. *Senecio vulg.*
 Swjateje Maćyna kopřivka, Berufungsfraut. *Erigeron.*
 Swjateje Maćyna kwětka, Marienblümlein.
 Swjateje Maćyne črijički a čriki = stupnički.
 Swjateje Maćyne korješki, a koruški, pl. t., Weißwurz oder Marienbiß. *Polygonatum vulgare.*
 Swjateje Maćyne kožuški, Frauenmantel. *Alchemilla vulgaris.*
 Swjateje Maćyne mantlki, Marienfraut. *Polygonatum.*
 Swjateje Maćyne sylzy, rote Fuchſie. *Fuchsia coccinea.*
 Swjateje Maćyne šoreuški, S. M. ſwejški = ſišmane.
 Swjateje Maćyne zubčki, 1. Tällilie (wohlreichende Mai-blume); tež: Maiglöckchen. *Convallaria majalis;* 2. Salomonsiegel. *Polygonatum officinale.*
 Swjateje Marine korjeńki a koruški = swj. Maćyne k.
 Swjateje Trojicyne zelo, Sdirmfraut; Siebenstern. *Trientalis europea.*
 Swjatkowna róza = boblink.
 Swjatojanowa krej = křižomník.
 Swjatojanska runawka = runawe zelo.

Swjatojanowe a swjatojanske
jahodki = Janowki.

Swjatojanske ɬopjena = jěžik.

Swjatojanske zelo = arni-
kowe zelo.

Swjatotrojične zelo = swj.
Trojicyne zelo.

Sydomdžesatne zelo, Sieben-
gezeit; blauer Steinſte. Meli-
lotus caeruleus.

Sydomporstne (sydomlistne)
zelo, Blutauge. Comarum.

Sydríkowe, sydrišcōwe a sy-
drowne zelo = sydrik.

Sydrječkate a sydrješkowe
zelo, Räjepappel. Malva.

Sydrječaty a sydrowy kał,
Labfraut.

Sydrojty kał, Blumenföhl. Bras-
sica cauliflora.

Sylzaty hrib = kapkowe.
Synowa wón, wahres Kuchgras.

Anthoxantum odoratum.

Šérkotate zwónčki = šérek-
kawki.

Šétkata, šétkoja nalika a
šétkaty nalik = šétki.

Šéipaty dróst, šéipaty hóruš,
Wasserpfiffer. Polygonum
hydropiper.

Šedžiwy klon, weißblättriger
Ahorn. Acer Negundo.

Šéra mjetlička, wilde Münze.
Mentha nemorosa.

Šéra rejnetta, graue Reinette.

Šéry topoł, Silberpappel. Po-
pulus canescens.

Šijowe zelo, Althec.

Šípkowy keřk = šípkowe.
Šiškaty dub = khraſt.

Škeredžicowe (abo: -wowe)
zelo = šérekawki.

Škeredžiwe zelo = křižomník.
Škowronče drjewo, Lärchen-
baum Larix.

Škraholče zelo = jatřobnik.
Šwejkate hriby, Blätter-
schwam. Agarici.

Štyrilopješkate zelko, vier-
blättrige Einbeere. Paris
quadrifolia.

Šwjerčowe zelo, Pfriemenfraut,
= khošcōwe zelo.

Tkhowe (= bělkhowe) zelo,
Flöhkant. Inula Pulicaria.

Tkhórjowa pólšica, stinkender
Gänsefuß. Chenopodium oli-
dum.

Tolste serpy, pl. t., Dicßblatt.
Crassula falcata.

Tolsty korjeń, echter Alant.
Inula Helenium.

Trajny šéér, ausdauerndes
Bingelfraut. Mercurialis per-
ennis.

Trawjana nałika, Grasnelke.
Armeria vulgaris.

Trupičkate, trubkate a trub-
kowe hriby, Röhrchenpilze.
Boleti.

Tručkaty džečelk, Wiesen-
Schüchel; Hornflee. Lotus
corniculatus.

Truskalče zelo, Erdbeerenzähn-
ter (als Blutreinigungsthée).

Třepjetace zelo, Bittergras.

Třepjetate zwónčki, Bitter-
glöcfel. Brisa.

Třešny rozkobnik, Haussaub.
Sempervivum tectorum.

Třilopješkate zelo, Fieberflee.
Menyanthes.

Tučne kokoški, t. kaponki,
t. ɬopjenka a t. ɬopješka,
pl. t., = kokoški.

Tuchořske jahody = holan-
ske jahody.

Turkowska lilija, Türkensund.
Lilium Martagon.

Turkowska pšeńca = kukurica.	Widlišcōwe zelo = šćerkawki.
Turkowska wjeŕba, Spierstaude. Spiraea salicifolia.	Wijata žida = židžinka.
Turkowska želbija, römis̄che Sölbei. Balsamita suaveolens.	Wijate boby, pl. t., = tyčkowe boby.
Turkowske boby (buny), pl. t., Žederbohne. Phaseolus multiflorus.	Wijaty keŕk = błyše.
Turkowske bombawy, Paradiesäpfel; Tomaten.	Winowy pjeńk, Weinſtocf. Vitis vinifera.
Turkowske kraski, pl. t., Kapuzinerfresse. Tropaeolum majus.	Winowy ſípk, Weinrose. Rosa rubiginosa.
Turkowske tesaki, Türkenschel. Falcaria.	Wisata brěza, Trauerbirfe. Betula tristis.
Turkowski bóz, Žlieder. Syringa vulgaris.	Wisata (abo wisaca) wjeŕba, Trauerweide. Salix pendula (babylonische Weide. Salix babylonica).
Turkowski džeéel, Šüßstec. Onobrychis sativa.	Wisate króny = earjownica.
Twarožkate zelo = šlēz.	Wisate zelo, Spurre. Holostium umbellatum.
Twjerda trawa = křižomník.	Wisaty pačeńnik, überhängendes Peilgras Melica nutans.
Twjerde zelo, Eisenfraut. Verbena officinalis.	Wisaty jaseńk, Traueresdже. Fraxinus excelsior pendula.
Tykaneowy hrib = kruwjace wumjo.	Wisaty šerik, persijskē Žlieder. Syringa persica.
Tymjeńtna jahodžina, Roushdycere. Vaccinium uliginosum.	Wisaty wóst, Višambistel.
Tymjeścōwe jahody, Sumpf-heidelbeeren.	Wisaty wjaz, Trauerulme. Ulmus montana pendula.
Wačoškate zelo, Hirtentäſchel. Wakace zelo, Wurmfraut. Tanacetum vulg.	Wjesna (= drobna) lipa, fleinblättrige Linde. Tilia parvifolia.
Warna łoboda = špinak.	Wjetši (= wulkii) ledžbjenc, grōžerer Schotenflee. Lotus major.
Wěčny džeéel, Lužerne. Medicago sativa.	Wiwawe micki = běhawnik.
Wićina, wićna abo wićowa rěpa = poēel.	Wiwawe zelo = bluwanki.
Wićowa róža, Pfingſtrose. Paeonia.	Wiwawe zelko = šćerkawki.
	Wječorna kwětka, Nachtviole. Hesperis.
	Wjelče drjewo = lyknowe.
	Wjelče mloko = dójnice.
	Wjelče pazory, Bärłapp. Lyco-podium.
	Wjelče woko = rulik.
	Wjelči bob, Žeigbohne. Lupinus albus et luteus.

Wjelči keŕk, <i>Seidelbast</i> , = wjelče drjewo (łyknowe).	Wódnemužowy khód, <i>Wasser-schlauch</i> (<i>Pflanze</i>).
Wjelči mlóč = wjelče mloko.	Wódnemužowy potač, <i>Rohr-kolben</i> . <i>Typha latifolia</i> & <i>angustifolia</i> .
Wjeŕškaty hrib, <i>Geisbart</i> . <i>Clavaria coralloides</i> .	Wódnemužowy worješk, <i>Was-fernusß</i> . <i>Trapa natans</i> .
Wjetša žołta hluška, grožę <i>Klapper</i> . <i>Rhinanthus major</i> .	Wódny dróst, <i>Lachfraut</i> . <i>Pota-mogeton natans</i> .
Wlöska worješnja, <i>Wallnußbaum</i> . <i>Juglans regia</i> .	Wódny tkhór; wódny leńček, = pucherjak.
Wlöski topoł, <i>italienische Pappel</i> . <i>Populus dilatata</i> .	Wódny poprik, mittler <i>Wasser-fenchel</i> . <i>Utricularia inter-media</i> .
Wlöski worjech, <i>Wallnuß</i> . <i>Juglans</i> .	Wódny rěblik = kusacy jabrik.
Wlózna šćetka, niedliche Erythräe. <i>Erythraea pulchella</i> .	Wodowy muženc, <i>Wassergauch-heil</i> . <i>Veronica Anagallis</i> .
Wobnóžkaty zběhowe, frie-chender Günsel. <i>Ajuga re-pans</i> .	Wódrowa kwětka, <i>Herzenſ-freude</i> . <i>Borrago off.</i>
Wóčkace zelo, Augentrost; Feldkümmel. <i>Euphrasia</i> .	Wohnjowe zelo = mjedawka.
Wóčkacy trošt = swětlik.	Woknate róže, pl. t., Schach-blume. <i>Fritillaria Mele-agris</i> .
Wóčny (= wóčkacy) lěk, wei-ßer Augentrost. <i>Euphrasia officinalis</i> .	Wokołkata tyšćica, doldiges Gypsfraut. <i>Gypsophila fa-stigiata</i> .
Wódna (hatna) lilija = bón-čawa.	Wołane zelo = podrjene zelo, pod 2.
Wódna mil, Pfeiffraut. <i>Sagit-taria sagittifolia</i> .	Wołmjana abo wołmojta tra-wa; wołmjane micki, pl. t.; wołmjane zelo = běhawnik.
Wódna mjetlička, <i>Wassermünze</i> . <i>Mentha aquatica</i> .	Wołmjane łopjeno, w.łopjena, schwärzes Wollfraut; Königsg-ferze. <i>Verbascum</i> .
Wódne słódke łopjena, <i>Wasser-ampfer</i> . <i>Rumex aquaticus</i> .	Wolaca mula, Biscuitpilz. <i>Polyporus confluens</i> .
Wódne zelenčko, Teichlinje. <i>Lemna</i> .	Wolace zelo = bałdrijan.
Wódnemužowa morchej = čerćica.	Wolacy jazyk = pócćiwe zelo.
Wódnemužowe koniki, See-binje. <i>Scirpus lacustris</i> .	Wolijowy štom, Ŝibaum. <i>Olea sativa</i> .
Wódnemužowe lžicy = žabjenc.	Womanowe łopjena, echter Alant. <i>Inula Helenium</i> .
Wódnemužowy kał, Riesen-ampfer. <i>Rumex</i> .	Wonjaca brěza, weichhaarige
Wódnemužowy khlěb, Wald-rapunzel. <i>Phyteuma spi-catum</i> .	

- Birke. *Betula pubescens* (sive *odorata*).
 Wonjaea mušota = mušotowe zelo, mušotowy duch.
 Wonjaea trawka, wonj. trawička = brunka.
 Wonjaec hwěžki = wóskowka.
 Wonjaec potački, pl. t., Otterwärz. *Polygonatum Bistorta*.
 Wonjaec džeéel, Honigflee. *Melilotus*.
 Wonjaec khelišk = bruny džeéel.
 Wonjaec žabrij, Hohlzahn. *Galeopsis canabina*.
 Worješny hrib = dołha nóżka.
 Wóskowe jejka, pl. t., Perlstrauß; Wachſbeere. *Sympphoria racemosa*.
 Wósmužowe zelo, Wucherblume. *Chrysanthemum*.
 Wósmužowy hrib, Semmelplätz. *Boletus confluens*.
 Wotpočinkowe zelo = změrnivka.
 Wotpočowacee (wotpočowate) zelo, Wiesen-Labfraut. *Galium Molugo*.
 Wótra smjelzyna = rězna.
 Wótry Pětr, 1. Stechginster. *Genista germanica*; 2. Frauendistel. *Silybum Marianum*.
 Wowča hubka = rjaponka.
 Wowča kwětka, Mausohr. *Hieracium dubium*.
 Wowča puška, haariges Häbichtsfraut. *Hieracium Pilosella*.
 Wowča rutej, rutwica a rutwička = wróćica.
 Wowča solotej, Rapunzel-Rissel. *Valerianella olitoria*.
- Wowče bahmo, bahno, Sumpfporst. *Ledum palustre*.
 Wowče nóżki, wowče sparki, Röschenpötzchen. *Antennaria dioeca*.
 Wowče tupki, Sumpfrührerfraut. *Gnaphalium uliginosum*.
 Wowče wumješko, steifes Vergissmeinnicht. *Myosotis stricta* sive *arenaria*.
 Wowče zelo = jatřobník.
 Wowči hrib, Schafenteuer; Schafröhtling. *Polyporus ovinus*.
 Wowči hroch, Lupine. *Lupium*.
 Wowči jazyk = čorna hablka.
 Wowči kał, wowči kalik = wowča solotej.
 Wowči mlóč, Häbichtsfraut (aller Art). *Hieracium*.
 Wreginowe zelo, Bitterjüß. *Solanum dulcamara*.
 Wrječenčne zelo, Muttergold. *Lysimachia Nummularia*.
 Wroblacea nóżka = rjepikate, rjepikoje zelo.
 Wudrowa kwětka = wódrowa kwětka.
 Wudrowe (a wódrowe) zelo = zelenc.
 Wulka čeřwjena hluška, das größere Läusefraut. *Pedicularis palustris*.
 Wulka čeřwjena kopřiva, gefleckte Taubnessel. *Lamium maculatum*.
 Wulka (žołta) hluška („žołta“ so najhusćišo wuwostaja), große Klapper. *Alectrolophus major*.
 Wulka krawina, Blutfraut. *Lythrum salicaria*.
 Wulka snědka, Vogelmilch. *Gagea lutea*.
 Wulka žahalca, zweihäufige Brennessel. *Urtica dioeca*.

- Wulke sydrječki, pl. t., Waldmalve. *Malva silvestris*.
 Wulki bělenk, 1. gekläustes Hornfraut. *Cerastium glomeratum*; 2. Alferhornfraut. *Cerastium arvense*.
 Wulki hłohone, Schlehdorn; Schwarzdorn. *Prunus spinosa*.
 Wulki pomocnik, großer Vibernell. *Pimpinella magna*.
 Wumpjerowe zelo, Ansprungsfraut.
 Wutrobkate a wutrobičkate zelo, Aßfertäschelfrau. *Thlaspi arvense*.
 Wutrobna kwětka, wutrobne kwětki, pl. t., = jenolist.
 Wutrobne zelo, 1. Ratterblümchen. *Polygala vulgaris*; 2. Gänsefingerfreut. *Potentilla anserina*.
Zahornjeny hrib a zakuleny hr., cingerollter Blätterpilz. *Agaricus involutus*.
 Zahrodna želbija, Gartenälbe. *Salvia officinalis*.
 Zahrodna žerchej, Gartenfresse. *Lepidium sativum*.
 Zahrodne hwěžki = hwěžka.
 Zahrodne njezabudki, Nabelsame. *Omphalodes Scropoides*.
 Zahrodne syrotki, Dreifaltigkeitsblume. *Viola tricolor*.
 Zahrodne zelo a zahrodne zwónčki = přečiwnik.
 Zahrodny buk, (knježiza-hrodny buk) Blutbuche. *Fagus atropurpurea*.
 Zahrodny abo wulki leňčk, Garten-Löwenmaul. *Antirrhinum majus*.
 Zahrodny (= čerwjeny) na-
- porst, roter Fingerhut. *Digitalis purpurea*.
 Zaječa solotej, roter Berglattich. *Prenanthes purpurea*.
 Zaječi džečelk, Aßterstee. *Trifolium arvense*.
 Zaječi džehel = bčlan.
 Zaječi kał, z. keŕk, 1. Färbe-ginster. *Genista tinctoria*; 2. Pfriemenfrau. *Spartium scoparium*.
 Zaječi khlěbček, z. khlěbik (tež: blujawka), Heldenbinse, tež: Knauelgras. *Luzula campestris*.
 Zakuleny (tež: podhornjeny) hrib = zahornjeny hr.
 Zasparne zelo, Wollgras. *Eriophorum*.
 Zažna klanka = sněhowa kl.
 Zažny (tež: zahi) nahušk, Schneeglöckchen. *Galanthus nivalis*.
 Zažny trudownik, Frühlings-Braunwurz. *Serophularia vernalis*.
 Zboka-kčejna syćizna, seitensblütige Smje. *Juncus conglomeratus*.
 Zboka-kčejna žminda, seitensblütige Schminkbeere. *Blitum virgatum*.
 Zbózne zelo, Harthau. *Hypericum*.
 Sbóžnikowe sylzy, pl. t., Blumenrohr. *Canna*.
 Zelena kwětka, grünblumiger Germer. *Veratrum viride*.
 Zelene khošeo = wuchačowe zelo.
 Zelene wopuški, Peitschenfaktus. *Cactus flagelliformis*.
 Zeleny čepčik, gemeine Spitzflette. *Xanthium strumarium*.

- Zeleny hrib, Grünpilz. *Boletus sapidus.*
- Zeleny kał, Krausföhl. *Brassica oleracea selenisia.*
- Zeleny karančk, Laubreinette.
- Zeleny pruć = khošcōwe zelo.
- Zeleny sočk = kačawka.
- Zeleny włosanc, grünes Borstengras. *Setaria viridis.*
- Zeńske jabłoka (tež: z. dulki), Erdäpfel. *Helianthus tuberosus.*
- Zhibane zelo, 1. frause Malve. *Malva crispa;* 2. = kosyčka.
- Złota hluška, große Klaffer. *Rhinanthus major.*
- Złota hwěžka = rupik.
- Złota jabłoń, Äpfelquittenbaum. *Cydonia.*
- Złota kwitlina = šlinčina.
- Złota lilija, stolže Lilie. *Lilium superbum.*
- Złota rejneta, Goldreinette.
- Złota (wowča) ruta, rutej, rutyca abo rutwica = rozduč.
- Złota wjeřba, Dotterweide. *Salix vitellina.*
- Złota woka, Blatterbje. *Lathyrus pratensis.*
- Złota wrječeńca, Pfennigfraut; Nattergold.
- Złote całtki = ledžbjenc.
- Złote jabłuko, Goldparnäne; Äpfelsine.
- Złote kitki, Goldregen. *Cytisus laburnum.*
- Złote klučiki, Wieše. *Vicia.*
- Złote pjenježki, gelbe Klafferblume.
- Złote pŕasleńki, gefüllte Ranunkel.
- Złote ptački, Kanarienvogelstaude.
- Złote třeški = šleznička.
- Złote wisawki = zł. kitki.
- Złote zelo, 1. Bruchfraut. Herniaria glabra; 2. Steinpfeffer. *Sedum acre.*
- Złoty bólčk, Österblume. *Narcissus Pseudo-Narcissus.*
- Złoty buk, serbišče Goldbüche.
- Złoty dub, Goldeiche; Konfor dieneiche. *Quercus Concordia.*
- Złoty džećelk, Hopfenklee. *Trifolium arvense.*
- Złoty konašk = zł. bólčk.
- Złoty korjeń = dobrotnik.
- Złoty kwěčel, kwětk, Goldrute; Goldblume. *Solidago virga aurea.*
- Złoty pruć, zł. prut, Goldrute. *Solidago.*
- Złoty topoł, gelbe Pappel.
- Złoty zelenc, Berggrün.
- Zmérne, zmérniwe zelo = zmérniwka.
- Zmijace, zmijowe jejo, Staubpilz. *Lycoperdon.*
- Zmijacy, zmijowy korjeń = klep.
- Zmijiče mloko = dójnice.
- Zmijići dym, Gißtischwamm. *Phallus impudicus.*
- Zmijowe woka = čertowe woči, čertowe woka.
- Znošowacy sydrik, gelbes Labfraut. *Galium verum.*
- Zwjeřška-kéejne syéizny, pl. t., fopfige Simše. *Juncus capitatus et acutiflorus.*
- Zymarne, zymawe a zymne zelo = žlička.
- Zymne zelo = šišak.
- Zymnowohnjowe zelo = woheňčk.
- Zymska róža, Christwurz. *Helborus niger et viridis.*

Žabjaca cycawka, Goldnessel.
 Galeobdolon luteum.
 Žabjaca hwěžka, Wasserstern.
 Callitriches.
 Žabjaca kwětka a žabjace
 kwětki = njezabudka.
 Žabjaca žerchej, Brunnenfresse.
 Nasturtium off.
 Žabjace žopjena, ž. žopatki,
 ž. žicy = žabjenc.
 Žabjace zelo = krokawjace
 zelo.
 Žabjacy kał, ž. kus, Fröschbiß.
 Hydrocharis.
 Žabjacy rěblik = husacy
 jabrik.
 Žabjacy sok, Entengräuze.
 Lemna.
 Žarowne zelo, Perilla.
 Železne symjo, Steinseme.
 Lithospermum.
 Železne, železowe zelo, 1.
 Eisenfraut. Verbena off.;
 2. Wasserfchlant. Utricula-
 ria; 3. = železne symjo.
 Židlawowe a židlinowe zelo,
 Mieczelflee. Trifolium.
 Židzana kołmaznička, Kuckucks-
 lichtnelte; Fleischblume. Lych-
 nis flos Cuculi.
 Židzana khójna, Weymouths-
 tiefer. Pinus Strobus.
 Židzana witka, židzane zelo,
 Flüchtfseide. Cuscuta.
 Židzany kołmaz = židzana
 kołmaznička.
 Židzany nalik, Steinnelke.
 Dianthus deltoides.
 Židzany wows, Gelbhafer.
 Avena flavesens.
 Žilane zelo = žilan.
 Žiwe drjewo, 1. Nadelhölzer;
 2. = dušan.
 Žiwicowa drjewina, Harz-
 bäume.

Životne zelo, Afeli-Wiesen-
 raute. Thalictrum Aquilegi-
 folium.
 Žołcze a žołkowe zelo,
 Lungenblume. Gentiana
 Pneumonanthe.
 Žołcane, žołte zelo, Färbe-
 ginster. Genista.
 Žołta baluška = snědka.
 Žołta cycawka = žabrica.
 Žołta džiwizna = khamp.
 Žołta husyčka = gingawa,
 gyngawa.
 Žołta hwěžka, Vogelmilch.
 Gagea.
 Žołta kačka = husyčka.
 Žołta kićina, Goldregen.
 Žołta kopřiva = zabriea.
 Žołta kwitlina, Schneckenflee.
 Medicago falcata et lupulina.
 Žołta łokočina = smjertnička.
 Žołta lučna lilija, ž. lilija,
 gelbe Schwertlilie. Iris Pseud-
 Acorus.
 Žołta lišča wopuš, fleinblumige
 Königskerze. Verbascum
 Thapsus.
 Žołta narcisa = złoty bólek.
 Žołta rězyna, goldbraune Segge.
 Žołta rutwica, Rainfarren.
 Tanacetum vulg.
 Žołta woka = złota woka.
 Žołta wowča rutwica = žołta
 rutwica.
 Žołta wrjećeńca, Pfennigtraut.
 Lysimachia Nummularia.
 Žołta žerchej, Sophientraut.
 Sisymbrium Sophia.
 Žołte kitki, pl. t., Ödermennig.
 Agrimonia Eupatoria.
 Žołte klučiki, pl. t., = žołta
 (złota) woka.
 Žołte libjata = błotuch.
 Žołte lilije, gelbe Narzisse
 Narcissus Pseudo-Narcissus

Žołte ptački, pl. t., řeřichovce řeřicha. Astragalus galegiformis.	błume. Anemona ranunculoides.
Žołte slowki, groźne und kleine Mirabellen.	Žołty póżerk = wóćkace zelo.
Žołte wóćko = swětlik.	Žołty pruć, Gołdrute. Solidago virga aurea.
Žołte zelo = žołćawe z.	Žołty włosanc, gelbhäriges Borstengras. Setaria glauca.
Žołty bólčk = złoty b. abo konašk.	Žołty żebjeń, Alferhahnenfuß. Ranunculus arvensis.
Žołty dźećel, gołdfarbiger Klee. Trifolium agrarium.	Žonjaca, žónska pólšica, Stinfelder Gänsefuß. Chenopodium olidum.
Žołty lak, Gołdlak. Cheiranthus.	Žonjace zelo, Frauenflachs; Feldkümmel. Antirrhinum Linaria.
Žołty mječik, gelbe Schwertlilie. Iris Pseud-Acorus.	Žonjacy ščan = wječornička.
Žołty mlóć = smjetanka.	Žonjacy wóst, 1. = wótry Pětr, pod 2; tež: Carduus marianus.
Žołty nahlenc, steifer Sauerklee. Oxalis stricta.	Žórlaea ręzyna, Quellenried; Schneidig; Schneidestraut. Carex.
Žołty (tež: nažołt, naběl) naporst, großblütiger Fingerhut. Digitalis silvatica.	
Žołty podlěsk, gelbe Wind-	

3. staw.

Wjacore abo wšelake mjena za jenu a tusamu rostlinu.

Angilka, bělan, džehel, hilka, jandželske zele, zajeći džehel, Brustwurz. Angelica silvestris.

Arnik, arnika, njemdre zelo, runace abo runawe zelo, runawka, Wohlfuerleh. Arnica.

Asterka, hwěžka, Gartenaster; Sternblume. Aster chinensis.

Babduška, babjaca duška,

babjaduška, babyduška, Quendel. Thymus.

Babkadžédk, džéd a babka, Haarfelch; Kreuzwurz. Pappus.

Baćonica, baćonjace pyski, pl. t., Storchschnabel. Geranium.

Bahnjenc, džiwja rosmarja, Borst. Ledum palustre.

Bal, balica, běl, bělica, ból,

- bolica, bul, bulica, džiwi połon, *Beifuß*. Artemisia.
 Balka, bělka, bělička, husaca kwětka, hužko, *Gänseblümchen*. Bellis.
 Baluška, běla hwěžka, *Vogelmilch*. Ornithogalum.
 Bančiki, běle žito, *Bandgras*; *Glanzgras*. Phalaris.
 Banja, kyrvps, *Kürbis*. Cucurbita.
 Barnica, barjace pacy, barj. pazory, čertowe pazory, čertowe porsty, pazorak, pazornik, psowja stopa, *Bärlaop*. Lycopodium.
 Bazlik, bazilija, bazylija, bazlikowe zelo, *Basilienfraut*. Basilicum.
 Běhawnik, kóčnik, pucki, wołmica, psyče kholowy, wołmojta trawa, *Wollgras*. Eriophorum.
 Belma, bołma, bołmina, bołmoń, bołmońca, *Satłwicde*. Salix.
 Běloštom, běla popla, slěborna popla, běły abo slěborny štom, abo topoł, linda, *Weißpappel*; *Silberpappel*. Populus.
 Bělman, blek, blen, blik, blin, jědojty Pětr, kožany Pětr, rosany Pětr, mordařske zelo, rulik, woblěd, ſchwartzes *Blütenfraut*. Hyoscyamus.
 Běr, bor, seršćik, ſennich. Setaria.
 Běrnawe, běrnowe, — běrny, buny, čukle, deple, dulki, kulki, khoprole, neple, zemjaki (pl.) — *Kartoffeln*. Solanum tuberosum.
 Bibr, bibor, ſipka, ſiplenka, *Hagebutte*. Rosa canina.
- Bjenchl, koprica, koprik. *Dill*. Anethum.
 Błotuch, bobownik, bobrownik, łokaćina, łuknadź, Dotterblume. Caltha.
 Blysk, kurymór. Kerbel. Anthriscus.
 Błyskawa, škleňčak, škleňčanka, *Eisapfel*.
 Błyśc, bluśc, prašiwe, prašiwe zelo, plećak, stan, stanow, stanowc, štan, stanow, wijaty keřk, *Epheu*. Hedera.
 Blujawka, zaječi khlěbček, zaječi khlěbik, Młarbel. Lužula.
 Blujawka, klubkate zelo, psyčník, sukač, *Knäulgras*. Dactylis.
 Bluwanki, bluwane zelo, habrik, wiwawe zelo, *Hassenflee*. Trifolium arvense.
 Bob, bobk, bobkowc, ławrjene, Lorbeerbaum. Laurus.
 Bob, buna, bobhroch, bobbyhroch, fazole, pl., *Bohne*. Phaseolus.
 Boblenk, boblina, boblink, piwonja, pumpiróza, pumplróza, swiatkowna róza, *Päonie*. Paeonia.
 Bobownik, rozraz, Ehrenpreis. Veronica.
 Bobrik, bobhroch, konjacy bob, swinjacy bob, *Gaußbohne*. Faba.
 Bónčawa, běla gingawa abo gyngawa, běla husyčka, hatna lilija, wódna lilija, khanka, Čeoroje. Nymphaea.
 Bor, rytawka, *Wiesen- und Schaumtreffje*. Cardamine.
 Borojea, borowica = khójna.

- Borowki, lěsne jahody, *Heidel-*
und *Preiselbeere*. Vaccinium.
- Boža martra, martrowné zelo,
Mägde-Wucherblume. Parthen-
nium.
- Brěčina, brěka, brěkowc,
mučnica, mučník, mukač-
kowe, *Eberesche*. Sorbus.
- Brěška, brěška, brěškowc,
Mandelbaum. Amygdalus
persica.
- Brězak, brěznak, kozak, *Bir-
tenpilz*. Boletus scaber.
- Bróstwon, bróstwone, kolmus.
Rälmus. Calamus.
- Brunawka, hłowjace zelo, jě-
zončík, rězončík, *Braunel-
lenfrau*t. Prunella.
- Brunka, słódka trawa, syno-
wón, wonjawka, wonjaca
trawička, *Rudigras*. Antho-
xanthum.
- Bruslica, brusnica, pruslica,
prusnica, *Preiselbeere*. Vaccin-
ium.
- Bublin, buglin, hłowač,
Sfabiose. Scabiosa.
- Bublina, boblik, *ausdauernde
Sonneublume*. Helianthus
tuberosus.
- Budžernak, čornowc, čoržík,
žoržík, džeń a nóć, nóć a
džeń, džiwja pšeńca, pyšny
wjéršk, sparik, *Wald- und
Buschfuhweizen*. Melampy-
rum.
- Buks, bukowc, buksowc, buk-
sowe keřčki, buksowy keřc,
buksowy kěrs, kruwymór,
puspon, pušpon, smjertne
zelo, *Buchsbaum*. Buxus.
- Bukwica, rězačk, *Betonien-
frau*t. Betonica.
- Butřinka, butrowka, butrowe
kwětki, maslenka, *Butter-*
- blumc; *Hahnenfuß*. Ranun-
culus acris.
- Całtki, cankory, mejske
zwónčki, trupiki, *Maiglöd-
chen*. Convallaria.
- Carjownica, jědojta zwónca,
jědojte zwony, smjerdźate
zwony, *Kaiserkrone*. Fritil-
laria.
- Cokorica, cokorowa rěpa,
Blüfferrübe.
- Cokornica, cokorojta krušwa,
mjedojta krušwa, mjed-
dawka, *Blüfferbirne*.
- Cyblenk, cyblowy hribik, ko-
bołči hribik, *Knoblauchpilz*.
Agaricus scorodonius.
- Cycawka, čerwjena kopřiwa,
hłuchawa, *Taubnessel*.
Lamium.
- Čarownik, kuzłarnička, *Hexen-
frau*t. Circea.
- Čemjerica, Bože zelo, božo-
nócene zelo, čorny korjeń,
duchowe zelo, hodownik,
Nicchwarz. Helleborus.
- Čeréica, čertowy korjeń, roz-
puk, wódnemužowa mor-
chej, *Wasserschierling*. Cicuta.
- Čertowe woči, zmijowe woka,
wočica, *Kupferblume*. Rud-
beckia.
- Čerwjencja, čerwjena wjeŕba,
Purpurweide. Salix.
- Čerwjanka, čerwjena krušwa,
rote *Holzbirne*; Blutbirne.
- Čist, mužica, *Ziest*. Stachys.
- Čmjelnica, pjenježki, pl. t.,
Klapper; *Täschelfraut*. Ale-
ctorolophus.
- Čornucha, čornušk, čorna
kimjelca, *Schwarzlümmeł*.
Nigella.
- Črijki, črijički, hołbiki, stup-

nički (wšo: pl. t.), Čišenbüdchen. Aconitum.	Dubak, dubowka, dubowy hrib, d. jazyk, Leberpilz. Boletus hepaticus.
Čahawka, plećawka, Ucer-ehrenpreis. Hedera terrestris.	Dušan, pohrebny štom, žeraw, žerawc, žive drjewo, Lebenbaum. Thuja.
Černjowka, černjowa jahoda, čorna jahoda, Brombeere. Rubus.	Dwajliséik, dwěnka, dwulišé, dwułopješko, mužik a žónka, pstruhačk, džiwje całtki, Schattenzaufe. Majanthemum.
Čerpjenka, martrownica, matrowna róža, Passionsblume. Passiflora.	Dychnička, dornjacy nalik, dychowe zelo, Grašnelfe. Armeria.
Čis, čisowe, smjerdžaty abo smjerdžacy štom, taksyna, Eibenbaum; Taxbaum. Taxus.	Dymniwka, džiwja ruta, pólna a pólska r., Erdräuß. Fumaria.
Dejica, dójnica, jědojty mlóč, mlóčeń, mlóčeńc, pjeć-wjeřškate zelo, wjelče mloko, Wołfsmilch. Euphorbia.	Dynja, kórkta, Gurfe. Cucumis.
Djas, čertowy hrib, č. prawak, dračowy hrib, Stinkpilz. Boletus Satanas.	Džehel, bělan, angilka, holinka, jandželske zelo, Brustwurz. Angelica.
Dobrotnik, krwawnik, krawanne zelo, ranjene zelo, Schöll-fraut. Chelidonium.	Džérkać, džérkawe, džérkowce, džérkaty hrib, hľubik, trubkač, trubkowce, Löcher-schwamm. Boletus.
Doňha nóžka, krjepjeny hrib, worješny hrib, Parašolpilz. Agaricus procerus.	Džiwje stróžawki, psyče zelo, Schredfrürtig. Centaurea.
Dorničel, dornycel, dornycink, dornyk, tornycel, tornycink, Štělehdorn. Prunus spinosa.	Džiwnička, džiwnuški (pl.), połne husace kwětki (pl.), rjane Hanki (pl.), Tausend-schönchen. Bellis perennis fl. pleno.
Drén, drěnk, drěnka, wulki hłohone, Rornellbaum. Cor-nus.	Fědrašk, džiwi nalik, Hühner-nelfe. Dianth. deltoides.
Drěwčko, Bože drěwčko, Gartheil. Artemisia.	Figowe, smokwa, smokwica, smokwina, Žeigenbaum. Ficus.
Drěwda, drěwc, hojidło, jaslonka, Diptam. Dictamnus.	Foglea, foglica, ptači sok, sočk, wočka, Vogelwieße. Vicia Cracea.
Drjewjanka, pumpiwuršlka, pumprwuršlka, krawawy korjeń, zawjaznik, Bibernell. Pimpinella.	Frónčk, frónčkowce, frónčki (pl.), frónčkowe kwětki, frónčkowe zelo, běla powitka, Zaunwinde. Convolvulus sepium.
Drjewjenka, róslica, džiwja krušwina, Holzbirnbaum. Pirus.	Gingawa, gyngawa, žołta

- kačka, wutka, Teichrose. Nuphar.
- Grys, grysowe, hrys, hryst, kazylen, Leindötter. Myagrum.
- H**ablowey (pl.), jeflincy (pl.), jehliny (pl.), čorne drjewo, Baumenträger. Coniferae.
- H**adžine, hadžacy jazyčk, hrimane zelo, hrimajowe z., hrimanka, ješćeńska nypka, wurotka, Muttertöpf. Echium.
- H**ejowka, kozaea broda (nie: kozybroda, Nitteisporn), brodaty hrib, Stängel-schwamm. 1. Sparasis crispa; 2. Clavaria flava.
- H**ermančík, honank, khamilki, romank, rumank, rymanek, römishe Kamille. Anthemis.
- H**lód, hlódnica, hlódníčka, khudobka, khudžinka, mišotka, mušcota, ničo, drohotka. Hungerblume. Draba.
- H**łohone, hłowone, čertowe jabłučka (pl.), mukački, Weißdorn, Weißdornfrüchte. Crataegus oxyacantha.
- H**łowač, hłowjace zelo, křižowka, křižowna kopřiva, Wolfsstrapp; Herzgespann. Leonurus.
- H**nójnik, hnójny hrib, Mist-pilz.
- H**okowe, křižník, křižowne drjewo, Kreuzdorn. Rhamnus.
- H**órkowe, hórki korjeń, žoldkowe zelo, Enzian. Gentiana.
- H**órkuš, hěrkuš, jérkuš, wjeřbinka, wjeřbjenka, zwile, Wasserpeffer. Hydropiper.
- H**usaca stopa, rjepikate zelo, Gänsefingerfrant. Potentilla.
- Husacy jazyčk, h. rěblk, ranyhojawka, wowči jazyčk, čorna hablka, Spig-wegerich. Plantago.
- H**wéžki (pl.), asterki, Aster. Aster chinensis.
- J**abłočník, jablučník, šelník, Andorn. Marubium.
- J**abrik, krwawina, Becherblume. Poterium.
- J**ahlička, jahličko, pšenička, pšeničko, Milišgraš. Milium.
- J**achlowe, jachloweowe wuhlo, j. zelo, Ginster. Genista.
- J**akotawa, kałata kimjelca, jědojta k., cyganske jabłoko, c. zelo, Stechäpfel. Datura.
- J**ałore, jałowe, jawore, jawrone, jechink, jechibérna, Wachholder. Juniperus.
- J**anowki (pl.), swjaticho Jana jahodki, swjatojanske jahodki, pyrički, Johannisbeere. Ribes rubrum.
- J**arow, jarowe, jawora, kostonyeh, Nowftastanie. Aesculus.
- J**aseń, jaseńk, jasla, jasleńk, jasník, jasnja, džiwi wjerabc, Ejde. Fraxinus.
- J**aternik, jatronka, jatrowa kwětka, jatrowe a jatrowne zelo, jatrownik, serlica Leberblümchen. Hepatica.
- J**atřobník, škraholče zelo, wowče zelo, Habichtsraut. Hieracium.
- J**elenc, jelenk, kharpač, Hirsch-pilz; Hirschling. Hydnus imbricatum.
- J**enojahodka, bludna wišeń (jahoda), Einbeere. Paris.
- J**ětrowka, jětrowe zelo, pje-

- nježki (pl.), wačoški, Širten-täschel. Thlaspi.
- Jěžak, jěženk, jěžojta hlojčka, jězojty a jězowy hrib, Stachelpilz. Hydnum repandum.
- Jěžik, swjatojanske łopjena, Rlette. Lappa.
- Jiwa, jiwina, bałmica, Saht-weide; Bandweide. Salix viminalis et Caprea.
- Kačawka, kačidło, kačizna, kačizno, krěk, rjasa, šék, syćawka, bahnjace zelenčko, zeleny sočk, Teichlinse; Čentengries. Lemna.
- Kapkowe, domjacy hrib, sylzaty hrib, Hausschwamm; Tropfenpilz. Daeryomyces.
- Kapłank, kozybroda, Ritterspor. Delphinium.
- Kapralc, kapranc, kaprasa, kaponjace drjewo, k. keřk, kaprasowe drjewo, honački, kaponki, kaporac, kokorac, kokorač, popiki, popjenik, čerwjene klobučki, Pfaffenbüttchen. Evonymus.
- Kičelnica, zubica, Zahnuwurz. Dentaria.
- Kisałc, kisalc, kisały kał, kisykał, Sauerampfer. Rumex acetosa.
- Kisalka, kisały džeél, nahlenc Sauerflee. Oxalis.
- Kisalc, šéheł, šéhelk, wilder Sauerampfer. Acetosella.
- Klep, Aronowa broda, zmijacy korjeń, Zahnuwurz. Arum.
- Klepotak, klukoćina, Pimpernuß. Staphylea.
- Klon, klón, klěn, jawor, Ahorn. Acer.
- Knykawa, ronidło, swinjace borłoh, šnjelkač, walak,
- ſchwarzter Nachtschatten Solanum.
- Kobjelkač, kobjałki (pl.), kobjelkaty kolmaz, běla kukel, weisse Lichtnelke. Lychnis.
- Kočink, njesmjertrnička, kočenóžki, wowče sparki, Žmetmortelle. 1. Gnaphalium; 2. Helichrysum.
- Kočnik, mlokowe zelo, Ruhrfraut. Gnaphalium et: Helichrysum.
- Kočadło, slónčna rosa, rosnik, rosowka, Sonnenrose. Drosera.
- Kokla, kokula (z wjetša pl.: kokule), kokulka, kukla, kuklka, mačk, pólny mak, smaznička, Uclerniohū. Papaver.
- Kokorička, swjateje Mařeyny korješk, swj. M. zubčki, swj. M. mantliki (pl.), kruwjace zelo, Weißwurz. Polygonatum.
- Kokoški, kokuški (pl.), mydlane łopjenka (pl.), tučne kaponki (pl.), t. łopješka (pl.), fette Henne. Sedum.
- Kołmaz, kołmaza, kołmaznička, kołmazna a kołmazowa kwětka, lěpjawka, smolinka, smólna róžička, bušonk, Bechnelke. Lychnis.
- Komonica, sydomdžesatne zelo, Siebengezeit; blauer Steinilee. Melilotus.
- Konopka, pačernik, Perlgras. Melica.
- Koprik, koprica, poprik, Dill. Anethum.
- Kopřiwa, palawka, wožahaleca, žahalca, Brenneßel. Urtica.
- Kopytnik, konjace kopyto, džewjaz, džewjazowe ko-

- pjena, kašelowe zelo, *Urticā*; *Peſtweurz*. *Tussilago*; *Petasites off.*
- Korjenjawka, korjenowka, bjezlopjeňk, njelisé, hribowe zelo. *Fichtenspargel*. *Monotropa*.
- Kostřane, kostrijane, kostřijane, módračk, *Kornblume*. *Cyanus*.
- Kosyčka, maćeřnicowe zelo, zhibane zelo, *Reiherstchnabel*. *Erodium*.
- Kozak, kozacy hrib, *Ziegenpilz*. *Boletus scaber*.
- Kozyměrik, kozypysk, jedoja pětruška, *Gleiche*. *Aethusa*.
- Kozymór, trjebula, *Slettenferbel*. *Anthriscus*.
- Křek, kačawka, kačidlo, kači sok, rjasa, šék, syéawka, *Entengrütze*; *Wasserkresse*. *Lemna*.
- Krēz, ropucha, *Wassertropf*; *Wasserfreße*. *Nasturtium*.
- Křipica, kudžowka, khošć, přaska, ščipak, ščipk, ščipawka, duwok, čertowy ewjern, *Schachtelhalm*. *Equisetum*.
- Křižnik, křižownik, křižomnik, křižne drjewo, křižowe zelo, lubosćiwe zelo, lubozne zelo, konjaca krej, swjatojanowa krej, škerjedziwe zelo, twjerda trawa, *Hartheu*. *Hypericum*.
- Křižowka, křižomna kopřiwa, hlowjace zelo, *Herzgeißblatt*. *Leonurus*. *[thamus]*
- Krokoš, swětlica, *Saflor*. *Car-Kropačk*, kropašk, kropački, klučik, čerwjene klučiki, naletnje prěnički, prěnička, *Primel*. *Primula*.
- Krušwička, krušwowe zelo, *Wintergrün*. *Pirola*.
- Krwawina, wojeńčk = woheńčk.
- Krwawnik, krwawnikowina, krwawe, krwawjace a krwawne zelo, krejnik, lastojěnik, lastojče zelo, ranjene zelo, złoty korjeň, *Schöllkraut*. *Chelidonium*.
- Kudžowka, křipica, přaska, ščipak, ščipk, ščipawka, čertowe niče a č. nity, *Schachtelhalm*. *Equisetum*.
- Kukawa, kukawka, pihajca, pihawa, pihawka, kokulinda, dulkaty korjeň, korusk, *Rhabenfraut*. *Orchis*.
- Kuklik, sadnik, zadnik, smjetanowe zelo, *Nelkenwurz*. *Geum*.
- Kukurica, turkowska pšeńca, Muis. *Zea*.
- Kulawa, kulirěpa, *Kohlrübe*. *Napobrassica*.
- Kulirabij, zelnica, *Kohlrabi*. *Brassica gongylodes*.
- Kulkač, kulkułamica, kulkuš, kulkate zelo, stopica, -čka, (stołpica ?), *Steinbrech*. *Saxifraga*.
- Kulowka, jabłokowka, jablonka, *Bartramie*. *Bartramaia*.
- Kurjatka (pl.), hužatka (pl.), libitki (pl.), *Hühnelpilz*; *Faltenchwamm*. *Cantharellus cib.*
- Kwětla, -tula, kwětlak, kwětna, kwić, kwjada, *Quittenbaum*. *Cydonia*.
- Khamilki (pl.), homankowe hlojčki, hermančik, homanki, runanki, edte *Kämille*. *Anthemis nobilis*.
- Khamp, khampowe łożjena,

- khampowe zelo, wołmjane łopjena, kożane łopjeno, k.zelo, smjetanowe łopjena, żołta džiwizna, Königserze. Verbascum.
- K**hanka, żołta husyčka, żołta kačka, Männel; Rixblume Nuphar.
- K**hórwejda, khimjelca, khimjelica, khimjelčka, khimjelca, Garbe; Rümmel. Carum.
- K**hójna, khoja, khójea, šlejsa, Siefer. Pinus.
- K**hrast, šíškaty dub, Stein-eiche; Wintereiche. Quercus sessiliflora.
- L**awrjenc, bobkowe, Lorbeerbaum. Laurus.
- Ł**oboda, pólśica, Melde; weißer Grünsefuß. Atriplex.
- Ł**oknadź, łuknadź, łokaćina, łokoćina, libjaca kwětka, Ruh.; Dotterblume. Caltha.
- Ł**opa, lopa, hadžine, wonjeńki (pl.), wurotka, Matterwurz. Polygonum.
- Ł**yknowe, popjerjowy keŕk, wjelče drjewo, Kellerhalſ. Daphne.
- Ł**žička, lubka, džiwi khmjel, hóřki džećel, kózlik, zymarne, zymawe, zymne zelo, Sieberflee. Menyanthes.
- L**edžbjenc, njebjeske całtki, trućaty džećelk, złote całtki, Schottentlee. Lotus.
- L**ěkańska popla, běły šlez, Čibis; Siegmarſfrau. Althaea.
- L**ekrica; lekwica, lekwicowe a lekricowe korješki (pl.), Engelſüßwurzel. Polypodium.
- L**ěpinka, smolinka, Pechnelſte. Viscaria.
- L**ewančik, lěwandula, molemór, požetka, špika, Łęwendel. Lavendula.
- L**éwkonja, lefkuj, Levkoj. Matthiola.
- L**ipnica, lipnička, mjakuš, mjehka trawa, Rispengras. Poa.
- L**ompuch, kisykał, zajeći kał, Sauerampfer, Rumex acetosa.
- L**ubčik, keŕ, keŕk, kerš, khěrs, lubowón, Liebstöfſel. Ligusticum.
- L**ubosćiwe zelo, lubozne zelo = křižowne zelo.
- M**acoški, macuški, macyški, syrotki, Stiefmütterchen. Viola tricolor.
- M**ajron, kołbasnik, kołbasne a kołbasowe zelo, Majoran. Origanum.
- M**akojčki, makowe hlojčki, Mohnkopf. Papaver Rheas.
- M**arušnja, lěsny figowc, Maulbeerbaum. Morus.
- M**aslenka (zwjetša pl. maslenki), buťinki (pl.), butrowe kwětki, Hahnenfuß. Ranunculus.
- M**ědlina, mjedowa trawa, Honiggras. Holeus.
- M**ědnica, mužaca mjetlička, Zitronenmelisse. Melissa officinalis.
- M**ěchowka, Judašowa jahoda, J. móšeń, jěra wišeń, Žudenfirſtje. Physalis.
- M**ěsačica, měsačnica, měsačník, połne měsački, slěborne m., slěborniki, Mondviole. Lunaria.
- M**ica, mjetla, mjetlica, třásawka, wjehelca, wjehlawka, wjehlička, Windhalm. Agrostis.

Mjatej, mjatwej, mjatwica, mjaťla, mjatlica, mjatlička, mjetlca, mjetlica, mjetlička, mjetlčka, Krauſemünze. Mentha.

Mjedawka, paridlo, wohnjowka, wohnjowe zelo, Wiesen-ſpierſtaude. Spiraea.

Mjedunka, mědlina, mjeđlinia, mužaca mjetlička, rójnik, Meliſſe. Melissa.

Mjetla, mjetlica, Geiſbartſpierſtaude.

Mlöčeń, mlöčene, dójnica, pjećwejrškate zelo, Wolfſmilch. Euphorbia.

Mlöčnak, mlöčny hrib, mlokane, strowy ryzyk, Milchling. Lactarius volemus. (Agaricus lactifluus)

Molemór, wóskownik, Wachsmutterhe. Myrica.

Morchej, morchel, morchwja, mjerchwja, Möhre; Möhrrübe. Daucus.

Mučnik, husaca stopa, Gänſefuß. Chenopodium.

Mučnik, mučkowe, mukački (pl.), gemeine Eberesche; Vogelbeere. Sorbus.

Mukački, mučkowki, čertowe jabłočka, Weißfäßchen. Crataegus oxyacantha.

Mula, mulak, kruwjaca huba, k. mula, wolaea mula, Semmelpilz. Boletus bovinus.

Muž, mužica, čist, Stachelgras. Echinochloa.

Mužacy leńčk, rěčny leńčk, Wiesenfohl; Gemüſedistel. Cirsium.

Myšone, myšacy črij, mošene, mošone, Metrich; Vogelmiere. Alsine.

Nahula, nječasnica, nječas-

nička, pózdnica, pózdníčka, Zeitſe. Colchicum.

Nalik, nalika, Nelfe. Dianthus. Nječeřpjenka, njedótk, njeđótkliwka, njedotkliwe zelo, pjeršak, pjeršite zelo, pryskač, pryskawc, Springfraut. Impatiens.

Njezabudka, njezabudki (pl.), njezapomnička, njezapomnički (pl.), dopomnička, kača kwětka, kače kwětki (pl.), kače módruski (pl.), žabjace kwětki (pl.), Vergißmeinnicht. Myosotis.

Páceŕki (pl.), nochéowe, páceŕkate zelo, Knorpelblume. Illecebrum.

Palma, waja, Palme. Die biblische Palme (nach dem Talmud) = Crucifera thebaica; die „Leichenpalme“ Cycas.

Pasternak, pastyrnak, běla morchej, Paſtinač. Pastinaca sativa.

Petrkluče, nalětne prenički, Peterschläſſel. Primula off. Pižmonka, pižmowka, smerdzéńk, Weißdublümchen. Adoxa.

Pjanka, ščanica, ščanka, ščenica, jědojta trawa, Vollhorn; Volch. Lolium.

Pjeńc, pjeńčina, rěńca, rjeńca, tymjeńka, žerjawa, žórla, Woosbære. Vaccin. Oxyccos.

Pjeńčk, řebjerdačk, wrjećeńca. Pfennigfraut. Lysim. Nummularia.

Pjenježki (pl.), hluška, 1. Klaffer. Rhinanthus; 2. Akertäſchelfraut. Thlaspi arv. Pločo, čerwjena hlužčka, čer-

- wjeny kozak, Rothäuptel.
Boletus aurantiacus.
- Płonc, płonč, płonoch, płonuch, płonych, płona jabłoń, džiwja jabłoń, *Holz-apfel[baum]* Pirus Malus.
- Płónčik, mužaca babyduška, Steinquendel. Calamintha.
- Plane, kruwjanc, kruwjacy hrib, Kuhpilz. Boletus bovinus.
- Pócečiwa, pócečiwe zelo, wolley jazyk, Dchsenzunge. Anchusa.
- Počel, wićina, wićrěpa, wićiřepa, wićna a wićowa rěpa, Gichtrübe. Bryonia.
- Podrjeńk, podrjene zelo, wołane zelo, Brüfungstraut. Erigeron.
- Podtrawnica, struskalea, truskalea, truskajca, Erdbeere. Fragaria.
- Pomuŕnik, džiwje wino, Mauer-rebe. Ampelopsis hederaeae.
- Popletka, powitka, sobolk, sobluk, soblusk, wijawka, wijica, witka, Winde. Convolvulus.
- Poré, poréizna, powodnja, Wässerfussgras; Schwindengras. Glyceria.
- Porchawa, porchajca, próšańca, puprajca, kadźeńk, lučne jeja, zmijowe jejo, Bovist. Lycoperdon.
- Porskawa, porskate zelo, tołsty korjeń, Wiesen-Allant. Inula.
- Prašiwc, prašica, blušć, stan stanow, prašiwe zelo, wijaty keŕk, Epheu. Hedera.
- Přaska (třaska), čertowy cwjern, křipiea, kudžołka,
- šcipk, Schachtelhalm, Małże-żabł. Equisetum arv.
- Prasleńki, přasleńčki (pl.), prasleški (pl.), polne maslenki, gefüllter Hahnenfuß. Ranunculus asiaticus.
- Prawak, knjejski hrib, knjezak, Steinpilz. Bol. edulis.
- Přečiwnik, módry pětrkluč, přečiwnie zelo, zahrodne zelo, z. zwónčki, Afelai. Aquilegia.
- Psowodžina, psowodžizna, psowa a psowja jahodžina, psowojahodžina, Faulbaum. Rhamnus.
- Psyče kholowy, wołmojta trawa, Wieſenwolle. Eriophorum.
- Pšenička, pšeničko, jahlička, Wilišgraß. Milium.
- Pucherjak, bublejka, hołbja-ce zelo, spariš, wódny khód, wódny leńčk, Wafferjchlauch. Utricularia.
- Puk, pukowka, Schwadengraß. Poa distans.
- Pumpotawka, žoltnik, Fünffingerstraut; Nabelwurzel. Potentilla reptans.
- Puzawa, mjetla, Windhalm. Agrostis.
- Pyrički (pl.), janowki (pl.), swjatojanowe, swjatojan-ske jahodki (pl.), Stachel-beere; Johannisbeere. Ribes.
- R**apnućica, rjaponk, rjaponka, rebincl, solotwička, wowča hubka, wowča solotej, Rabinzel; Rapünzchen. Valerianella.
- Raža, łopjenkaty hrib, włosowka, Blätterschwamm. Agaricus.
- Rězna, rězyna, rězna trawa,

wótra smjelzynka, Segge. Carex.
 Rězončík, jězončík, brunawka, Braunellenfraut. Prunella.
 Rjetwička, rjetkvička, rěpička, Radieschen. Raphanus Radicula.
 Rodzeńca, rodzeńcove zelo, Mutterfraut. Ostericum.
 Rohodź, rohož, scina, smjelna, smjelzyna, gemeine Schilfrohr. Phragmites.
 Rohowc, swjateho Janowy khlěb, Johannišbrotsbaum. Ceratonia siliqua.
 Rohownica, rohownik = běleňk.
 Ronidło, ronina, rójnik, rójnina, šnjelkač, swinjace borłoh, knykawka, schwärzer Nachtigallen. Solanum nigrum.
 Rosnik, rosowka, rosane, rosojte, rosowe zelo, Boža rosa, slónčna rosa, Sonntau. Drosera.
 Rozduč, rozdute zelo, pawkowe zelo, rutyča abo rutwica, złota wowča rutej, životnik, Rainfahñ. Tanacetum.
 Rozpuk, čerćica, wódnomużowa morchej, Wässerschierling. Cieuta virosa.
 Rož, rožka, Boža rožka, Roggen oder Korn. Secale.
 Rójnik, mužaca mjetlička, Bitronenmelisse. Melissa.
 Rulik, čertowa wišeń, mordańska w., wjelče woko, wjelčica, znjemóžiwka, Tollkirſche. Belladonna.
 Runawka, runace, runawe

zelo, janske róže, njemdre zelo(harnik), Johannišblume; Arnifa; Wohlverleih. Arnica. Rupik, jejkač, jejkate zelo, złota hwěžka, Feigwurz; Gilbstern. Ranunc. Ficaria. Rytawka, džiwja žerchej, rytwawowe zelo, žerchwica, Wiesenſchaumfreſſe. Cardamine.
 Scēnowe, džeń a nōc, nocne zelo, Wandfraut; Glasfraut. Parietaria.
 Scina, smjelzyna, Rohrschilf. Phragmites communis.
 Sedmačk, swjateje Trojicyne zelo, Schirmfraut. Trientalis europaea.
 Serlica, wumara, zerlica, žerlica, ehter Waldmeister. Asperula oderata.
 Słodnica, słodnička (Süßgras. Glyceria), słódke drjewo, słodki korušk, (Süßholz; Süßwurzel. Glycerrhiza glabra), lekwicowe drjewko, Engelſüß. Polypodium.
 Slónčnica, slónčna róža, Sonnenblume. Helianthus.
 Slónka, somotka, nazaleń hrib, Grünpilz. Agaricus sapidus.
 Smjertnička, smjertna kwětka, bluke wóčko, knochotka, křiwe symjo, Ringelblume. Calendula.
 Smjetanka, smjetanowa róža, kruwjaca róža, kruwjacy mlóč, mejka, mejska róža, mlóčnik, mlóčna a mlóčowa róža, žolty mlóč, gemeiner Löwenzähn; auch: Kuh= oder Maiblume. Taraxacum.

- Snědka, žoleta baluška, *Gilbsterne*. Gagea.
- Sněhowka, snězyčka, snězynka, sněžinka, snězna klanka, sněhowa róžička, sněhowy zwónček, zažnička, nahuška, naha knježnička, *Schneeglöckchen*. Galanthus.
- Sněžkula, sněhowe a sněžne kule, běle kule (pl.), *Schneeball*. Viburnum.
- Sobłuk, soblusk, sobołk, wobłusk, powitka, sedłač, *Winde*. Convolvulus arvensis.
- Somotka, somotnica, somoćanka, somotnička, somoćana róža, *Gammetblume*. Tagetes.
- Spornik, twjerdžina, twjerdžizna, načeřwjeń kitki, *Eisenfaut*; Verbene. Verbena.
- Spornik, zawrótka, *Mondsraute*. Botrychium Lunaria.
- Spuriš, bublinka, hołbjace zelo, pucherjak, wódny khód, w. leńček, *Wässerfendel*; *Wässerfchlauč*. Utricularia.
- Sróčnik, sróča nóžka, *Giersch*. Aegopodium.
- Stopica, stopička, kulkate zelo, kulkaty korušk, *Steinbrech*. Saxifraga granulata.
- Stražnik, pipowka, płotnik, gemeine *Teufelszwirn*; *Bocsdorn*. Lycium.
- Stróżawka, stróżawki (pl.), stróżawe zelo, psyče zelo, *Flöckenblume*; *Schredfräutig*. Centaurea.
- Stupnički (pl.), črijki, (swj. Marijne) črijički (pl.), hołbiki (pl.), šišaki (pl.), *Sturmhut*; *Eisenhütchen*. Aconitum.
- Styskliwka, stysknikwa,
- styskliwe, styskne a styskniwe zelo, čeřwjeny leńček, hórski l., wjeŕbka, *Weidenrüsthen*; *Schlottenweiderich*. Epilobium.
- Swěltlica, krokoš, krokuš, *Saflor*. Carthamus.
- Swětlik, srawowe zelo, wočkacy trošt, žolte wóčko, *Augentrost*; *Hirnfraut*. Eu-phrasia. [syć, sytka.]
- Sycízna, syćel, smjelna = Sydrica, sydrik, sydrišćica, sydrišeō, sydrjenk, křižowe zelo, sydrikowe, sydrišeōwe a sydrowe zelo, testa, wotpočowace a -te zelo, *Lubfraut*. Galium.
- Sydrječki (pl.), sydrješki, sydruški (pl.), twarožki (pl.), šloz, slězena, šlez, šlezka, šlez, šloz = šlez atd.
- Sykora, šery topoł, *Silberpappel*. Populus canescens.
- Šérkawa, šérkawka, šérekawki, šérkotate zwónčki, škerjedžicowe a -wowe zelo, třepjeley, třepjelička, třasawka, třaskawa, widlišcwe zelo, wiwawe zelo, *Bittergras*; *Bitterglöckchen*. Briza.
- Šétki (pl.), šétkata a šétkoja nalika, šétkaty nalik, *Karthäuser-Nelke*. Dianth. Carthusianorum.
- Šépalica, rēzan, *Wässeraloe*. Stratiotes.
- Šelnik, jabłočnik, *Andorn*. Marrubium.
- Šerik, woman, pyšny bóz (też z krótka: bóz), spanijscher oder türfisjher *Flieder*. Syringa.
- Šipk, šipkowe, šipkowy keŕk

- šipleňk, šipleńka, Šuměštroje.
Rosa canina.
- Šišmanc, šišmawc, swj. Maří-
cyne šórcuški, swj. M. šwej-
ški, Frauenmantel. Alche-
milla vulgaris.
- Šlejz, šlez, šlěz, šlezna, slěz,
słóż, twaroškate zelo, Käse-
molve; Käsepappel. Malva.
- Šklenčica, šklenčnica, džiwja
lilija, lučna l., Schwertel;
Schwertlilie. Iris.
- Škipina, konica, syćina, sy-
ćizna, Teich- u. Sumpfbinsje.
Scirpus.
- Šlejsa, khójna, lučwowy štom,
Götre. Pinus silvestris.
- Šleznička, (złote) třeški,
Milzfraut. Chrysosplenium.
- Šlinčina, złota kwitlina,
Schneckenflee. Medicago.
- Špika, kamjeňka, čerwjeny
korješk, železne symjo, ž.
zorno. Steinſame. Litho-
spermum.
- Špinak, warna łoboda, Gar-
ten-Spinat. Spinacia.
- Štyriłopjenc, jenokwětk, vier-
blättrige Einbete. Paris.
- Taksyna, čis, čisowc, smjer-
džacy kerk (štom), Łażus;
Eibenbaum. Taxus bac.
- Třešeň, třešnja, słódka wišeň,
Süßfrüche. Prunus Cer.
- Trudownik, koče mydło,
Braunwurz. Scrophularia.
- Twjerdka, twjerdzina, twjer-
džizna, načeŕwjeń kitki,
Eisenfraut. Verbena.
- Wačoški** (pl.), wutrobki (pl.),
wutrobički (pl.), cycki (pl.),
maćeŕne cycki (pl.), jětrowe
zelo, Täschelfraut. Thlaspi.
- Wicha, wjaz, wosa, wosyca,
Rüster; Ulme. Ulmus.
- Wiwawe micki, wołmjane
micki (pl.), Wollgras; Elbern-
fraut. Eriophorum.
- Wjećornička, žonjacy šean,
Nachtwöl. Hesperis.
- Wjeŕbka, hórski leńčk, stys-
niwka, styskniwe a stysk-
ne zelo, Weidenröschen. Epilo-
bium.
- Wobroćawka, wjertawka,
wjertulka, Wendelähre. Spi-
ranthes.
- Wochla, wochlica, tryčk,
żanowjež, Haubedel. Ononis.
- Wolijowe, wolijowy štom,
Ölbau. Olea sativa.
- Worant, tóranéik, duranéik
= dórant.
- Wosa, wosyca, libota, libo-
tawa, Bitterpappel od. Ęspe.
Populus tremula.
- Wóskowka, pórclinka, mje-
dowe kapki (pl.), wonjace
kwětki (pl.), Wachs- oder
Porzellanblume. Hoya; Ce-
rintha (?)
- Wótropětr, žonjacy wóst,
Frauendistel. Silybum Ma-
rianum.
- Wregina, rěčny bóz, Wasser-
holunder. Samb. dulcamara.
- Wróćica, wowča rutwica,
Schafgarbe. Achillea mille-
folium.
- Wšowica, čerwjena hluška,
Rodel; Läusefraut. Pedicu-
laris.
- Wudrak, wódrak, poklate
zelo, wudrowe zelo, Bor-
retsch. Borrago.
- Wuhelca, bělik, lučny trup-
kowe, Champignon. Aga-
ricus campestris.
- Wutrobka, wutrobička, wu-

trobne zelo, Kreuzblümchen. Polygala.	mlóč, módre slónčne róže (pl.), wotpočinkowe zelo, čakata njewjesta, Wegwart. Cichorium.
Wyruch, woruch, kadžidlo, Weihraut.	Zwile, dróst, Zwieizahn. Bidens.
Zabrica, žołta cycawka, žołta kopřiwa, Waldneßel. Gale- obdolon.	Žabjace zelo, krokawjace zelo, gemeine Greis oder Kreuzfraut. Senecio silvat.
Zelenc, zelenk, zelenak, ze- lenka, hozowc, khošciškowy pruc, wuchačowe zelo, Wejngünster. Sarothamnus.	Žabnik, žabjace łopatki, ž. łopjena, wódnemużowe lži- cy, žabjace lž., Troeschlöffel. Alisma.
Złočeń, běla janska kwětka, běly wósmuž, wulka husaca kwětka, konjaca kwětka, konjace zelo, große Gräse- blume; Wucherblume. Chry- santhemum Leucanthemum.	Žerawnik, žorawnik, žoraw- nia, pyskawa, pyskawe, pyski, Kraničschäbel. Pe- largonium.
Złote klučiki, lučna woka, złota woka, żołta w. 1. Wide. Vieia; 2. Blatterbſe. Lathyrus pratensis.	Židžička, židžinka, wijata žida, Flachsſeide. Cuscuta.
Zmérniwka, zmérniwe zelo, módra knježna, módry	Šeidentflanze. Asclepias.
	Žilan, žilane zelo, Ddermennig. Agrimonia.
	Žołtnica, wjeřbinka, gelbe Wei- derich. Lysimachia.

4. staw.

Rostliny podziwnych mjenow,

— po něčimžkuli, štož so w rostlinstwie pytało njeby,
abo po wěcach, kotrež w rostlinstwie njejsu.*

Aronowa broda. Arum.	Babkadžědk. Senecio.
Baňduška, babjaca duška, babjaduška, babyduška.	Bahno — wowče. Ledum.
Thymus.	Bančiki (pl.). Phalaris.
Babinka. Streptopus.	Barba. Crocus.

* Wubranki z prěnjeju stawow, hdžež wopisy z wjetša bóle do
drobna steja. — Zabawy dla su te přimjena ze zamysłom přećiwo
wśđennemu wašnju zezady mjenow.

- Bluwanki (pl.). *Trifolium arvense*.
 Borłoh — swinjace. *Solanum*.
 Broda — kozaca a kozyča.
 1. *Clavaria*; 2. *Spar. crispa*.
 Broda (zelo?) — kuzłana a kužlańska. *Alium vineale*(?).
Całtki. *Convallaria majalis*.
 Całtki — dźiwje. *Majanthemum bifolium*.
 Całtki — njebjeske. *Lotus corniculatus*.
 Carica a carjownica. *Fritillaria*.
 Cwjern (eworn) — čertowy. *Equisetum*.
 Cycawki (pl.). *Lamium*.
 Cycki — maćerne. *Thlaspi*.
Čepe, čepčik. *Xanthium*.
Čeréica. *Cicuta*.
 Črij — myšacy. *Alsine*.
Črijki, črijički (Mařcyne). *Aconitum*.
Drjewo — čorne. *Coniferae*.
Drjewo — kaponjace. *Eonymus*.
Drjewo — křižowne. *Rhamnus cathartica*.
Drjewo — słódke. *Glyceria rhiza*.
Drjewo — škowronče. *Larix*.
Drjewo — wjelče. *Daphne*.
Drjewo — žiwe. *Thuja*.
 Drohotka, drohotka. *Draba*.
 Družka (też: družka we wěńčku). *Nigella*.
 Duch — mušotowy. *Pelargonium odoratissimum*.
 Dych — nalikowy. *Pelargonium triste*.
 Dym — zmijiči. *Phallus*.
 Dźeń a nóc. *Melampyrum nemorosum*.
- H**ad — slaknjeny. *Phallus impudicus*.
 Hanka — rjana (zwjetša: rjane Hanki). *Bellis perennis* fl. pl.
 Hapla — sparna abo zasporna. *Eriophorum*.
Hlód. *Draba*.
Hlojčka — hadžaca. *Echium*.
Hlojčka — homankowa. *Anthemis nobilis*.
Huby — kruwjace (pl.).
Boletus satanas atd.
Hnój — hołbjacy (len). *Dolichos hablab* (2. Reg. 6,25).
Hodžinka. *Hibiscus*.
Hołbiki (pl.). *Aconitum*.
Holčka — hanbičiwa abo struchla abo struchliwa.
Mimosa pudica.
Holčka — pózdnja. *Colchicum*.
Honač. *Monarda didyma*.
Honački (pl.). *Evonymus*.
Horlica abo hodlerica. *Aquilegia*.
Hrymzak. *Erythronium*.
Huba, tež mula — kruwjaca.
Boletus bovinus.
Hubka — wowča. *Valerianella*.
Hubki. *Antirrhinum*.
Husyčki. *Nymphaea*.
Hwěžka. *Aster*.
Hwěžka — běla (slěborna). *Ornithogalum*.
Hwěžka — złota. *Ficaria ranunculoides*.
Hwěžki (pl.) — zahrodne. *Aster*.
Jazyk — dubowy. *Boletus hepaticus*. [glossum].
Jazyk — hadžacy. *Ophio*.
Jazyk (a jazyčk) — husacy. *Plantago lanceolata*.

Jazyk — wolacy. Anchusa.	Kołmaz — židžany. Lychnis flos Cuculi.
Jazyk — wowči = husacy. jazyk (a jazyčk).	Kołmaza — čertowa. Lychnis Viscaria.
Jeja. Solanum Melongena.	Konaš — złoty. Narcissus.
Jeja — kafrowe. Euphorbia helioscopia.	Koniki (pl.) — wódnomożowe. Scirpus lacustris.
Jejo — zmijowe. Lycoperdon.	Konopački (pl.). Astragalus.
Jejka — wóskowe. Symphoria.	Koprole (pl.). Solanum tuberosum.
Jěžik. Diacopi.	Kopyto — konjace. Tussilago.
Jutnička (jutrnička ?). Tragopon.	Korjeń --- běły. Polygonatum.
Kačka — žołta. Nuphar.	Korjeń — hóřki. Gentiana.
Kapłank. Delphinium.	Korjeń — tolsty. Inula.
Kapłanki a kaponki = honački. Evonymus.	Korjeń — zmijowy. Arum.
Kelišk — wonjacy. Calyanthus.	Korušk — swjateje Mariny. Polygonatum.
Klobučki (pl.) — čerwjene. Evonymus.	Kosyčka. Erodium.
Klobuki (pl.). Aconitum.	Kótwiča a kótwička. Trapa.
Klanka a kl. — sněhowa a kl. — zažna Galanthus.	Kózlik. Menyanthes.
Klinkački (pl.). Campanula.	Kozybroda. Delphinium.
Klučiki (pl.) — módre. Pulmonaria.	Kozylist. Lonicera.
Klučiki (pl.) — njebjeske. Primula.	Kozymór. 1. Chaerophyllum; 2. Anthriscus silvestris.
Klučiki (pl.) — žolte (złote). Lathyrus pratensis.	Kozymór — čerwjeny. Caulis.
Knježna — módra. Cichorium.	Kožuški (swjateje Mařcyne). Alchemilla vulgaris.
Knježna — naha a k. we snězy. Galanthus nivalis.	Kralowa — nóčna a krasnica — nóčna. Cereus.
Knježnička — pócēiwa. Mimosa.	Krej — konjaca a kr. — swjatojanska. Hypericum perforatum.
Kobjałki (pl.). Lychnis silvestris.	Króna — kejžorowa. Fritillaria.
Kocor. Rubus caesius.	Kudžałka abo kudzel — žołta. Phyteuma spicatum.
Kokoški (pl.). Sedum Telephium.	Kukawa. Orchis.
Kokule a kokulki (pl.). Pa-paver Rhoeas.	Kukawka. Gymnadenia.
	Kule (pl.) — sněhowe. Viburnum.
	Kurjatka (pl.). Agaricus (Cantharellus) cibarius.

Kurymór. Anagallis.	Muchimór. Agaricus mu-
Kus — žabjacy. Hydro-	scarius.
charis.	Mula — wolaca. Boletus
Kuzłarnička. Circaeа.	confluens.
Khlěb — nyksowy abo	Muž. Enichloa.
wódnemužowy. Phyte-	Mužik a žónka. Majanthe-
ama spicatum.	mum bifolium.
Khlěb — zaječi. Luzula	Mydło — koče. Saponaria
campestris.	et Serophularia.
Kholowy — psyče. Erio-	Mydleško. Sedum.
phorum polytachium.	Myśace wuško. Hiearacium
Khudobka abo khudžinka.	Auricula et Pilosella.
Draba. [litriche.	Mzda — hadžaca. Phallus
Lžicy — wódnemužowe. Cal-	impudicus.
Lžicy — žabjace (pl.). Alisma.	Nahé hołbiki; też z krótka:
Łžička. Menyanthes.	hołbiki. Aconitum.
Ławica a lawička. Antirrhinum.	Nahušk. Colchicum.
Libiki (pl.). Cantharellus	Naporsty (pl.). Digitalis.
cibarius.	Ničo. Thlaspi.
Libjata — żolte. Caltha	Ničo — módre. Palygala.
palustris.	Njedótk. Impatiens.
Lik — křiwy. Lycopsis.	Njewjeséinka. Nigella.
Lubka — čerwjena a horca.	Nóžka — dołha. Agaricus
Lychnis chaledonica.	procerus.
Macoški abo macuški (pl.).	Nóžka dypkata. Boletus
Viola tricolor.	granulatus.
Mantlki — swjateje Mařeyne	Nóžka — husaca = h. trawa.
(pl.). Polygonatum.	Potentilla anserina.
Marja — pisana. Mimulus.	Nóžka — sróča. Aegopodium.
Martra — Boža. Chrysanthemum Parthenium.	Nóžka — wroblaca. Tormen-
Měsački — połne (pl.) =	tilla. Potentilla.
slěborne. Lunaria.	Nóžki (pl.) — koče. Gnaphalium.
Měški (pl.). Physalis.	Paey, panochty (pl.) a pa-
Milka. Emilia sagittata.	zory (= barjace). Hera-
Mječik. Gladiolus.	cleum.
Mjedowe kapki (pl.). Hoya.	Pazorki (pl.). Galium sil-
Mjetla a mjetlica. 1. Aira;	vaticum etc.
2. Mentha.	Pazory — čertowe. Lyco-
Mloko — čerwjene. Chelidonium.	podium.
Mloko — kokotowe, wjelče,	Petr — kałaty abo kaławy.
zmijiče. Euphorbia.	Carduus benedictus.
Móšeň — Judašowa. Physalis.	Petrkluče (pl.). Primula.

Pětr — kožany a — rosany.	Slěborniki (pl.). Lunaria.
Hyoscyamus.	Smjetana, smjetanka. Leon-
Pječeń — swinjaca. Cestrum	Leontodon Taraxacum.
Parqui.	Sornička (Pil) Hypochnus.
Pjeňčk. Nummularia.	Sparki — wowče. Gna-
Pjenježki (pl.). Rhinanthus.	phalium.
Planc. Boletus bovinus.	Stoklóska. Schoedonorus.
Pomoenik. Pimpinella.	Stopa — barjaca (= barja-
Popjelnička. Cineraria.	ce pac). Heracleum
Popiki (pl.). Evonymus.	Sphondylium.
Porsty — čertowe (pl.).	Stopa — husaca. Potentilla
Lycopodium.	anserina.
Potáček — wódnomużkowę (pl.).	Stopa — lawjaca. Alche-
Typha.	milla.
Přaslenje abo přasleňki (přasleski). Ranunculus	Stopa — psowja a psyča.
plenus.	Lycopodium.
Připołdníčka. Mesembry-	Stopa — sróča a sróčina.
anthemum.	Viola arvensis.
Prut -- žołty. Solidago.	Stozorno. Radiola.
Psymór (psyči móř). Hunde- jeuché.	Stražnik. Lycium.
Ptački — běložolte. Astragalus.	Stupnički. Aconitum Na-
Pucki (pl.). Eriophorum.	pellus
Pumprwuršlka. Pimpinella.	Swinina. Arnoseris.
Putnik. Plantago major.	Swjatočnička. Sanctolina.
Pysk — kozypysk. Aethusa.	Sydrječki a sydrješki (pl.).
Pyski — baćonjace (pl.).	Malva.
Pelargonium.	Sykora. Populus canescens.
Rébl, réblik — husacy.	Sylzy — swjateje Marje (pl.).
Hottonia.	Fuchsia coccinea.
Rěč — Boža. Thalictrum.	Syrotki (pl.). Viola tricolor.
Rječazk. Tabellaria.	Šćerkawa, šćerkawka a
Rjemjeń — kaponjacy. Ce-	šćerkotawka. Alectoro-
losia.	lophus.
Rólnik. Mentha aquatica.	Šćerkawki (pl.). Briza.
Rosa — slónčna. Drosera.	Šćétka. Dipsacus. Ery-
Ručki (pl.). Potentilla.	thraea.
Serpik. Serratula tinctoria.	Šćétki (pl.). Dianthus Car-
Serpiki (pl.). Falcaria.	thusianorum.
Serščik. Nardus.	Šešeř. Sparasis crispa.
Skoromoč. Silaus pratensis	Sidleško — Hadamowe.
Bess.	Yucca.
Slonka. Boletus sapidus.	Škleňčeřnja (= škleňčica).
	Iris.
	Škrabalea. Torilis.
	Šlejerda. Nummularia.

Šóreucuški — swjateje Marine a šwejški — swj. Marine. Alchemilla.	Worješk — wódnemužowy. Trapa.
Tesaki — turkowske (pl.). Falcaria.	Wóršlka = pumrwóršlka. Tormentilla erecta.
Třeški — złote (pl.). Chrysoplenium.	Wosa. Populus tremula.
Truba — křiwa. Lycopsis.	Wósmuž — běły. Chrysanthemum Leucanthemum.
Trupiki (pl.). Convallaria.	Wosušk. Cyclamen.
Tupki — wowče (pl.). Gnaphalium.	Wosyk. Boletus rufus.
Twarožki (pl.). Malva.	Woš — swinjaca. Juncus bufonicus.
Tysčiěka. Die Alte Cyclo-tella.	Wotkus — čertowy. Succisa.
Wačoški (pl.). Bursa pastoris.	Wregina. Solanum dulcamara.
Wětrnik. Eryngium.	Wrječeńca. Nummularia.
Widlički (pl.). Bidens.	Wuhle — jachloweowe. Genista.
Wjechla, wjechlawa. Aira.	Wumješko — wowče. Myosotis arenaria.
Wjelčica. Atropa.	Wumjo — kruwjace. Boletus confluens.
Wjeŕbka a wjeŕbička. Epi-lodium.	Wutrobki a wutrobički (pl.). Thlaspi.
Wjeŕšk — pisany abo pyšny. Melampyrum.	Wuško — myšace. Hieracium Auricula; Pilosella.
Wjertawka a wjertulka. Spiranthes.	Zadník, sadník. Geum.
Woči a woka — čertowe (pl). — zmijowe (pl). Rudbeckia.	Zmijica. Arum.
Woko — wjelče. Atropa.	Zubčki — swj. Mařcyne (pl.). Polygonatum.
Wón — dobra a dobrowón. Agathosma.	Zwony — jědojte abo smjer-dzace = zwóńca, carjownica. Fritillaria.
Wopuš — kruwjaca. Rumex.	Zwónčki (pl.). Campanula.
Wopuš — lišča. Amaranthus.	Zwónčki — njebjeske (pl.). Gentiana Pneumonanthe.
Wopuška — myšaca. Myosurus.	Zwónčki — třepjetate. Briza.
Wopuški — zelene (pl.). Cactus flagelliformis.	Zwónčki — zahrodne. Aquilegia.
	Žida — lenowa (lanna). Cuscuta.

5. staw.

Mjena tych płodow a płodžikow, kotrež na štomach a kefčikach rostu.

Předspomjeňčko. We sadowych mjenach je tójsto tajkich, za kotrež žanoho němskeho pojmena naje, to nie we tych přez 500 jabłukowych ani we tych přez 600 krušwowych družinach.

**Baćony, Birnsorte mit langen
Stielen.**
Banja, Kürbis, Melone.
Běły popjeŕ, weīßer Pfeffer.
Bělak, wilder Weißapfel.
Bělica, Wachsfirsche.
Běrnjaea bobla = bobla.
Bludna jahoda, Einbeere.
Blyskač a blyskawa, Eisapfel.
Bobla, Kartoffelbeere.
Boblina, Tomate (Liebesapfel).
Bobhroch, Feldbohnen.
Bobrik, Saubohne.
**Bombawa, wulſtige Baumfrucht
(Ditčbirne, Ungarpflaume).**
**Bombawka, bombjel, kleine
Marunte; Jungfernbirne.**
Bor, Kolbenhirse.
Borowki (collect.), Waldbeeren.
Bostrof, Borsdorfer Apfel.
Bozanki, Holzunderbeeren.
Brěka, Mehlsbeere.
Brěska, Pfirsich.
**Bruslicia, brusnica, Preiſzel-
beere.**
Bukwička, Buchecker.
Butrowka, Butterbirne.
Citrona, cytrona, Zitrone.
**Cokorec, cokornica, Zucker-
birne; Zuferradenbirne.**
**Cernjowa jahoda, černjowka
hl.: čorna jahoda atd.**
Certowa jahoda, Einbeere.
**Certowa wišeń a č. wišnja,
Tollfirsche.**

Čertowe jablučko, Weißdorn-
frucht (Mehlsäckchen oder
Säckel).
**Certowe woko, braune Toll-
firsche.**
**Čerwjene parlički, Korallen-
firsche.**
Čerwjenna, Blutbirne.
Čmačka, Zwetschke.
**Čopawa, čopla, čopula, Zapfen-
birne.**
Čorna janowka, Gichtbeere.
**Čorna jahoda, čornica, čor-
njowka, Brombeere.**
**Čisowa jahoda, čisowka,
Tayusbeere.**
**Dajawka, herbe Birne, die im
teigen Zustande wohlgeschmeckend
ist.**
Datla, Dattel.
Dobrawka, Süßbirne.
Dołhanka, lange Birne.
**Dołžica, Zapfenbirne; Bauer-
tschke.**
Doležanka, Lagerreife Birne.
**Dornčel, dorničel a dornycel,
Schlehe.**
Drěnka, Corneliusfirsche.
**Drjewjanka, drjewjenka, Holz-
birne.**
**Drobnački, Sorte kleiner Apfel;
Taubenäpfel.**
**Drobnička, drobnička, kleine
Holz-, auch: Feldbirne.**

Drobnički, pl. t., ungestampfster Hirse.	Ječmjeń, Gerste.
Drohač, Sorte mittelgroßer süßer Feldbirnen.	Ječnak, Gerstenapfel.
Dubjawka, dubjeńka, Gallenapfel.	Ječnawka, ječnica, ječnowka, Gerstenbirne.
Dynja, Gurke.	Jejak, Wolfsgräfrische; Eierapfel.
Dzěloščowka, Birnsorte.	Jěrowka, Roßkastanie.
Figa, Feige.	Jědojta jahoda, Giftebeere.
Habla, Konferenzapfen („Tannzapfen“).	Jědojte tručki, pl. t., Kerne der Goldregenshötchen.
Hablka, Zäpfchen der Erle u. s. w.	Jemjelinka, Mistelbeere.
Hejdawka, Birnsorte.	Judašowa jahoda, J. wišeń a wišnja, Judenkirche.
Hejduš, Buchweizen.	Jušnawki, jušnaki (pl.), saftige Äpfel.
Hnidlica, teigige Birne.	Kaławka, Birnsorte.
Hołbjo, Taubenapfel.	Kałowe symjo, Krautshamen.
Holanska jahoda, Heidelbeere.	Kalena, Kalinenbeere.
Holički, Obstknöpfchen nach abgefallener Blüte.	Kamjeńka, Birnsorte.
Honačk, Pfaffenbüttchen.	Kaplank, kaponk, Pfaffenbüttchen.
Honački (pl), Früchtchen von Pfaffenbüttchen.	Kaponki, pl. t., Kerne im Pfaffenbüttchen.
Hórske bozanki, Beeren vom Bergholunder.	Karanček, karančik, Laubreinette.
Hórske jahody (pl.), Heidelbeeren.	Kisałka, kisalnia, saure Birne.
Hranat Granatapfel.	Kisale, Eßigapfel.
Hrjebjawka, Dammbirne.	Kisalica, -nica, Weichselkirche.
Hroch, Erbsen.	Kisalnik, Steinmispel.
Jabłuko, Apfel.	Kisončk, Brunelle.
Jabłučka (čertowe) (pl.), Früchte des Weißdorns.	Kisyca, Berberize.
Jadro, Kern.	Klobučk, Pfaffenbüttchen.
Jadrješko, Kleinkern.	Knykačk, Gritschel, kleine runde Zwetsche.
Jahla, Jahlička, Hirselförnchen.	Knykawka, 1. Nachtschattenbeere;
Jahły, pl. t., Hirse.	2. Roßpflaume.
Jahoda, Beere.	Knjejskač, Junkerapfel.
Jakońca, jakubnica, Jakobibirne.	Koča hłowa, Käzenkopf (Apfelsorte.)
Janowka, Johannisbeere.	Khofej, Kaffee.
Jarowka a jawora, Roßkastanie.	Khofejowa buna, Kaffeebohne.
Jałorcowe a jechiběrnowe jahodki, Wacholderbeeren.	Kokus, Kočosnuž.
	Kopačk, Spitzapfel.
	Kórka, Gurke.
	Kosmačk, Stachelbeere.
	Kožane, Lederapfel.

Kožanka, Lederbirne.	Mjedowka, Honigbirne.
Krupjawki, Birnen mit griesigen Stellen im Fleische.	Módre jahody, Heidelbeeren.
Krušwa, Birne.	Mučnak, mehliger Apfel.
Kulawka a kulowka, runde Birne.	Mučnawka, mehlige Birne.
Kukurica, Mais.	Mukački, Mehlsäckchen (Weißdornfrüchte).
Kwětla, kwjada, Quitten.	Mukowka, Mehlsbirne.
Kwětlak, kwětnak, Quittenapfel.	Naměwak, Mutterkorn.
Kwětna krušeji, kwětniča, Quittenbirne.	Nazymnica, Herbstbirne.
Kyrps, Kürbis.	Nyšpla, nyšpula, Nüsvel.
Khimjelca, Kümmel.	Pičočki, pl. t., Mehlsäckchen (v. Weißdorn).
Khmjelowka, Hopfenbirne.	Pisanka, (= pisana krušwa) die Birne „Schweizerhöse“.
Khórwejda, Kümmel.	Pjeńčina, Sumpfheidelbeere.
Lanne symjo, Leinsamen.	(Vaccinium uliginosum.)
Lěp, Mistel.	Pjerźnicy, Birnsorte (Perſchen).
Lěpjowka, Mistelbeere.	Płóne, płónč, płonoch, płonych, wilder Apfel.
Lěšny a lěšny worjech, Haselnuss.	Płéchawa, plěškawa, Birnsorte mit großer Blütennarbe.
Liponka, Birnsorte.	Podmalena, Asterhimbeere.
Madlena, Himbeere.	Podrawnica, Erdbeere.
Madlenča, grüne Magdalenenbirne.	Popjeř, Pfiffer.
Mak, Mohn.	Pomoranč, pomeranca, Pomerauße.
Makošica, Birnsorte.	Pózniey, póżdniey, Spätobst.
Mandla, 1. hóřka mandla, bittere Mandel, 2. słódka m., fűze Mandel.	Pozymnica, Herbstbirne.
Margla, mahrla, Marunke.	Přidomnica, Birnsorte.
Marhačiny, 1. Margaretenäpfel, Margaretenbirnen.	Přiščepjeńka, Knödelbirne.
Marula, Apricot.	Pruhač, Streifenapfel.
Maruša, marušna, morušna, Maulbeere.	Pruslica a prusnica. Preiželbeere.
Maslonka a maslowka, Butterbirne. [firſche].	Psowa, -ja, psyča jahoda, Schießbeere, Faulbaumbeere.
Měchowka, Schlutte, (Juden-	Pšeńca, Weizen.
Mělnačk a měrnačk, Junferapfel.	Pšeńčnak, Weizenapfel.
Měrcinka, Martinsbirne.	Ptača wišen, Vogelfirsche.
Michalecy, Michaelsbirnen.	Ptači fikot, Holunderbeere.
Mjakušicy, Sorte weicher Saftbirnen.	Ptači sočk, Vogelwieke.
	Pyrička (zwjetša pl.): pyrički, Johannisbeeren.
	Rachlowka, Art mittelgroßer rötlicher Birnen.

Rajs, Reis.	Škropacki, rauhſchalige Birnſorte.
Rapsowe, ropsowe symjo,	Šnjelki, 1. Kartoffelbeeren, 2. Nachtschattenbeeren.
Raps, Rüben.	Tarnik a ternik, kleine Roßpflaume.
Rejneta, Reinette.	Tornčel = dorničel.
Rě́nca, Moosbeere.	Trawnica, Grasbeere, Erdbeere.
Rěpnak, Eisapfel.	Třešen a třešnja, Süßkirſche.
Rózlica, róstlica, Wildlingsbirne.	Truskalca, Erdbeere.
Rózynka, Rožine.	Truskalče jabluko, Erdbeerapfel.
Rózynčki, Korinthen.	Tuchořske jahody, Heidelbeeren.
Rož, rožka, Roggen.	Turkowska pšeńca, Mais.
Sad, Obst.	Turkowske boble, Tomaten.
Slódkač, Süßapfel.	Turkowski popjœr, türkischer (ipanischer) Pfeffer.
Slódkawa, Zuckerbirne.	Tykwica, Spritzgurke.
Slódke zorno, Anis.	Tymjeňka, Moosbeere. (Vacc. Oryeocos).
Slowka, Pflaume.	Wićowa jahoda, Gichtbeere = schwarze Johannisbeere.
Smokwa, Feige.	Winař, Weinapfel.
Smolica, Birnſorte.	Wino, Wein.
Smólnička, Pechnödelbirne.	Winowa jahoda, Weinbeere.
Smuhač a smužkač, Streifling, geſtreifter Apfel.	Wišeń, wišnja, po prawom Sauerfirſche (Weichsel), nětko jenož: Kirſche.
Soki, Quisen.	Wjelča wišeń, Sauerfirſche.
Spornik = naměwak.	Wjelče woko, Tollfirſche.
Stozornik, Strahlſtraut.	Wjerjbinka, Eibischbeere.
Sukowka, Speckbirne.	Włoski worjech, Walnuš.
Swjateho Janowe truki, swjatojanski khlěb, (w bibliji: „słodźizna“), Johannisbrot.	Wočka, Vogelwickie.
Swjatojanska jahodka, Johannisbeere.	Wojerowska krušwa, grüne Hoherswerder (seil. Birne).
Šćerkac, Klapperapfel.	Woka, Wicke.
Šćedrjeńcove abo jědojte truki, Schoten des Goldregens.	Wolijowka, Olive.
Šěrak, graue Reinette.	Worjech, Muž.
Šěrawka, Rettigbirne.	Worješk (přidawk „muštotowy“ so z wjetša wuwo-staja), Muškatnuž.
Šipka, ſiplenka, Hagebutte.	Wóskowe pucherki, Wachſbeeren.
Šiška, Koniferenzapfen.	Woškrodička, Birnſorte.
Šiškač, Langſtiel (Apfelsorte).	
Šklenčank, Eisapfel.	
Škórnjawa, hartschalige Birne.	
Škowronček, Lerchenapfel.	
Škowrončki, Alt kleiner Süßbirnen.	

Wowěi nós, Schafšnaſe. (Äpfelſorte.)	Zelenka, grün bleibende Birne.
Wows, Hafer.	Zorno, Kern, Korn.
Wowsnica, Haferbirue; Muſka- tellerbirne.	Złota rejnetka, Goldreinette.
Wowsnak, Haſerapfel.	Złote jabłoko, Apfelsine.
Wulak, große Rosine.	Znjamoziwka, Tollfrische.
Wupjenk, Holzbinne.	Žerawa a žerjawa, Moosbeere.
Wuropach a wuropašk, große ſich enthüllende Haselnuß.	Žito, Getreide.
Zelenak, grüner Äpfel.	Žoldž, Eichel.
Zelenk, Laubreinette.	Žołtka, Spilling, gelbe Pflaume.
	Žorawa, žorla = žerawa a žerjawa (Moosbeere).

6. staw.

Mjena

za rostliny, stawy a stawěki, za jich masoćizny a wšelake druhe wěey, wo kotrychž so pola rostlinow rěči.

Bančiki, pl., Grashälmchen, Federn am Gerreidehalm.
Běl, Splint im Holze.
Bělizka, dünnes Schälchen.
Bělizna, Schale.
Bibaska, längliches Blütenfäßchen, längliche Kartoffel.
Bimbawka, hängende Blume oder Frucht.
Blaki, pl, dunkle Blattstellen.
Bobla, Kartoffelbeere.
Bombawa, wulstige Frucht.
Brěčka, Baumfaſt, besonders von Birken.
Broda, bródka, Bart an manchen Blumen.
Canki, hängende Blumenspitzen bei Strahlblümchen.
Cwawka, hervorhängendes Piſſil.
Cybki, Fransen mancher Blumen.

Cyblički, Brutknöllchen in Blattwinkel, z. B. bei der Feuerlie, dem zwiebeltragenden Risengras usw.
Čapka, Haube der Moose.
Čec, Paft Früchte (Küsse, Beeren usw.).
Čop, Pfahlwurzel.
Čurki, Wurzelsäckerchen, Saugwürzelchen.
Čelo, Baumstamum.
Čerň, Dorn, Stachel.
Černina, Dornestrüpp.
Čočki, Knöpfchen.
Dońčka, Eichelnapsel.
Drapački, Häfchen.
Drejak, eingekochter Beerensaft (besonders von Wachholderbeeren).
Drěn, Kern im Holze.
Drěnka, Dörlein.

Dubčina, junges Eichengehölz.	Jeja, Früchte der Eierpflanzen.
Dubina, Eichenwald.	Jejka, Knöllchen vom Feigewarzenstaub.
Dubinki, Knöppern.	Jemjelina = jehlina, Nadeln der Koniferen.
Dubjawka, dubjenka, Gallyasel.	Jenolétnie rosty, Unmellen.
Dubowe, eichener Stock, Eichenknüttel.	Kałački, Stacheln, Spizzen.
Dudławe, pelziges, schwammiges Gewächs.	Kałowa hłowa, Krauthaupt.
Dudławina, Pelzigkeit.	Kćenie, kćew, kćewk, Blüte.
Dulka, kleine Knolle.	Kel, Keim des ausgewachsenen Getreides.
Duška, holzige Scheidewand (Seele) in der Walnuß.	Kelišk, kelušk, Blumenfelsch.
Dwělétnie rosty, Biennen (zwei-jährige Pflanzen).	Kié, Traube.
Dwójne kwětki, Zwitterblumen.	Kiješki, Kleestängel.
Dźecelnica, Abfall von Klee-stängeln.	Kiker, kikerk, Keim aus Wurzelknollen.
Haj, Hau.	Kikernak, Knolle mit Keimen.
Hajina, Waldschönung, Sämlingsbeet im Walde.	Kipica, Gummi der Steinobstbäume.
Hajnišćo, Gehäge.	Kita, große Traube.
Hałzoza, Ast.	Kitka, Träubchen.
Hałozak, astreicher Baum.	Klös, Ähre.
Hałožka, Zweig.	Klös, klöska, Ährchen, Asteraähre.
Hłojčka, Kätzchen (von Blumen, Kamillen, Schreckkräutig u. s. w.)	Kłosy, pl., Überkehr nach dem Ausdruck.
Hłojčki, hłowčki (lanne), Lein-knoten.	Kobjelka, kobjałka, bauchige Hülle.
Hłowa, Haupt (von Kopftohl).	Koft, kocht, Granne, Achel (von Disteln etc.).
Hłowka, Flachsnette.	Kochoł, khochołk, Keim aus Samen.
Hłub, Strunk.	Kochołe, Schlehedorntachel.
Hłubik, Pilztängel.	Kołbaski, längliche Kartoffeln und dergleichen Blütenfäßchen.
Hłubowe, Krautstaude mit dickem Strunfe.	Kołk, stachliges Ende.
Hłuchi kćew, taube Blüte.	Kołmazk, Klebstoff an der Pechnelke.
Hočki, Häfchen mancher Pflanzen.	Kołoch, kołušk, Keim, unreifes Obst.
Hribina, Geschlecht der Pilze.	Kolenko, Halmknoten.
Hribowa hłojčka, Pilzhut.	Kosmiki, Härchen.
Hribowa nóżka, Pilztängel.	Kosmy, weiche Stacheln, Haare.
Jabłočina, Äpfelpflanze.	Kopyčko, Staubbeutel der Orchideen.
Jadro, Kern.	
Jadrješko, Obstternchen.	
Jehlina, jeflina, johlina, Ge-nädel (Nadeln) der Koniferen.	

Korbik, Blütenförbchen der Korbblütler.	Lipina, Lindengehölz.
Korjeń, Wurzel.	Lipinki, junges Lindengesträuch.
Korjenjak, vielwurzeliges Ge wächs.	Lisće, Laub.
Korješčički = čurki.	Lisćowe, Laubbbaum.
Koruški, seine Wurzeln.	Maćica, Mutterstock, Wurzel stock für neue Triebe.
Koža, Haut, weiche Rinde.	Mak, Mohn.
Kóžka, Häutchen.	Makojea, Mohnkopf.
Kožušk, Getreidehülse, Valg fäsel.	Měšk, Hülle der Judenirsche.
Krejka, Schöllkrautsaft.	Micki, die wolligen Knospen der Haarweide oder Weide überhaupt.
Křemjel, Baumsaft, besonders verdorbener.	Mjetla, Zweig, Gerte.
Króna, Baumkrone.	Mjezha, Baumsaft.
Kroblizny, pl. t., Heideform schalen.	Mjatlo, mjatlišćo, Fruchtzweig.
Khochor, khochork, Keim.	Mlóčko, mloko, Pflanzenmilch.
Khmut, Schößling, Zahrestrieb.	Móšnje, Taschen am Pflaumenbaum.
Khroblizny = kroblizny.	Mučka, Blütenstaub.
Kwěć, kwět, kwěta, kwětka, Blüte.	Mužske kćenje, männliche Blüte.
Lahejea, Schlauchfrucht.	Nážka, Schließfrucht.
Loć, Getreidekolbe.	Nepl, Knolle.
Łokno, lyko, lykno, Bast.	Níče, lange Haarwurzeln.
Łopjeń, łopjeno, Blatt.	Níćina, Gefäßer.
Łopjenak, reichlättrige Pflanze.	Nitka, Staubfaden.
Łopjenko, Kelchblatt.	Noha, holziges Ende am Krautstrunk.
Łopješko, Blättchen.	Nóžka (tež: hribowa nóžka), Pilzfäangel.
Lóžko, Fruchtboden.	Nóžnje, pl. t., Blattscheide.
Łubašk, lubajki, gespalte ne Kieferwurzel zum Korbblechten.	Pawčinka, Zwergfaden.
Łućwo, Kien.	Pazorki, Krällchen, Haftwurzeln.
Łućwowe, Kienbaum, Kienstock.	Pazory, Krallen (Bärklapp <i>sc.</i>).
Łupa, weiche Schale.	Pazuški = čurki, Saugwür zelchen.
Łušć, Hülse.	Pjeňčk, Topfblumenstock.
Łušćina, lušćizna, Hülsenabfall.	Pjeňk, Wurzelstock.
Łykowe, Bastpflanze, Basttrief.	Pjerka, Federblättchen (Feder nelke <i>sc.</i>).
Łepisna, weiche Rinde, Schale vom Baum.	Płatka, Blumenblatt.
Lěp, lěpk, Vogelleim von der Mistel.	Płód, Frucht.
Lěs, Wald.	Pluwčina, Valg der Gräser.
Lěska, Haselnussgerte.	Pluwizna, Spreuteilchen.
Lětorost, einjähriger Trieb.	Pluwki, Spelzen.
	Pluwy, Spreu.

Póčka, Steinobſifern.	Syna, pl. t., Grasbestände zur Heumahd.
Połkeŕk, Halbstrauch.	Sywo, zur Saat bestimmtes Getreide.
Porséiki, pl., Luſtwurzeln.	Šcépk, Propfpreis.
Přesada, Sežlinge von Salat, Kraut, Rüben <i>et c.</i>	Šcépa, Holzscheit.
Prochnawe, morscher Baum; Trockenſäule.	Šipkowe sónčki, Büſchel des Hagebuttenstrauches.
Prósnice, Hirſe, Hirſestroh.	Šiška, Zapfen, Strobel.
Proſo, ungestampfter Hirſe.	Šklička = žoldzowa dónčka.
Próšć, Kern im Kien.	Šmrěčina, Fichtenwald.
Próšćel, fieniger (Kiefern-) Stock.	Smutej, šmutejca, šmutlica, aufgeſchöfener Trieb.
Pruć, Gerüte, klares Gezweig.	Špak, Holzsplitter.
Prućina = pruć.	Spanka, Kapsel, Haselnußſchale.
Prut, Gerte, Schwuppe.	Špica, Stachel, scharfe Spitze.
Repuch, rozróstk, rozsoch, rozsocha, rozsueh, rozsucha (třisoch), Zwiesel.	Špjeńc, Stachel, Splitter.
Ručki = pazorki, porséiki.	Šwipa, šwupa, šwupica, Schwuppe.
Skora, Kinde, harte Schale.	Tajnokwětne roſtliny, Kryptogamen.
Skorica, Zimmetrinde.	Tobolka, Kapsel.
Skorpawa, škorpawa, Schale, holzige Hülſe.	Trubjalki, trubički, Röhrchen der Löcherpilze.
Skhadžik, Keimchen (besonders vom Getreide).	Tručki, furze breite Schötchen.
Slowěina, Pflaumenbaum und Pflaumenpflanze.	Truki, Schoten.
Solorosty, Salzpflanzen.	Tuha, Saft der Pflanzen.
Sónčki, Gallen der Rosensträucher.	Widły, gäbliches Geäste.
Spło, speleo, stwjelco, stwólčk, Halm.	Witka, dünner Zweig, Flechtreis.
Stejno, Blatſtiel.	Wisawka, herabhängende Blume oder Frucht.
Stróżawa hlojčka, Körpfchen vom Schreckfräutig.	Wisyea, hängender Baum (Trauerweide <i>et c.</i>).
Stupka, Blütenſtiel.	Wjelk, Lindenſtraß.
Stwólk, Schaft.	Wjeŕch, Baumkrone.
Sučk = kolenko.	Wjeršk, Baumspitze.
Suk, Knoten im Holze.	Wlóha, Pflanzenſaft.
Suknička, Zwiebelſchale.	Wobnohi, im Kreise stehende Äste.
Swěski(pl.), Löwenzahnſame mit Fähnchen.	Wobnožki, stängelumfassende Blätter.
Symjeńca, zur Samenausſträung stehen gelassener Baum.	Wóčko, Okulierknospe.
Symjo, Samen.	Wodorosty, Wasserpflanzen.
	Woka, pl., Keimgrübchen der Kartoffel.

Wokołk, Dolde.	Zelo, Arzneipflanze.
Wołminka = jehlina.	Zjawnokwětne rosty, Phanerogamen.
Wotnoha, Ust.	Žilki, pl. t., Blattnerven.
Wotawy, pl. t., Grasbestände zur Grummeternte.	Žiwica, Harz.
Wubitk, Sproß, Ausschlag.	Žiwieowe, Harzbaum.
Wuhry, pl. t, härtliche schwärze Mäßgebilde in Kartoffeln.	Život, Baumstamm.
Wurostk, Auswuchs.	Žołdżowa dóńčka, Eichelsapſel.
Zdónk, Baumstamm, Kloß.	Žónski kćew, weibliche Blüte.
Zelo, Kräutig von Kartoffeln.	Žro, žrjo, Markt.

7. staw.

Mjena tych rostlin,

z kotrychž ma kóžda dwě družinje w Serbach.

Předspomněníčko.

Tale zestajenka wobsaha z našich rostlinow jeničcy te, kiž maju pola nas družin runjewon dwě, někotražkuli ma k tymaj tu a tam hiše jich wjacý hač jenu, tola nic pola nas. Wjele je našich, kotrež su jenutkej rodžiny, ale tež tajkich njeje mało, kiž maju wjacý družin hač dwě.

Na příklad jenutke su pola nas: jaseń, romak, něšpla, lykowne, rósmařja, popone atd.

Tójšto je nimo tychle dwědružinskich tych, kiž maju tež w našich stronach družinow tři abo štyri, pjeć a tak dale.

Tak liči jich:

3: čarownik, klon, podlěsk, pucherjak, lišća wopuš, pucki atd.

4: kórkuš, žabjenc, mak atd.

5: mjatlička, snědka woman, žerchej atd.

6: lipnica, rozkhodźeňk, kostrjawa, mlóčeń atd.

7: stysknikwa, wows, njezabudki, zwónčki, fifonki, pólšica atd.

8: slódke łopjena, drapaty wóst atd.

9: wowčnik, baćonjace pyski, kokulinda, žołtnik atd.

- 10: jatřobnik, sydrik atd. 11: džečel, holenka atd.
 12: wódný drest, woka atd. 14: syéizny, wjeřby.
 16: maslenki. 17: rozraz. 37: rězyny.

Tudomna zběrka jeničey na te rostliny džiwa, kotryehž ma kóžda dwě swójbje.

Bałdrijan: drobny a lěkařski. Sumpfsbałdrian und arzneilicher Baldrian.

Banéiki: hatne a smuhate. Röhrblättriges u. gestreiftes Bandgras. **Barbowa** kwětka: nalětna a nazymna. Frühlings- und Herbsts-Safran.

Bělenk: drobny (jenolětny) a wulki (wjacylětny). Einjähriges und mehrjähriges Hornkraut.

Boby: stejace (nizke) a wijate (wysoke). Stockbohnen und Laufbohnen.

Bóz: domjaey a hórski, tež: čečaty a kičaty abo čorný a čerwjeny. Schwarzer Holunder und Bergholunder.

Brěza: běla (suchopódna) a wonjacea (pochopódna). Gemeine und weidjháarige Birke.

Buk: lěsny a zahrodný (čerwjeny). Gemeine und Blutbuche.

Cachor: nažolty a brunojty. Gelbliches u. braunes Hypergras.

Čepčík: naběl a zelený. Gemeine und dornige Spitzlette.

Čerwjena hluška: mała a wulka. Wald- u. Sumpf-Läusekraut.

Dobrjenk: bahnjacey a hórski. Sumpffilze und Wielgut.

Drapałka: sukelniska a džiwja. Weber- und wilde Karde.

Dróst: kiwkaty a prosty. Rüpfender und dreiteiliger Zweizahn.

Dub: šiškaty a nješiškaty. Gestilte (Sommer-) Eiche und Steineiche.

Džewjeř: běly a čerwjeny. Weiße und gemeine Pestwurz.

Hribowe zelo: wjelekwětne a małokwětne. Bielblumiger und armblütiger Fichtenspargel.

Jećmeń: hluchi a zornity. Maus- und gemeine Gerste.

Kalena: lěsna (čerwjena) a zahrodná (njepłodna). Kalinkenbeere und Schneeball.

Kićelnica: džewjećlopjenkata a cyblkata. Neunblättrige und zwiebeltragende Zahnwurz.

Koče mydlo: rěčne a pólne. Wahres Seifenkraut und Kuhkraut.

Konjawa: nizka, (tež: sedžata abo běla), a wysoka, (tež: stejaca abo žoltojta). Stiellose und gemeine Eberwurz.

Kosćadło: lěkařské a boblijate. Gebräuchlicher und knolliger Beinwell.

Kostrjenka: pjerkojta a lěsna. Gefiederte und Waldbärenke.

Kozybroda: pólna (módra) a zahrodná (pyšna). Feld- und Garten-Rittersporn.

- Křek:** jednokorušaty a wjelekorušaty. Einwurzliche (kleine) und vielwurzliche Wässerlinse.
- Krwawina:** drobna a wulka. Stöpblättriger und reter Weiderich.
- Kulkač:** kulkaty a wrjeéenkojty. Geförnter und dreispringriger Steinbrech. [benediktenskraut.]
- Kuklik:** nalikowy a mokřinowy. Nelkenwurz und Wasser-Kurymór:
- Kurymór:** čerwjeny a módry. Roter und blauer Gauchheil.
- Khmjel:** mužacy a žonjacy (hablkaty). Männlicher und weiblicher Hopfen.
- Khójna:** holanska a židzana. Gemeine und Weymouths-Kiefer.
- Lyšćica:** murjacea (šćernišowa) a wokolkata. Mauer- und doldiges Gypsfraut.
- Ledžbjene:** drobny a wjetši. Gehörnter und großer Schotenflee.
- Len:** džiwi a pólny (džélany). Bügier- und gebauter Lein.
- Lipa:** wjesna (drobnolisćata) a knjejska (wulkolisćata).
- Steinblättrige und großblättrige Linde.
- Mječik:** smužkaty a drobny. Gemeine und kleinblütige Siegwurz.
- Mjednica:** lučna a mjehka. Wolliges und weiches Honiggras.
- Mjetlica:** dornjacea a šéra. Rosen- und gemeine Schmiele.
- Morehej:** džiwja a jědna. Gemeine und gebaute Möhre.
- Myšone:** běły a čerwjeny. Feinblättrige und rotblühende Miere.
- Nahlenc:** běły a žolty. Gemeiner und steifer Sauerklee.
- Naporst:** lěsny (abo žolty) a zahrodny (abo čerwjeny).
- Giftiger und ritter Fingerrhut.
- Narcisa:** běla a žolta (złoty konašk).
- Njedočink:** jědojty a lěkařski. Nährige Rebendolde und Nüßchenel.
- Páčeŕnik:** wisaty a jednokwětny. Überhängendes und einblumiges Perlgras.
- Pasník:** lučny a hórscki. Wiesen- und Böhmerisches Viechgras.
- Potače:** šerokolopjenate a wuzkolopjenate. Breitblättriger und schmalblättriger Rohrkolben.
- Powitka:** pólna a płotna. Alferwinde und Baumwinde.
- Prěnički:** žolte (pětrkluče) a zahrodne (primule).
- Gelbe Schüßelblume und Gartenprimel.
- Prosník:** wulki a mały (hładki).
- Großes u. glattes Ferkelfraut.
- Psowodzizna:** kałata a hładka.
- Bürgierender Wegdorn und Faulbaum. [Tormentilla.]
- Pumprwuršlka:** stejaca a ležaca.
- Gemeine und kriechende Sonnenblume.
- Rozkobnik:** třešny a skalny (młodeleńcy).
- Gemeine und sproßende Hausswurz.
- Rož, rožka:** prezymska a lěčna (jerica).
- Gemeiner Roggen und Sommerforn.
- Slónčenica:** wulka (bjez kulkow) a mała (kulkata).
- Große und kleine Sonnenblume.

Solotej: džiwja (kónčkata, trajna) a zahrođna. Wilder und angebauter Salat.

Syćizny: nabokukćewne a nawjeřškukćewne. Binzen mit seitenständiger und endständiger Blüte.

Ščér: jednolětny a trajny. Jähriges und ausdauerndes Binkelkraut.

Ščérjenc: prosty a sikhileny. Gemeiner und übergebeugter Amarant.

Ščétka: suchopłodna a włožnopódna. Tausendgüldenkraut und niedliche Eriträe.

Šěrik: prosty (běly a módry) a wisaty (čerwjeny). Gemeiner und persischer Flieder.

Šišmawe: lučny a smažny. Frauenmantel und Ackerlöwenfuß.

Tobak, džiwi a sadžany. Bauern- und gemeiner Tabak.

Trudownik: zažny a póżdny. Frühlings- u. knollige Braunwurz.

Wiérępa: čorna (= čornojahodkata) a čerwjena (= čerwjenojahodkata). Schwarzeberige und rotbeerige Zaunrübe.

Wjaz: krótkošíškaty a dołhošíškaty. Feld- und langstielige Rüster.

Włosanc: žołty a zeleny. Gelbhaariges u. grünes Borstengras.

Wólša: lučna a hórska, tež lepjata a šéra. Gemeine und graue Erle.

Wrjós: mokry a suchi. Moorhaide und gemeines Haidekraut.

Wutrobne zelo: strowe a suche. Gemeines und schopfiges Kreuzblümchen.

Zběhowc: wobnoškaty a kosmikaty. Kriechender und gemeiner Günsel.

Zerwa: hłowkata (módra) a kłosata (žołta). Rundköpfige und ährige Rapunzel.

Zabjenc: stejaty a płuwatyi. Gemeiner und schwimmender

Žahalca: drobna abo jednolětna a wulka abo wjelelětna. Gemeine und zweihäufige Brennessel.

Želbija: lučna a zahrođna. Wiesen- und gebräuchliche Salbei.

Životnik: čerwjeny a žołty. Kleieblättrige und gelbe Wiesenraute.

Žminda: nabokukćewna a nahłowjekćewna. Seitenblütiger und frößblütiger Erdbeerspinat.

Žołta hluška: mjeňša a wjetša. Kleiner und großer Klaffer.

Žonop: pólny a lěkařski. Alder- und weißer Senf.

Wobsah:

Jan Radyserb-Wjela. Serbske rostlinske mjena. Zrjadował
a za čišć prihotował faraf em. Matej Urban.

str. 3.

Č A S O P I S
MAĆICY SERBSKEJE

1909.

Redaktor:

prof. dr. Ernst Muka,
komtur rjadow Danila a sw. Sawy atd.

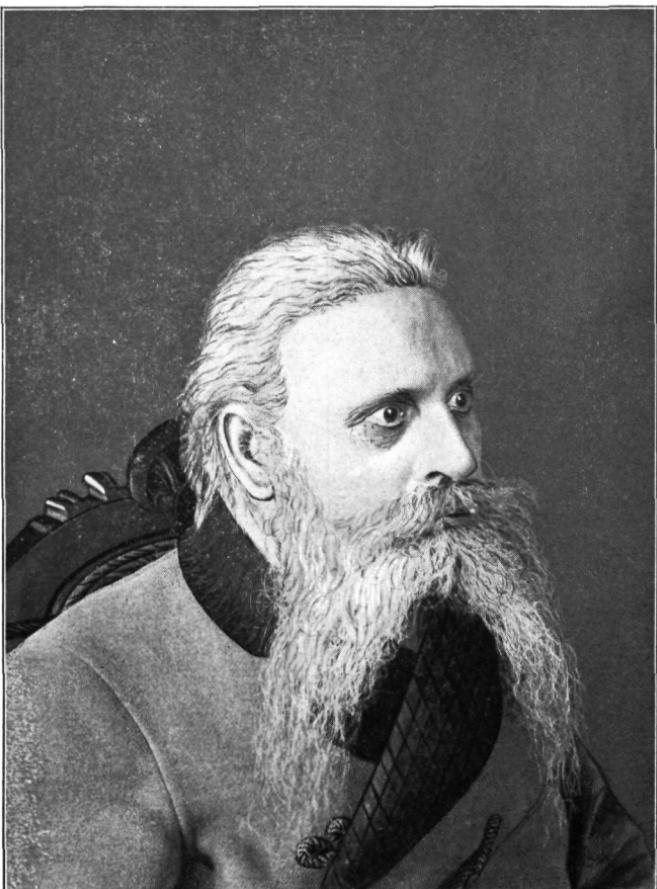
Lětník LXII.

Zešiwk II.

(Cyłeho rjada čislo 121.)

B u d y š i n .

Z nakładem Maćicy Serbskeje.

Dr. med. Pětr Dučman.

Mikławš Jakubica a jeho podrěč.

Pojednał dr. *Ernst Muka*.

Wo Jakubicowej podrěči su hižo mnozy pisali, najdokladnišo je wo njej jednał prof. dr. A. Leskien w Archivje za słowjansku filologiju, zwj. I, str. 161 sll. Kuchański, Lotza, Jenč a Wjelan wudawaju ju za Mužakowsku a namjeznu podrěč, kotraž so bôle hornjej serbšćinje přibližuje, Hórník bě naspomnił a Leskien je dopokazał, zo je to wuzemrěty delnjo-serbski dialekt, njeje pak so zwažił, jón wěsće změstnić, ja we swojej „Laut- und Formenlehre“ (1891), str. 9 sym jón do Žarowskeho wokrjesa połožił a Žarowski dialekt pomjenoval, tola njebě mi tehdy dla njedostatka městna móžno, to nadrobno dopokazać. Zo bych to nětko tu scinił a pódla hišće wšelake ani wot Leskiena njedowujasnjene dypki po móžnosći wujasnił, chcu tu hišće raz wosebitosće Jakubicoweje podrěče rozebrać a rozjasnić a z tym jeje stejnišće w delnjoserbskich podrěčach kruće postajić a jeje wažnosć za zapadnosłowjanski rěčespyt wobswětlić. Při posudžowanju Jakubicoweje podrěče je so dotal jenož na jeje poměry k delnej a hornjej serbšćinje a k Mužakowskej a namjeznym podrěčam a wosebje na wotwisnosć přełožowarja wot českéje předlohi džiwało, nichtó pak njeje dotal na wuzke zwisowanje Jakubicoweje rěče z pólščinu a pólskimi dialektami kedžbował ani pokazował, hačrunjež někotre jeje wosebitosće tak jasne na to pokazuja a hačrunjež jenož wonie nam kluč poskićeju k prawemu zeznaću wšelakich wosebitosćow Jakubicoweje podrěče. Z tym pak dostawa Jakubicowa rěč cyle wosebite stejnišće mjez serbskimi podrěčami a z dobom wulku wažnosć za cyły słowjanski rěčespyt. A hdyž my prawje na tuto zwisowanje Jakubicoweje podrěče ze susodnymi a z njej mjezowacymi zapadnymi pólskimi gwarami kedžbujemy, potom so tež dotal Jakubicy činjeny porok wo wjèle pomješi, zo je wón we swojim přełožku Noweho Zakonja jara wotwisny wot swojeje českéje

předłohi a zo je wjele českich słów do swojego serbskeho přełozka trjebawši njetrjebawši přijal: budźemy widzeć, zo tomu tak njeje a zo je wón jenož w prawopisu so husto k českéj předlozy přejara přikhilił, dokelž sebi swojego ze sebje a za sebje wutworjeneho serbskeho prawopisa tak prawje kruće wědomy a wěsty njebywaše; tak je, kaž budźemy na kóncu dopokazać, husto słowo dobre serbske (nic česke), jenož po tehdyšim českim prawopisem pisane.

Zo je potajkim Jakubicowa podręč delnjoserbska, je Hórník wuprajil a Leskien dopokazał; zo ma so tale podręč do połudnjo-naranšeho džéla Žarowskeho wokrjesa t. j. do krajiny wokoło města Žarowa połožić, tak zo je wona překhod wot Mužakowskeje namjezneje podręče k susodnym pólskim gwaram (podręčam) ke krótkemu a dołhemu ranju wot Žarowa při rěcy Bobru tworila jako namjezna delnjoserbska podręč, sym ja hižo lěta 1891 wuprajil a cheu nětka tu na jeje wosebitosćach w zynkach, twórbach a słowach dopokazać. Při tym pak ja jenož na wosebitosće podźiwam, na kotrychž so delnja serbščina, hornja serbščina, Mužakowščina a pólsčina rozeznawaju a wosebiće spóznawaju.

I. Wosebitne přezjenosće z delnej serbščinu.

a) *W zynkoslowje.*

1. Zynki *g ch l ě*. Jakubicowa podręč ma kaž delnja serbščina a Mužakowščina z čistymi namjeznymi podręčemi a kaž pólsčina starosłowjanske zynki *g ch l* (krkowe *l*) njepréměnjene a dospołny překhod zynka *ě* do *c* (— runje kaž susodne pólske gwary: mazurzenie! —) přećiwo hornjej serbščinje, koträž je stare *ě* powšitkownje zakhowała, přenše tři zynki pak do *h kh* a *w (u)* přestworiła:

ds. Mu. p.: głowa **chudy** mały*) cas (p. czas a cas)

hs.: głowa **khudy** mały čas.

*) *Zchoboda* (Mut, Dreistigkeit) a *zchobodny* (dreist, getrost) pola Jakubicy nima so čitać: słoboda a słobodny (= swoboda, swobodny: Leskien, A. I, 177), ale skoboda a skobodny, štož je woprawdžita hišće džensa wužiwana delnjoserbska twórba. Připólda přikhadzacej: *swoboda* (Freiheit) a *swobodny* (frei) ma Jakubica z českéje předłohi požcenej.

2. W překhodze samozynka 'e do 'o abo 'a (přir. Leskien Arch. I, 183 sl.) stoji Jakubica na stejnišeu džensnišeje Mužakowskeje a Slepjanskeje narěče, na kotrymž w l. 1548 we cyłku tež delnja serbščina stoeše; tuž we tom žadyn rozdžel Jakubicowščiny wot delnjeje serbščiny widžeć njeje, na př.

stsł. medz̄ = Jak., ds., muž. mjod = pól. miód > hs. měd,
 „ sedlo = „ „ „ sodlo = „ siódło > „ sedło,
 „ legnati se = „ „ „ lagnuš(č) se > hs. lehnyć so,
 „ pešt̄ = „ „ pjac > muž. pěc, pól. piec, hs. pjec.

3. W spodobjowanju stsł. położenego samozynka w wosebje w skupinje trz̄t stoji Žarowščina po stronje delnjeje serbščiny, pólščiny a połobščiny přečiwo Mužakowščinje a hornjej serbščinje:

na př.	Jak.	ds.	pól.	poł.	>	hs.	muž.
	twardy	twardy	twardy	t'ardē	>	twjerdy	twerdy
	carny	carny	czarny	čarnē	>	čorný	černy
	marskać	marskaś	—	—	>	morkać	merskać
	stareyć	stareyś	starczyć	—	>	storčić	sterčyć.

a runje tak za krknikami, jenož zo je tu samozynk a w delnej serbščinje zmjechčeny, pola Jakubicy pak najskerje nic:

Jak.	ds.	pól.	poł.	>	hs.	muž.	
garnie (Topf)	gjarnc	garniec	garnek	garnak	>	hornc	gernyk
karmić	kjarmiš	karmić	—	—	>	kormić	kermiċ.

b) *W twórbostwuje.*

Substantiva rationalia su we mnohoće (plur.) pola Jakubicy hižo z wulkeho džela kaž w delnej serbščinje a w Mužakowskej a namjezných podrěčach, kaž tež w holanskej a Wojerowskej narěci přečiwo hornjej serbščinje a pólščinje twórba accusativa za nominativnu přijałe, na př.: čłóweki, bogi, bratry, ptší-słuchaře, ptšaćeče, janžeče (př. Muka, Laut- & Formenlehre etc., str. 323).

c) *We słowniku.*

We słowniku stoji Jakubicowa podrěč z wjetša na stronje delnjeje serbščinje; hl. na kóneu nastawka.

II. Wosebitne prezjenosće ze susodnej Mužakowščinu.

a) *W zynkostlowje.*

Tu so žane wosebitne prezjenosće Jakubicoweje rěče z Mužakowskej podrěču njepokazuja.

b) *W twórboslowje.*

1. Pola Jakubicy maju wšitke słowjesa, kotrychž 3. sg. praes. so na *'e* (= stsl. *-etъ*, ds. *'o*) wukónča, w 1. sg. praes. wukónce *-em* pódla rědkeho staršeho *-u*, wosebje *-njem* pola słowjesow na *-oucać*, cyle kaž je to hišće džensa w Mužakowskej podrěči, štož so připodoba pólskemu *-ę*: pijem, znajem, wumějem, wótejñem, radujem, kupujem = pól. piję, znaję, umieję, odejmię, raduję, kupuję.

2. W 3. pl. praes. pokazuje so we wukónčenju za stsl. *-etъ* nadpadna prezjenosć z Mužakowščinu a dothorańšimi hornjo-serbskimi narěčemi. Z wukónca *-etъ* nasta w delnej serbščinje *'e*, w hornjej pak *'a*, tuto *'a (ja)* ma tež Mužakowščina, kotař z cyła stsl. *-ę* z hornjej serbščinu do *'a* rozwjaza, město toho zo te druhe čistonamjezne narěče tu z delnej serbščinu *-ę* do *-ę* přestworichu. W Mužakowščinje kaž tež w susodnymaj holanskimaj podrěčomaj tutón wukónce *'a* resp. *-ja* dospołne knjejstwo na so sćeze a so na słowjesa wšitkich rjadownjow wupřestrě, tak zo tam nětko twórby słysiš: słysza, cyńa, dadža, jědža, wuca, stawja, stoja, praja — džeja, jědžeja, padńeja, bijeja, rozdujeja — a samo ze 4. rjadownje: chwaleja, proseja, słysjeja (přir. Laut- und Formßenlehre str. 542 sl.). Tuta wurazna wosebitosć Mužakowščiny a holanščiny dobywaše sebi dokoła wokoło w naimjeznych, hornjoserbskich a delnjoserbskich podrěčach mócnje pódú a doby so tež do Žarowskeje podrěče hižo za čas Jakubicy, a twórby Mužakowščiny pytachu kaž na př. k wječoru w Slepjanskej (hl. L.- u. F.-L. p. 543) tak k ranju w Žarowskej podrěči stare wukónčenja podtupić a wućišćeć. Tutón proces je w Jakubicowej podrěči widzeć. Za stsl. wukónce *-etъ* ma wón hišće z wjetšeho džela ds. *'e*, na př. jěże (= edetъ) daže (dadetъ), słyše, cyńe, wuce, stawé, ale za čistym *j* stoji hižo wšudźe porjadnje *-a*: stoja, praja a z džela tež hižo: mołwja a wěża město mołwe a wěże a tuto. *-ja* so potom dale

přenjese runje kaž w Mužakowščinje na słowjesa 4. rjadownje, na př. wěžeja, spłożeja, słyšeja, mołweja, tola do přenich třoch rjadownjow so hišće dobylo njebě, potajkim: wědu (nic wěžeja), mogu (nic možeja), wuknu (nic wukneja), piju (nic pijeja).

c) *We słowniku.*

We słowach Jakubicowa Žarowščina někotre nadpadne přezjenosće z Mužakowščinu pokazuje: Jak. gruda (Grauen) grudnosć (Greuel) grudny (greulich) = muž. a nam. nar.: grud (Ekel) grudny (eklig) grudać se (sich ekeln); přir. słowjenske grdēti se (sich ekeln). — Jak. całta (Semmel) = muž., nam. nar. a hs. całta.

III. Wosebitne přezjenosće z pólščinu.

a) *W synkostowje.*

1. Stsł. nosowka ć w Jakubicowej narěci za starymi nic hakle w serbščinje nastatymi palatalnymi sobuzynkami j ž š č do 'u (-u) překhadža cyłe kaž w pólščinje do ia a w połobščinje do -ę a -ą, na př. pjuty = pól. piaty poł. p'otę — nacuł pól. naczał poł. nocęł (dalše příklady hl. Leskien A. I, 178 sll.), jenož w 3 słowach njeje dospolna přezjenosć: juzyk, poł. jozyk, ale pól. jezyk — mjuso pól. mięso poł. mąsū (mású) — custo pól. często poł. —. Hewak ma Jakubica we wukónetu 'c, kaž delnja serbščina powšitkownje, we srjedzi słow pak a wosebje we nazynkowanej přenjej zložcy i (město ē abo 'c): wizać, swity, ēižko, sygać, kniz, knižna, za čož so w delnej serbščinje tež analogije namakaju, na př.: žiśel žiśelec (Muž. džačel džačelec) knini (Muž. knjani), ds. dial. kniz knižna. Přirunać pak so hodži tež překhod přenjotneho ē (= stsł. ē) w d.-s., Slepj. a mužak. nar. do i: spiw spiwam niži žiše Nime nimski (minski).

2. Druha nadpadna pjezjenosć z pólščinu a połobščinu je widzieć w překhodze stsł. samozynka ē do 'a (město ds. hs. muž. ē); jenož Gubinska narěč Megisera pokazuje podobny překhod (přir. Laut- und Formenlehre str. 64); w połobščinje je so tuto starše a tež tu dale do o přeměniło:

Jak.	polski	połobski	Megiser
cały	cały	ćoł(ë)	cały
gniazdo	gniazdo	gńozdū	gnázdo
las	las	l'os	—
lato	lato	l'otū	lato
sano	siano	śonū	—
śało	ciało	—	śało
śasto	ciasto	fostū	—

dalše příklady hl. Leskien A. I, str. 184 sl. Jenož we tom so Leskien myli, hdyž wón tež w part. praet. act. pola słowjesow na -éti, 3. sg. -it̄, we čimž so Jakubicowa podrěč z hornjej serbščinu přečiwo delnjej serbščinje zetkuje, samsny překhad widzi (str. 184), na př. Jak. wiżał wěžala deřał lešałej = hs. widžał wěžala dyrbjał lečałoj přečiwo d.s. wižel wěžela derbjeł lešełej = stsl. vidělъ vědělъ letělъ etc.; to su čiste twórby po analogiji part. praet. act. rjadownje IV Bb, kaž slyšał žaržał atd., kaž to hs. dial. twórby widžil lečil (Bud.-Lub. narěč) a widžeł lečeł, boleł (holanska, Slepj., Mužak. narěč) jasne dopokazuja; přir. L.- & F.-L. str. 588.

b) W twórbosłowje.

Wosebje w twórbosłowje so Jakubicowa narěč wjele bóle pólščinje přibliža a přikhila hač delnjej serbščinje, tak zo by ju pólski rěčespytnik mohł za pólsku narěč reklamować; najwosebniše prezjenosće a podobnosće su tele:

1. W instr. sg. wukhadžaju masculina a neutra porjadnje na -em, w ds. hs. a namj. narěč. pak na -om: Jak. a pól. głosem słowem = ds. hs. głosom (hłosom) słowom.

2. Wukónc voc. sg. masc. wotměnja so w Žarowščinje runje kaž w pólščinje mjez -'e a -'u (stsl. -'e a -iu); hornja serbščina ma jenož hišće -'e a z toho nastate -e₂, -'o a -o, w delnjej serbščinje kaž w Mužakowščinje pak je so vocativ zhubił a bě tež hižo wokoło 1550 nimale zhubyeny a bywa přez nominativ zastupowany, na př.: Jak. człowiece bratše wóscie duše (wot duch), kralu ptšaéelu synu = pól. człowiekcie bracie ojcze dusze, królu przyjacielu synu > hs. čłowječe (čłowjeko) bratře wótče duchy (duše) — kralo přečelo syno a ds. człowiek, bratš, wósc duch, kral pšíasel syn.

3. Tež w dat. sg. masc. a neutr. so Žarowščina z pólščinu runa přeciwo delnjej serbščinje w Mušakowščinje: a) *masc.* maju pola Jakubicy z wjetša kaž w pólšč. -*owi* a rědšo z toho so wuwiwace -*oji*, ženje pak porjadne ds. -*oju*, wo kotrehož nastaeú hl. L. & F.-L. str. 308 sll.: Jak. mužowi kralowi ptšikładowi a mužoji synoji = pól. mężowi królowi dębowi mieczowi = muž. mužoji kralojo synoji pódla mužoju kraloju synoju > ds. mužoju kraloju synoju pšíkładoju a mužoj kraloj synoj pšíkładoj a h.s. mužej kralej synej příkladę — b) *neutr.* maju pola Jak. kaž w delnjej serbščinje porjadnje a w pólščinje přeco -u: Jak. a ds. słowu městu žydowstwu móru słužeńu wiżeńu = pól. słowu pólui miastu zdaniu widzieniu morzu > muž. słowojo městoji mófoji słužeńoji a słowoju městoju mófoju słužeńoju, twórby kotrež tež hižo w druhich ds. narěcach wustupuju.

/ 4. W nom. pl. maju subst. rationalia kaž w pólščinje a starej hornjej serbščinje z wjetša -*owe*, w delnjej serbščinje a Mužakowščinje pak ženje, na př.: Jak. synowe wóscowe, kralowe a *per abusum* tež druhdy pola irrationalijow sudevé (Gerichte, iudicia) pokładowe (Schätze, thesauri) = pól. synowie ojcowie królowie clowniekowie Czechowie = h.s. synowje wótcowje, kralowje, čłowjekowje Čechowje a nětka z toho nastate h.s. synojo wócojo kralojo čłowjekojo Čechojo.

5. Gen. pl. ma pola Jakubicy kaž hiše džensa w pólščinje porjadnje jenož pola *masc.* wukónce -*ow*, feminina a neutra bywaju bjez wukónčenja, w delnjej a hornjej serbščinje a Mužakowščinje pak su wone wot maskulinow wukónčenje -*ow* přizwałe, na př.: Jak. masc. człowiekow mužow gréchow chlěbow — neutr. słow měst — fem. ruk wowc = pól. człowieków mežów grzechów chlebów — słow miast pól lic — rąk ojc, ryb ról dusz prac = d.s. człowiekow mužow gréchow klěbow — słowow městow — rukow wójcow.

6. W dat. pl. maju pola Jakubicy subst. neutra hiše po-wšitkownje kaž w pólščinje stare słowjanske wukónčenje -*om*: człowiekom mužom kupcom góľubjom = pól. człowiekom mężom kupcom gołabiom > d.s. człowiekam mužam kupcam góľubjam. Neutra pak stoja tež pola Jakubicy hižo zwjetša kaž feminina na delnjoserbskim a hornjoserbskim skhodźeňku přeciwo pólščinje: Jak. ds. hs. ntr. słowam wustam (hustum) polam (półam), fem.

ženam nogam (žonam noham) > pól. ntr. słowom polom licom, fem. ženom nogom duszom pracom.

7. Też w jednotliwosćach skłonowania stoji Žarowščina po stronje pólšiny, na př. instr. pl. Jak. lužmi, žećmi wěcni = pól. ludźmi dziećmi kóścimi — dat. pl. ctyfem a loc.-gen. pl. ctyřech = pól. czterem a czterech — dat.-loc. pron. pers. toče a soče (pódla teče a seče) = pól. tobie a sobie.

IV. W osebitne przejenosće z pólščinu a Mužakowščinu.

1. W palatalisacji abo wjele bóle w **nje**palatalisacji skupinow kra kro kru (stsł. kru & kraj) kry kre, — pra pro pru (stsł. pru & pra) pry pre, — tra tro tru (stsł. tru & tra) try tre, runa so Jakubicowa podręč z pólščinu a Mužakowščinu a z nimi też hišće nimo hornjoserbščiny narańše ds. naręče t. j. cyła Žarowščina a Gubinščina a narańša położca Hródkowskeje naręče (k ranju wot Sprjewje); jenož pisowna delnja serbščina z nawječornymi ds. naręcemi je tu dospołnej palatalisacji podleżała; hl. I.- & F.-L. str. 230 sll.:

Jak., naran. ds. nar., Muž., pól.: kradnuć(s) kroma krupa kruty (stsł. krąć, pól. kręty) kryće (kryće, pól. krycie) krej (krej) — prawy prosba (p. prošba) prut (stsł. prąć, p. pręt) prec (hs. preč, p. precz) — trawa chytrosć truć (truć) truba (trába) trestać (punire) = nawj. ds. nar. a ds. pis. rěč: kšadnuš kšoma kšupa kšuty kšyše kšej — pšawy pšosba pšut pšec — tšawa chytšosć tšuš tšuba.

2. Skupina stra stro stru stry je po Jakubicy kaž pola Megisera a w pólščinje a Mužakowščinje njepreměnjena wostała, hdyž w d.s. a h.s. syčawka s wotpadny a wupadny a w delnjo-serbščinje k tomu palatalisacija sobuzynka r do š nastupi:

Jak.-Meg., Muž. a nam. nar., pól.: strach jastrý (kaš. jastrý) sestra (Mg. a muž. sostra, p. siostra) strojíć (p. stroić) strumień struga struk struna wóstry (p. ostrý) = ds. tšach jatšy sotša tšojs tšumień (Chojn.) tšuga tšuk tšuna wótsy = hs. jutry sotra trojíć trumień (zestar.) truk truna wótry.

3. Prašenje, hač měješe Jakubicowa podręč za stsł. zmjechčenej sobuzynkaj d' a t' hišće zynkaj dž a c' abo hač bě jej, kaž delnjo-serbščina, hižo do ž a s zjednorila, Leskien (A. I, 163 sll.) po mojim

přeswědčenju prawje rozrisal njeje; to pak so lohko z toho wuśwětli, dokelž jemu wosebitosće Mužakowščiny a namjeznych narěčow we tom prašenju tehdy hišće nadrobno znate njeběchu a dokelž jemu móžno njebě stronu delnjeje Łužicy postajić, do kotrejež Jakubicowa rěč słusa; tež Megiserowy ds. słowničk jemu tehdy (1876) znaty njebě, kotryž bu hakle 1878 wot Hórniaka w Čas. M. S. str. 46 sll. wozjewjeny. Při rozrisanju tutoho čežkeho prašenja maju so tele dypki wobkedžbować:

1. prawopisne zasadys Jakubicy a Megisera;
2. połoženie podrěče Jakubicy a Megisera na narańšich mjezach Delnjeje Łužicy;
3. njepřejomna blizkosć Jakubicoweje podrěče k Mužakowskej a Slepjanskej narěči;
4. podobne nětčise zjewjenja w namjeznych narěčach, kajkež běchu tehdy w Žarowščinje.

A. Njewčostosć prawopisa Jakubicy a Megisera.

a) Jakubica piše: *α)* za zynk *c* pismiki *z c c: tz̄ t̄: ss — β)* za zynk *s* pismiki *ss a z* (při spočatku) — *γ)* za zynk *z* pismiki *s* — *δ)* za zynk *s* pismik *sch* a *ssch* jenak často — *ε)* za zynk *sz̄* pismiki *sch* — *Ϛ)* za stsl. *t'* = hs. p. ē pismiki *cz̄ tz̄* a porědko *sch z̄* — *Ϛ)* za stsl. *d'* = hs. p. *d̄* z wjetša *sch*, porědko *cz̄ tz̄ t̄* — b) Megiser piše: *α)* za zynk *c* pismiki *z tz̄ zh c* — *β)* za zynk *s* pismiki *ss sch s* — *γ)* za zynk *z* pismiki *s z* (porědko) *sch* (porědko) — *δ)* za zynk *sz̄* pismiki *sch s* — *ε)* za zynk *sz̄* pismiki *sch s sh* — *Ϛ)* za stsl. *t'* = hs. p. ē pismiki: w inf. *-ti* a *-txi*, *-xi* a na kóncu stajnje *t̄:*, hewak nimale stajnje *z̄*, porědko *cz̄:* matz = mać, pretz zegnütz = prec čegnuci — *Ϛ)* za stsl. *d'* = hs. p. *d̄*: přeco pismik *z̄*, jenički raz *sch:* schiwati = žiwać.

B. Wo pismiku *t'*.

K rozrisanju prašenja, hač ma Jakubicowa podrěč hišće zynkaj ē a *d̄* abo hižo *s* a *z̄*, zda so mi kluč być w skupinach trê tri krê kri prê pri a stb a to: a) we jich pisanju pola Jakubicy a Megisera a b) we jich wurjekowanju we pólščinje a Mužakowščinje.

1. Jakubica piše trê tri z wjetša treze trezi (trzy) a tcze tezy, porědko cze czi (czy), na př. czysse (Matth. 28, 3) = tšiseńe (zeríne) das Erdbeben — krê kri z wjetša kcze kczi (kezy), porědko krze krzi a ksche kschi, na př. kczydla čitaj kcidla (ktšidla) Flügel, kezicene = kćicene (ktšicene) das Geschrei, krezycał = kćicał (ktšicål), kcziwy = kćiwı (ktšiwy), gczihisch = kćiz (ktšiż) crux, dale kezud = kćud (ktšud) Peitsche, kezut (kéit) Schild — prê pri skoro porjadnje pcze pczy (pczi) abo preze prezzy, na př. pczewescz = pćewesć (ptšewesć), napczeczywo = napćeciwo (gegen), pczaczels (a wotwodz.) = pćačel (ptśačel) — st' (st') stajnje szcz: boloscz = bólosć, scze = sée, tež puschezitez = pušćić, pusczyna = pusćina, a z cyła za syćawkami s : s : stajnje cz, na př. ksczym = ksćim k(ř)sćim (ich taufe) — ctiry-schescze = ctyriżesće, poscze se = pósće se (sie fasten).

2. Megiser piše:

trê tri = ſtre ſtry: ſtry = tsi (trši); ſtrynaſje = tšinasće; krê kri = fſe fſi: fſeſtan = ksesćan, fſiſ = kſiž; prê pri = ſpe ſpi t. j. pše pši.

Potajkim Megiser tu na stronje delnjeje serbćiny stoji.

W Mužakowščinje a Slepjanščinje a tež w druhich namjeznych podrěčach wurjekuje so: stsl. trê tri jako tsé (tše) tsi — krê kri jako šće (šće) šći, štož je nastalo ze ktše ktši (na př. šćiwı*) = hs. křiwy stsl. krivyj, šćiž = křiž križ, šćud = křud *krjudz) — prê pri jako ptše (ptše) ptsi (= pće pće ptsi) a z wjetša z wotstorčenjom sobuzynka μ jako 'tsé tše (= 'će) 'tsi (= 'ći), na př. tsed = hs. před ds. pśed stsl. prēdъ (vor), tsi = při pši pri (bei). Tuž njeje zwažnje sudžene, hdyž mam ja za to, zo je tež w susodnej Žarowskej narěči so wurjekowało: ptše (= pće) a ptsi (= pći), a z tym by było dopokazane, zo je Jakubica z pismikomaj *cz* cheył woznamjenić zynk ē (nie pak ś). Hdy budžeše Leskien tutu nadpadnu jenakęsé znał, budžeše wón wěsće k druhemu wusudej a rozsudej došoł spóznawši, zo ma *cz* woznamjenjeć zynk *tschj* (= ts = ē). Na wukóncu słowow, wosebje w infinitivach, piše Jakubica nimale porjadnje

*) Jakubicowe twórby kaž krziwy tworja předskhodźeńk k tutym Mužakowskim twórbam, bjez wonych njebychu tute zrozumiwe byłe, potajkim: krivyj, = krziwy = ktšiwy (kćiwı) = *kštiwy = ściwy = šciwy.

tez, druhdy tež *ex* a *tx* (cyle wurjadnje hdys a hdys *sch*): datez, bitez, totez = dać bić toć (hs. tuž). Megiser pak piše stajnje *tz*, kotrajž pismikaj wón tež často za zynk *c* (na př. pretz = prec = hs. preč, stsł. prycb) trjeba, na př. matz = mać (mater) wolatz = wołać, pretz zegnutz = prec čęgnuc; w infinitivach pak wón z wjetša -*i* a -*ti*, druhdy tež -*t:i* piše, na př. pomagazi = pomagaći, wuziniti = wucynići, wotpuschitzi = wótpušći. Z toho po mojim přeswědčenju jasno wukhadźa, zo so kaž w Megiserowym tak w Jakubicowym dialekće na kóncu słow stsł. *ti* (*t'*) wurjekowaše jako ē (nic jako s) abo lěpje jako *cj* (*tsj*) cyle tak, kaž so to hišće džensa wurjekuje w pólščinje a w nařańśich hornjołužiskich narěčach wosebje w Lubijskej a holanskéj: dacj = dati, wołacj = volati.

W spočatku a w srjedži słow piše Jakubica z wjetša *c*, hewak hišće druhdy w spočatku słow *ze* a před *i* tež *c*: moschecze = možeće (potestis), wobroczeja, czemny (= čémny), czirpe (= čirpe, patiuntur), zcaalo = éalo (Leib), cignu = čignu (sie ziehen), cischlke (schwer), crne = čirne abo černe ntr. sg. (p. ciernie), štož skoro na to pokazuje, zo je Jakubica tež póliske knihi a pólski prawopis někak znał. Megiser pak piše za *t'* nimale přeco :, jenož druhdy po słowjensku / a w skupinje *st'* a *st* stajnje *sch*, na př. zischazi = čišćaći (imprimere), zeze = džéče (Kind), spinceti = pšínesći (bringen), ſpriążci = pšíjaćel, jast = jašć (spuma), puſčina = pusćina (desertum).

Hdyž pak Jakubica pódla hdys a hdys a wosebje we srjedži słowow tež *sch* a *s* piše, ma so to wopravdže jako s čitać a je to dopokaz, zo so w Žarowščinje jednory zynk *s* za *ts* hižo připominaše a zo tuto wašnje wurjekowanja zapadnych delnjoserbskich narěčow druhdy samo w předložkomaj *prę* a *pri* wustupowaše, wosebje pak we wjazawcy *pscheto* (= pšeto), kotraž bě snano z tamnych stron přenjesena; z tajkim kabłanjom narěče wujasnuje so tež wšelake pisanje toho a samoho słowa, kaž na př. ksydla, kschedla pódla staršeho kczydla a pschestaa pódla pczestatecz.

Z tutoho wašnja pisanja ja sudžu, zo je so w narěčomaj Jakubicy a Megisera t. j. w Žarowskej a Gubinskej *t'* jako ē wurjekowało.

C. Pismik d'.

Pola zmjechčeneho zobuzynka *d'* ma so wěc nawopak. Tu piše Jakubica zwjetša, haj nimale porjadnje *sch*, hl. Leskien A. I, str. 163 sll., jenož porědko wón za to trjeba *cz*, wosebje w prawje často nałożowanych słowach a twórbach kaž na př. bucze = budže, stsl. bagetъ (přir. Leskien str. 164) a we wukónce słowow a złózkow, hdíež za *c*: tež staja *tez dez t*:, na př. bucz butz = budž (sei), butcztey = budžtej, chootez a chodez = chodž (gehe), czelatz = celadž (Gesinde); po sýčawkach ma Jakubica porjadnje *cz*, ženje *sch*, na př.: rozczelowatz = rozdželować, rozczelona = rozdželona, tež rozsczelitez = rozdželić.

Megiser pak piše za *d'* kaž za *t'* porjadnje :: zeze = džéče, žejž = džesyc, žoutfa = džowka, jenož druhdy *f*: jdjeſti = sežeſ (sedere), a jenički raz *sch*: ſchjivati = źiwać (videre).

Zo pak chce Jakubica z pismikami *cz* (*tcz*, *dez*) dwojozynk = *d'* abo *ts* wosnamjenić, sudžu ja runje z tych kompositow, na kotrež so Leskien str. 168 powołuje, zo by indirektnje dopokazał, zo chce Jakubica z *c*: (*tcz*) jednory zynk *č* abo *s* wosnamjenjeć: wotschelitcz (= wótželić) wotscherschatecz (= wótžeržać): tute komposita wón dyrbješe tak a nic hinak pisać, dokelž Serb při nich srjedž praeponicije a jednoreho słowjesa při wurjekowanju dželi: wót-žeržać wót-zelić, a ženje njewurjekuje: wo-tžeržać, wo-tželić.

Mužakowska a Slepjanska narěč matej porjadnje *d'* kaž pólšina, jenož wurjekowanje skupiny *d'* klinči bóle po hornjo-serbsku hač po pólsku, w druhich namjeznych podrěčach měša so často *d'* a *č*.

D. Mój wusud.

Potajkim je mój wusud: Žarowska podrěč Jakubicy znaješe za stsl. zynkaj *t'* a *d'* wobě wurjekowani ē ſ a *dž* *č*. Prěnjotnaj běstey tam zynkaj ē a *dž*, ale z delnjeje serbščiny wot nавječora dobywaše so tehdy do njeje kaž džensa do srjedźnych a nавječornych namjeznych podrěčow srjedž hornjeje a delnjeje serbščiny, zjednorjene wurjekowanje ſ a *č*, mjekši zynk *dž* jemu lóžo pódleža hač twjerdši ē, tuž běše tehdy tutón proces pola *dž* nimale dokonjany, pola ē pak hakle so započinaše. Stare *dž*

so přeciwo nowemu z hišće džeržeše na kóncu słowow, w srjedži pak jenož při husto trjebaných słowach kaž budže, w spočatku słow bě *d* hižo cyle wotstorčene, po tajkim buschecze = bužeće (ihr werdet) a tak přeco hdyž dwě złóżcy zasobu matej *d'* a *t'*: wischicze = wižice.

Zjednorjeny zynk s bě so w Žarowščinje hakle we tych słowach ke knjejstwu dobył, w kotrychž bě wjacy syčawkow abo so dwě złóżcy za sobu ze syčawkami započinaštej, jeli prěnja *dž* njeby, kotraž potom stajnje do z so zjednori, na př. buschecze = bužeće, tež busesch = bužeš (přir. Leskien A. I, str. 264). Jenož we srjedži słowow poča stary zynk ē khablać a nowemu jednorišemu, z nawječornych ds. narěčow so začišćowacemu podlěhać, na kóncu pak so hišće krućišo hač *dž* džeržeše, dokelž běštaj tam wobaj zynkaj bjezhłosnaj (tonlos) a přez to krućišej a snano tež podobnje klinčeštaj kaž w pólščinje: *cj* a *džj*.

Hdyž po swědčenju Leskiena (str. 147) nie porědko w samsnym słowje so za stsl. *t'* tu *cj* a tam *sch* a hdyž so w 2. pl. w séčenju sw. Marka w 60 padach -sche piše a w druhich hišće wjacy padach -cze, drje so njehodži přeč, zo bě tehdy w Žarowščinje wurjekowanje s znate, ale z toho so njesmě sudžić, zo bě starše wurjekowanje ē njeznate a wjacy njewužiwane, nawopak, wobě wurjekowani běštaj poruno sebi wužiwanej, twjerdše ē běžo so z s džě so nimale w šudže na kóncu a we spočatku słowow hišće wobdžerža, mjekše *dž* pak bě hižo skoro wšudže z wuwzaćom wukónow podležało a nětka z na cyłej fronće dobywajcy swój wuliw tež na ē wupřesčerajo tuto do s přetworjeć pomhaše. Tajki proces njestanje so tak rjec přez nóc a njepřewjedže so na cyłej čarje na dobo, ale k tomu je dlějši čas trjeba, lětdžesatki wojuje nowe wašnje wurjekowanja ze starym, doniž skónčnje stare wašnje přewinjene njeje, tak zo nowe dospołnje zastupi. A stajnje při tajkich processach mjekše zynki lózo a spěšnišo podleža, twjerdše pak pomalšo a pozdžišo; tak bě to z *dž* a ē tehdy w Žarowščinje a tak je to za naše časy w srjedźnych a nawječornych namjeznych podrěčach: tam nětka z Delnjeje Lužicy dobywajcy wurjekowanje z město *dž* so začišćuje, s město ē pak so porědko slyši; a tež tu zaso widžimy, zo tutón proces z nawječorneje Delnjeje Lužicy tón króć na pólđnjo postupuje, kaž tehdy na ranje a to-

do Gubinskeje narěče so pomału dobywajo, w Žarowskej pak hižo knjejstwo dospěwajo.

Tuž sym ja za to, zo by so při přepisovanju Jakubicoweho teksta do našeho delnjoserbskeho normalisowancho prawopisa to tak činilo, zo so wšudže drje ds. ē, ale za stsl. ī po pól. a muž. ē (nic s) a po tym tež pέedać pέaćel a podobnje piše.

V. Jakubicowy słownik.

Štož Jakubicowy poklad słowow nastupa, je so jemu dotal z tym křiwdziło, zo smy my wšitke słowa, kotrež w dotalnej delnjej serbščinje njejsu a při tom w prawopisu někajke česke znamjo na себi noša, za česke měli, wudawajcy, zo su wone wot Jakubicy při přełožowanju Noweho Zakonja bjez wšeho wobmislowanja z jeho českeje předlohi do jeho delnjeje serbščiny přenjesene; wšitke tute po zdaću česke słowa sym ja w Časop. M. S. 1898, str. 88 sll. a 1899, str. 3 sll. po wupiskach kn. prof. Leskiena we swojim słowniku z Jakubicoweho Noweho Zakonja wot delnjoserbskich dželił a při jednotliwych pismikach na kóne pod smužu stajal. Z tym pak je so Jakubicy wulka křiwa stała, kaž sym to póznał po tym, zo sym pytnył, w kak blízkim zwisku Jakubicowa podrěc z pólščinu a z pólskimi narěčemi stoji. Po tym sym hišće raz wšitke za česke wudowane Jakubicowe słowa přehladał a z pólskimi přirunował a k tomu póznaću přišol, zo směmy we wulkim cylym derje wšitke Jakubicowe za česke měte słowa za Žarowsku podrěc reklamować, tak ruče hač so wone tež w pólščinje abo přibuznych zapadnopolskich gwarach namakaju njedžiwajcy na jich z džela česki prawopis; hišće wěśčiso byla to pola tych słowow, kotrež tež w Mužakowskej a Slepjanskej namjeznej narěči přikhadžeju. To trjebam tu jenož pokazać na: erne pódla zcerne = čirne a černe (ntr. sg., Dornbusch, coll. Dornen = p. ciernie > č. trní (n. sg.), poskwrnene = póskeřnéne = p. poskwiernenie > č. poškvrení, zaklnuće = p. zaklnacie > č. zaklnoutí. Na to wašnje w Jakubicowym słowniku nimale dwě třećinje wšitkich słowow, kotrež mějachmy dotal za česke, Žarowskej narěči a z tym delnjej serbščinje a delnjoserbskemu słownikej připadatej, a tak sym je ja tež z połnym prawom w serbskim šaće do swojego wu-

dajomneho delnjoserbskeho słownika přijał. Tu pak móžu a chcu ja jenož te najwosebniše a najzajimawše z nich wuzběhnyć a pokazać.

a) Słowa Jakubicoweho Noweho Zakonja, kotrež so z pól-skimi runaju: cudny chrobry chluba chlubić jesli (p. jeśli) jěšćić se (p. jaszczyć się) každy kogot (kogut) karać masć měškać (mieszkać) miłować ñech (niech: ñech buże = niech będzie) nadymać se (nad. się) ñenawistny (nien. —) pan peca (piecza) pochybować policki (policzki) pošlem (poszle) potrata (utrata, strata) rozkoš (rozkosz) serce społka f. (čě. pak: spolek m.) stydliwy (wstydliwy) styžić se (wstydziić się) sprawa takowy trwać wedla (ale čě.: vedle) wleebny (wiel-) wótpérac (odpieracz) wo-płata (opłata) wožrałc Fresser (p. ožralec Fresser, ale čě. ožralec Säufcr) vschaalatez = wužalać (udziałać: erarbeiten) vmysł = wumysł (umysł) zakusyć (zakusić) zawod (zawód) zbawić wyknuć (wyknąć) a wšitke słowa z praefixom w y - na př. wydać, wydrěć (wydrzec).

b) Słowa, kotrež so z pólskimi a mužakowsko-slepjansko-namjeznymi runaju, w delnej serbšinje pak njejsu: badać forsehen, zbadać erforschen, chybnuć (p. chybnać, přir. muž. chyba) jastry (kaš. jastry) ješći (p. jeszeze, muž. jěšći) jiny (iny) m(e)dły (p. mdły, muž. medły) parowk (p. parobek) prajić a prawić (p. prawić, hs. prajíć) srebro abo sřebro (p. srebro, muž. srěbro a adj. srěbny, slepj.-nam. sřebro a adj. sřebny) traćić (perdere) z komp. stracić zatraćować (p. tracić, zatracić).

c) Słowa, kotrež so z pólskimi a z džěla hornjoserbskimi runaju, mjez tym zo ma Mužakowścina z delnej serbšinu za nje druhe słowo: hańba (stně. hóna) > ds. muž. sromota, hizić abo hyžić (p. hydzić, hs. hidžić) > ds. muž. gramowaś (č) — swarić (p. swarzyć, hs. swarić) > ds. muž. šeokaś(č) — wyčekać (p. wyciekać, hs. wučěkać) > ds. huběgaś, muž. wuběgać.

d) Słowa, kotrež ma Jakubica jenož z Mužakowścina rune: ležki (facilis) > ds. p. lažki, pírwinošnicy (primitiae = muž. pírwšnicy (Frühbirnen), pčaēl (ptšaēl) > ds. pšiašel, p. przyjaciel, wšycki > ds. wsyken, p. wszystki, hs. wšitki.

Spěwaj serbskeju wučomcow Gubinskeho gymnasija k narodninam rekt. dra. Sig. Cleemanna dnja 2. V. 1721.

Ze zapiskow Gubinskeho gymnasija wupisał a podał
prof. dr. *Hugo Jenč.*

I. Słyńco — wucabnik.

Ta bytšna slynic¹⁾ te switlē²⁾ smugi chyta
Na kwitkow³⁾ młožinu, kinž³⁾ ned wen hubijo.
Ach, luby, pojez mi, co doch ta bilda pyta?
A kaka wucba⁴⁾ doch zez teje samej žo (abo jo)?
Teg' slyńca złoty kšas⁵⁾ su wérne wucabniki⁴⁾;
Te switlē²⁾ smugi su jich dobre wuceńc⁴⁾.
A gaž tam pšízomy k jich nogam, my wukniki⁴⁾,
Ga pótom kwity²⁾ smy ach nédopužnone⁶⁾.
O cesny wucabnik⁴⁾ kenž nam ak slyńce swěsiš,
Kenž twójo swětlo k nam tak kšasne hobrašaš,
Bog wóstani twój scít a slyńco, to cu pšosyš:
Ga kwity²⁾ pułnejše⁶⁾ bužomy wordowaš⁴⁾.

Christianus Fridericus Stulpitius Neozauch. Lus.

II. Słyńco. — Nil amabilius.

Rowno ako nam nic lubej ak ta swětla słońca¹⁾ jo,
Pšeto my smy wälgen wjas'le, gaž ta sama góře žo:
Tak, kněz rektor, wy že séo našej šule słońca¹⁾.
Waša hucba někséš²⁾ měš žedne tužneg' kónica.
Och nam nějo nic tak lubo, ak tu Wašu hucbu měš,
A Was speco³⁾ słusaš haw⁴⁾ a k Wam do tej šule hyš;
Až se pak to same sta⁵⁾ (!), což my rażej comu⁶⁾,
Ga daj Wam ten luby Bog gnad⁷⁾ a stroju⁸⁾ k tomu!

Johannes Augustus Russ. Wittmansd. Lus.

¹⁾ slyńca, f. po ně, die Sonne tworjene m.: slyńco, přir. rj. 9 a 11.
— ²⁾ switlý, kwit, kwitk pódla swětlo (rj. 10) a swěsiš (rj. 9). — ³⁾ kinž pódla kenž (rj. 9 a 10). — ⁴⁾ Starše přidychowe w: wucba, wucabnik, wuceńc, wuknik, pódla młodše h: hubijo, hobrašaš; podobnje wordowaš město nowšeho hordowaš. — ⁵⁾ kšas, m. ad hoc tworjene město: kšasa f. — ⁶⁾ puhy, puhiš m. połny połniš = stsi plñni plñniti. — Red.

¹⁾ město: slyńco. — ²⁾ zmylka m.: někséla. — ³⁾ po starej Gubinskej narčci (přir. Megisera) m.: pšece abo pšecej. — ⁴⁾ m.: how. — ⁵⁾ zmylka m.: stano. — ⁶⁾ dla nazynkowanja m.: comy. — ⁷⁾ m. gnadu. — ⁸⁾ po ně. Gesundheit stro(w)ja, f. město strowe, n. — Red.

Ležownostne mjenia w Serbach.

Ze zapiskow kr. st. archiva podał dr. Jurij Pilka.
(Pokračowanje.)

Kaž je te wote mnje w Časopisu 1908, str. 84 sll. wojewjene ležownostne mjenia jedyn z našich młodych Serbow, tak je tež te tudy podate jedyn z našich studowacych, mjenujey kn. stud. theol. Karl Křižan z Hodžija z naprašowanjom pola wobydlerow we přikhadzacych tu wsach zwěsíl a tak z ludoweho erta wobswědčił.

11. Dubrawka: Při jězorje, Koptec hora, při nowinje, při Ćichołeu, w dole, w kózłach, w zahrodze, mały kruch, dołhe wosrjedki, hora, při horje, při krušwięcy, zady zahrody, při zahrodze, pastwišćo, zady wsy, zady hasy, w hatach, zady Spankec, na wumjeńku, při wjesnym honje, při Liwatnicy, při dźělošćach, při pólnym puću, při rězakowym hače, při Kobanec hače, při Hłowačec keřkach, při dubinje, Křidlec doły, sucha łuka, při Prašec šćezy, při Prašecach, we wosančkach (Zitterpappel), při Prokušec hače, při Bartskej mjezy, před Hajncec horami, Hajncec mała hora, Hajncec wulka hora, Hajncec hłubiny (muldy), mjez horami, při dubje, při farskich keřkach, při rěcy.

12. Brězecy: Zady zahrody, pod zahrodu, při polu pola Kortnicy abo pola fórbarka, Kubašec łuka, zadna łuka, pola Hancke mjezy, při Bartskim puću, małe polo, mała łuka, při pěškowym polu, při brězach, w dubach, na horje, pod horu, Słónčica, při Słónčicy, w koši, we Węchpolec koši pola studnje, klin, při wětrniku, pola krušwički, při zahrodze, w dólčkach, při Hrodišeu, Dračowka, Šibjeńca, při křižnym puću, w króńcach, poprjanc, Mětrachec hora, při Ryblowskim mlynje, w brodach, při zelenym puću, powodżowate pastwišćo, srjedźna łuka, srjedźne polo, we dźělošćach, na wulkim poli, w kućiku, při Jeńkec hascy, při třešnjach, na čerwjenym (polu).

13. Bukecy: Při srěnej drózy, delna łuka, delne polo, pola Koperc, při Koperskim prěčnym puću, klin, při Rodowskim puću, při Něcinskim puću, pola Pomerc, na škrutach (?), zady korčmy, niże wsy, při linjanych jamach, na zahrodze, fórbarska łuka, pastwišća, při krušwinje, mała łuka, při jězdnym puću, při

wólsi, při Trjebjenskim puéu, skale w Skopcach, pola bozoweho kefka, horne pola, mała droha, při šerokim kamjenju, delny trybach, gmejnska łuka, gmejnske polo, na pusćinje, džělošća, na horje, stara droha, we łużach, při Přiwčanskim puéu abo při Kumwałdskim puéu, při delnej łužinej łucy, we Skopcach, při šerokej mjezy, prèni kruch, Trjebjenska łuka, předkna abo předkomna łuka, na kosmaču, zadna łuka, při lipcy, při kefkach, na ladvach, w dole, w kućiku, při Zobic kefkach, w haju, klin, Wendlerec khěže w złotym kluču, wulka łuka, pola Kurjećic, při studni, we wosančkach, při Mješiskej mjezy, Mješiske lada, Bjenadžic kefki, klinna hora, hornja abo wulka łužna łuka, pola wěnčinkow, w popec kuće, w gmejnskich trybach, luže, twańska ležomnosć, při hórkach, w jězorach, pod Łužanskim pućom, Swědomnic hat, Swědomnic zahon, lětna wowčna hródź, Felbic kefki, wolace kefki, dołha łuka, zahonska łučka, wulki zahon, w moskach, khlěbowe polo, pola Huzakec, horny trybach, na šibjeńcy, při kowańi, při Pětřkec puću, mały zahon, pod Žornočanskim pućom, na šćerkawcy, w třoch studnjach, maleniny hat, na kamjeńčkach, Hromadnik, při herbskej grychće.

14. Wulki Dažin: Při Małodažinskej mjezy, při drózy, na gmejnje, na horje, wyše přečnego puća, zady zahrody, Pichow, dołhe worśjedki, na přečnicach, w horje, při horje, bróżeń, hornja zahroda, zady wsy, při Njeznařowym puću, při haju, při kemšacej ščežcy, mała łuka, sucha łuka, w skale, zadna łuka, na pólslědze, w dole, wyše kefkow, při Kubasec mjezy, pod pastwišćom, srěnja łuka, hornje polo, delne polo, při Jaworničanskej mjezy, zadne kefki, zady hory, gmejna, klin, při drozy, přede wsu, wumjeńkowa łuka, zahroda, při Wolešničanskej mjezy, zady dwora, prěni dołk, druhi dołk, třeći dołk, při Běmarec mjezy, hora, pola na horje, w Lići (?), zady rěki, posleni dołk, pod młynskim přerowom, na tymješicach (?), w aspach (?), zady aspow (?), při studnjach, zahrodná łuka, při młynje, gmejnski kruch, při Lěwałdskej wodźe, při Streitfeldžanskej mjezy, lěsna łuka, duby, šěroka łuka, při młynskim haće, při Kumwałdskoj drózy, při pućniku.

15. Kortnica: Při haće, při Křižanec džělošćach, při kefkach, kefki w dole, wulke polo, nižne wulke polo, łuka

w dole, Hrodziščanski puć, při brězach, při hatku, polo na brjozach, polo při třešinkach (?), polo při Hrodzišeu, polo w króńcach, při Njechornskim (ryhlowskim) mlynje, wyše klinčka, nižny klinčk, Rakojdžanski puć, po Brězecach, polo na kupkach, polo pola Wancarja, na horje, na čerwjenym, w bělowi (keŕki), na trybach, při Wukranćickim puću, při Hrodzišeu we hasach, při kupkach, polo na pěsańcy (-kach), na zahrodze, Michałkec keŕki, zahroda, Libšec keŕki, při wólſach, při kromje, při hrbowym keŕku, na kupkach, při Małkec čerwjenym, při Bartskim haće, delne wólše, horne wólše, we Wancarju, na ladač (hdźež su lada, tam ničo njeroscē), wjesna zahroda, w jaslowach (jasla = Esche), wulki kruch, při Brězyčanskim puću, na horje, při kólni, pola šlahi (Verschlag), při kupje, při ryhlowskim mlynje, při Njechornju, Zuborničanski puć, krawcowe polo.

16. Wujězd pola Ketlic: Horna łuka, Lubijska dróha, stary hat, w rakowach, při hornym mlynje, na Bičinje, při Njeznarowskim, zady dwora, stara dróha, při Njeznarowskej mjezy, w gringlach, w haće, lěsowy puć, w lěsowach, wódnik (přez kotryž dže kemšaca ščežka), při pěstowje, pod mlyniskim hatom, w haskach, wyše Błocanskeho puća, při popicy, při delnym mlynje, na horje, w šijach, w sowinach, na horje, tež Balna mjenowanej, pod Leńskej ščežku, při pěstowje abo zady wsy, při skale, přeni wódnik, druhi wódnik, při dubje, při Špitałskej mjezy, při Čornjowskej mjezy, we łukach, mała łuka, spod gmejnskich haskow, tež hórka mjenowanych, wulki klin, zadne polo, w pěstowach, na pěstowje, Leńska ščežka, stara zahroda, delna łuka, dołki, při Stwěšinskej mjezy, zady wsy, pola wódnika, keŕki, horno-mlyniski hat, horny móst, gmejnska łuka we wólšinach, wólšiny, pod popicu, w dubach, při hatkach, při hascy, zadne hatki, předkne hatki, Ketličanski puć, Lubijska ščežka, při Wallowskich polach, popica. (Pokračowanje.)

Attributivne zestajenki.

Z přidawnikami ze zwěrinskich mjenow.

Zezběrał a zestajił † *Jan Radyserb-Wjela.*

Předstowčko redaktora.

Tutu zběrku wěčnikow z přidawnikami, kotrež su wot zwěrinskich mjenow wotvodzowane, je naš njespróčniwy wótčinc njeboh Jan Radyserb-Wjela z ludoweho erta zezběrał; wulki džel wot nich so w našim Pfulowym słowniku njenamaka; tuž je tale Wjelowa zběrka z dobom nowy jeho dodać k našemu hs. słownikę. Te zestajenki Wjeloweje zběrki jenož, kotrež su pomjenowanja rostlinow, sym ja tu wuwostajił, dokelž su wone ližo w jeho wulkim džele „Serbske rostlinske mjená“ str. 11 sll. tutoho lětnika sobu wotčišcane.

Babceye bluwanki, pl. t. (ſcherzhaft), Honig.	Holbjace wóčka, pl., freundliche, gutrausliche Augen.
Baćonjowe bristwje, pl., Beine mit dürftigen Waden.	Hupača wón (iron.), Gestank.
Baćonske nohi, pl., lange dümme Beine.	Husaca haska, Körngasse in Bauzen.
Bakuće črjewka, p. t., Schneppendreck (Speise).	Husaca stopa, Plattfuß (der Person).
Barjacca pódnuš, Plattfuß.	Husace bibaski, Nudeln zur Gänsemast.
Blikhowe wóčka, pl. t., pfünzliches Zeug.	Husace mozhycčki, Schwachköpfigkeit.
Byča hłowa, Starrkopf.	Husacy rynk, Gänsemarsch.
Byče ryki, heftiges Anschauzen.	Husanče khošća, fahlgefressene Krautstauden.
Byči tył, Hartnäckigkeit.	Husanči kuzmot (kužmocht), Raupennest.
Čelaca nypa, junger Dummkopf.	Husycá stopa, Plattfuß.
Čelace lětka, pl. t., die erste Jugendzeit.	Husyci stup, Gang über die große Zehe.
Čelace mozhycčki, Verstandesunreife.	Jehnjaca duška, unschuldiges Kindlein.
Čelacy rozum, kindisches Verständnis.	Jeleniča hońtwa, hohe Jagd.
Čelca hłowa, mürrisches, starres Wesen.	Jeleniča stopa, Hirsfährte.
Čelče borki, pl., Anschauzerei.	Jelenjace kholowy, Hirschlederhosen.
Čelci wustoj, tottige Einsicht.	Jelenjace nohi, flinke (magere) Beine.
Dypača džera, rundes horizont. Loch.	Jerjaca sól, Seesalz.
Hadžace lenidlo, Ottergezücht = falsche Menschen.	Jerjowa duška, „Heringssseele“.
Holbjaca kukawa, Taubenschlag.	Jerjowa hasa, Heringstrafze in Bauzen.
Holbjaca swěra, eheliche Untreue.	Jerjowy khribjet, schmaler Rücken.
Holbjace hubkowanje, Liebesgetändel.	

- Ješčerjowa šlachta, Utterngezücht
(biblijh).
Kača drapa, Entenfräze (vom
Baden in Ententeichen).
Kača stopa, Plattfuß.
Kačorowa barba, grümchillernde
Farbe.
Koče mjerzanje, Kaženjammer
(physisch und moralisch).
Koče skiwle, Kaženmusik.
Koče slěboro, Glimmer.
Koče woko, Schillerquarz.
Koče zbože, blinder Glüct.
Koče złoto, Glimmer.
Koči drač, Tierquälerei.
Koči maz, dicker Fettbrei als Zubrot.
Koči měd, Gummi der Steinobst-
bäume.
Koči pomjatk, kurzes Gedächtnis.
Konjaey hóle, Pferdeknecht.
Kozacy hóle, Biegenhirt.
Kozacy pomjatk, kurzes Gedäch-
tnis.
Kozacy Wuježk, Dorf Wuischke
bei Weissenberg.
Kruwjaca wopuš, frauer Ampfer.
Kruwjace zelo, Weißwurst.
Kruwjacy hrib, Kuhschwam (Bo-
letus bovinus).
Kruwjacy kał, Struifkraut.
Kruwjacy mlóč, Löwenzahn (bot.).
Kruwjacy plinc, Kühlsladen.
Kurjaca kročalka, kurzer Moment.
Kurjace woko, Hühnerauge.
Kurjacy krahole, Hühnerhabicht.
Łastojče zelo, Schöllkraut.
Łastojči mjetyl, Schwalbenchwanz
(ein Schmetterling).
Lawjaca (& lawska) jama, Löwen-
zwinger.
Lawska hasa, Lauenstraße (Baußen).
Lawske deno, Nimmersatt (Perf.).
Lawske hrjebje, Lauengraben (in
Baußen).
Lawske hwězdro, Sternbild des
Łöwen.
Lawske wrota, pl. t., Lautentor
von Baußen.
Lawski mlóč, Löwenzahn (bot.).
Lišča hora (Lisahora), Fuchsberg,
Dorf Liſsahore.
Lišča jama, Fuchsbaue.
Lišča wopuš, Fuchs schwanz (bot.).
Lišče rěče, Schmeichelwort.
Lišče rukajcy, Fuchsbalg=Hand-
sfchühe.
Lišče šćežki, Schleichwege.
Lišče wabjenje, listiges Looken.
Lišče woči, trigerisches Blitzen.
Lišči člowjek, Schlaumeier.
Lišči pŕesmyk, heimlicher Durch-
schlupf.
Myšaca sočina, Kaže.
Myšace bobliski, pl. t., Mäusekot,
flarer Nutrat.
Myšace hrymzle, pl. t., Nagezähne.
Myšacy prédar, aufdringlicher,
lauter Schwätzer.
Myšacy šosašk, Kater.
Njetopyśke jezdženje, fahriges
Wesen.
Pawča přaza, Altweibersommer.
Pawjaca hordosć, Stolz auf
Schönheit.
Psowja hwězda, Sirius.
Psowje cypy, pl. t., schwaches
Zutunemesser mit Holzgriff.
Psowje dny, pl., Hundstage.
Psyči člowjek, Hundsfott, Lump.
Psyči kašel, Bellhusten.
Psyči nós, scharfer Geruchsstrom.
Psyči skaz, Hundswut.
Ptača humjeńca, Vogelherd.
Ptača klětka, Vogelfäfig.
Ptači krahole, Geier.
Ptači kwas, Vogelhochzeit (Kinder-
beschenkungsfest am 25. Fe-
bruar).

- Rača haska, Saatgasse.
 Rača šijka, Krebschwanz.
 Rače wóčko, Krebsauge.
 Rači kabat, Panzer.
 Rači khód, Rückgang (des Ge-
 schäfts o.).
 Rači linak, Butterkrebs.
 Rapača cwólba, Diebsthiebel.
 Rapača hórka, Galgenberg (bei
 Baußen).
 Rapača klétká, Galgen.
 Rapača žratwa, Nas.
 Rapače činjenje, Mordsgemüche.
 Rapače lado, Schindanger.
 Rapače pasmo, Diebsthiebel.
 Rapači pazorak, Hässcher.
 Rapači ríps, fataler Kontrolleur.
 Rybiny zub, } Fischbein.
 Rybjaca kósc, Fischbein.
 Rybjaca krej (fig.), Kaltfiss.
 Rybjaca waka, Regenwurm.
 Rybjace pjero, Flösse.
 Rybjace wuši, pl. t., Fischkinnen.
 Rybjacy česak, Fischrechen.
 Rybjacy wolij, Fischtran.
 Rybowa hasa, Fischergasse (Baußen).
 Sokolna hora (auch Sokula hora,
 Sokolnica), Falkenberg.
 Sornjaca tupka, kleiner hübscher
 Füß.
 Sowjace woči, pl., Augen, die sich
 auch im Dunkeln zurecht finden.
 Sowjacy nôs, Adlernase.
 Sróča bjesada, laute Schwatzgesell-
 schaft.
 Sróča wopuš, Person in steter
 Bewegung.
 Sróča wadzawa, zänkisches Weibsen.
 Sróče skački, pl. t., Gehüpfe.
 Sróče wóčko, Hühnerauge.
 Sróči drob, Elsterlein, fig., Nei-
 gung zu lautem Bielgeschwätz.
 Sróči šćekot, fig., kreisiges Durch-
 einandergeträtsch.
- Srokojty woł, schiefger Ochse.
 Swinjace běrny, pl., Futter-Kar-
 toffeln.
 Swinjace nôzki, pl. t., Pökel-
 schweinstködel.
 Swinjace rěče, pl. t., Hackerei.
 Swinjace wiki, pl. t., Holzmarkt
 in Baußen.
 Swinjacy pysk, Schweinerüssel.
 Šéhliča pycha, bunter Aufpuß.
 Šeúča hoka, Nachthaken (zum
 Fischfangen).
 Šeúča huba, vorstehende Lippen.
 Škowronča hora, Herchenberg bei
 Salzenforst.
 Wjelča jama, kaltes, düsteres Lokal.
 Wjelča pokuta, Zwangsbüße.
 Wjelča zyma, griminige Kälte.
 Wjelče pasmo, Räuberbande.
 Wjelče sylzy, Heucheltränen.
 Wjelči hłód, Heißhunger.
 Wjelči łów, Wolfssjagd.
 Wjelči měsac, Dezember.
 Wjelči pazor, Wolfssklane der
 Hunde.
 Wolaca hłowa, Dummkopf.
 Wolaca mula, Ochsenmaulsalat.
 Wolacy lěnich, Faulpelz (Person).
 Wolacy mozhy, fig., große Dum-
 heit.
 Wolacy skok, iron., Schleuder-
 gang.
 Wolacy wustoj, Unverständ.
 Wopiča lubosc, Affenliebe.
 Woselske žrěbjo, Eselsfüllen.
 Wóslaca hora, Eselsweide bei
 Baußen.
 Wóslaca koža, Pergament.
 Wóslacy khwat, Bummelschritt.
 Wóslacy rjap, geduldiger Rücken.
 Wóslacy rozum, geistige Be-
 schränktheit.
 Wóslica hora, Dorf Eselsberg.
 Wowča drasta, fig., Frommtuerei.

Wowča hłowa, <i>Schafkopf</i> (ein Kartenpiel).	Zaječi kwěk, <i>Häsenharte</i> .
Wowča hora, <i>Schafberg</i> .	Zaječi khlěb, über Land gewesenes heimgebrachtes (Rest=) Brot.
Wowča lawa, <i>Schafbrücke</i> bei Preuschniš.	Zaječi spaš, leiser (unfester) <i>Schlaf</i> .
Wowča waka, <i>Drehwurm</i> , <i>Dueſe</i> .	Zwěrinska zahroda, Tiergarten (bei Muskau).
Wowča zyma, „ <i>Schaffälte</i> “ = niedrige Temperatur zur Zeit der Schlehdornblüte.	Žabjaca hłowa, <i>Alraupe</i> .
Wowče jasla, pl. t., <i>Schafhürde</i> .	Žabjaca krej, Kaltblütigkeit, Gleichmut.
Wowče rozynki, pl. t., „ <i>Schaflorbeeran</i> “.	Žabjaca robota, Frondienst zum Schlagen ins Wasser gegen Froschgequaque, auf daß die Schloßherrschaft an Sommerabenden nicht beunruhigt werde.
Wowče šparki, pl., knappe Schuhe, auch Kinderschüchel.	Žabjaca ščuka, Froschhecht.
Wowče zdaće (tež počinjenje), Heuchelschein.	Žabjace posleščo, Froschlaich.
Wowči kašel, kurzes Husteln.	Žabjace woči, pl., hervorstehende Augen.
Wšowy maznik, Quackalber.	Žabjace wowcki (= hlojčki), pl., Froschquappen.
Zaječe bobki (boblki, bobuški), Hosenlösung.	Žabjacy žebjer, elendes Messer (Froschfleke).
Zaječe wusy, blonder Schnurrbart.	Žurči skupe, Erzgeizhals.
Zaječe wuši, pl., lange Ohren.	
Zaječi krahole, der große Habicht.	

Barbowne přidawniki k wěcnikam.

Zestajał † Jan Radyserb-Wjela.

Předspomněníčko.

1. Dzēl tutych z ludowych wust zezběranych zestajenkow w Pfulowym słowniku hiše njeje.

2. Za někotre tutych attributivnych zwjazankow mamy tež wosebite wěcniki, kaž na př.: sknadž = žołty wrobl, třaslač = čerwjena wopuška, kabija = zelena wróna.

3. Za přidawnik „žołty“ praja před někotrym wěcnikom druhdy tež „złoty“.

Předspomn. redaktora. Pomjenowanja rostlinow sym tež tu wuwostajiž ze samsneje přičiny kaž w překhadzacym nastawku.

1. Běły, a, e:

Běła całta, Weißmehlsemmel (im Gegensatz zu srěnja całta = „Dreierbrot“).

Běła dróha (njebjeska abo swjata dróha), Milchstraße.

Běła drózna, weißköpfige Drossel.

Běła hłowa, Fischweihe. Pandion haliaëtes.

Běła hliná, Töpferton.

Běła Hora, Dorf Belgern.

Běła hora, Quarberg bei Belgern.

- Běla košla, neuwaschenes Hemde.
 Běla Lilija, die Weisse Lilie =
 Sandgut bei Schwarzdler.
 Běla njedzela, Sonntag Quasimodo-
 dogeniti.
 Běla nőc, mondhele Nacht.
 Běla ryba, Weißfisch.
 Běla smjeré (häufig: „ta Běla“),
 der Tod.
 Běla solotej, Staudensalat mit
 Rahm angemacht.
 Běla šijka, Weißföhldchen.
 Běla Woda, Ort Weißwasser.
 Běla wopuš, Fischgeier.
 Běla zopa, Milchsuppe.
 Běla žíla, Flechte.
 Běle jatra, pl. t., Lunge.
 Běle jutry, Östern im Schnee.
 Běle měsački, pl. t., Mondviole.
 Běle Noslicy, Weißnauslīz (Dorf).
 Běle ranje, anbrechender Tag.
 Běle zloto, Platin.
 Bělobłyśceń, Silberfahlerz.
 Bělobóh, Berg Bieleboh.
 Běločerť, Palingenie (neur.).
 Běločołko, Blasengans.
 Běločok, Leukorrhoe.
 Běloduška, Weißfuchs.
 Bělohłowk, weißlöpfiger Seeadler.
 Bělohród, Belgrad.
 Bělokosc, Elfenbein.
 Bělokruš, Bleiglatte.
 Bělokrušene, Weißlippfererz.
 Bělopuc, Milchstraße.
 Bělorusa, Einer aus Weißrussland.
 Běloručka, pimpliges Weibchen, das
 sich vor harter Arbeit scheut.
 Bělozor, Jagdfalke.
 Běly brjuch (& bělobřjuch), Fluss-
 adler.
 Běly dzeń, der helle lichte Tag.
 Běly Halštrow, die weisse Elster
 (réka).
 Běly kamjeń, Quarz.
- Běly kopačk, weisslippige Henne.
 Běly křidlik (& křidlak), weiss-
 flüglige Taube.
 Běly Khołmc, Weißkölüm.
 Běly lack, Weißföhldchen.
 Běly mjotel, Kohlweißling.
 Běly pěsk, Streusand.
 Běly Šepc, der weisse Schöps (réka).
 Běly tykanc, Weißmehlsküchen, im
 Gegensatz zu srěni und čorný
 tykanc.
 Běly wósmuž, Milchbrei.
- 2. Čerweny, a, e:**
- Bruna liška, Brandfuchs.
 Bruna wuhlizna, Braunkohle.
 Brune piwo, Braumbier.
- 3. Čerwjeny, a, e:**
- Čerwjena hora, Rotstein (Berg bei
 Sobau).
 Čerwjena drózna, Rotansel.
 Čerwjena hwězda, Planet Mars.
 Čerwjena korčma, Rotkretscham.
 Čerwjena khorosć, rote Ruhr.
 Čerwjena rěka, Fluss Müglitz.
 Čerwjena zybka, Blutschink.
 Čerwjena židlawa (srava), Rotlauf.
 Čerwjene bězenje, Rotlauf.
 Čerwjene Noslicy, Rotnauslīz.
 Čerwjene patoki (scherhaft), Nasen-
 bluten.
 Čerwjene wóčko, Rotauge (ryba).
 Čerwjene wusypicy, Scharlach-
 friesel.
 Čerwjeny čok, Menstruation.
 Čerwjeny kamjeń, Porphyry.
 Čerwjeny karpik, Goldfisch.
 Čerwjeny złotk (złoty), Dukaten.
 Čerwjeny zornowe = č. kamjeń.
- 4. Čorný, a, e:**
- Čorna cwólba, Satansgelichter.
 Čorna duša, böse Sinnesart.

Čorna džera, Gefängnis.
 Čorna hlina, Kohlenletten.
 Čorna hora, Bärwald (pod Picho-wom).
 Čorna juška, Schwarzbühle, Blutsauce.
 Čorna košla, schmutziges Hemd.
 Čorna krej, Schwermut.
 Čorna lastojčka, Turmschwalbe.
 Čorna mrětwa, Pestilenz.
 Čorna nóc, Stodfinsternis.
 Čorna nypka, Plättmönch.
 Čorna (a čornojta) sykorka, Kohlmeise.
 Čorna Strympa, Schenke bei Volbriž.
 Čorna šula, die sagenhafte Zauberſchule.
 Čorna Woda, Schwarzwäffer.
 Čorna zmija, Höllennatter.
 Čorna zopa, Wassersuppe.
 Čorna wróna, Rabenkrähe.
 Čorne knihi, Sünderregister.
 Čorne mjaso, Rauchfleisch.
 Čorne Noslicy, Schwarzauslös.
 Čorny člowjek, Neger.
 Čorny duch, Teufel.
 Čorny dypronak, Schwarzspecht.
 Čorny džen, Unglücksstag.
 Čorny Halštrow, die schwarze Elster (rěka).
 Čorny Hodlef, Ort Schwarzadler (bei Radibor).
 Čorny kós, Schwarzanfels.
 Čorny Kholme, Schwarzcollin.
 Čorny Šepe, der schwarze Schöps (rěka).
 Čorny tykane, Küchen von ge-ringem Weizennehl.
 Čorny wósmuž, Wafferbrei.
 Čorny wuhlik, Steinohle.

5. Módry, a, e:

Módra (tež: dobra) póndzela, „blauer“ Montag.

Módra ročka, Blauehlschen.
 Módra sykorka, Blaumeise, Vassur-meise.
 Módra wróna (tež: zelena wróna), Mandelkrähe.
 Módra žila, Blutader.
 Módre póstnicy, Fastnachts-Vergnügen mit Prügelei.
 Módre třeški, Blauholzspähne.
 Módry khribjet, verhauener Rücken.

6. Pisany, a, e:

Pisana drasta, gestickte Kleidung (Psalm 45, 15).
 Pisany dol, Scheitäl (bei Džling).
 Pisany dypronak, Buntspecht.
 Pisany mlyn, Scheckmühle (bei Džling).
 Pisany pjersk, Streifbarfch.
 Pisany rub, Čepičch (Jap. sk. 18, 3).
 Pisany wojak, Feuerwanze (Pyrrhocoris apterus).

7. Rízy, a, e:

Rízy kón, braunrotes Pferd.

8. Šerry, a, e:

Šéra Džera, Spottname für Neunkirch.
 Šéra hus, wilde Graugans.
 Šéra pliska, graue Bachstelze.
 Šéra sykorka, Haubenmeise.
 Šéra wróna, Rebekkrähe.
 Šery dypak, Grauspecht.
 Šery (tež: šerawy) kamjen, Grauwacke.
 Šery kón („mrózak“), Grauschnimmel (kón).
 Šery wól (šerak), Grauschnimmel (wól).

9. Zeleny, a, e:

Zelena družka, Mädchen als erstmalige Brautjungfer.

Zelena ješceleca, grüne Eidechse (Sündferchen).	Zeleny zerz (tež: zerzawc), Grünspan.
Zelena kmotřička, Jungfrau, die zum 1. Male Taufzeugin ist.	Žolta barba, Safran.
Zelena Marja, Mariä Verkündi- gung.	Žolta hlojčka, gelbköpfige Taube.
Zelena wječer, Abendmahlzeit mit Staudensalat.	Žolta juška, Gelbbrühe; Giersauce.
Zelena wopuška, Grünfink.	Žolta khorosć, Gelbsucht.
Zelena wróna, Mandelkrähe.	Žolta pliška, gelbe Bachstelze.
Zelena zeń, Grünerde.	Žolta wosa, Goldwespe.
Zelena zopa, Kräuteruppe.	Žolta zeń, Döter.
Zelena zyba =zelena wopuška.	Žolta zopa, Brühuppe mit Quirlei.
Zelena žabka, Laubfrosch.	Žolta zyma, Gallenfieber.
Zelene hody, schneeloße Weih- nachten.	Žolte sadžaki, Goldmünzen.
Zelene křízna, Erftlingstaufe.	Žolty blach, Messingblech.
Zelene krupy, pl. t., Grünenri.	Žolty brjušk, Spottvogel.
Zeleny bruk, ſpaniſche Fliege.	Žolty deščik, Schwefelregen.
Zeleny dypak, Grünspecht.	Žolty (tež: nažołty) kón, Isabelle (kón).
Zeleny kamjeń, Grünstein; Grün- steinporphyr.	Žolty mjelušk, Mörser aus Messing.
Zeleny haj, Laubholzhain.	Žolty mjetl, Buttervogel.
Zeleny konopack, Grünhänfling.	Žolty mór, gelbe Pest.
Zeleny skóčk, Laubheuschrecke.	Žolty plat, Nankingzeuch.
Zeleny štwórtk, Gründonnerstag.	Žolty splah, Ind, mongolishe Menschenrasse.
Zeleny wósmuž, Safransauerbrei zu Käjekaulchen.	Žolty wišnjer, Pyrol.
Zeleny wrobl, Eisvogel.	Žolty wobkow, Messingbeschlag.
	Žolty wóz, Postkutschē.
	Žolty wrobl, Goldammer.

Ludowe zarjekowanja a kuzlanja.

Podawa dr. E. Muka.

Někotre zarjekowanja abo zažohnowanja a kuzlanja abo činki buchu tež hižo w prjedawšich lětach wozjewjene a to wot H. Jordana we „Lužicau“ 1877, str. 174 sl., wot W. v. Schulenburga w jeho knizy „Wendisches Volkstum“ Barliń 1882 a wot Ad. Černeho w „Myth. Bytosćach“ str. 185 sl. Štož je tam wot nich hižo wozjewjene, ja tu njezwospjetuju. Swoje tu wozjewjene přinoški, kotrež maju wěstu wažnosé za ludowědu, sym wučahnył z jenoho rukopisa, kiž bu wokoło lěta 1840 w serbskich holanskich wsach pruskeje Hornjeje Lužicy pisany a mi w. l. 1896 k wotpisanju počeny. Někotre tute zažohnowanja zdadža so mi z němskich krajin do serbskich stron přenjesene być. Što ma so hewak wo tutych a podobnych přiwěrkach sudžić a čohodla sym je wozjewił, to

naspomnich hižo w Časopisu 1907, str. 136. Njeboju so, zo budže je što wot našich česc. čitarjow na jich skutkownosć pruhować a wuškušować, prošu pak tež, zo so nictó na nje hněwał a hóršíl njeby. Wone maju bjez dwěla wědomostnu wažnosć za zeznaće ludoweje duše, za ludowu psychologiju, z nabožneho stejnišča pak su wone z wulkeho džela hrěšenje pře-čiwo druhej Božej kazni, kotrež ja njecham přisporjeć, ale prošu wjele bóle při tej skladnosći wšitkich swojich lubych serbskich krajanow, kiž hišće do tutych činkow wěrja abo je činja, zo bychu so tajkemu čežkemu hrěchej a pohanskemu wašnju wotrjekli.

A. Zarjekowanja abo zažohnowanja.

1. Zažohnowanja wohnja (3).

a) Dži wokoło wohnja a praj: Wohnjo, zastań z Twojim płomjenjom kaž je zastała knježny Marije rózowa krej! Wohnjo, ty dyrbis zastać a njesměš dale hić! W mjenje Boha wótza † Boha syna † a Boha swjateho ducha †. Hamjeń.

b) Witaj, wohnjo, witaj, luby hosćo wohnjo, njeńdž dale, hač sy šoł, to kazam tebi w mjenje Boha wótca, kiž je nas stworił † a Boha syna, kiž je za nas čerpjeł † a Boha swjateho ducha, kiž je nas swjatoscił †. — Wohnjo, ja kazam tebi při Božej mocy, kiž wšitko čini, zastań a njeńdž dale, tak wěrno hač Khrystus zasta při Jordanu, jako jeho Jan je křičíl, tón swjaty muž. To ja tebi kazam, wohnjo, w mjenje Boha wótca † a Boha syna † a Boha swjateho ducha †. — Wohnjo, ja tebi kazam při Božej mocy, położ twoje płomjenja, tak wěrno hač swjata Marija swoje knježinstwo je zakhowała před wšitkimi mužemi tak pō-čiwej a čiśce, duž zastań, wohnjo, z twojimi płomjenjemi, to ja tebi kazam, wohnjo, w mjenje Boha wótca † a Boha syna † a Boha swjateho ducha †. — Ja tebi kazam, wohnjo, ty chcył po-łazić swojich płomjenjow móc, při Jezum Khrysta drohej krwi, to ja tebi, wohnjo, kazam w mjenje Boha wótca † a Boha syna † a Boha swjateho ducha †. Hamjeń. — Jezu Nazareński, Židow kralo, pomhaj nam z tutych wohnjowych čěnosćow, zažohnuj wohnja płomjenja, zo njeby žaneje škody dale načinił; woheń dyrbis być zažohnowany, hewak wulkeje škody na zemi načini; tohodla njech kóždy na so kedžbu ma, njech na tu wučbu po-slucha: Mój Božo a smilny sudniko, ja će prošu, wušyš tuto moje žohnowanje hófkoho čerpjenja a wumrjeća twojego lubeho syna Jezom Khrysta dla! Hamjeń.

Potom spěwaj Wótčenaš a přímí zady sebje a wzmi horšē zemje a čisn̄ ju do wohnja a praj: „Z tym ja tebi, wohnjo, zaplaću“ — potom woheń bórzy zastanje a dale njepónidže.

c) Wuhasú, Božo, wohnja płomjenja našeho knjeza Khrysta kreje dla; njech woheń dale njepřima a dale njepali, dońz luba knježna Marija hišće jeneho syna njeporodži; z tutym zaprajam a zažohnuju ja tebje w mjenje Boha Wótca † Boha Syna † a Boha swjateho ducha †. Hamjeń.

||| S † H † Z † W † S † H †
||| Z † W † E † S † W † † †.

d) Wohnjo, ducho płomjenjow, tebi kaza Jezus Khrystus, najdostojniši muž, zo by zastał a dale nješoł! W mjenje Boha wótca † Boha syna † a Boha swjateho ducha †.

2. Zažohnowanja abo zwjazanja paduchow (2).

a) Prawe zwjazanie paducha: Naš knjez Jezus Khrystus ze swojimi 12 profetami je wšitko paduštwo zakazał, tež wšitkich paduchow wjazać je jeho prěnja mysl bywa. Marija džeše: Ja wjazam Pětra, modli so! Pěter džeše: Ja sym wjazał z jandželow a čłowjekow jazykami, zo tón, kiž tole bjerje, žanu nohu njemóže hibnyć abo zběhnyć, hač ja jeho zaso njewotwiazam; twjerdźe dyrbi stać a hnuć so njesmě, hač jeho ja ze swojimi wočemi njewohladam, to kazam ja při tych štyrjoch elemencach, wohnju, wodže, loftu a zemi, to kazam ja přez Božu moc, zo paduch změrom stejo wostanje, kaž naš knjez Jezus Khrystus stejo wosta při Jordanu, we mjenje B. w. † a B. s. † a B. s. d. †. Hamjeń.

Wotwiazanie paducha: Wotpołož (štož sy kranył), dži preč a njepříndz zaso! † † † Hamjeń. Potom spěvaj Wótčenaš wot zady.

b) Zwjazanie paducha, kotrež tydzeń dołho džerži: Naš knjez Jezus džeše k swojemu wučobnikę Pětrej: Wzmi wote mnje moc; wšitko štož budźeš wjazać, njech je młode abo stare, to dyrbi tudy zwjazane być ze wšitkimi powjazami abo ze wšej mojej mocu! Tak wjazam tež ja z powjazom abo z prawej Bożej ruku wšitkich paduchow a wšitke padušnice, kotriž kuli chcedźa mi to moje wzać, njech su starí abo młodži; njech jich džerži Boža moc; njech je žona abo muž; ja jim njedam so z města hnuć dale hač tri kročeles; potom dyrbi změrom stać a njesmě

dale hić; te 4 elementy dyrbja jich džeržeć a jim jich rozom wzać, hač su zrachnowali wšitke kamjenje, kotrež we zemi leža, wšitke kapki deščika a wšitke krjepjele sněha, wšitke lisče a wšitku trawu; tak njech wóni dale steja, wšitke nohi njech so do zemje zasčinja, we swojich hrěchach njech so tepja, to kazam ja wšitkim paducham a padušnicam, pola swjateje trojicy w mjenje B. w. † a B. s. † a B. sw. d. † Hamjeń.

Hdyž chceš ty swoje wěcy, dom a dwór před paduchami zwarnować, dyrbiš ty na wěstym měsće ze swojim woblicoム k ranju wobročeny třiróžkojty doru wukałyńc a jónu wobročić ze zelenym do spody, z nahimi nohami na džerje teptać a horzejše zažohnowanje započeć spowjedać a wokoło swojego wobsedzeństwa hić a žohnowanje při tym spowjedować, tak dołho hač zaso k tej džerje njeprińdžeš; a hdyž k tej džerje přińdžeš, dyrbiš byé hotowy ze spowědowanjom a hamjeń rjec a njetrriebany zamk, kiž dyrbiš sebi prjedy kupić a zaplaćić z tym, štož sebi za njón žadaju, zamkný a klučik wotčahnyć a zanik tam do džery połožić, a po 24 hodžinach tam raz pohladać a potom za tydzeń zaso a hdyž tam někoho namakaš, toho wotwiazaj z tymile słowami: To ja tebi praju při swyatymaj nohomaj, dži preč wot jow a nje-prińdž ženje zaso w mjenje B. w. † a B. s. † a B. sw. d. † Hamjeń.

Při tym wzmi pod lěwej nohu paducha kusk pjerše preč a tu jemu čisn mjez woči, potom móže wón woteńc.

3. Zwjazanje džiwizny.

Kedžbuj, zo by ty džiwiznu prjedy wohladał, hač wona tebje, potom dži wokoło njeje hač na město, wot kotrehož sy wušoł, tři króć a praj pólđa: Khrystus bu zhubjeny, Khrystus bu zaso namakany, Khrystus bu na křiž přibity a zwjazany! Potom přeni króć wutřél w mjenje Boha wótca †, druhi króć w mjenje Boha syna † a třeći króć w mjenje Boha swjateho ducha †. Hamjeń. A při tym praj: To je tebi, džiwizna, k pokuće płaćene w mjenje B. w. † a B. s. † a B. sw. d. †. Hamjeń.

4. Zarjeknenje kulki džiwiznarja.

Hdyž ty někoho třelić zasłyšiš, přimń khětře wyše błowy, hdyž je to w lěsu, sčin křiž wyše sebje w Božim mjenje a praj:

Core mare expare, tak doho budź tebi kulka skażena, hač knježna Marija druheho syna njeporodzi; to płaću tebi za pokutu w mjenje atd.

5. Žohnowanje flinty.

Hdyž widziš někoho flintu natykać, praj tole: Pulver a wołoj, wobroć so, kaž staj so sw. Pěter a sw. Pawoł wobroćiłoj! Sčin tři křiže + + + před rołku a praj: Flinta (buškwa), skhowaj twoju kulku. Kaž je Marija skhowała čisty swój život w mjenje atd. A flinta njemóže so wutřelić.

6. Zo wyśnosć njeby móć nad tobu dobyła.

Modl so rano takle: Jako naš knjez Jezus Khrystus do sala k zaklatym Židam stupi, zawérno dyrbješe mjelčeć [tu mjenuj swojich přećiwnikow a sudnikow]: wšitey tući moji njepřečeljo, kiž mje hidža a so mje zdaluja, njech maju džensa na tutym dnju we swojej hubje morweho muža jazyk, njech maju we swojej wutrobje morweho čłowjeka bołosće, zo mi nichtó wot nich njeby škodzić mohł, a hdyž ma džensa na tutym dnju štó wot nich wo mojeho žiwota česci a zamoženju sudžić, zo mi njeby škodzić mohł, jich woči njech mje njewidža, jich huba njech womjelknje, jich nohi njech so zekřiwa, zo bychu so wšitey wote mnje wotwobročili we wšitkich swojich myslach. To płaću ja za pokutu w mjenje atd.

7. Zo by na sudnistwie prawo wobkhował.

To dyrbiš takle prajić: Nětko ja stanych a stupich na prawu nohu; ja dyrbju a chcu hić do wysokeje khěže, tam hladaju třo z woknom won: přeni nima žaneje hłowy, druhi žanych włosow, třeći žaneho jazyka, zo moji njepřečeljo dyrbja wšitey womjelknyc a njemóža žaneho słowa rjec, dójž ja njejsym swoju wěc wučinił w mjenje atd. — Potom móžeš na sudnistwo hić, ale dyrbiš z prawej nobu nastupić.

8. Zarjekowanja krwě (3).

a) Zbóžny je dzeń, zbóžna je štunda, hdyž Khrystus přez swoje rany je tebi wšitko njezbožo wodał. [Na to duj na krwawjaci ranu a praj dale:] te pjeć ranow Khrystusa njech tebi pom-

haja! [Na to duj zaso na ranu a praj dale:] a njech su twoje lěkařstwo stajnje a přeco [Na to zaso duj na ranu třeći króć. — Hdyž sy to tři króć za sobu prajił, potom budže wěsće pomhać].

b) j. † u B j. T. R. u B i t † pragam. Jezus w Bethlehemje rodženy, Jezus w Nazareće připowjedženy, Jezus w Jeruzalemje křižowany — tak wěrno hač je to wšitko so stało, tak zastań tutemu čłowiekej ta krej w mjenje atd. [To ma so trójcy prajić.]

c) O knjeze Jezom Khryšće, tebi su tři róže na twojej wutrobje narostłe, ta jena je bójstwo, ta druga je čłowjestwo a ta třeća je Boža wola, w mjenje atd. [To praj trójcy a krej přestanje běžeć.]

9. Zarjekowanja zymneho wohnja.

Wohnjo, ty sy horcy a bujny, ty dyrbiš wordować cyle suchi a čiły w mjenje atd. [To so tři króć praji a při tym ma so zahorjeny blak z ruku štrychować.]

10. Žohnowanje přečiwo wšemu njezbožu.

Tutón džeń je Boži džeń, to wě Boh wótc † a Bóh syn † a Bóh swjaty duch †. Hamjeń. Tute tři bójske wosoby zadžewauj wšitkim mojim njepřečelam a wšitkim čłowjeskim kuzłanjam a djabołskim činkam a wšitkim złym ducham a šerjenjam, zo přede mnú so minu a womjélknu, zo tež njewjedža, hdže ja sym, što ja činju a činić буду, tež nic, što ja we zamoženju mam; to so stań tež w mjenje najswjječišeje trojicy t. j. w mjenje B. w. † a B. s. † a B. sw. d. †. Hamjeń.

[Hdyž to kóžde ranjo spěwaš, budžeš před kóždym strachom, škodowanjom a njezbožom na čele a česći, domu a zamoženju wobarnowany.]

11. Žohnowanje pře róžu.

Ja slyšu wšitke zwony zwonić a wšitke evangelije spěvać, w mjenje atd. [To ma so trójcy prajić a při tym wobškodženy džél čela z ruku štrychować.]

12. Prěničku, kiž prěni króć čeli, sebi zdžeržec.

W mjenje B. w. † a B. s. † a B. sw. d. †! Wotsal so, satano, ty nječisty duch, a daj město swjatemu duchej. Hdyž

bilester příndže a či pře wšo mudri ze swojej cyłej čeledžu, zo mojej kruwje nješkodža a zo — njepřibjera, hač Marija maćer Boża hišće jeneho syna njeporodži. W mjenje atd.

13. Někoho zamknyc.

Ja zamkam tu ze wšej mocu tych mocy, kotřiž so přeciwo mi zběhaju: jich rucey njech skamjenjeju a jich nohi njech prostnu, doniž ja w mjenje knjeza njebjeskich wójsk jich móc zaso njewotamknu w mjenje atd. [Při tym začín zamk we swojej kapsy ze sylnej mocu.]

14. Što maš prajié, hdyž wěšcacy prut wurěznyš.

Hdyž chceš wěšcacy prućik wurěznyć abo wułamać, dyrbiš jón z prawej ruku přimnyć a tole prajić: W mjenje Boha wótcja tebje pytam, we mjenje Boha syna ja tebje přiniam, we mjenje Boha swjateho ducha sym ja tebje z prawej ruku zapřimnył; w mjenje Boha wótcja ja tebje zaroćam, zo by ty mi pokazowałeś a bił na slěbro a złoto, njech je na zemi abo pod zemju; we mjenje B. w. a B. s. a B. sw. d. zaroćam tebje, zo by mje ty prawje po čistej wěrnosti wjedł tak derje kaž je Moses izraelske džěci přez čerwjene morjo wjedł, a zo by ty mi na wšitke prašenja wotmołwił a wobswěđcił tak derje kaž je Khrystus to tebje prawje derje wučił a tebi pokazałeś, a tak wěsće a wěrno, kaž je Bóh prajił: wšitko zańdže, ale moje słowo njezańdže, tak derje a wěsće, kaž staj Hadam a Jěwa do paradizyskeje zahrody sadzenaj a njeistaj směloj wot zakazaneho štoma jěsc, staj pak wot njeho jědloj, runjež to Bóh widział njeje, tak dyrbiš mi ty na wšitke prašenja wozjewić a wobswěđcić, zo bych ja wšitko wědzałeś, runjež jo njemóžu widzeć. We mjenje Boha wótcja sym tebje zaroćał, zo by mi ty pokazowałeś na slěbro a złoto, njech je na zemi abo pod zemju, w mjenje Boha wótcja ja tebje wotłamam, w mjenje Boha wótcja sym tebje wotłamał. — Potom sebi ty prut wobrězaj w mjenje B. w. a B. s. a B. sw. d., te małe kónčki maju so z jenym razom wotrěznyć. Wěšcace pruty maju so łamać pak pónidželu pak pjatk we dwanatej štundže. Hdyž chceš wěšcacomu prutej dać bić, maš rjec: Ja so tebje prašam, wěčny pruto, a zaroćam tebje, praj a pokaż mi, hač je tudy tón poklad, to slěbro abo to złoto abo nie.

15. Što maš prajić, zo by mrowjacy klubk za kulki
namakał.

Ćichi pjatk dži k mrowišću, liń do njeho zymnu wodu, potom rozčin mrowišće a pytaj, a tam namakaš kamjeń a kulku (kulubk); kamjeń je žołto-zeleno-čeŕwjeny, klubk pak šeroběły; z tym kamjenjom dobudžeš sebi zbožo při žónskich a hraću, tón klubk pak trjebaj při leću kulkow za třélbu. Njeby-li pak tam ani kamjeń ani klubk namakał, přikuzluj sebi jej z tymile słowami: † Ja tebje zaroćam, zemja, w mjenje Jezom Khrysta †, kiž wumrě na swyatym křiżowym drjewje †, a w mjenje živeho boha, zo by mi kamjeń a kulku pokazała, kotrejž tu skhowanej ležitej, w mjenje Boha wótca †, Boha syna † a Boha sw. ducha †. Hamjeń.

B. Kuzłanja abo činki.

1. Wěsty škit přeciwo wšem kulkam, kałam a kłokam (8).

a) Napiš na papjeru tele słowa: Kaž je nas Khrystus za hódných měł, zo jeho Marija porodži, kaž je wón za nas na swj. křižu čeŕpej, tak njech je w Jezusowym mjenje wšem třélbam škodzić zakazane; tež přez Khrystusowe swj. rany njech třélby njepohnute stoja, kaž Khrystus we wolijowej zahrodze stojęše, tak ja tebi wětosć dawam w mjenje Boha wótca †, Boha syna † a Boha swj. ducha † hamjeń. — Štóż tuto żohnowanje při sebi nosy, toho njebudže trjechić hrěšnika třélba a brón, toho budže Bóh škitować, zo so bojeć njetrjeba, wón budže před wsitkimi třélbami paduchow, mordarjow, hrěšnikow zawěsceny; jemu njezeškodža ani flinty ani pistolije ani mječe ani tesaki přez smjerć Jezom Khrysta.

b) Swjatojanska krej abo bahorka je zelo, kiž w nalęću we žiće rosće a ma čeŕwjene kćenička a małe wisate jahodki. Te wudžimuj a z nich krej čeče. Štóż tute krepki derje skhowane při sebi nosy, je wěsty přeciwo wsitkim třélbam; a hdyž někotre krepki do błožčki swojego kija abo tesaka kapnješ, z nim wšech swojich přeciwnikow pobiješ. Ale tuto zelo maš sebi na Jana připołdnja z dypkom 12 wušcipnyć.

c) Pětrušku abo Pětršilku, kotruž sy srjedź dnja S. Marije donjebjeswzaća (15. aug.) a S. Marije naroda (8. sept.) rył, noš

při sebi; potom sy sam škitany a móžeš třečeć, bić a kaćač wo-koło sebje, kažkuli a hdyžkuli chceš.

d) Piš do skhadženja slónca w Mjertynowej štundžé, hdyž třeňnik na njebju knježi, tele pismiki na knježninu pargmindu: N. A. R. S. Z. A. T. U. S., a póžrěj tu papjerku; abo napiš runje tak tele słowa a znamješka: X agla X zate X 70 X 97 X A X M a połož sebi papjerku pod jazyk: a ty budžeš 24 hodžin přeciwo třeňenjam a kačanjam wěsty a škitany.

e) Wopječ sebi Čichipjatk rano před skhadženjom slónca tři jeja na butře, wostaj je ležo hač do swjateje jutrownički, tehdy je jěz před skhadženjom slónca; tež móžeš na swjateho Jana zelo z načeřwjeń kitkami sebi wuryć a při sebi nosyć: potom če wob cyłe lěto nichtó ranić njemóže.

f) Na swyatym dnu před skhadženjom slónca w mrowišču wyruch pytaj, wzmi sebi jón sobu domoj, połož jón do žizc a rozeškréj jón, potom napiš na papjerku tele pismiki: J. V. R. C. a liň wyruch ze žizc na to pismo a wudželaj z toho kulku, a hdyž tu kulku póžrěješ, sciniš so na 24 hodžin njezranliwy a njemóže či ani kulka ani tesak zeškodžíć. Najskerje a najlěpje namakaš wyruch w mrowišču na dnu sw. Jakuba; wyruch je hromadka kaž smoła na dnu mrowišča, a hdyž mrowiščo do čista wotstroniš, namakaš na dnje wšelake džery a we nich wyrucha dosé a nadosé.

g) Wuščíp sebi běle płonowe zelo złotu njedželu t. j. druhu njedželu před hodami rano do skhadženja slónca, zawał sebi jo do čisteho rubiška a pohladaj na njo kóžde ranje, hdyž stawaš. Abo wuryj sebi na dnu Pětra a Pawoła popołdnja štwórę do 12 hodžin korjeń wotpočinkoweho zela a noš jón při sebi, potom če žana kulka njetrjechi a žadyn tesak njezrani, a hdyž su če z powjazami putali, so tute postronki bórzy same rozwjazaju.

h) Noš jatřobjowu wutrobu při sebi, a budžeš stajnje widžeć, hdyž chce tebje štō třelić abo kałyńć, zo zamóžeš so tomu zminić.

i) Hromowy klin wzmi do ruki a džerž jón, doniž so nje-wohrěje; kóždy kuli čłowjek, kotrehož potom z nim dyriš, padnje na zemju; štōž pak tajki klin při sebi nosy, je před wšitkimi činkami a kuzlanjemi wěsty.

2. Kak přećiwnikam a jich třelbam načiniš? (2.)

a) Wzmi zemju z kerchowa wot rowa, noš ju při sebi; widžiš-li někoho na hońtwu hić, čisn tu zemju za nim a praj: Dži (abo: jěchaj) w mjenje swj. trojicy, ty njesměš ničo třelić, doniž ja hamjeń njerjeknu; ero † rero † zob †.*)

b) W nalěću, hdyž dwě krokawje na sebi sedžitej, třel z kulku přez wobě, wzmi jenu a ze šitej jehlu, z kotrejž bu smjertny kitelk šity a z kotrejž bu čela do mjasa kałnjene, wukałń jene abo dwě woči, zašij potom to jene abo tej dwě woči (wočowej džerje) z tej jehlu a nitku, a twój přećiwnik pak na jene pak na wobě woči woslepi.

c) Chceš-li so na tym wjećić, kiž je či twoju flintu skazył, lij w Saturnowej štundze při nowym měsačku, hdyž třelník knježi, kulki w Δ mjenje, dži potom do lěsa, wutřeley te kulki w Δ mjenje do duba, zo we nim tčace wostanu, swleč so swój kabat, powěsní jón wokoło zdónka toho duba, bij khroble do njeho z jałorcowym kijom, kotryž sy sebi tež w Saturnowej štundze wotrěznył, a to budže wěsće na swojim čele čuć tón, kiž je tebi twoju flintu skazył, a njech je wjele mil wot tebje zdaleny.

3. Kak wot swojeje třelby wše činki wotwobrociš? (4.)

a) Wozmješ-li słomu spod rancy, kiž je so runje prosyło, a tyknješ-li džewjeć stwjelcow do nalicnicy třelby, njezamóže twojej třelbje nichtó ničo načinić.

b) Je-li twojej třelbje načinjene, wotstroniš činki, hdyž w Saturnowej hodžinje třelbu wurjedžiš, rjedzenki w mjenje swj. trojicy do młyńskiego koła z černjom zatyknješ a w mjenje swj. trojicy koło pušciš.

c) Je-li štó twojej třelbje načinił, wzmi moch wot nopa zemrjeteho w Mjertynowej hodžinje, sčin jón na proch, šrot a zatykačku swojeje flinty, zatrél sroku, namazaj z jeje krvju třelbu, a wše činki budža preč. A chceš-li škodžerzej swojeje třelby načinić, wzmi lapku, z kotrejž sy swoju třelbu rjedžíł a namazał, wobwal ju wo-

*) Tute džě a te druhe cuze słowa a sady w tychle činkach drje su zwjetša wšitke z łaćanšiny; wone pak su (dla njezrozumjenja ze strony našich činkarjow, mudrych mužow a žonow!) nimale wšitke tak skepsane, zo njezamóžeš je wuhodać; wosebje je to widźeć we tych korakterach (?) abo činkařskich hrónčkach w poslednim stawje tutoho nastawka.

koło pruta čornych černjowych jahodow, kiž je dwójcy do zemje zrostł, donjes jón do mrowišća: potom změje twój škódnik helski strach.

d) Su-li twojej třélbje načinili, natykaj ju z kulkou, přetřel zelenou-pisanu krokawu, wzmi natykač abo rjedčeř třélby a škaraj z nim přez natřelenu džeru w krokawje w Δ mjenje, nawij potom džélo rjedžerja wokoło černjoweho pruta čornych černjowych jahodow, kiž je dwójcy zarosčeny, zahrjebaj tón prut do mrowišća, a třélba je wot činkow wotwiazana.

e) Z rancynym njerjadom a člowjeskim močom ročku třélby něsto króć namazaj, potom ju z kisałom a wodu něsto króć wuřejz a wusuš; potom nichtó twojej třélbje wjacy zeškodží njezamóže.

f) Hdyž šrot abo kulkou hnydom při třélbnej ročey k zemi abo do wody pada, zatřel z prochom młode ptački w hnězdze, z krvju ptačkow namačej džélo, rjedz z nim třélbu, potom polož to džélo na kamjeń, wurězni sebi z černjow kij, bij z nim mócnje na to džélo, a bórzy so či škodžer twojeje třélby pokaže.

4. Hoútwjeńska a rybańska činki. (9.)

a) Sčiń, hdyž kulki liješ, wutrobu a jatra njetopyrja do wołaja, potom wšitko zatřeles, štož sebi žadaš.

b) Chceš-li, zo by wšitka džiwina k tebi přišla, staraj so, zo by dwě kóćcy při kočenju wohladał, zatřel při tom kocora w Δ mjenje, wudželaj sebi z jeho praweje předkowneje nohi piščałku w Saturnowej hodžinje, syń so do lěsa a piskaj na nju 1—8 króć, a wšitka džiwizna přiběhnje k tebi; wjacy króć pak njepiskaj, hewak změješ njezbožo.

c) Zo by potřelił, štož chceš, rozmjeć kósé z kosćeńcy abo wutrobu njetopyrjowu na proch a změzej jón do procha, z kótrymž chceš třeleć; abo wusuš krej wot njetopyrjow a změzej ju mjez třélbny proch abo womazaj kulkou z knotowej krvju, hdyž so hwězdy čisca: potom budžeš wšitko potřeleć, do čohož so zaměriš.

d) Zo by zwěsta třelał: Wzmi wot rječaza ze šibjeńcy to wójmidlo, kotrež je runje na dychawje wobwěšeńca ležalo, a z cyłego daj sebi w Δ mjenje měridlo (vizir) wudželać na dnju, hdyž třelník na njebju knježi, potom změješ kóždy třeći džen wěste trjechenja.

e) Zo bych u wšitke wutřele trjechiše: Popadni sebi na dnju sw. Jurija zmijieu abo hadžicu, wotruť a rozščěp ji hľowu,

tykni tři ječmjenjowe zornjatka do hłowy, stłoc'hłowu zaso hromadźe, tykni ju w zbożownej Jupitrowej hodźinje do zemje, z toho narostu tři ječmjenjowe stwylca a hdyž su te zezrawiłe, wzmi te zrałe ječmjenjowe zorna, lij w Markusowej hodźinje z wołoż kulki a scin do kóždeje kulki při leću jene tajke zorno; — abo: třel srjedź Marijineje dnjow sroku, wukałń ji wobě woči a do kóždeje teju dweje wočowej džerow tykń hrošatko, zrały hroch skhowaj potom hač do sw. Marije do njebjeswzaća abo hač do hód, potom so nahi wuslękaj a lij we słoncowej hodźinje kulki, do kóždeje kulki tykń a zalij tajke hrošatko, z wotbićom hodźiny dyrbiš być hotowy z lećom: z tajkej kulku ženje nimo njetřeliš.

f) Zo by twoja flinta wěsće třelała, wzmi krej wot młodych hupakow, hdyž hiše njejsu z hnězda wulećiłe a prjedy hač na zemju příndu, wusuš ju a roztoč ju na proch a tež te małe hupaki spal na proch a woboje scin do hornca a přetras a potom změšej to z třeleškim prochow (pulverom), na 7 puntow pulvera $\frac{1}{4}$ punta teje měšenycy.

g) Chceš-li sebi džiwinu na swojim zdžeržeć, wzmi jehlu, z kotrejž je myjeřniča smjertny kitel šila, a tykń ju do trawy ze słowami: Anti X predemni X Comsa X Fersi X: potom džiwina z twojego hońtwišča njemóže.

h) Chceš-li někoho dobreho hońtwjerja scinić, stuć so, hdyž jeho widziš na hońtu hié, spody wotkapa wot třechi (pod wotšchu), wobroc tam z nohu kamušk, scin z nohu na njón tři křižiki, a wón budže hotowy třeleř.

i) Zo by wjele rybow nałojił, wzmi skorpiznu šlinka abo skorpawu a napiš z wótrym šidleškom při přiběracym měsačku w měsačnej hodźinje na pónďzelskim dnju, hdyž słónčko skhadža, na nju tónle korakter: J. W. S. a. b. a.; potom powěsní skorpawu na hudu abo na syć, połož ju do wody, a ty jara wjele rybow dosahnješ.

5. Z kajkimi činkami so zamki wočinjeju? (2.)

a) Wzmi zelenu žabku, zabij ju, połož ju tydzeń na słonco, stołc' ju potom na proch; chceš-li žadyn zamk wočinić, wzmi wot toho procha połne pjero, zdruj jón přez klučikowu džerku, a zamk so sam wočini.

b) Wzmi wót hupaka, kotrehož sy w Jupiterowej hodžinje trělił a kiž přitom na zemju padnyć njesmědžeše, jazyk do swojeje huby, duj přez klučikou džérku a praj tele słowa: X. C. J. a. X. C. R. X. J. X. O. X. Percus — w mjenje Boha wóteca † Boha syna † Boha swj. ducha †.

6. Kak móžeš krej za stajié? (5.)

a) Wuryj sebi pjatk do Jakuba připołdnju sr jedź 11 a 12 hodž. korušk płonoweho zela, ale njesměš při tom žanoho słowa rjec, tón połož na ranu, a krej zastanje.

b) Napiš tele słowa na papjerku: Xasia X ara X netla X a zwjazaj je na krwawnu ranu.

c) Lignum fraxinum t. j. jasenjowe drjewo, kotrež sy na dnju Pětra-Pawoła t. j. 20. julija rano před skhadženjom slónca z rězom wot delkach horje wotrěznył, hoji wšitke čerstwe rany, hdyž z nim po nich hladžiš, a krej so hnydom staji a rana so njejědmi.

d) Napiš na papjerku słowa: X ubit R ubit, R ubit X. a pózrěj je: probatum est.

e) Wuryj sebi sr jedź Marijneju dnjow t. j. sr jedź dnja S. Mařije přizjewjenja (25. měrca) a S. Marije podjeća (8. dec.) poplowe (malvowe) koruški, džerž je w rucy, zo so zwohrěja: probatum est.

7. Kak móžeš woheń zastajié? (2.)

a) Wzmi rano abo wječor čornu kokoš, kiž syda, z hnězda, wotrězn ji hłowu, čisn ju na zemju, wurězn ji žołdk cyły ze žiwota; potom hladaj, zo mjelčo wozmješ pak holiču košlu, w kotrež je měsačniła, pak žonje štačík, w kotrymž je porodžiła, zawal do woneje abo do tohole honačowu hłowu ze žołdkom a hdyž je hdze woheń wudyrił, čisn to mjelčicy do njeho, a woheń wěsće hasnje.

b) Wuryj sebi hadžinc (Polygonum Bistorta) swjatkowničku do skhadženja slónčka, wzmi jón sobu kemši a wuspěwaj nad nim wótčenaš a wuznače wěry, a hdyž hrima, zběhní ruče mjez hrimotom a dyrjenjom kusk pjeršće, sčin woboje hromadže do rubiška wot čisteje knježny šíteho, to połož do słomy, zaswěc spody njeje woheń — a słoma so njezapali.

8. Činki přečiwo wšelakim čłowjeskim khorosćam. (9.)

a) Hdyž je koho skażeny (šéakły) pos' kusnył, napiš na 3 pomazki słowa: Torant X tirent X kierent X Cattenbat X Sloebe X; te tři pomazki daj kusnenemu na tři razy jěśc, a wón njebudźe šéakły.

b) Přečiwo zymnicy. Popadni raka, wotrězaj sebi nohée wot porstow a palcow, scíň je do lapki, přiwjazaj tutu lapku rakej za wopuš a pušc jeho tajkeho zaso do wody: zymnica hny-dom zastanje: probatum est.

c) Štóż ćeńpi na zymnicu, dyrbi kózde ranje čas žiwjenja lěwu kholowu, lěwu nohajcu, lěwu škórnu, lěwy črij so najprjedy wobuć, potom jeho zymnica njenapadnje a zli ludźo jemu na-činić njezamóža.

d) Zo bychu džěci bjez bolosców zubčki krydnyłe, wotrězní z nožicami cyle čornemu honačeji kusk wot jeho hrjebjenja a mazaj z krvju, kiž z njego ćeče, raz abo dwójey džasna džesća.

e) Hdyž će zuby bola, wotběl wot jałorca skoru, wurězni sebi z njego třesku, kaň z njeju do bolaceho zuba a džasnow při zubu, hač njekrwawja, potom położ krawawu třesku zaso do jałorca na město, hdźež sy ju wurěznył, přikryj ju z tej wotbělenej skoru a zamazaj wšo derje z błotom.

f) Hdyž ma čłowjek waki, zwjazaj sebi mału krokawku na život, noš ju 3 dny a 3 noocy tak na živoće a čisn̄ ju potom do bězaceje wody.

g) Štóż ma horcy woheń, tomu daj tři mandlowe pōčki za sobu, kózdy króć, hdyž so woheń bliži, pōzreć a woheń njepříndze; hdyž pak na te tři pōčki tele tři słowa napišeš, na prěnju *gasas*, na druhu *gacu*, na třeću *gasit* a je khoremu w měšku 9 dnjow wokoło šije zwjazanym daš nosyć a potom do wohnja čisnješ, jeho horcota z cyła wjacy njenadpadnje, ale wón za te 9 dnjow so njesmě druhu košlu woblec a njesmě jěśc ani ryby ani kisałe jědla ani mloko pić.

h) Chceš-li wědžeć, hač khory wumrje abo nic, α) wzmi wot njego włosy, położ je na kopřiwy; jeli kopřiwy wuskhnu, wón wumrje, jeli nic, wón zaso wotkhori; — β) pone sub caput eius chelidonium, et si cantabit, morietur, et si flebit, vivet (t. j. położ

pod jeho hłowu zelo z mjenom dobrotnik abo kchwawnik, a hdyž wón zaspěwa, potom wumrje, hdyž pak zapłaka, wostanje živy).

i) Chceš-li zhonić, hač je k horemu načinjene, sčín popjeł do hornčka, njech khory swój moč na njón pušći, potom hornčk wodźej a na słončko staj, doniž je popjeł wuskhnył, potom wzmi popjeł won a rozlamaj zešušeny popjelny tykanc; je-li člowjek wobkuzłany a wot činkow khory, budźa z tych popjelnych kuskow włosy rosé, a to je wěste znamjo, zo je jemu načinjene; je-li pak wot wšedneje khorosće nadpadnjeny, njestawa so ani najmjeńše přeměnjenje z tym popjełom — to k wobmyslowanju wabi, *interim* wěste to je.

9. Činki přečiwo wšelakim khorosćam skotu. (5.)

a) Hdyž ma kóni waki, napiš jemu tele слова na brjuch: paga X magna X magelca X paga X magella X paga X maga X magella X a w samsnej hodžinje so waki zhubja.

b) Hdyž je kruwam načinjene, zo mloka njedawaju, wzmi raúše mloko, liń jo do hornca z wuzkej šiju a napiš na papjerku слова: Ascharob X Cobrob X Melopob X Etteda X abo tele слова: A. Scha. Zob X Cob X Cob Zob X Melhot X Effeda X, tykń papjerku do toho hornca, staj jón k wohnju, a budžeš džiwy widźeć, što kuzłańniča započnje.

c) Hdyž kruwa kopa a so dejić njeda, bij ju něsto króć z prošeřskim kijom abo z postronkom, z kotrymž bu kašć do rowa pušcany.

d) Hdyž je skotej wot kuzłańničow načinjene, našcipaj benediktowy korušk, brunu doston, torančík, kchwawnik, čertowy wotkus, čornu korwejdu, wowče bobjelki, djablik, badakowe koruški a koruški pócćiwego zela, zwař wšo hromadźe poselene w patokach, wurjedź cyłu hródź, pokrjeć ju z tym zelom a zmyj z nim skót a mlóčniki, a činki su přeč.

e) Přečiwo načinjenju wzmi koprnik, doston, kobołk, čertowe pazory a wjeŕbieu, spječ wšo do khlěba, daj jón rano skotej po kuskach abo tykń tute zela hodowničku nocu wyše wšitkich wrotow na dworje a durjow w khězach, tež to škituje před uzłańničemi.

10. Činki přečiwo kuzłarjam a kuzłańičam, kiž su čłowjekam abo skotu načinili, paducham a druhim škódnikam. (13.)

a) Wzmi dwaj wotemrětaj serpaj, sčin jej we wohnju žehliwej a wupal na dno dejneje dónički zwonkach tři křiže a liń na nje čerstwowodejene mloko, sčin do njeho njerunu ličbu hozdžíkow; hdyž je so mloko sydnyło, sčin je do hornca, staj jón na wohnišco do wohnja, njech mloko so zawari a wuběhnje, potom dyrbi khodojta k tebi přinć abo skhorić abo žałostnje wumrjeć.

b) Hdyž bu či što kradnjene, wzmi tři trěski z křinje abo z městnosće, hdzež kradnjena wěc ležeše abo přez kotruž je paduch přešoł, njepřimaj pak je z nahej ruku, zawjazaj je do rubiška, położ rubiško z brězowej lěsku do srjedže mjez dwaj bělaj měznikaj, wobwjazaj jej z nowym postronkom trójcy, při kóždym wobwjazanju sčin tři suki, potajkim džewjeć sukow, a praj při tom: „Z tutym wjazam ja paducha, kiž je mi (to) kradnył, w mjenje ducha, přez kotrehož je wón kradnył“; potom położ něsto čežke na rubiško, potom budže paduchej, jako by to na nim ležalo, a wón k tebi přindže a tebje poprosy, zo by jeho wotwjazał, a ty wotwjazaj suki w mjenje swj. trojicy a čisí postronk do běžaceje wody, tak budže paduch zaso wotwjazany. Čisuješ-li pak to, štož je paduch pola tebje při kradnjenju podotknył, pod šibjeńcu, budže paduch w běhu lěta dosahneny, zasudzeny a na šibjeńcu wobwěseny; njepožč pak jemu ničo, hdyž će přindže wo něsto prosyć, hewak móže sebi wón zaso pomhać.

c) Khodži-li khodojta k twojim kruwom po mloko, začin khěžne durje twjerdźe, wzmi klepak a nóż, sčin nóż žehliwy, dži ze zadnymi durjemi do hródźe, położ nóż na próh, přez kotryž skót nutř a won khodži, bij sylnje z klepakom na nóż a njedaj so ze žanym zjewjenjom mylić, potom wosoba wěsće přindže a budže će w božim mjenje prosyć, zo by wotčinił a ju pušćił.

d) Zo njebi či žana kuzłańiča do domu abo do hródźe přišla, sčin sebi kliny z hraboweho drjewa a zabij je do wšech duri abo prohow, potom njemóže žana kuzłańiča do khěže, abo hdyž je w khěži, njemóže z njeje.

e) Chceš-li kuzłańiču abo swojeho njepřečela k sebi žadać, hladaj, zo něsto wot jeje (jeho) njerjada dostanješ, sčin jón do noweho

hornčka, kotryž sy kupił bjez handlowanja, k tomu hišće kusk dobrych droždzi, popra, sele, jehłow, začiń hornčk twjerdže, staj jón do snadneho wohnja a to wšitko sobotu nocy w Saturnowej hodžinje, a ty budžeš widžeć, kak budže cyžik hwizdać!

f) Hdyž je kuzlařniča kruwom mloko skaſyła, podej wšitke kruwy, liń nadejene mloko hromadže do mlččnika, sčín sel a popjer do njeho, sčín hozdžík wot zamka abo namkany hozdžík žehliwy, tykí jón w mjenje ducha, kotryž je mloko skaſył, do mloka, zo we nim wustudnje, a z tym budže kuslařniča na swoim živoće ranjena, zo widžiš znamjenja mloka a wohnja; hdyž pak ty z tym hozdžom na dnje mlččnika změšeš, dyrbi kuzlařniča wumrjeć.

g) Hdyž je či štó mloko kradnył, kuþ za dwaj kroškaj hejkých jehłow, wudej mloko do skhadženja słónčka, liń mloko přez rubjany měšk. tykí do njeho te jehły w mjenje ducha, kiž je mloko kradnył, powěsní měšk do kadołba, zo wuskhnje, potom kuzlařniča dostanje wulke bolosée.

h) Zo twój wobkuzlař abo njepřećel njeby žaneje wjesołeje hodžinki měł, hladaj, zo by někak jeho njerjad dostał, tykí jón do hwizdzele zemrjetcho čłowjeka, zamazaj džeru twjerdže z wóskom a zawjazaj ju z pucherjom a zahrjebaj hwizdzel w Δ mjenje do rowa abo powěsní ju do wody.

i) Zo by swojego přećiwnika na wěsty čas zwjazał, dyrbiš jeho křčeńske mjeno wědzeć, potom dži na někajku mjezu, hdžež dwě brězyce abo druhe keŕki steja, kotryehž hałozy so hodža wjazać, na njerunym dnju a w njerunej hodžinje do skhadženju słonca w Martinowej hodžinje, zwazaj dwě hałozy dweju štomow abo keŕkow hromadže, sčín suk w Δ mjenje, a to ma so tři dny za sobu stać a to tak, zo přeni džení suk lóžko zwjazaš, druhi džení jón trochu twjerdšo začehnješ a třeći džení cyle twjerdže zwjazaš a kóždy króć jeho zaklinaš a čas prajiš, kak doho ma być zwjazany, tón žanu wjesołu hodžinu njezměje, doniž njepríndže k tebi a či njeda, štož sebi ty žadaš; potom móžeš suk w božim mjenje rozrubnýć, a wón je wotwjazany.

k) Hdyž čertowe howno z čistym khošćom srjedź dweju čistej blachowej wěkow pod próh někomu zahrjebaš, potom tón čłowjek abo jeho skót při strowym čele wuskhnje a zeskhnje.

l) Hdyž koruški čertoweho wotkusa a Allemannoweje brónje při sebi nosyš, njemóže éi žana khodojta ničo načinié ani zły čłowjek ée nadpadnyc.

m) Hdyž je éi paduch kałowe hłojčki na poli kradnył, wzmi jedyn wot tych hłubow, kotrež je wón stejo wostajíł, wukraj jón, sčin do njego łžičku „mrowjaceho wyrucha“ (hlad. horjekach!), zatykaj hłub, donjes jón na křižny puć, zaryj jón tam, a paduch dostanje 326 wšow, a to je dosć — probatum est.

n) Zo by éi paduch kradnjene wěcy dyrbjał zaso domoj přinjesć, wučehí mjelčo železny hózdź z marow a do durjow jstwy, z kotrejež je paduch wěc kradnył, zabij tón hozdžík, potom přinjese paduch za tři dny wěcy zaso.

11. Kak móžeš sebi wójsko wojakow a jězdných nakuzlać? (2.)

a) Wzmi sebi nowy hišće njewužiwany sylny nóż z třomi křižikami, wotrèz sebi njedželu rano do skhadženja slónca z wjeŕboweho lěska z jenym wotmachom hałožku abo šwupicu, kotař je lěto a tydžení stara, wumyj ju sydom króć w čistej běžacej wodže a praj při tom: Crispa crispa crispa crispa, pójče pójče, ja was zaroćam při Astarothu, zo byšće ruče přišli z tysacorej mocu a potom praj džesać króć: Offa offa offa, budź Bohu witany, budź Bohu witany! — z dohom budźe lěska złotojta, ale kedžbuj swěru, zo ju njeby z ruki pušćił, a na dobo příndze mōcne wójsko a kroči za tobú, hdžežkuli je nawjeduješ; hdyž chceš to wójsko zaso wotbyć, połož lěsku pod lěwu nohu, potom zhubja so wojacy hnydom.

b) Druhi čink: kaž při přenim činku (a) wzmi nóż a wotrèz tajku wjeŕbowu šwupicu a bij z njej do čisteje běžaceje wody a praj: Grebala, venite communia, legio veni et es peractor et omnes venite, million fortis exsilite, a hdyž sy to džesać króć prajíł, wzmi lěsku a bij z njej na zemju a praj tři króć: Salve salve Latitena! to přijechaju potom k tebi ze sylnej khrobłoséu wobronjeni, kelkož chceš jich měć, a na kotružkuli stronu ty z twojej lěsku pokažeš, tam woni wšitezey póńdu; hdyž pak chceš jich zaso wotbyć, éisn lěsku na zemju a praj: vox pax demax, hnydom so wšitezey zhubbja.

12. Kák móžeš so njewidomeho sčinić? (2.)

a) Wzmi wuhločornu kóčku, zaraž ju, wutorhn ji wutrobu, połož ju do kaščika, zahrjebaj ju na swyatym dnju w Jupitrowej hodzinje na křižnym puću; za 3 dny kaščik zaso wuhrjebaj; ale to wšo čiń mjełčicy a njewohladuj so, potom namakaš w kaščiku město kočeje wutroby kamušk; tón noš při sebi a hdyž chceš so njewidomy sčinić, praj: Asla Crema Kisi, a budžeš hnydom njewidžany.

b) Zaraž čornu kóčku, wotruš jej hlowu a wopuš, wutorhn ji wutrobu, zawal wšitko hromadže do běleje papjery, na kotruž sy prjedy tónle korakter napisala: + oribus + horis + Agli X X X holi + agra X obsti X amal X Can X Su X Com X est X Daniel X asistens X Ariel X avehon X certam X a zahrjebaj jo na swyatym dnju we slónčnej hodzinje na křižnym puću, na dźewjatym dnju to zaso wuhrjebaj, a namakaš tam pjeršeń, tutón sebi tykň na porst, a hdyž domoj pónďeš, tebje holičo zetka a tebi płaščik da, ty pak ji za to daj tón pjeršeń, ale njepraj při tym ani słowčka; hdyžkuli so ty do tutoho płaščika zwallaš, budžeš hnydom njewidžomny.

13. Lubočinki. (4.)

a) Zo by ée žana knježna lubowała, wzmi žiwu zelenu žabku, sčiní ju do noweho hornýčka z wjele džérkami (džérkawca), přikryj jón derje, staj jón do mrowišća, wostaj jón tam dźewjeć dnjow, hač su mrowje žabku zežrałe; potom wzmi žabcyne kosće a wubjeť sebi z nich dwě kostcy, jenu, kotraž je hočcy a druhu, kotraž je widličkam podobna. Potom kotrejež žónskeje lubośc ty požadaš, tu kańi z tej hočku, zo z najmjeňša kapka krwě z rany wukapnje, potom budže ée wona pře wšu měru lubować; --- hdyž pak chceš tu žónsku zaso wotbyć, storč ju z tymi widličkami, a wona budže na tebje zla kaž njetopyr. Pódla pak sebi hišće to derje pomjatkuj: hdyž ty tu žabku do mrowišća zahrjebaš, zatykaj sebi wuši, zo ju njeby slyšaſ škréčeć; bewak by ty slyšenje zhubił.

b) Zo by wot wšitkich ludži lubowaný był, noš stajnje při sebi łastojcu wutrobu.

c) Zo bychu ée wšitey mužscy lubowali: „) noš wot

wuhločorneho honača prawu pazorku wokoło žije — β) abo tykú kołpjacu wutrobku do měška a noš ju na wutrobje.

d) Zo by ēe njepřečel lubował, wzmi twjerdzinowe zelo (Verbena), tykú jo pod blido, při kotrymž wón sedži, a wot teje hodziny budže wón twój luby přečel.

14. Kak móžeš sebi zbožo přikuzlać? (9.)

a) Zo by při hraču zbožo měl a dobywał: α) wzmi złotu wačku (šečanu Hanu), sčiń ju do rubiška, noš jo při sebi spody košle a k tomu hišće njetopyrjowu wutrobičku w móšničcy, potom stajnje dobywaš. — β) Noš při sebi pak sowinu wutrobu pak hupakowu abo tež njetopyrjowu hlojčku pak kamušk, kotryž ma njetopyrj w khribječe. — γ) Zo by sebi dobywański pjeŕščeń za zbožowne hrače wuhotował, popadń sebi wrobla, wukałń jemu wutrobu, daj krej do hornčka běžeć a napiš z hawrowowym kossakom (pjerom) při přiběracym měsačku w Jupitrowej hodzinje, hdyž so slónco z Jupitrom zjednoća, tele słowa na pargamindu: „Zerogezet Rolet tonari tachra Zeus“, daj sebi wot złotnika we slónčnej hodzinje znutřka prözny slěborny pjerščeń wudželać, tykú tón horješi korakter do njeho a daj jón derje začinić a tykú sebi jón na srjedzny porst praweje ruki — a změješ stajnje a přeco zbožo.

b) Zo by měl zbožo w móšničcy: α) kup sebi w Δ mjenje wuhločornu kokoš, daj pak za nju, štož sebi žadaju, zarězaj ju, zahrjebaj ju z 2 klučomaj w Δ mjenje na křižnym puću we slónčnej hodzinje, na 9. dnju wuhrjebaj ju zaso, donjes ju domoj, wočiń ju a ty we njej namakaš móšničku, tu wzmi, sčiń do njeje krošik, slěbornik a toleř, a změješ stajnje pjenjez dosé a na dosć. — β) Wzmi jejko z lastojčeho hnězda, zwař jo, zo budže twjerde, połež jo zaso do hněžka, potom přinjese tebi stara lastojčka korusk (zelko), tón (to) sčiń do swojeje móšnički, a změješ stajnje pjenjez dosć.

c) Zo by zbožo měl při předawanju swojego skotu: α) dži do lěsa, rozmjetaj mrowišće a namakaš w jeho srjedzinje čornu kulku, z tej wobkadź abo namazaj skót, kotryž na předaň powjedzeš. — β) Dži rano do skhadženja slónčka mjelčicy k swojim durjam a zaklepaj do nich a praj: „Daj Bóh, zo by za moje

kruwy (woły, wowcy atd., štož chceš runje na hermank wjesć) telko kupcow było, kelkož je swini wokoło kortka!“ to praj tři króć, potom dži won k płotej, kiž ze susodom mjezuje, wottorhń wot njeho kolik, dži mjelčicy do hródze, dyť skočo, kotrež chceš předać, łahodnje zady na křiž, potom tykú kolik zaso na swoje město, čér skočo na hermank z lěšku, kotruž sy sebi wyše mrowišča wisajcu wotrěznył, tež z třomi kuskami mrowjaceho wyrucha pomazaj skočeū přez khribjet wot hłowy hač do wopuše, a přišedši na hermank ty swoje skočo hnydom a prjedy wšitkich druhich předaš.

d) Chceš-li poklad namakać, wař wyruch, šwabel, čisty wósk a předženo hromadže, sčin z toho wšohu swěčku a swěć z njeju do wšech kutow; hděž wona hasnje, tam leži zloto.

e) Zo éi nichtó njeby mohl próstwu wotpokazać abo so tebi zarjec: „a) wzmi młode łastojčki, zwjazaj je k hnězdu, za 3 dny je roztorhni a namakaš we nich kamušk, tón noš při sebi; — β) popadní třilétneho honača, położ jeho do mrowišča, za 9 dnjow wzmi jeho zaso won, rozrěz jeho a namakaš we jeho žołdku swětly kamušk, tón wzmi a noš při sebi, a hdýž někoho wo něšto prosyš, džerž jón w lěwej rucey.“

f) Zo by při tesakowanju zbožo měł, sčin zmijiči jazyk do přimadla swojego tesaka, to sčini twojego přeciwnika bojaznego.

g) Zo by mohl zbožownje a daloko pućować: „a) zo při pućowanju njeby ženje bywał sprócný a zo ée žadyn pos a žana zmijica njebyštaj kusnyloj, ryj sebi, hdýž slónčko w znamjenju knježny steji, tydzeń do Bartromja a tydzeń po nim koruški běllicy abo načeřwjeń kitkow a noš je při sebi; — β) zo by za džení mohl derje 10 mil daloko hić, położ żołty šlebjerdak (Scolopendrium) do wina, zwař a zjēs to; — γ) „ut felix sis in via, ut nemo possit te interficere in via vel in bello, portes in sinistra Artemisium et Verbenam.“

h) Zo by zbožownje prawje doňho a twjerdże spał, położ sebi zaječu kožu pod hłowu, potom móžeš pospochi spać a prjedy njewocućiš, hač éi kožu spod hłowy preč njewozmu abo łžičku kisała do huby njelinu.

i) Zo by zbožo měł we wšem swojim činjenju, wzmi wot wisaceje brézy we słončnej hodžinje hałužku, a z mrowišča to,

štož tam dwě mrowi tam a sem čahatej, wutorhí natřelenej wrónje wutrobu a wotrěz̄n sebi wot čeleća, hdyž je rězaju, dwaj porstaj šeroči kusk jazyka, połož wšitko to hromadže do krejčerwjeneho hornčka abo měška a noš jo derje skhowane při sebi — a změješ při wšem spočinjanu a pućowanju zbožo.

15. Činki přećiwo złym zwěrjatam: psam, zmijicam,
ptakam. (5.)

a) Zo by mohł złego rjećaznika (psa) z ruku přimnyć a zo hy psyk ze jstwy z woknom won skočił, chceš-li jeho měć, a zo žadyn psyk njeby na tebje šcowkał: «) wutorhí žiwemu psej jazyk ze šije, kaž kuli daloko jón dosahmješ, ale njesměš pódla jazyk z nahimi porstami abo rukami přimnyć, ale z rubišcom abo rukajecami, potom wusuš jazyk a noš jón w čistej lapcy při sebi; hdyž pak chceš na złego rjećaznika masać, wzmi prjedy toho jazyk do ruki a mjeć jón w ruce, doniž čopły njebudže, přimní potom psa, a wón budže změrom ležeć kaž jehnjo a čicho skiwlić, šcowkać pak njebudže. — β) Wotrěz̄n sebi kusk khlěba w Mjertynowej štundže, wzmi pumprwóršulku, kotruž sy sobotu w Saturnowej štundže sebi wurył, sčiní wot njeje kusk na tón khlěb, daj tón psej a kusk koruška wot pumprwóršulki dzerž w lěwej ruce a při tom praj te słowa: Olebat X gabaton X pleni X an Wa X barba X nonton X.

b) Zo žadyn pos na tebje šcowkał njeby: «) połož kusk khlěba pod pažu, hdyž so počiš, zo so wohréje a pót do njeho zasaknje; hdyž potom psa widziš, císí tón kusk khlěba preč a praj: Tu maš khlěb a womjelkni! pluń psej trójcy mjez woči a pokaž jemu khribjet a dži swój pué. — β) Noš Zub wot čorneho psa při sebi. — γ) Wuściip sebi w Martinowej štundže žezeznik (Columbium) a tykn sebi jón ze psowej wutrobu na lěwy bok, a žadyn pos njebudže na tebje šcowkać.

c) Zo by zmijica před tobu wumrjeła, sčiní z lětostarej lěščej hałožku kružk wokoło zmijicy, a wona dyrbí we tym kružku wumrjeć; tu sebi potom wzmi a při sebi noš, a potom wšitke zmijicy před tobu čěkaju.

d) Zo ptački njebychu zwusywane symjo na poli zežrale:

α) wukaň sebi z wóski woza, na kotrymž sy symjo na polo při-

wjezl, třešku a džerž ju tak doho w hubje, hač syješ; — β) Syp symjo, kotrež chceš wusywać, do šklě a staj šklu tak doho na blido hač wobjeduječe; po wobjedze w umjeé blido a mjeéenki syp sobu do šklě a změsej je ze symjom. — γ) Hodowničku wječor rězaj wosycyne drjewo a rěz zhromadz sebi a skhowaj a hdyž chceš žito wusywać, změsej do njeho tutón wosycyny rěz — probatum est.

e) Zo či hołbje z hołbjenca njebychu čekle, sadź je na swiatym dnju w Jupitrowej hodzinje do hołbjenca, wutorhni kóždemu dwě pjercy ze spody z praweho křidleška, a přibij je z načeřwjeń-kitkami (Verbena off.) a konjawu (Carlina) w hołbjencu k descy.

16. Činki přečiwo fórmanam (wózkam) a młyńкам.

I. a) Zo fórman njeby so z města hnuć mohł: hdyž z připadom bjez pytanja na puću wottorhnjeny postronk abo wotežku namakaš, zběhní a skhowaj jej sebi w Δ mjenje a hdyž swojeho přečiwnika wohladaš prjedy hač wón tebje, sčin z postronka woko a pohladaj přez njo na njeho a praj słowa: Zastań, wózka (wózni), ze swojim wozom kaž sw. Pětr, jako knjeza Khrystusa zaprě! Manum Lorūm Fam, Hüliy × × ×, — a fórman je zwjazany a njemóže so z města hnuć, doniž ty jeho zaso wotwjazał njejsy. Wzmi pak woko a daj tři pjatki wodu přez njo běžeć.

b) Zo by fórman pod hołym njebjom na poli zastać dyrbjał, wukań sebi zeleny štvortk w Martinowej hodzinje před skhadženjom slónca pola drača z konjaceje hlowy konjowej woči a přez tutej woči a před njej džeržane horjekach spomnjene (pod a) woko hladaj na swojeho ujepřečela a pódla praj: Ty jězdny, ja tebi mjelčo přikazam, zo by zastał a so njemohł z města hnuć we wšitkich Δ mjenje a zo by tak doho stejo wostał, doniž će ja njewotwjazam! M. † Z. S. N. × × ×

c) Zo by fórman zwrócił: namakaš-li na puću kołmaz wot wóski wotpadnjeny, zběhní jón w Δ mjenje a potom dži jutrowničku do skhadženja slónčka do lěsa a wuwjerć džéru do duba, do kotrehož je raz blyzk dyrił a tykň do teje džéry tónle na knježninu targamindu napisany korakter: X. Z. Z 5 1 F. M. S.,

potom zabij džéru z drjewjanym hozdžom, a zamóžeš wšitkim fórmamam (wóznikam a jězdnym) klubu činić, kaž dołho budźe tamny dub stać, ty trjebaš jenož rjec: Čerće, ja tebi kazam z mocu wšohomocneho, zo by tón wóz tamle zwrócił a walił, kaž sy ty tam tu rancu do morja walil, ale to dyrbi so na měsée stać w mjenje B. W. X B. S. X B. sw. D. X Hamjeń X Sancte Samuel, amen, amen, amen — a wóz so hnydom zwróci.

II. Zo by młyńkej młyń skażył: a) wzmi tři ščipki pjersše wot rowa, w kotrymž zabity leži, tři hozdže wot stareho wuryteho kašća, tři kochołki wot čorneho dorničela a tři kuski wot namakaneho (wozoweho) kołmaza a čisn̄ to wšitko hromadźe sobotu w Saturnowej hodžinje w Δ mjenje do hluba (młyńska koryta) abo na młyńska koło do mlynicy (młyńska komory) ze słowami: Ascharot Cobrob Melchob et Ceda — a młyń je skażeny.

b) Wzmi čelowu wodu wot njedželnice, kotraž je ze swojimi synkom w njedželach wumrjetla, scin̄ do njeje blóto, kotrež sy sobotu w Saturnowej hodžinje ze sekercem w Δ mjenje wot kolesa wóznikoweho woza wotškrabał, prajiey tónle korakter: Dea X mea X soa X mordy got X guscy morsy Ayr. max pax, a potom liň tu wodu na młyński kamień.

c) Knú hornę z wěkom za pjenjez, kotryž sebi hornčeř žada, bjez wikowanja, dži z tym horncom nikoho njepostrowjejo a nikomu so njedžakujo k třom młynam a daj tam do hornca tu wodu běžeć, kotraž wot wuzběhnjeneho spuščadla kapa, z teju wodu dži k rěčcy a čerpaj z njeje z wěkom do hornca hišće tři čerpki běžaceje wody, donjes hornę z wodu domoj, scin̄ do wody hišće swětlu šitu jehļu a čisn̄ hišće do njeho kusk pjersše abo pěska abo muki, położ wěko twjerdze na hornyk a staj jón do wohnja ze słowami: Słowo bu čělo a bywaše mjez nami! potom wzmi hornyk tři króć z wolnija w Δ mjenje a staj jón zaso tři króć do wohnja w Δ mjenje a daj so wodu kóždy króć z nowa zawiarić — z tutej wodu móžeš potom kóždemu młyńkej jeho młyń skażyć.

d) Cheeš-li pak sebi jako młyńk přećiwo činkam swojeho njepřečela pomhać a jeho činki zničić, pytaj mjelčicy a wzmi sebi z mrowišća na srjedźnym mejskim dnju w Jupitrowej hodžinje znatu wyruchowu kulku, rozmjeć ju a zmjeć do njeje wot paprotoweho symja 15 zornjatkow a scin̄ zaso kulku a čisn̄ ju

do młynicu ze słowami: W mjenje B. W. X B. S. X a B. sw. D. X hamjeń — a potom je škoda zahojena.

17. Koraktery abo kuzlańske hrónčka.

1. Hdyž chceš žony zahnać, napiš na papjerku tele pismiki a powěsn sebi je 9 dnjow wokoło šije:

A t e H B M E M.

L A u R E N T E R.

E C H H A R T.

potom čisn papjerku do běžaceje wody.

2. Žohnowanje přečiwo ranjenju. Napiš na papjerku:

x x i v x c i y x a x H

Clief x a x x x b x i

g x p x x x g a x z x x x

noš ju při sebi, a njebudžeš zranjeny.

3. Chceš-li wše zamki wotamkać móć, napiš na kluč z dwěmaj brodomaj pismiki:

H. B. T. † H. B. T. † H. B. T. †

4. Zo ēi nichtó njebý ničo mohł načinić, noš papjerki z tymile pismikami při sebi: Swjata Marija, Marija Hilžbjeta, Caput Christi.

5. Zo bychu so wšitcy ludžo před tobu bojeli, noš papjerku z tymile pismikami při sebi:

A. B. S. C. C. Y. M. A. E. O.

6. Zo by při hraču dobywał, noš tele słowa na papjercey pod pažu:

A. Passion. A. P. Gasioieca. Xoto. F. F. F.

7. Zo by před sudnistwom wobstał, noš tónle korakter pod prawej nohu: † Olium † Cobasno † ob Ne † Ato ney.

8. Zo by wšudże zbožo měł, noš papjerku z tymile słowami při sebi: Fay X Coittus X Massif.

9. Zo ēi njebý nichtó ničo wzać mohł, napiš sebi wyše duri: X H. X M. W X.

10. Zo by na 24 hodžin wěsty před kulku a mječom był, napiš na skórčičku khléba: Altus v. Calema.

11. Chceš-li sebi něšto požcić, wzmi tónle korakter do lěw. ruki:

† mis † maris † mapo † Salis fotul † † †.

12. Přečiwo kusnjenje skaženeho psa pomha tónle korakter na pomazku napisany:

Stator S T A T O R — Arepo A R E P O — Tenet T E N E T —
Opera O P E R A — Rotas R O T A S.

Hümm Rumm X Framm X vor.

13. Chceš-li při kóstkowanju stajnje dobywać, napiš na papjerku tele słowa a wzmi je pódla do lèweje ruki: A. Sa Ca Saticaco Gdi E A Fas.

14. Zo bychú čí dali, wo čož prosyš, wzmi tónle korakter k sebi: † Y 732 Ä 567 Y X W ss 6.

15. Zo by wěsty był przed kulkami a šibeńcu, noš tele słowa na papjercy pod pažu: Arnol Ardifex ad Xos. a k tomu swoje mjeno.

16. Zo će njeby kóń wotcisnył, noš při sebi korakter: Cofit a stusa pobi sta fuerat.

17. Přečiwo zymnicy powès 9 dnjow do khěže a čisní potom do wody tónle korakter:

M X C H B M E M
L A U R E N F E R
E C M H A R A.

18. Přečiwo wohnju napiš na papjerku korakter: S X X X D + P X X X F X X X W X S A 3 y U Y J U A — natykaj jón do pistolije, wutřél do wohnja a hladaj, zo by sam do wody skočił.

19. Zo by šerjenja z doma zahnał, napiš we slónčnej hodzинje do wšitkich štyrjoch kutow khěže słowa:

Laudant X X Hyla X dyl. pax X X mayn X X X.

Delnjoserbska hołdowanska přisaha z lěta 1692.

Podał dr. Jurij Pilk.

Saski kurwjeŕch Jan Jurij III. běše na dnju 12. septembra 1691 wumřel. Na to jeho najstarší syn a nastupnik Jan Jurij IV. knježeŕstwo na so wza. Při tajkejle přiležnosći po starym waſnju nowy knjezeŕ hołdowanje swojich poddanow přijimaše. Tak so sta tež we Złym Komorowskim wokrjesu, kotryž tehdom k saskemu kurwjeŕchowstwej słušeše. Nowy wjeŕch pak nje-móžeše wosobinscy wšudžom přítomny być. Tohodla tu a tam za njego wosobny posoł přisahu swěrnostę poddanow (łać. *homagium*) wotpołožić da. Do Złeho Komorowa k tutomu wotpohladej kurwjeŕch Jan Jurij IV. dweju kommissarow pósła. Běstaj to

wysokiej zastupnikaj z mjenom Khorla Bohuměr Boše a Jank Hendrich ze Schönberga nad Maxenom. Swjatočne hołdowanje so sta we Złym Komorowskim hrodźe na dnju 17. oktobra 1692. Tam bě so zhromadžiło 160 Komorowskich měščanow a 704 burow ze wsow wokoło města ležacych a pod kurwjeýchowskim hamtom stejacych, z tak mjenowanych hamtskich wsow. Jich mjenia z ličbu hospodarjow maju so takle: Wórlica 21, Brjazki 22, Łucka 28, Carny Gózd 36, Kóscebra 15, Sowjo 20, Murjow 16, Klěšišća 30, Ždžark 16, Załuž 22, Rowna 17, Bukowka 18, Raňk 16, Raň 11, Smogorjow 18, Suchy Gózd 18, Wjeska 40, Sedlišćo 47, Gat 30, Žarnow 35, Zasrjew 14, Lěskej 18, Bujkoja 39, Kóšynka 44, Łuta 46, Škódow (w lisčinach „Schkado“) 11, Rěpišćo 19 a Wóškow 16, wšo do hromady 29 wsow.

Mjez hołdowanymi ludźimi běstaj tež dwaj duchomnaj, mjenujcy fararjej Jan Cristoph Wiederruff z Łucki a Daniel Fabricius z Klěšišć. Třeći duchomny, Jan Burunius z Raňa, khorosée dla přišoł njebě.

Cyłe Złe Komorowskie měščanstwo hołdowanemu přisahu po němsku, wjesnikojo pak bjez wuwzaća po serbsku wotpołożichu. Po poručnosći kurwjeýchowskeju kommissarow běše Zły Komorowski měščanosta Jan Abraham Boriš, bjez dwěla rodženy Serb, słowa přisahi a jeje předrěče zeserbšćił. Tónle přełožk so pola aktow namaka.*^{*)} A dowolam sebi zajimawy pomnik staroserbskeje rěče tu zdželić.

J. N. J. (In nomine Jesu).

Versio Vandalica praestandi homagii fidelitatis in arce Senftenbergensi die 17. Octobris anno 1692:

Prötſcherſchane togo pſchižegana kensh te podęſſpone wō tej Churfürſtoſchkej Sachſojskej ſehme derba wotpoloſchitzſch.

Wu derbiſho lubiſh a pſchižegajſh, aſh wu zoſhō tomu pſcheſſwetloſzemmu ſürſtſhce a knöſoj knöſoj Johann Georgioſh tomu ſtwortemu, hertzogoſ wō Sachſojskej, Zülich, Cleve a Berg teſch Engern a Westphalen, togo Roniſkego kraleyſtwa ertzmarſchallu a churfürſtſche, landgroſe wō Thüringſkej, marggroſe wō

^{)} Hłowny statny archiv w Drježdānach, Loc. 8729 „Erbhuldigung im Meiñn. Crenje“ — anno 1692, fol. 130—132b; přirun. fol. 49, 57, 113, 116.

Mižneje těch Wusche a Mižneje Laužnize sehme, buragrofe wö Magdeburg, fürstgrofe wö Henneberg, grofe wö te March Ravensberg a Barby, knösoj wö Rävenstein, naſchomu gnadneschenu knöſoj a jago churfürſtoſſkej pscheßwetloſzſhy ſchilnimi muſkini lehns-erbani, a po teiſeje churfürſtoſſkej linie abo waſche wot temreſchu (kataro Bog gnade f ſchim wobſchwärnuasch) teje ſhamnej churfürſtoſſke pscheßwetloſzſhy knöſom bradschoj hertzog Friedrich Augusta, mužoko-fürſtoſſkeje pscheßwetloſzſhe a togo ſhamego ſchilnimi mužkini lehns-erbani, dalej po teiſeje linie abo waſche wottemreſch jeje churfürſtoſſkeje pscheßwetloſzſhy knöſam vetteram a füſrſtoſſkim pscheßwetloſzam togo churfürſtoſſkogo doma aко nitkor Weißenfelſkeje, Merscheburgſkeje a Žeithkeje linie abo waſche a tich ſhamich ſchilnimi lehns-erbani, a dalej po tich ſhamich ſchilnich wottemreſch teje churfürſtoſſkeje pscheßwetloſzſhy drugim knöſam vetteram Erneſtoſſkeje ſtronu abo waſche a tich ſhamich fürſtoſſich pscheßwetloſzſhow a guadov mužkini ſchilnimi lehns erbani, tak ako Romiška Kejherſka Majestät ordnowala jo; a gabi to že dealo ſtaſch, aſch ta zilla muſchzina ſchlachta tich chur- a fürſtow wö ſachſojſke mogla wottemriſch (kataro pat Bog guadne kſchill wottwobroſchitzſch) na to tom land- grofe wö Hežneje ſehme a jago fürſtoſſich pscheßwetloſzow a fürſtoſſich guadov mužkini ſchilnimi lehns-erbani, ſchitno f tim unterscheidt, tak aſch wono aſch han naloſhone, a meſi timi chur- a fürſtoſſimi pscheßwetloſzimi personami ſjaduane abo wot teje Rombkeje Kejharkeje Majesteti ſamzone a ordnowano jo, ſwirne, podespone a poſchluſhne buſch, těch niz wot teje rady, wehle nehmū pschittom ſtatku že nahmataſch, ſcho pscheschiwo jeje chur- fürſtoſſeli pscheßwetloſzji a fürſtoſſich gnadnich knöſow niſto preſt woſette, abo rada ſchärfchana buhlo, wehle wezej jeje chur- a -fürſtoſſte pscheßwetloſzji a fürſtoſſikm gnadnim knöſam, abo tich ſhamich erbani zebzylſch a wuſchitk po waſchom nejlepſchom pschemuſchenim ſordraſch, ſčodu pat warwoaſch a preſzwobro- ſchitzſch, wožebne, gabj wu deali ſgosilniſch, aſch niſto jeje chur- a -fürſtoſſich pscheßwetloſzji abo fürſtoſſikm gnadnim knöſam na tom ſchilnich, zebzji, doſtoinopzji a ſtaſche neptſchewo a ku ſčodý abo jich chur- a fürſtoſſikmi landami a luſchimi kſchiludy wot nikogo moglo proſt woſette worduaſch, to ſahmo net ſjawisch,

a píšeš waž ab tich waſtich ſwirne hindroaſch, teſch už ſa waž ſahmich wiđobne protk woſcheſch, zoſch teje chur- a fürftoſzki gnađy na komeſchu abo ſčodry pſchich moglo, hewaq teke ſchikno to drugi ſzinich, ſchertſchaſch a woſtaviſch, zoſch janom ſwirnem podeſponem pſchecchiwo ſwojom knoſoj togo ſtarego naſloſchon a pſchaudofſzla [ſkeps.: pſchaudofſzi dla] ſzinich abo ſe woſtaſch pſchichlifſcha.

Na to derbiſcho wu jadem kuſchdyň tzie baltze na pſchaue ruze gore ſwigasch, pſchizęgaſch a kuſchde ſlowo nachpoveſchesch:

Eydt.

Schickno to, zoſch mū nitkor jo protklafewano a protſchereſhano wordualo, kotreſch ja teſch pſchaue a debre ſom roſmehl, to zu ja ſtaune a kuſchdyň zaž gnaime a ſwirne ſchertſchaſch, a zwar bes ſchicknej falſahnofzſzhy, taſ wirno, ako mū Bog pomagal píšeſ Jeſuſsa Chriſtuſa, joho lubego ſymia, naſchogo knoſa, amen.

Nekrolog LVI.

Dr. med. Pětr Dučman,

ſtrowočinski radnik.

* 13. měrca 1839.

† 6. februara 1907.

W Bozankecach 13. měrca 1839 narodzeny, khodžeſe Pětr Dučman (Deutschmann) do tachantskeje ſule w Budyšinje. Jutry 1852 zastupi do praeparandy katholskeho ſeminara w Budyšinje a 13. ſeptembra 1852 poda ſo do Prahi, hdžež do 1. rjadowne małoſtronskeho gymnasija zastupi. Z bydłom w serbskim ſeminaru — bu pilny sobuſtaw Serbowki (hač do 1858). Wokoło jutrow 1858 wopuſći ſeminar a wobſta 1860 khwalobnje dozrawſke (maturitne) pruhowanje.

Na pražské uniwersiće studowaše lěkařſtwu a bu 9. decembra 1865 za doktora lěkařſtwu zjawnje powyſeny. Wosta w Prazy jako assistant we powſitkownej khorowni.

Pod nawjedowanjom ſławneho Michała Hórniaka běše we Serbowcy pilnje wuknył. Jako ſobuſtaw přirodospytneho wotrjada M. S. wot lěta 1861—1872 we nim džělaše. Tež w Budyskej „Serbskej Bjesadže“ ſkutkowaše (1862). Do Maćicy Serbskeje 1863 zastupi a 44 lět (hač do smjerče) ſobuſtaw wosta.

Wat jutrow 1868—1877 do jeje wubjerka słušeše. Wat 1867 hač do smjerće běše tež ze sobustawom „Towařstwa ss. Cyrilla a Methodija“ w Budyšinje. Pod mjenom „Lipinski“ pisaše w lětach 1861, 1862, 1863, 1867 do Łužicy a 1878 do Časop. M. S.

We wójnje 1866 sakske wójsko jako civilny lěkař do Rakuskeje přewodźeše. Po wójnje so 1867 w Budyšinje jako lěkař zasydli. Bě wat 1. septembra 1873 druhí a pozdžišo přeni lěkař při měšćanskej khorowni w Budyšinje. Tule službu je 25 lět (hač do 1. septembra 1898) z tajek swěru wobstarał, zo so cyły čas ani džeń wuprahnył njeje.

Při swojich powołanskich džělach tež fotografowaše (1872). Na wustajeńcomaj dilettantných fotografov w Barlinju (1896) a w Lipsku (1897) dóstna khwalne wuznamjenjenje za wědomostne fotografije kóžnych skhorjenjow.

W lěće 1898 widženje docyla zhubi a dyrbješe so wšeho džěla wotrjec. Wosamočenemu so 1906 jazyčne skhorjenja přidachu. 6. februara 1907 dopołdnja we 8. hodž. wumrě. Bu 9. februara na Mikławsk sławnje a swjatočne pohrebany. Spatam we rowje staršej, džeda a wowki, njedaloko sławnemu spřeceleneju wótčincow Michała Hórniaka a Michała Róle.

Handrij Dučman.

Nekrolog LVII.

Beno Pětr Šołta,
cyrkwiński wučeř w Radworju, swěrny sobustaw Maćicy Serbskeje.

* 29. hapryla 1851. † 25. januara 1908.

Beno Pětr Šołta narodzi so we Wotrowje jako najstarší z 8 džěci překupca Mikławša Šołty a Marije, jeho mandželskeje, rodženeje Cyzec z Kašec. Tam přeby najrjeňše młodostne časy žiwjenja. W kónc šulskich lět, dokelž hólčec dobre duchowne dary wozjewješe, jeho staršej do Budyšina dowjedzeštaj, hdžež potom pod zaškitom wuja, pozdžišeho kanonika kapitla swj. Pětra, knj. Pětra Šołty, kotremuž je za »hólčka« služil, do tachantskeje wučeńje khodžeše a pozdžišo do seminara. Skónčivši tu l. 1870 swoje wuknjenja, poby wat jutrow někotre měsacy za vikara na šuli Queckbrunn w Drježdánach, z wotkelž bu hižo 1. septembra

samsneho lěta do Radworja powołany; tu w Radworju skutkowaše wón, a to wot l. 1872 jako cyrkwiński wučeř, bjez přestača hač do swojeje smjerée, mohł rjec cyły swój wučeřski čas. Iěta 1900 překwapicu njeboheho prěnje pokazy khorosće šije a pozdžišo tež płucow, a na to knj. Šołta tež wumrě. Jeho žiwjenje bě dołhe a płodne. Ze zamysłom mjenuju jo dołhe, hačrunjež so po čłowjeskim rozsudze předčasnje skónči; přetož njemérju jo z łohćom a z lětami, ale po skutkach, kotrež je wudało, a to na jenym městnje we tom jenom Radworju, hdźež je knjuez Šołta kubłał generacije. Złota a slěbra džézom dawał njeje, ale štož měješe, jim dawaše na wše třiceći lět: wužitne wědomosće a mudru křesčanskę wučbu; a to wjacy waži, dyžli slěbro a złoto. A tutu žadnu swěru wjesnego wučerja, kiž njeje, kaž to mnozy po někotrych lětkach hižo činja, serbskemu krajikej a ludej z khribjetom so wobrociwši, do cuzych městow słužić šoł, ale domach při swojich wostał — je pak tež cyła wosada připóznała a to wulkotnje a na hnujace wašnje posledni króć při jeho khowanju. Tež w Serbach hišće džensa hesło płaći: Swěru za swěru! — a tak swojego knj. kantora, kotryž je sta ludži k wěčnemu měrej přewodźował, w nadobnej měrje tohorunja k rowu přewodźachu tych stow a stow synowje a wnukowje, džowki a wnučki.

W mjezach swojego powołania je knj. Šołta stajnje jako dobry Serb wustupował, je z tym přez swój wyšsi skhodźeńk wzdželanosće šeroke worsty ludu narođnje budžił, towařšam pak z příkladom swěcił. Serbski wjedžeše swój dom a serbskeju našemu rodu zawostaji nic jenož krej, ale tež ducha. Tak skutkowaše tež w towařstwach. Hdźy po lěće 1870 w katolickich Serbach znate »*Bjesady*« nastawachu, knjeza Šołtu wiđimy Radwořsku sobuzałožić, a z jeje pokładnikom wón wosta hač do kónca. Samsne zastojnstwo zličbowarja měješe wot l. 1896 w Radwořskiej nalutowańi. Rad přeco naš lud tuto džělo połne zamołwjenja swojim wučerjam dowěrja, a knj. Šołta jo z wurjadnej swědomliwosću zastaraše. Štóž skónčnje wulku kulturnu wažnosć serbskich spěwařskich towařstwów zeyła a daloko sławjeneje Radwořskeje „Meje“ wosebję znaje a hodońić wě, zawěscie wótčinsku mysl knj. Šołty pokhwali, kotryž je

runje 10 lět „Meji“ předsydował, za čož bu z diplomom mytowanym; při złotym jubileju Maćicy Serbskeje 1897 je tež z „Meji“ na jewišeu Budyskeje „Třeňeřnje“ spěwał. Sobustaw Maćicy je wot lěta 1878 njepřestawajcy był: mnohi z młodších wučeřskich kruhow móže tež tu wot njeho wuknyc. Tež „Swobodne Zjednoćeństwo kath. wuč. serbskeje Łužicy“ w Šoltowej wosobje wo swérneho sobustawa žaruje.

Tak sym po wšem, štož napisach, wopomnił njeboćičkeho Šołtu jako dobreho čłowjeka, swérneho wučeřa a pěkneho Maćicarja. Budź jemu wótčena zemja lohka!

Jan Andricki, cyrkw. wučeř w Radworju.

Wućahi z protokollow M. S.

1. Hłowna zhromadźizna (61.) M. S. 22. hapryla 1908 w „Serbskim Domje“. Z powitacymi słowami wotewri předsyda popołdnja $\frac{1}{2}3$ hodž. zhromadźiznu. Pokazuje na nowy móst, kotryž wot Serbskeho Doma k wječoru powiedźe, na nowu drohu, kotraž so k połnocy twari jako zwjaznica za nas z Delnej Łužicu. Tež my chcemy pilnje pytać nowe puće do serbskeho luda a dyrbimy twarie. A twarimy. Kn. ryčeř Jakub je so postarał wo to, zo so wotmewajyu na gymnasiju zaso serbske hodžiny. Spomina na te so hibace młode mocys, kaž Wyrgaća, Cyża, Krala ... Maćica njech je žrło tajkeho džela. Hłownu rozprawu podawa sekretar J. Sewčik, spominajo na to, kak je Maćica tež w poslednim lěće po swojich mocach narodej słužić so prócowała. Wobżaruje, zo su jenož někotři mijez nami Serbami, kotrychž wótčinstwo so njespokoja z rjanymi słowami, su pak hižo tak ze zastojnstwami a džělami přečeženi, zo jim při najlepšej woli njezbudże mocow a wjele časa za Maćieniu rolu. Předsydstwo a wubjerk běstej so jeno trójcy zešloj k zhromadnemu posedzenju a wubjerk sam hišće raz. Postajiło so je, zo ma so za snano nuzne, ale njepředwidzomne wurjadne wudawki při Serbskim Domje hromadźić železny fond za dom, hdøy so kóžde lěto z čisteho wunoška domu 10 % na bok połoži, doniž njeje fond na 3000 hr. zrostł. Za nuzne bu spónzate, so starać wo nowych sobustawow, štož staj wosebje horliwie nimo kn. prof. Muki činiloj kn. předsyda a druhí pismawjedzeř. Wsę prócowanja wo koncesiju za hosćenc při serbskim domje pak běchu zaso byłe podarmne. Tež podarmo bě prócowanje wo titul dwórskeho dodawaćela za kn. fotografa Klaua. Po dołhim času bě M. S. tež zaso wudawa

knižku za lud „Worjefjfti“. Časopisa běchu wušte 3 zešiwicki. Bohate rukopisne zběrki † Jana Radyserba-Wjele wo serbskich rostlinskich mjenach w knihowni maju so předzělać a w Časopisu wotcišćeć kaž tež wosebje jako knižka wudać, a kóžda serbska šula ma dostać jedyn exemplar darmo. Dom je so derje dosć danił, tuž móže M. S. tež zaso bóle myslíć na wuwiće serbskeje literatury; nuznje trjebamy powědańčka za lud. Při wopyče 1. pismawjedźera w Zagrebje běchu khorwatcy wumělcy přilubili za sal nam někotre wobrazy našich wótčinecow we woliu namolować. Wobrazy Hórnika, Łusčanskeho, Hermanna, Muki a Čišinskeho mamy hižo wšitké nimo jenoho wot wobdarjeneho wumjełca, našeho nadobnega sobustawa Ludwika Kuby. Smolerja, Imiša, Kocora a Zejlerja tu hiše nimamy. Wutrobnego přečela a dobroćela, předsydu českéje akademije wědomosćow, kn. dra. J. Hlávkou, je nam rubila smjerć a ze sobustawow staj nam ze smjerću wotešloj kk. cyrkw. wučeř Sołta w Radworju a dr. med. Błažik w Bukecach. Na kóncu swojeje rozprawy spomina rozprawjeř na swoje dželenje wot Serbow a swój wotkhad do Kamjenicy złožujo z tym zdobom swojej zastojnstwje jako přeni pismawjedźer a jako kustos museja. — Wo wubjerku rozprawja jeho předsyda farař Kubica, a farař Zur čita protokol revisije. Wutrobný džak wupraja farař Kubica zarjadniķ domu kn. notarej Cyžej, a tutón rozprawja na to wo „Domje“, zo so derje dani a zo kóžde lěto wotcišne rjany zbytk. Dokhodow běše w lěće 1907 15010,45 hr., wudawkow 11603,98 hr., zbytka 3406,47 hr. Wo knižnej pokladnicy rozprawja pokladník Ceć. Dokhodow bě 4588,69 hr., wudawkow 3388,69, zbytka 1200 hr. Wo knihowni rozprawjeř Fiedleř, zapis darow do knihownje steji w Čas. 08, str. 136, a wo knihisklădze dawa Kapleř rozprawu: ze składa wudatych bu 8004 spisow. Wo museju rozprawjeř kustos Šewčik, spominajo wosebnije na bohate dary našeno sobustawa, kn. missionara Franki, a sobustawki knježny wučeřki Kramattowej. Na to ma k. wučeř Jan Andricki-Radwoński nekrolog wo † cyrkw. wučeřju Šołće a k. farař Kubica rěčeše wopominace słowa wo † lěkarju dr. Błažiku. K počesčenju wotemrjetuju sobustawow zhromadźizna postany. — Za nowe rjadne sobustawy buchu přjeći: Jan Rachel, dir. wučeř w Róženće, Józef Hajna, wučeř w Róženće, Jan Renař, wučeř w Khróscicach, Franc Kral, wučeř w Khróscicach, J. Hantuš, stud. phil. w Prazy, Michał Delan, kubleř w Baćonju, a Jurij Robl (Wrobl), kubleř w Čornecach, a za wurjadne: towařstwo „Adolf Černý“ w Prazy, rěčnik dr. iur. Dragan Janeček w Zagrebje a Občanská Beseda w Roudnicy z 14 jeje sobustawami. Postrowy běchu pósłali: dr. Muka, Alfons a Melania Parczewscy,

Bryl a Czudowski z Moskwy a Ludwik Kuba. Kn. farař M. Andrik přepoda museju wobrazaj molerja Krauzy, kupjeneju z pjenjez kanonika Herrmanna. — Nětk poda kn. farař Šwjela rozprawu wo delnjołužiskim wotrjedze, wo hudźbnym wotrjedze rozprawja cyrkw. wučeř Jan Rječka, farař dr. Renč - Wjelečanski wo stawiznisko - starožitnostnym a kapłan Andricki wo belletristiskim wotrjedze. — Kn. Bjarnat Krawc z Drježdza namjetuje, zo by so skónčenje zaso raz serbski spěwanski swjedzeń wuhotował. Wučeř Nawka a kantor Hila žadataj, zo bychu so tež hudźbne dźěla našich komponistow wot Maćicy wudawałe. Komponist Krawc swoje spěwy Maćicy rad dari prajo, zo hodža so tež wot serbskich spěwanskich towarzstwów wuwjesć. Kantor Hila a wučeř Słodeńk žadatej za nowymi serbskimi spěwami za swoje towarzstwa. Zběrka za „dom“ na hłownej zhromadźiznje wunjese 36,75 hr. K. farař Nowak so hiše praša, hač njeby so mohło tež za evangelickich Serbow w Budyšinje serbske ludowe towarzstwo założyć; knjez předsyda slubi, zo chce so wo to prócować.

2. Posedzenie předsydstwa a wubjerka M. S. 10. juna 1908. Přítomni: Križan, Muka, Renč, Čeć, Smoleř, Cyž, Sommer, Žur, Fiedler, Andricki, a jako hosćo: B. Krawc, J. Rječka a Słodeńk. Najprije wuzwoli so za 1. pismawjedzerja na město far. Šewčika far. Miklawš Žur, a do wubjerka na město fararja Žura far. Rjeda, a za musejownika bu woleny wučeř M. Wjerab. Cirkw. wučeř Rječka rozprawja wo wudajomnej zběreyc spěwov za naše towarzstwa: trjebaju so předewšem měšane khory a ma so tež wjacy delnjołužiskich tekstow přidać. Bjarnat Krawc přeje sebi tež něsto humoristickich spěwov a džakuje so předsydstwu M. S., zo chce tež skónčenje někotre jeho wěcy wudać, ale tež mnohe Kocorowe wěcy hiše na wudaće čakaju. Słodeńk namjetuje, zo bychu so, dokelž chce Kocorowe wěcy studowaca młodzina wudać, do teje žadaneje zběrki jeno Krawcove spěwy přijaće. Prof. dr. Muka je studentam jara džakowny za dobry wotpohlad, ale k tomu je wjele pjenjez trébnych, tohodla dyrbi Maćica tež Kocorowe spěwy do zběrki sobu přijeć. Sommer poruča wudawanje partiturow, někotre tež z delnjołužiskim tekstem, a džiwanje na pječhlösne khory. Bjarnat Krawc wuwjedze naležnosć z hudźbnym wotrjadom. — Knježna Honzíkowa w Prazy je na próstwu dra. Muki wobraz Jana Radyserba-Wjele molowała, kotryž bu z wobdziwanjom a horcym džakom přijaty. Budyska nalutowarňa je dań powyšila (wučinja to za dom lětnje přez 800 hr.); tuž ma so tež Maćičnym najeńkam najeński pjenjez přiměrnje powyścić a to do 1. julija jim wozjewić. Jako nowaj sobustawaj so přijmatej: kk. Jakub Zarjeńk, kubleř w Jaworje, a Kukowske kasino. Kn. Pětr Kolch z Lutyjec je 100 hr. za

Serbski Dom wotkazał, a Muka je 216,63 hr. za wuhotowanje sala sobu přinjesł. Muka žada, zo bychu so pućowanske zhromadžizny M. S. wotmewałe a nowe sobustawy zdobywałe.

3. Posedženje předsydstwa a wubjerkia M. S. 14. decembra 1908. Přitomni: Križan, Kubica, Skala, Fiedleř, Renč, Raeda, Wjerab, Smoleř, Žur. Jedna so přede wšem doňho a živje wo nowym wudaću druheho džela „serbskeje čitanki“ a spěwnika „Spěwna Radosć“ za naše serbske šule, dokelž je stary nakład nimale rozpředaty. Při tym so vjele skorži na samowolne wotstronjowanje serbskeje wučby w mnohich, wosebje evangelskich serbskich šulach. Kn. farař Kubica pokazuje na zrudne podawki, kak su wselacy wučerjo samopašnje bjez prašenja šulskeho předstojičeřstwa serbske čitanki a „Spěwnu Radosć“ ze šulow wotstronili. Sommer namjetuje, zo bychu so vjednicy a zastupjerjo serbskeho naroda při bórzownym wuradžowanju noweho sakskeho šulskeho zakonja wo to postarali, zo by so we nim jasne wuprajiło, kajke prawa my Serbjia w šuli mamy a što ma so wo to starać, zo so zakonske postajenja woprawdze wuwjedu. Skónčenje so wobzamkny, zo ma so druhí džél serbskeje čitanki w 5000 eks. a nowy wudawk „Spěwneje Radosće“ w 6000 eks. čišćeē a zo byštaj wobě knizy jutry 1909 w čišću hotowej być mèlej. Nalutowanska knižka „Budarjowy fond“ je so namakała, daň je so připisała, tak zo fond kónc junija 1908 131,92 hr. wučinješe; pismawjedčeř Žur přepoda knižku Čećeř za zličbowanje. J. J. wjéřeh Anatol Evgenievič Gagarin w Oknje so za čestněho sobustawa M. S. pomjenuje a so to jutry 1909 na hłownej zhromadžiznje wozjewi. Za noweju sobustawow buštaj přijatej k. dr. med. Pful w Budyšinje a dr. med. M. Ljašenko w Charkowje. Sala ma so k jutram 1909 dowuhotować, we njej ma so wosebje plunowe wobswětlenje a centralne tepjenje připravić. Zarjadnik domu Cyž to wobstara a Muka ma za to hižo pjenyezy na skladźe. Dary k Božemu džesću a k nowemu lětu maju so za Serbski Dom tež lětsa hromadžić, ale próstwa ma so jenož w „Nowinach“ a „Posole“ wozjewić. Naš sobustaw kn. prof. Fr. Tajrych w Taborje je wot swojeje maćerje krasnje wušiwane zawěski za dom darił; tutón pyšny dar so z najwjetszej džakownosću přija a předsyda so kn. Tajrychej a jeho maćeri z listom w mjene cyłeje Maćicy podžakuje. Kantorej Kaplerjej wupraji so horcy džak, zo je našim serbskim šulam tola hišće serbsku čitanku a „Spěwnu Radosć“ zdžeržał.

4. Posedženje předsydstwa M. S. 10. februara 1909. Přitomni: Križan, Skala, Muka, Cyž, Fiedleř, Kapler, Smoleř, Wjerab a Žur. „Předženaka“, Maćičnu protyku na 1909, ma rozesłać hnydom pokladnik Čeć a tak w přichodźe porjadnje

kóžde lěto, tak ruče hač je wušla. Kofejownik Hajnca dóstanie dohlad a kluč za salu. Hłowna zhromadžizna budže kaž hewak jutrownu srjedu, započatk pak ma byé w 2 hodžinomaj. Na samsnym dnju budže wječor w 7 hodž. swjatočne wotewrjenje sale ze spěwami, swjedženskej rěču, džiwiadłom a towařsnej zabawu. Na 120 wosobow so nimo Maćičnych sobustawow a jich swójbnych přeprony a to z khartkami a z přečom, zo bychu Žonske w serbskich drastach přišle. Zo budže sala hotowa, za to starataj so Cyž a Muka. Papjera za Časopis ma so zaso lěpša brać, kaž přjedy; nakład Časopisa ma so zaso na 550 eksemplarow powyši. Nowy wurjadny sobustaw bu přijaty: kn. dr. Severin Ščerba w Prazy-Vršovice. Wuměnječ chedža M. Časopis: Slovenska Šolska Matica w Lublani a Thüring.-Sächs. Geschichts- und Altertumsverein in Halle. Za redaktorow noweho nakłada „Spěwneje Radosće“ buštaj Kapleř a Rječka postajenaj.

Wučahnył Mikławš Žur, sekretář M. S.

Rozprawa wo knihiskladze M. S.

W lěće 1908 bu ze knihisklada 7491 knihow a knižkow wudatych a to:

5500 exx. protyki „Předženaka“ na lěto 1908 — 5 exx. Słownika — 388 exx. Časopisa — 452 exx. Bibliskich stawiżnow — 655 exx. Čitanki — 209 exx. Spěwneje Radosće — 75 exx. Tow. Spěwnika — 5 exx. Šešć spěwow wot Kocora — 2 exx. Pjatnaće nar. spěwov — 41 exx. Quartettow wot Kocora — 8 exx. Słowjanstwo w swojich spěwach wot Kuby — 1 ex. Noweje zběrki serbskich melodijow wot Kuby — 75 exx. Małego gratulanty — 50 cxx. Jutrownych jejkow — 10 exx. Genofefy — 10 exx. Hroda na Landskrónje — po 1 ex. Oberlina, Jakuba, Křižnych wójnow, Božeje krasnosće a wosobneho dara.

J. Kapleř, knihiskladník M. S.

Dary za knihownju M. S.

W lěće 1908 podawachu dary do Maćičneje knihownje:

1. K. far. em. Bart-Čišinski w Pančicach: Lužicu na l. 1908.
2. K. prof. A. Černý w Prazy: a) Slovanský Přehled. Ročník X., č. 7—10, R. XI., č. 1—4; b) Pořad sjezdu slovanského učitelstva a příatel školství v Praze od 9.—14. srpna r. 1908.
3. K. far. em. Dučman w Dubinje: a) Zlote hrody abo: Hans Klepotář na daň njese. Hra za serbske džiwiadlo. Spisał H. Duč-

- man-Wołšinski 1897; b) Boží narod. Hodowna hra w třech dějinach. Spisał H. Dučman-Wołšinski. 1901.

4. K. wučeř Kral w Khrósciech: Raj. Časopis za pěkne džeci. 3. lětník.

5. K. knihičceřnik Monsa w Budyšinje: Duchowne řečerſtviſtowne knihy, Bohu f čeſči a Šerbam f wužitku wudate. Najnowši wudawki z leta 1907.

6. K. prof. dr. Muka w Freibergu: 23 čislow wosebje druho-słowjanskich knihow. Njeličene su při tym mnoho doubletty, wše-lake rukopisy, dželba časopisow a wulka ličba drobnostkow.

7. K. dr. th. Fr. Přikryl, farař w Tynje pola Lipnika w Morawskej: SS. Cyrill a Method u památkách starožitných na Moravě a ve Slezsku. Díl druhý.

8. K. red. M. Smoleř w Budyšinje: a) Serbske Nowiny a Pomhaj Bóh na l. 1908; b) Nowy wud. Wajzowych modlefskich knihy.

9. K. far. Šwjela we Wochozach: Žytanka ja ſerbske žijíčki. 1907.

10. Serbske luth. knih. towarzstwo: a) Bibliſti pucňniſ ſa I. 1909; b) Řečiſtji a ſorniňatka, ſeſbérat A. Šeňkora.

11. Tow. ss. Cyrilla a Methoda w Budyšinje: a) Kath. Posoł na l. 1908; b) Krajan za l. 1909.

Swoje spisy z Maćicu Serbskej dale wuměnjowachu tele-wědomostne towarzstwa a wustawy:

 1. Žuž. prědařske tow. w Lipsku: 33. Jahresbericht.
 2. Žuž. tow. wědomosćow w Zhorjelu: a) Neues Laien-jiſisches Magazin. 84. Band; b) Codex dipl. Lus. sup. III. 4. Heft.
 3. Biblioteka Musea království českého v Praze: a) Časopis 1908, svazek 2—4; Časopis 1909, sv. 1; b) Bericht über das Museum des Königreiches Böhmen für das Jahr 1907.
 4. Krajny archiv král. českého w Prazy: Zprávy zemského archivu kralovství českého. Svazek II.
 5. Matice Moravská w Brnje: Časopis Moravského Muzea zemského. Ročník VIII, čo. 2, Ročník IX, čo. 1.
 6. Twarzstwo wědomosćow w Póznanju: a) Roczniki. Tom XXXIII.; b) Codex diplomaticus majoris Poloniae. Tomus V.
 7. Akademija Umiejetnosti w Krakowje: a) A. Prochaska: Król Władysław Jagiełło. Tom I—II; b) T. Grabowski: Literatura Aryańska w Polsce 1560—1660; c) Ks. J. A. Wadowski: Kościoly Lubelskie; d) Materyaly Kom. jazyk. II/3; e) Acta historica 13/1; f) Monumenta med. aev. 18/1; g) Rozprawy filolog. 44; h) Rozprawy historyczne. Tom 50; i) Archiwum Komisji prawniczej. Tom VIII, Cz. I.; j) Bulletin internat. 1907, 9—10, 1908, 1—8; k) Katalog literatury naukowej Polskiej. Tom VII., zesz. 3—4.
 8. Museálna slovenska spoločnosť w Turč. Swiatym Marćinje: a) Časopis. Ročn. XI., č. 4—6; b) Ročn. XIII, Sv. II.

9. Matica slovenska w Ljubljani: a) Slovenska zemlja. Peti del, 1. a 2. zv.; b) Zbornik, 9. a 10. zvezek; c) Slovenske nar. pesmi, 11. a 12. snopič; d) Prevodi iz svetovne književnosti, 4. a 5. zvezek; e) Zabavna knjižnica, 19. a 20. zv.; f) Knezova knjižnica, 14. a 15. zv.; g) Letopis Sl. Matice za l. 1907; h) Hrvatska knjižnica, 2. a 3. zv.; i) Kultura in politika.

10. Južnosl. akademija znanosti i umjetnosti w Zagrebje: a) Rad. Knjiga 170—173; b) Ljetopis. 22. zvezak.

11. Matica Srpska w Nowym Sadu: a) Letopis. Knjiga 249—253; b) Knjige za narod. Svezka 124—125; c) Knjige Matice Srpske. Broj 25—26.

12. Dobroćeński komitet w Petersburgu: Slawjanskija izwěstija, 1908, No. 1—3, 6—8.

13. Kejž. ruske geografiske tow. w Petersburgu: Žiwaja starina, god 17., wypusk 1—3.

14. Ministerstwo narodnago proswěščenija w Petersburgu: Žurnal. Zwjazk za december 1907. W lěće 1908 pak zwjazki za měsacy jan. hač do augusta.

15. Kejž. ruska akademija wědomosćow w Petersburgu: a) Zbornik. Tom 81—83; b) Izwěstija 1908, No. 5—13, 15—18, 1909, No. 1—3; c) Izwěstija otdělenija ruskago jazyka i slowesnosti imp. akad. nauk 1908 g. Tom 13, kn. 2—3; d) Zbornik statej. Čast 1—2.

Horječnym česćenym knjezam, towařstwam a wustawam wupraja w mjenje Maćicy Serbskeje najwutrobníši džak

W Budyšinje, 2. měrca 1909.

K. A. Fiedleř, knihownik M. S.

Dary za muzej a archiv M. S.

We zarjadnistwje „Serbskeho Muzeja“ sta so we běhu lěta 1908 wažne přeměnjenje z tym, zo dotalny wulcy zaslužbny muzejownik, knj. tach. předař J. Sewčík, kotryž muzej na starym a nowym městnje zasydli a zarjadowa, 1. meje Budyšin wpušći a so do Kamjenicy přesydli. Wot předsydstwa a wubjerka Maćicy so podpisany za jeho naslědnika wuzwoli.

Dary za naš „Serbski Muzej“ we minjenym lěće nam přiwobroćichu:

1. Knj. wyšsi wučeř Fiedleř: Zejlerjowu piščalku, na kotrejž piskajo wón swoje spěwy basnješe a komponowaše.

2. Knj. farař Rychtař z Wochoz: podobiznu (100lětny jubilej Čelnjanskeje cyrkwe).

3. Knj. farař Handrik-Slepjanski: 2 wumješkaj wobrazaj (aquař.) znateho wumjełca W. Krauzy (dar knj. far. a kan. Herrmanna-Wotrowskeho).

4. Knj. wučer Franc Kral z Khróscie: 1 wołojane swjećatko — 4 na škleńcu molow. swjećatka — 2 křčeńskej listaj z lět 1810 a 1818 — „Polski kapoń“, časopis — lith. serbsku pšeň na zemrětu Glětnu holčku — džel stareje lisciny (Michała Hórniaka z Khróscie nastupacu).

5. Knj. far. Jak. Šewčik w Kamjenicy: wulki slěborny Chiňejski pjenjez. — wšelake znamki z južno-słowjanskich krajow.

6. Knj. far. Śwjela z Wochoz: a) 10 khapow (micow) z Khočebuskeje wokoliny, — b) hušywani šorecu, — c) hušywani lapu k wuknj., — d) samotkanu košulu ze Skjarbošca, — e) 19 molow. jutrown. jejkow, — f) 1 kołowrot, — g) hlinjaný pŕasleň, — h) drjewjany časnik z Błótow, — i) pokazowář stareho drjewjancho časnika (rjane dželo), — k) wohnjowy „zbórk“, — l) 5 nasčenských napismow.

7. Knj. prof. dr. Muka: ze zawost. † krajneho sudnika Jana Krala w Kamjenicy rukopisnu na 100 lět staru knihu ze serbskimi narodnymi hłosami a rejemi.

8. Knj. překupe J. Rjelka z Worklee: popjelnicne črjopy z Worklec.

9. Knj. wučer Bajeř z Bolbore: železny wisacy časnik z lěta 1540 (darjeny wot knj. korčmarja Šuby ze Słoneje Boršće).

10. Knj. prof. Fr. Tajrych z Tabora: 2 krasnje wušiwanej zawěskaj (ručne dželo jeho knjenje maćeře).

11. Ze zawostajenstwa njeboh M. Hórniaka: 2 wobrazaj (biskup Loka a far. kan. Wałda) a jeho kemšacy klobuk.

12. Podpisany muzejownik: dwě jutrownej jejey (filigr. dželo z klóštra Marijneje Hwězdy).

13. Knj. missionar Francka z Leha w Kašmiru (naš stary přečel a swěrny, woporniwy sobustaw): 20 Tibetanskich dokumentow (z džela originale same, z džela jara žadne wotpiski, přez knj. far. Šewčika; pír. Čas. 1907, str. 93 sll.); tež lětsa smy wot tohosameho lubeho daričela rjane dary z tamneho kraja za muzej dostali, wosebje cylu zběrku starých tibetanskich pjenjez, kotrež wšitke tu mjenować je nam njemôžno.

14. Knj. kapl. J. Žur z Budysina: rjenje wurčowanu wochlu.

15. Knj. Pawoł Horak ze Židowa: 1 piwowy karančk z l. 1720.

Do archiva darichu:

16. kn. far. Dučman z Dubina: 2 rukopisaj knj. kapl. Sommerra z Radworja z lěta 1812: a) „Duchowne lekarstwo za khorych a mrějacych“, b) Rituale lačansko-serbsko-němske.

17. Knj. wučer a komp. Bjarnat Krawc z Drježdžan: Manu-

skriptaj jeho „*Lachende Lieder*“ a „*Vier Zwiesgespräche für Sopran und Bassoton*“.

18. Knj. far. Šewčík w Kamjenicy: rukopis Jana Bohuwěra Mučinka: „K dopomnjenju na našeho slavného pěsnjerja Handrija Zejlerja.“

19. Knj. prof. dr. Muka: staru liscinu z lěta 1580 „Lehnsbrief des Hans v. Schleinitz auf Lubachau“ (darjeny wot knj. wuč. Jana Keřka w Pernje).

20. Knj. faraf Šwjela-Wochožanski: wšelake stare ds. spisy a knihi.

K wupyšenju sale dostachmy dale dwaj wolijowej wobrazaj:

21. wobraz njeboh biskopa J. Łusčanského, wot Drježdžanského wumjełca molowany a knj. seniora J. Skale darjeny a

22. wobraz njeboh wyš. wuč. J. Radyserba-Wjelu, wot Pražskeje wumjełki molowany a darjeny.

Wopyt muzeja běše spokojacy. W běhu lěta počesćichu naš muzej tež knj. wokrjesny hejtman z Craushaar z knj. mandželské (běše dwójcy w muzeju) a přečelstwom a knj. hamtski hejtman z Carlowitz z knj. baronku Vietinghoff-Riešowej z Njeśwačidla. Dwójcy mějachmy wjèle hosći na doho w muzeju: a) črjodu serbskich žonow a družkow, kiž běhu našemu krajej a jeho hosće, wulkowýwodže Bjedrichej Badenskemu, při jeju wopyče w Budyšinje hołdowałe — a b) 6. dec. knj. wučerja Bajerja z wokoło 100 džěćimi a dorosěnymi z Bolbore. Z druhich šulow pobý knj. wučeř M. Nawka z dwěmaj rjadownjomaj Radwošskeje šule a podpisany z jeho I. rjadownju holců tachantskeje šule we muzeju. Zastupnych pjenjez dostachmy na 60 hr., wudawkow běše na 50 hr.

M. Wjerab, kustos.

Přinoški sobustawow M. S.

Swój lětny přinošk zaplácichu w času wot 1. měrca (1. III.) 1908 hač do 28. februara (28. II.) 1909:

Na lěto 1910: kn. historik prof. Edward Boguslawski we Waršawje (tež na 1909).

Na lěto 1909: kk. dwórski předař Komor (Kummer) w Drježdžanach (tež na 1908), dwórski radž. prof. dr. Jan Jakub w Drježdžanach (tež na 08), prof. dr. E. Muka w Freibergu (tež na 07 a 08), překupc Měto Domš w Moskwje (tež na 08), dr. Zev. Šcerba w Prazy, lěkař dr. med. Handrik-Česla w Neweklowje, rěčník dr. iur. Jos. Smirous w Č.-Krumlowje (tež na 08), kantor Jan Kapler w Budyšinje (tež na 08), prof. gymn. Fr. Tajrych w Táborje (tež na 08), lěkař dr. med. Ljašenko w Charkowje (tež na 08), Občanská

Beseda a 14 sobustawow w Roudnicy, lektor słowjanskich rěčow dr. ph. Boehme w Barlinju (tež na 08), knihikupe J. B. Pjech w Lipsku, pastor Wyl. Nowy w Ketlicach (tež na 08), Bukečanske serbske towarzstwo w Bukecach, farař kan. J. Herrmann we Wotrowje, kubleř Delan w Dclním Wunjowje, překupe Jakub Rjelka we Workleeach (tež na 05—08).

Na lěto 1908: kk. kantor em. Zahrjeňk w Budyšinje, rentier M. Mjeřwa w Budyšinje, spěwanske towarzstwo „Jednota“ w Khrósciečach, kubleř Wawrik w Nuknicy, un.-professor Morfill w Oxfordze, kubleř Młyňk w Čemječech (tež na 07), měšč. wučeř em. Jenč w Kluči, farař B. Śwela we Wochozach (tež na 05—07), knježna Ilana Cyžec w Drježdžanach, tachantski wučeř Hila w Budyšinje, wučeř II. Jordan w Gólbínjo, farař Wencko w Sprjewicy, farař Kral w Dubinje (tež na 06 a 07), farař em. Jakub Bart-Čišinski w Pančicach, Ralbičanska katholska Bjesada, gymn. wučeř Jan Bryl w Moskwje, Jurij Delan, 1. kaplán w Khrósciečach (tež na 06 a 07), Šulski direktor dr. Grolmus w Lipsku (tež na 07), cyrkw. wučeř Holan w Budyšinku, stud. phil. Jurij Hantuš z Radworja, kubleř Delan w Baćonju, farař em. Jurij Jakub w Budyšinje, wučeř em. Jurk w Budyšinje, stud. th. Jacešlawk w Prazy, wučeř em. Kral w Radworju, † kantor G. Kocor w Hodžízu (tež na 07), farař Kubaš w Njebjelčicach, knježna wučeřka Mina Kramattowa w Prazy, kubleř Króna w Bukecach, wučeř Slodečk w Pančicach, farař O. Mrózak w Hrodzišču, stud. th. Mrózak z Hrodzišča w Lipsku, farař Nowak w Radworju, kaplán Mič w Radworju, direktor Nowak w Budyšinje, wučeř M. Nawka w Radworju (tež na 07), farař Ryčeř we Wochozach, cyrkw. wučeř Rječka w Budyšinje, kaplán Rjeda w Njebjelčicach, farař kan. Žur w Budyšinje, senior Jakub Skala w Budyšinje, kantor Šewčík w Ralbicach, redaktor Marko Smoleř w Budyšinje, vyšší farař Šewčík w Kamjenicy, farař Jan Gólc w Rakecach (tež na 07), chemik dr. ph. Schneller z Naumburga w Sew. Americy, towarzstwo „Adolf Černý“ w Prazy, pastor Voigt w Hodžízu, farař Wingeř w Lubiju, Občanská Beseda w Roudnicy a štýrnače jeje sobustawow: rěčn. dr. iur. A. Rus, sudn. sekr. Riha, proh. V. Kotrč, prof. dr. F. Ježek, wokr. taj. J. Kniha, překupe A. Novák, kapl. J. Honzík, kaplán J. Býček, kat. B. Pokorný, rěčn. dr. iur. A. Stein, lěkař dr. med. E. Kirschner, direkt. E. Kolár, direkt. Fr. Macák, sekr. Bes. A. Hrousa; farař Jan Wałtař w Njeswačidle, tach. wučeř Wjerab w Budyšinje, kand. theor. Wyrgač w Lipsku, rěčník a notar Cyž w Budyšinje (tež na 07), farař Křižan w Hodžízu, semiu. vyšší wučeř Ota Wičaz w Stollbergu (tež na 1905—07), twarski mišter R. Eisler w Žahanju (tež na 06 a 07), rěčník Jurij Hejna w Dobelinje (tež na 06 a 07), farař Běrník w Klukšu (tež na 06 a 07), hamtski

sudn. radž. dr. Leidler w Šěrachowje (też na 06 a 07), knježęfski radž. Ota Hanowski, ryceřkubleř nad Małym Wosykom (też na 02—07), farař Krygař w Poršicach (też na 06 a 07), wučer Beyer (Bajeř) w Bolborcach (też na 04—07), farař Křižan w Kotecach, Kukowske katholske kasino w Pančicach, kubleř Jurij Robl w Čornecach, kubleř Jakub Zahrajeňk w Jaworje, un.-professor Konst. Grot w Pětrohrodźe (też na 1902—07), wučenc prof. dr. Age Benedictsen w Granly-Charlottenlundźe (też na 05—07), kubleř a sem. zapósłanc Kokla w Khróscicach (też na 07), wulkopřekupe Gračew we Moskwje, farař dr. th. Přikryl w Týni na Morawje, kapłan P. Florian Fencl we Wodnjanach, wučer Mikl. Hajna w Konjecach (też na 06 a 07), kantor Symank w Baćonju (też na 06 a 07), farař Handrij Dućman w Dubinje, kantor Keřk w Bukecach (też na 07), dr. phil. Am. Vozárik w Štyskim Hradcu.

Na lěto 1907: kk. sem. wyšsi wnuč. em. K. A. Fiedler w Budyšinje, kantor H. Jordan w Popoječach, farař Kubica w Bukecach, farař Matej Handrik w Slepom (też na 1906), farař Mrózak w Budyšinku, farař em. M. Urban w Budyšinje, farař dr. ph. Renč we Wjelećinje, farař J. Vrhovnik w Lublani, prof. real. Bj. Knorre w Kraloewe Hradcu, měšč. wučer Jan Keřk w Pirnje (też na 06).

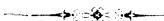
Na lěto 1906: kk. cyrkw. wučer Andricki w Radworju (też na 1904 a 05), měščanski wučer a hudebník Bjarnat Krawec w Drježdzańach.

Dary za „Serbski Dom“ M. S.

Za naš „Serbski Dom“ w Budyšinje darichu w běhu lěta (wot 1./I.—31./XII.) 1908 po hriwnach:

Zběrka nowolětnych darow (jednotl. mjena daričelov hl. Serb. Now. 1907 čo. 52, 1908 čo. 1 a 2) **292**, diakonus Nowy w Ketlicach 3, kubleř Skop w Kołwazy 2, farař Betlejewski w Tilicach 4, farař Ryčer w Delnim Wujezdźe 2, kapłan exp. Šołta w Hajnicach 1; přez knjeza prof. dra. E. Muku darichu: knjez probst A. Maltzew w Barlinju 5, knjez překupe Mjertyn Domš z Turjeje 42, knjez prof. Wlad. Francew 4, knjez prof. H. Měřčink 3, knjeni dr. Olga Rychlikowa 42, knjeni radowa Hana Kerbcowa 19, Umělecka Bjesada 8,44, Rada města kr. Winohrady 42,18; zběrka na hłownej zhromadźiznje Maćicy Serbskeje (22. 4. 08) 36,75, knjez kantor Šwjela w Skjarbošeu 3, Pražska Serbowka město wěnca na row basnika Swjatopołka Čecha 10, sudn. radžičel Miklawš w Zhorjelu 2, knjez prof. Fr. Tajrych w Taborje 2,48, zběrka na XXXIV. hłownej skhadzowanocy serbskeje studow. młodziny w Poršicach 26,5, knjez farař Betlejewski w Tilicach 2, z wotkazanja njeboh Pětra Kolcha w Lutyjecach **100**, farař J. Šewčik w Kamje-

nicy 15, zawod dr. F. Zatki w Karlinje 16,93, komerciski radžícel M. Truc w Koburgu 10, wučeřka M. Kramattova w Prazy 4, kantor Šwjela w Skjarbošcu 1, Roudničanska Měščanska Bjesada přez M. A. 72, farař Bettlejewski w Tilicach 2, Bukečanske serbske towarzstwo při skladnosći swojeho 200, posedženja nahromadžilo 30, dr. E. Mukowé bližše a dalše přečelstwo wob lěto 1908 za wuhotowanje a wupyšenje swjedžeňskeje sale M. S. nawda a přez njeho zarjadnemu woteda: $216,63 + 2748,80 =$ hrom. 29 65,43; farař lic. theol. Jan Renč w Ketlicach 100, zjězd serbskich wótčincow w Drježdžanach 7, prof. dr. Muka jako wěnc na row swojeho luheho přečela, knjeza kaplana Miklawša Andrickeho 5, Towařstwo „Palacký“ město palmy na row Miklawša Andrickeho 5, Freibergska „Syrotka“, jenička hišće živa a džđawa kommissija 1,50 + 1,00 + 2,05 + 0,60.

Zličbowanje M. S. w 62. lěće (1908).

A. Dokhody.

I. Zbytk w pokładnicy.

Wot īoňscho lěta hr. 1200. —

II. Domoj wzate kapitale.

Vacat.

III. Daň z wupoženych pjenjez.

Z krajnostawskeje nalutowarnyje kn. č. 54600 wot 1./10. 07 — 30./4. 08	30. 52.
Z Lubijiskeje banki nalutow. kn. č. 2051 wot 11./3. 08 — 30./6. 08	12. 10.
Z krajnostawskeho rukowan-skeho lista po 500 hr. 31/3 %	17. 50.
Z 3 listow Lipsčanskeje hyp. banki po 200 hr. 4 %	24. —
Z legata Łahody z Bozankee	20. —
Z legata Tyburowskeho	40. —
	144. 12.

IV. Přinoški sobustawow.

Wot 37 sobustawow na 68 zastatych lět	272. —
Wot 90 sobustaw. na l. 1908	360. —
" 17 " " 1909 68. —	
" 1 " " 1910 4. —	
	704. —

V. Z předawanja knihow.

Z cyla 1696. 50.

VI. Wśelake drobnosće.

Dobrowólny dar kn. far. P. Halabale z Rajhrada . . . 2. 80.

Wospjetowanje.

Staw I	1200. —
" II	—
" III	144. 12.
" IV	704. —
" V	1696. 50.
" VI	2. 80.
Do hromady	3747. 42.

B. Wudawki.

I. Za čišć a wjazanje Časopisa.

Časopis 1907, II.	299. —
" 1908, I.	232. 50.
" 1908, II.	338. —
" 1909, I.	366. 50.
Za wjazanje a rozeslanje	82. 15.
	1318. 15.

II. Za protyku.

Za papjeru 1909	153. —
" čišć 1909	302. —
" kalendarij	12. —
" klišeje	123. —
" wjazanje	81. —
	671. —

**III. Za knihownju, knihisklăd
a museum.**

Za hospodowanje w Ma-	150. —
Za zawěscenie	15. —
Za sfane knihi	9. 10.

174. 10.

**IV. Za čišć a wjazanje knihow.
Za wšelake wjazanja**

340. 60.

V. Wšelčizny.

Za nowe addressy sobustaw.	60. —
Za 400 wos. wotč. stawizn. basnistwa lužisk. Serbow	44. —
Za wšelake čišće	30. 03.
Za porti w lěće 1907/08	5. 06.
Za wuložki při přednošku	5. 50.
Cło za darj. zawěskaj	3. —
Na knižki Lubijiskeje banki č. 2051	1000. —
Pokładnikowe wudawki	6. 98.

1154. 57.

Wospjetowanje.

Staw I.	1318. 15.
" II.	671. —
" III.	174. 10.
" IV.	340. 60.
" V.	1154. 57.

Do hromady 3658. 42.

W Budysinje, 1. měrca 1909.

Přirunanje.

Wšitke dokhody	3747. 42.
Wšitke wudawki	3658. 42.
Wuzbytk w pokładnicy	89. —
Zamíózenje knižneje pokładnicy.	
W krajnostawskej lutowarni na knižki č. 54600	1000. —
Na Lubijskiej bancy na knižki č. 2051	2000. —
Na Maćiem. domje fondaj kk. Łahody (500) a Ty- burowskeho (1000)	1500. —
Awstriska statna papjera č. 384706 k. Halabale	166. 60.
Krajnost. rukow. list ze zawost. Jakuboweho	470. —
3 listy Lipsč. hyp. banki ze zawost. Wjelanoweho	591. —
Zbytka w pokładnicy	89. —
Z cyła	5816. 60.

Pódla toho ma Maćica Serbska w swojim wobsedzeñstwie: 1) wopismo žiwenje zawěscaceje banki w Gotha, čo. 290839, na 5000 hr. a knj. professorej dr. Muey, wyss. gymu, wučerzej w Freibergu swědčace. 2) Knižku Budyskeje měše. lutowarnje čo. 64441, z 131 hr. 92 np. na Budarjowy ponnik.

A. Čeć, pokładnik.

Zličbowanje domu Maćicy Serbskeje

wot 1. januara 1908 hač do 1. januara 1909.

A. Dokhody.

1. Wunošk z přenajeća bydlów a rumow:

Wot knjeza Smolerja	1362. 50
" " Gläsela	1400. —
" " Fritse	1482. 50
" " Thomasa	662. 50
" " Angermannia	575. —
" " Florenca	450. —
" " Hartmannia	205. —
" " Werneria	562. 50
" Lubijiskeje banki	2360. —
" knjeza Hajnicy	640. —
" knjenje Wurroweje	2050. —
" knjeza Krawzy	662. 50
" Billerta	205. —
" knjenje Sürethowewe	490. —
" kn. pokł. Čeća za knihownju a muzej	150. —

13257. 50 13257. 50

II. Dobrowólne dary w „Serbskich Nowinach” kwitowane (wot 1.I.—31.XII. 08)	921. 33.
III. Dobrowólne dary zarjadniakie wot dra. Muķi přepodate	216. 63.
IV. Wódny dawk	173. 24.
V. Zbytk w pokładnicy z lęta 1907	106. 47.

Sa. 146 5. 17.

B. Wudawki.*I. Dań.*

1. Dań pola Budyskeje nalutowańje za 160000 hr. po $3\frac{3}{4}$ a 4,2 %	6180. —
2. Dań kn. Kaupej za 24000 a podzela 10000 hr. po $3\frac{3}{4}$ a 4,2 %	1315. 85.
3. " za fond knjeza † biskopa Łuscańskiego	105. —
4. " knjezej Monsignore seniorej Skali	105. —
5. " knjezej fararjej Kržanej	105. —
6. " far. dr. Renčej	105. —
7. " far. can. Herrmannaej	105. —
8. " Alfonsiej Porákej	105. —
9. " san. radzićelej dr. Pětrancej	105. —
10. " rycérkublerjej Šrybarcej	105. —
11. " dr. Jenčej	105. —
12. " wučerzej Sommierej	105. —
13. " redaktorej Smolernej	105. —
14. " direktorej Nowakej	105. —
15. " kom. radzićelej Šołce	105. —
16. " san. radzićelej dr. Szablewskemu	105. —
17. " rěniķej Cyžej	105. —
18. " fararjej Šewkej	55. —
19. " za 1000 hr. Tyburowskiego a 500 hr. Łahodoweho fonda	60. —

9185. 85.

II. Dawki.

1. Wotpaleńska pokladnica	159. 68.
2. Dokhodny dawk	182. 88.
3. Leżownostny dawk, statny a měšcanski	246. 24.
4. Za płun	130. 75.
5. Za wodu	144. 48.
6. Za zawěścjenje domu	21. 91.
7. Wšelake druhe dawki na radnej khěži	23. 30.
8. Honorar zarjadnika a zarunanje za wšelake wudawki	300. —

1209. 24.

III. Porjedzenja a nowe díela.

1. Knjezej Kaupej	51. 30.
2. Molerzej Krawcej	213. 35.
3. Śkleńcerzej Męcy	35. 20.
4. Klampuarjej Rösenthalerej	181. 25.
5. Zamkarjej Siersandej	17. —
6. Hornćerzej Römerek	45. 95.
7. Koprnikerj Měřčinkoj	3. 05.
8. Śkleńcerzej Męcy	7. —
9. Molerzej Krawcej	15. —
10. Prékupcej Jäppeltej	1. 25.
11. Kowarcej Barej	1. 65.
12. Tyserzej Pietschmannaej	22. —

594. —

IV. Za porjad a čistotu w domje.

1. Za mjećenje wuhnjow	48. —
2. Za rjedzenje juchowęje jamy	24. 70.
3. Za rjedzenje popjelneje jamy	30. —
4. Za wóz pěska	2. 50.
5. Knujezej domownikej Libušej	10. —
	115. 20.

V. Wséfakie druhe wudawki.

1. Knujezej Lukasej za zawalku	2. 50.
2. " Hajnecy za kofej 17. oktobra 1908	29. —
3. " pomocnikiej muzeja	30. —
4. Za nawěsk w kath. Posole	6. 24.
5. Prinošk za časopisy w kofejowni	36. —
	103. 74.

Wsé wudawki.

I. Daň	9185. 85.
II. Dawki	1209. 24.
III. Porjedzenja a nowe džela	594. —
IV. Za porjad a čistotu w domje	115. 20.
V. Wséfakie druhe wudawki	103. 74.
	11208. 03.

A. Wsé Dokhody 14675. 17.

B. Wsé Wudawki 11208. 04.

Cisty wunošk 3467. 14.

Cisty wunošk je so wužil:

1. K wotpłäćenju dołha (Šewčikej a Kaupej)	3000. —
2. K założenju železneho kapitala	300. —
3. Zbytk w pokladnicy	167. 14.
	3467. 14.

Zamoženje Maćičneho Domu.

1. Płaćizna ležownosće	60000. —
2. Płaćizna twarjenjow	296800. —
3. Nadoba w kofejowni a w sali	2900. —
4. Železny kapital	600. —
	360300. —

Dolž Maćičneho domu.

1. Hypothekarski dolž na Budyskej nalutowarni	160000. —
2. Hypotheka twarskeho mištra Kaupa	24000. —
3. Hypotheka 15 sobustawow M. S. a jeje přečelow	45000. —
4. Zbytk twarskeho dolža pola knj Kaupa	9000. —

Sa. 238000. —

Přehlad.

A. Activa 360300. —

B. Passiva 238000. —

Zamoženje M. S. 122300. —

W Budyšinje, 29. januara 1909.

Michał Cyž, zarjadnik S. D.

Wutrobna próstwa předsydstwa a wubjerka.

Naš „Serbski Maćičny Dom“ w Budyšinje hižo wot Michała 1904 hotowy we swojej cyłej pyše před nami stoji; wón drje je zwonka dotwarjeny a tež swjedzeńska sala budže k jutram dowutwarjena, tak zo móže so při hłownej zhromadźiznje 14. apr. 1909 swjatočnje wotewrić a serbskej zjawnosći přepodać, ale naš „Serbski Dom“ njeje znutřka hišće wutwarjeny, to rěka: wón njeje hišće tak twjerdźe założeny, zo by moħł, štož je tola po mysli a přeću jeho założerjow a spěchowarjow a wěrnych sobustawow M. S. jeho woprawdžity nadawk, do wšěch stronow našeho serbskeho kraja swoje žohnowanje wuliwać, z jenym słowom: wulki dołh hišće na nim ćeži a jeho spomožne skutkowanje zadžeržuje. Tutu ćežu dyrbimy skerje lěpje přeco bóle z njego zwotstronjeć a wotwaleć z tym, zo dale za njón dobrowólne dary skladujemy po našich mocach a dobroćerjow jemu hdźežkuli móžno zdobywamy a wosebje jemu tež wotkazanja přiwobroćamy a přiwobroćeć dawamy. Tuž wobroćamy so tu z nowa na Was wšitkich, kiž sće sobustawy našeje Maćicy Serbskeje, a na jeje a Wasich přećelow z tutej našej wutrobnej a należnej próstwu wo dałše poskićowanje a podawanje nadobnych darow a přiwobroćowanje wotkazanjow za naš „Serbski Dom“, k Waſej česći a k spomoženju našeho Serbowstwa a postrowjamy Was w sylnej nadžiji, zo Wam Bóh Wjeŕšny da šcedriwu ruku, ze přećelskimi serbskimi stowjenjemi.

Budyšin, 10. małego róžka 1909.

Jan Křižan, předsyda M. S.

August Kubica, předsyda wubjerka M. S.

Michał Cyž, zarjadnik „Serbskeho Domu“ M. S.

Dr. Ernst Muka, redaktor Časopisa M. S.

W o b s a h.

Mikławš Jakubica a jeho podrěč. Pojednał dr. Ernst Muka	str. 97.
Spěwaj serbskeju wučomcov Gubinskeho gymnasija k narodninem rekt. dra. Sig. Cleemannu dnja 2. V. 1721. Ze zapiskow Gubinskeho gymnasija wupisał a podał prof. dr. Hugo Jenč Ležownostne mjena w Serbach. Ze zapiskow kr. st. archiva podał dr. Jurij Pilk. (Pokraćovanie)	" 112.
Attributivne zestajenki. Zezbierał a zestajił † Jan Radyserb-Wjela Barbowne přidawníki k wécnikam. Zestajał † Jan Radyserb-Wjela Ludowe zarjekowanja a kuzłanja. Podawa dr. E. Muka Delnjoserbska hořdowanska přisaha z l. 1692. Podał dr. Jurij Pilk Nekrolog LVI. (Dr. med. Pětr Dučman, z podobiznu)	" 113. " 116. " 119. " 122. " 147. " 150. " 151. " 155. " 157. " 157. " 159. " 161. " 163. " 164. " 165. " 168.
Nekrolog LVII. (Beno Pětr Šofta)	" 151.
Wučáhi z protokollow M. S.	" 155.
Rozprawa wo knihiskladze M. S.	" 157.
Dary za knihownju M. S.	" 157.
Dary za muzej a archiv M. S.	" 159.
Přinoški sobustawow M. S.	" 161.
Dary za "Serbski Dom" M. S.	" 163.
Zličbowanje M. S. w 62. lěće (1908)	" 164.
Zličbowanje Domu M. S.	" 165.
Wutrobna próstwa předsydstwa a wubjerka	" 168.

→ Wo zaplačenje lětnych a wosebje tež zastatych přinoškow (kóždolětnje 4 M. abo w cuzych pjenezach po kursu) a wo dary za dom M. S. najpodwólnišo prosymy. Lěto so bórzy minje! Polkladnikowa adressa za póst je: Kaufmann August Zetsch, Bautzen (Sachsen), Reichenstrasse 8.

Tež prosymy, zo bychu naše česćene sobustawy swojich znatych k přistupjenju do našeje Maćicy Serbskeje namołwjeli.

→ Dale naležnje prosymy wo dary do Maćičneje knihownje a do našeho serbskeho museja. Dary za knihownju prosymy slać z adressu: Sem.-Oberl. em. K. A. Fiedler, Bautzen, Moltkestrasse 16, a dary za musej z adressu: Herrn Domschullehrer Wera b in Bautzen, Am Schülertor 1.

→ Dla zmôžnenja porjadneho připosylanja „Časopisa“ a spisow M. S. je trjeba, zo česćene sobustawy wšitke přeménjenja swojich addressow prawje bórzy redaktorej Časopisa wozjewujej.

Rozeslanje Maćičnych spisow stava so porjadnje dwójcy za lěto a to stajnje po jutrah a po hodžoch. Hdy by něchto wozjewjeny spis njedostał, njech sebi žada z lisćikom pod adressu: Prof. Dr. Ernst Muka (Mucke), Freiberg (Sachsen).

Protyka „Předženak“ pak so sobustawam z Časopisom njeſeče a slać njemože; wona ma so hnydom po wudaču direktnje z Budyšina slać a štóż ju hiše na lěto 1909 dostał njeje, tón so njech direktnje wobroći na kn. pokladnika, kotremuž je so jeje rozeslanje wot předsydstwa přepodało (jeho adr. hl. horjekach).